

КАРЛОС КАСТАНЕДА ВТОРИЯТ ПРЪСТЕН НА СИЛАТА

Част 5 от „Учението на дон Хуан“

Превод от английски: Диана Николова, Ивайло Гюров, 1993

chitanka.info

ПРЕДГОВОР

ЕДИН ЗАОБЛЕН ГОЛ ВРЪХ по западните склонове на Сиера Мадре в Централно Мексико бе мястото на моята последна среща с дон Хуан и дон Хенаро и с другите им двама чираци, Паблито и Нестор. Тържествеността и размахът на това, което се случваше, не оставиха у мен никакво съмнение, че нашето чиракуване бе дошло до заключителния си момент и че аз действително виждах дон Хуан и дон Хенаро за последен път. Към края ние всички се сбогувахме един с друг и после Паблито и аз скочихме от върха на платото в бездната.

Преди скока дон Хуан описа в основни линии всичко, което щеше да се случи с мен. Според него, от скачането в пропастта аз щях да се превърна в чисто познание и щях да се движа напред-назад между двете неотменни състояния на мирозданието — *тонал* и *нагуал*.

По време на падането придобиването на познание премина през седемнайсет еластични скока между *тонала* и *нагуала*. При навлизанията ми в *нагуала* аз възприемах тялото си разчленено, не можех да мисля и да чувствам по логичния, обобщаващ начин, по който обикновено го правех, но някак си все пак мислех и чувствах. При навлизанията ми в *тонала* мигновено се превръщах в единство; ставах едно цяло. Възприятието ми имаше свързаност и цялостност. Имах представа за реда. Заставящата сила на възприятията беше толкова смазваща, тяхната яснота — толкова реална, а обхватът им — толкова обширен, че не ми беше възможно да си ги обясня задоволително. Да се каже, че са били видения, сънища наяве или дори халюцинации, не би изяснило нищо от тяхната природа.

След като изучих и анализирах най-внимателно и грижливо своите чувства, възприятия и тълкувания на този скок в бездната, стигнах до състояние, в което не можех разумно да вярвам, че това наистина се бе случило. И все пак една част от мен непоколебимо държеше на усещането, че това наистина бе станало, че аз действително бях скочил.

Дон Хуан и дон Хенаро ги нямаше вече и тяхното отсъствие създаде у мен една потискаща потребност — потребността да си проправя път сред многото и явно неразрешими противоречия.

Върнах се в Мексико, за да видя Паблито и Нестор, да потърся тяхната помощ за разрешаването на моите противоречия. Но това, на което се натъкнах по време на пътуването, не може да бъде описано по никакъв друг начин, освен като финален щурм срещу моя разум, съсредоточено нападение, подготвено от самия дон Хуан. Чираците му, под негово ръководство, макар и отсъстващ, по методичен и точен начин разрушиха за няколко дни и последния бастион на моя разум. През тези няколко дни те ми разкриха една от двете практически страни на своето магьосничество — *изкуството на сънуването*, което е същината на настоящата книга.

Изкуството на прикриването, другата практическа страна на тяхното магьосничество и също венец на учението на дон Хуан и дон Хенаро, ми беше показано по време на последвалите посещения и беше в значителна степен най-сложната страна на тяхното съществуване в света като магьосници.

ПРЕОБРАЗЯВАНЕТО НА ДОНЯ СОЛЕДАД

УСЕТИХ ВНЕЗАПНО ПРЕДЧУВСТВИЕ, че Паблито и Нестор не са вкъщи. Моята убеденост беше толкова дълбока, че спрях колата. Намирах се на мястото, където асфалтът внезапно свършваше, и исках да преценя дали да продължа този ден дългото и трудно шофиране по стръмния каменист път към тяхното градче в планините на Централно Мексико.

Спуснах прозореца на колата. Беше доста ветровито и студено. Излязох да се разтъпча. Гърбът и вратът ми се бяха схванали от напрежението на многочасовото шофиране. Отидох до края на каменистия път. Земята беше влажна от ранния порой. Дъжд продължаваше да се сипе по склоновете на планините на юг, недалеч от мястото, където бях. Но точно насреща ми, на изток, а също и на север, небето беше чисто. На отделни места по виещия се път забелязвах как проблясват на слънцето синеещите върхове на далечните планински вериги.

След кратко обмисляне реших да се върна обратно и да отида в града, защото имах странното усещане, че ще намеря дон Хуан на пазара. Освен това винаги ставаше така — откривах го на пазарния площад още от началото на моята връзка с него. По правило, ако не го намирах в Сонора, пропътувах до Централно Мексико и отивах на пазара на този град; рано или късно дон Хуан се появяваше. Никога не съм го чакал повече от два дни. Бях толкова свикнал да го виждам по този начин, че бях напълно убеден, че ще го намеря отново, както обикновено.

Чаках на пазара цял следобед. Разхождах се нагоре-надолу между сергиите, придавайки си вид, че търся да купя нещо. След това почаках около градината. По здрач разбрах, че той няма да дойде. После почувствах съвсем ясно, че е бил тук, но си е отишъл. Седнах на една пейка в градината, където обикновено седяхме с него, и се опитах да анализирам усещанията си. С пристигането си в града бях озарен от

твърдата убеденост, че дон Хуан е някъде по улиците. Това, което чувствах, беше повече от спомена, че тук го бях намирал безброй пъти преди — тялото ми знаеше, че той ме търси. Но така, както седях на пейката, имах и друга странна увереност. Знаех, че той вече не е тук. Той беше заминал и аз го бях изпуснал.

След малко се отърсих от размишленията си. Реших, че започвам да се влияя от мястото. Започвах да мисля нелогично — и по-рано това ми се случваше винаги след няколко дни в тази местност.

Върнах се в хотелската стая да си почина няколко часа и след това отново излязох да бродя по улиците. Нямах вече същото предчувствие, че ще срещна дон Хуан, което имах следобеда. Отказах се. Върнах се в хотела, за да си отспя както трябва.

На сутринта, преди да се отправя към планините, обиколих надлъж и нашир по-големите улици с колата, но някак разбирах, че си губя времето. Дон Хуан не беше тук.

Отне ми цялата сутрин да пътувам до малкото градче, където живееха Паблито и Нестор. Пристигнах по пладне. Дон Хуан ме беше учил никога да не влизам с колата направо в градеца, за да не предизвиквам любопитството на зяпачите. Всеки път, когато идвах, отбивах от пътя малко преди да стигна града през едно равно поле, където хлапетата обикновено играеха футбол. Земята беше добре отъпкана до една пътека, която бе достатъчно широка, за да се промъкне кола, и която минаваше край къщите на Паблито и Нестор в подножието на хълмовете на юг от града. Когато стигнах края на полето, открих, че пътеката е превърната в чакълен път.

Поколебах се дали да отида в къщата на Нестор или на Паблито. Усещането, че те не са тук, оставаше. Избрах да отида у Паблито — прецених, че Нестор беше сам, докато Паблито живееше с майка си и четирите си сестри. Ако той не беше тук, жените щяха да ми помогнат да го открия. Приближавайки към къщата, забелязах, че пътеката, водеща от пътя нагоре към нея, е била разширена. Изглеждаше, че земята беше утъпкана, и тъй като имаше достатъчно място за колата ми, спрях почти до входната врата. Нова веранда с керемиден покрив беше пристроена към кирпичената къща. Никакви кучета не лаеха, но аз видях един огромен пес, който стоеше спокойно отвъд ниска ограда, бдително наблюдавайки ме. Кокошките, които кълвяха пред къщата, се

разбягаха, кудкудякайки. Изключих двигателя и обгърнах главата си с ръце. Тялото ми беше сковано.

Къщата изглеждаше пуста. Мина ми мисълта, че може би Паблито и семейството му са се изнесли и някой друг живее тук. Изведнъж входната врата се отвори с трясък и майката на Паблито изхвърча отвътре, като че някой я бе изтласкал. Тя се втренчи за миг в мен с празен поглед. Когато излязох от колата, тя изглежда ме позна. Грациозна тръпка премина през тялото ѝ и тя се втурна към мен. Помислих, че е била задрямала и шумът на колата я е събудил, та затова, когато е излязла, не ме е познала в първия момент. Неловката гледка, която представляваше тази стара жена, тичаща към мен, ме накара да се усмихна. Когато тя наближи, изпитах известно колебание. Тя се движеше някак прекалено пъргаво, което ни най-малко не подходеше на майката на Паблито.

— Божичко, каква изненада! — възкликна тя.

— Доня Соледад? — недоверчиво попитах аз.

— Не ме ли позна? — отговори тя, смеейки се. Направих някаква глупава забележка относно нейната изненадваща подвижност.

— Защо винаги ме възприемаш като безпомощна стара жена? — попита тя, гледайки ме с насмешливо предизвикателство.

Тя рязко ме обвини, че съм ѝ прикачил прякора „Госпожа Пирамида“. Спомних си, че веднъж бях казал на Нестор, че осанката ѝ ми напомня на пирамида. Тя имаше широк и масивен задник и малка пипонеста глава. Дългите дрехи, които носеше обикновено, само засилваха този ефект.

— Погледни ме — каза тя. — Приличам ли още на пирамида?

Тя се усмихваше, но нещо в очите ѝ ме караше да се чувствам неловко. Опитах се да се защитя с шега, но тя ме прекъсна и ме придума да призная, че аз съм отговорен за този прякор. Уверих я, че никога не съм имал намерение да ѝ прикачвам прякор и че независимо от всичко в момента тя е толкова слаба, че последното нещо, на което напомня фигурата ѝ, е пирамида.

— Какво е станало с вас, доня Соледад? — попитах аз. — Вие сте преобразена.

— Ти го каза — отвърна тя живо. — Бях преобразена!

Казах го образно. Но все пак, след по-близко наблюдение, трябваше да призная, че не можеше да става дума за метафора. Тя бе

действително променен човек. Изведнъж усетих сух, металически вкус в устата си. Бях уплашен.

Тя сви юмруци на кръста и, стоейки с леко разкрасени крака, ме наблюдаваше. Носеше светлозелена плисирана пола и избеляла блуза. Полата ѝ беше по-къса от тези, които обикновено носеше. Не можех да видя косата ѝ — беше я вързала с плътна лента, парче плат, подобно на тюрбан. Беше боса и ритмично тактуваше с големия си крак, като се усмихваше с искреното изражение на младо момиче. Не бях виждал никой досега да излъчва толкова сила като нея. Забелязах особен блясък в очите ѝ — обезпокояващ, но не плашещ блясък. Действително никога не бях се отнасял с внимание към нейното присъствие. Покрай всичко останало, бях си съставил непълна представа за много хора през всичките ми години с дон Хуан. Силата на неговата личност беше направила всички останали бледи и незначителни.

Казах ѝ, че никога не съм си представял, че тя може да притежава такава изумителна жизненост, че моята небрежност е виновна за това, че не съм я познавал истински и че, без съмнение, ще трябва да опозная всички останали наново.

Тя приближи до мен. Усмихна се и хвана с дясната си ръка високо отзад моята лява ръка, стискайки внимателно.

— Това е сигурно — прошепна тя в ухото ми. Усмивката ѝ застина и очите ѝ станаха блестящи. Тя бе толкова близо до мен, че чувствах гърдите ѝ да се трият в лявото ми рамо. Неудобството ми нарастваше, докато се опитвах да си внуша, че няма място за тревога. Повтарях си отново и отново, че наистина никога не съм познавал майката на Паблито и че независимо от странното си поведение, тя вероятно си е в нормалното си състояние. Но някаква уплашена част от мен знаеше, че това бяха само окуражаващи мисли без никакво покритие, защото колкото и да бе непълна представата ми за нея, не само че си я спомнях много добре, но даже отлично я познавах. За мен тя представляваше праобраза на майка — мислех, че е към края на петдесетте, че дори и по-възрастна. Слабите ѝ мускули движеха масивното ѝ туловище с изключителна трудност. Косата ѝ беше много прошарена. Аз я помнех като тъжна, мрачна жена с добри и красиви черти, всеотдайна, страдаща майка, винаги в кухнята, винаги уморена. Помнех я още като много великодушна и безкористна жена, а също и

много боязлива, до такава степен боязлива, че бе напълно раболепно отдадена на всеки, който се случеше наоколо. Това бе образът, който имах за нея, закрепил се в продължение на години на случайно общуване. Този ден обаче нещо беше ужасно различно. Жената, която виждах пред себе си, ни най-малко не изпълваше представата, която имах за майката на Паблито; и все пак тя беше същото лице, по-слаба и по-силна, изглеждаща двацет години по-млада, отколкото последния път, когато я видях. Усетих тръпка да пробягва по тялото ми. Отдръпна се на две крачки и ме загледа.

— Нека те огледам — каза тя. — Нагуалът рече, че си дявол.

Тогава си спомних, че всички те — Паблито, майка му, сестрите му и Нестор, винаги избягваха да произнасят името на дон Хуан и го наричаха „Нагуала“, обръщение, което аз също приемах, когато разговарях с тях.

Тя дръзко постави ръце на раменете ми — нещо, което никога не бе правила преди. Тялото ми се напрегна. Наистина не знаех какво да кажа. Настъпи дълга пауза, която ми даде възможност да се окопитя. Нейният вид и поведение така ме бяха изплашили, че бях забравил да питам за Паблито и Нестор.

— Кажи ми, къде е Паблито? — попитах аз с внезапно нараснало мрачно опасение.

— О, той отиде към планините — отговори тя с уклончив тон и се отдръпна от мен.

— А къде е Нестор?

Тя завъртя очи, показвайки безразличие.

— Те са заедно в планините — каза тя със същия тон.

Почувствах искрено облекчение и й казах, че съм уверен без сянка на съмнение, че те са добре.

Стрелна ме с поглед и се усмихна. Вълна от щастие и радостна възбуда ме заля и аз я прегърнах. Тя дръзко отвърна на прегръдката и ме притисна — тази постъпка беше толкова удивителна, че дъхът ми спря. Тялото ѝ бе вдървено. Почувствах необикновена сила в нея. Сърцето ми започна да блъска. Внимателно се опитах да я отблъсна, докато я питах дали Нестор продължава да се вижда с дон Хенаро и дон Хуан. При нашата прощална среща дон Хуан изрази съмнение, че Нестор е готов да завърши своето чиракуване.

— Хенаро замина завинаги — каза тя, пускайки ме. Тя се почеса нервно с края на блузата.

— А дон Хуан?

— Нагуалът също го няма — каза тя, свивайки устни.

— Къде отидоха?

— Искаш да кажеш, че не знаеш?

Казах й, че двамата се бяха сбoguвали с мен преди две години и че всичко, което знаех, е, че се готвеха да заминават по това време. Не бях даже посмял да предположа накъде са отишли. Те никога не ми бяха казвали своето местонахождение преди и ми се беше наложило да приема факта, че ако искаха да изчезнат от живота ми, единственото, което трябваше да направят, бе да откажат да ме виждат.

— Не са наблизо, това е сигурно — каза тя намръщено. — И няма скоро да се върнат, това също е сигурно.

Гласът й беше изключително безчувствен. Започнах да се отегчавам от нея. Искях да си тръгна. — Но ти си тук — каза тя, сменяйки намръщения израз с усмивка. — Ти трябва да чакаш Паблито и Нестор. Те страшно ще се радват да те видят.

Тя стисна здраво ръката ми и ме дръпна встрани от колата. Сравнено с това, което тя беше преди, дързостта й беше удивителна.

— Но нека най-напред ти покажа моя приятел — каза тя и насила ме замъкна отстрани на къщата.

Там имаше оградено място като малка кошара. Вътре стоеше едно грамадно мъжко куче. То не беше вързано, а оградата не беше достатъчно висока, за да го задържи. Кучето изглеждаше безразлично към нас като го приближихме, дори не помръдна опашка. Доня Соледад посочи доста голяма клетка отзад. Един който се беше свил вътре.

— Това е моят приятел — каза тя. — Не е кучето. То е на дъщерите ми.

Кучето ме погледна и се прозина. Явно ме хареса. Имах нелепото усещане за сродство с него.

— Ела да влезем в къщата — каза тя, дърпайки ме за ръката.

Аз се колебаех, изпитвах раздвоение. Една част от мен беше крайно разтревожена и настояваше да се махна веднага оттук, а друга част от мен не искаше да се върна, а да остана.

— Нали не си уплашен от мен? — попита тя с обвиняващ тон.

— Разбира се, че съм! — възкликнах.

Тя се закикоти и с най-утешителен тон заяви, че е неловка примитивна жена, която трудно се справя с думите, но наистина знае как да се отнася с хората. Погледна ме право в очите и ми каза, че дон Хуан я е натоварил да ми помогне, защото се безпокоял за мен.

— Той ни каза, че не си сериозен и причиняваш доста неприятности на невинни хора — рече тя.

До този момент твърденията ѝ ми бяха ясни, но не можех да си представя как дон Хуан би могъл да каже такова нещо за мен.

Влязохме в къщата. Поисках да седна на пейката, където обикновено сядяхме с Паблито. Тя ме спря.

— Това не е мястото за теб и мен — каза тя. — Нека отидем в моята стая.

— Предпочитам да седна тук — казах аз настойчиво. — Познавам това петно и се чувствам удобно на него.

Тя цъкна с език неодобрително. Държеше се като разочаровано дете. Сви горната си устна, така че тя заприлича на плоската човка на патица.

— Има нещо ужасно объркано тук — казах аз. — Мисля, че веднага ще си тръгна, ако не ми кажеш какво става.

Тя се разтрепери и започна да ме убеждава, че се измъчва, защото не знае как да ми говори. Противопоставих ѝ очевидното ѝ преобразяване и поисках да ми каже какво е станало. Трябваше да узная как е станала такава промяна.

— Ако ти кажа, ще останеш ли? — попита тя с детински глас.

— Ще трябва.

— В такъв случай ще ти кажа всичко. Но трябва да бъде в моята стая.

За момент изпаднах в паника. Направих изключително усилие да се успокоя и влязох в стаята ѝ. Тя живееше в задната част на къщата, където Паблито беше пристроил спалня за нея. Бях влизал в стаята веднъж — докато се строеше, а също и след като вече беше готова, точно преди тя да се настани. Стаята изглеждаше толкова празна, колкото когато я бях виждал преди, с изключение на това, че имаше легло в самия център и две скромни ракли до вратата. Варосаните стени бяха потъмнели в съвсем меко жълтеникавобяло. Дъските на тавана също бяха овехтели. Гледайки гладките чисти стени, имах

чувството, че всеки ден се търкат с гъба. Стаята приличаше повече на монашеска килия, много оскъдна и аскетична. Нямаше никаква украса. Прозорците имаха плътни, свалящи се дървени капаци, подсилени с желязна решетка. Нямаше никакви столове или каквото и да е за сядане.

Доня Соледад взе бележника ми, притисна го към пазвата си и след това седна на леглото, което беше направено от два дебели дюшека без пружина. Тя ми посочи да седна до нея.

— Ти и аз сме еднакви — каза тя, като ми подаваше обратно бележника.

— Моля?

— Ти и аз сме еднакви — повтори, без да ме поглежда. Не можех да проумея какво има предвид. Тя ме гледаше, като да очаква отговор.

— Какво искате да кажете, доня Соледад? — попитах. Въпросът ми я обърка. Очевидно очакваше, че зная какво има предвид. Отначало се засмя, но после, когато настоях, че не разбирам, се разсърди. Тя се поизправи и ме обвини, че съм нечестен с нея. Очите ѝ пламнаха с ярост, устата ѝ се сви в много грозна гримаса на гняв, което я направи да изглежда извънредно стара. Честно казано, бях в недоумение и чувствах, че каквото и да кажа, ще бъде грешно. Тя изглежда също беше в подобно затруднение. Устата ѝ се отваряше да каже нещо, но устните ѝ само потръпваха. Най-после тя промълви, че не е безупречно да се държа така, както се държах в такъв сериозен момент. Обърна ми гръб.

— Погледнете ме, доня Соледад! — казах настоятелно. — Не ви заблуждавам ни най-малко. Вие вероятно знаете нещо, за което аз не съм чувал дори.

— Говориш твърде много — прекъсна ме сърдито. — Нагуалът ми каза да не ти позволявам никога да говориш. Ти изопачаваш всичко.

Скочи права и започна да тупа с крак като глезено хлапе. В този момент осъзнах, че стаята има различен под. Помнех го пръстен, направен от тъмната пръст в околността. Новият под беше червеникаворозов. Моментално се изправих и обходих стаята. Не можех да си представя как съм пропуснал да забележа пода, когато влязох. Беше великолепен. Най-напред помислих, че е от червена глина, която е била измазана като цимент, докато е била мека и влажна, но после видях, че няма никакви пукнатини. Глината щеше да изсъхне,

да се спече, да се напука и да стане на парчета. Наведох се и внимателно прокарах пръсти по пода. Беше твърд като тухла. Глината е била изпечена. Започнах да проумявам, че подът е бил направен от много големи равни плочи от глина, наредени една до друга върху легло от мека глина, послужило за спойка. Плочите образуваха сложна и очарователна рисунка, напълно незабележима, докато не ѝ се обърне внимание. Майсторството, с което плочите са били поставени в ред, издаваше добре обмислен план. Исках да разбера как такива големи плочи са били изпечени, без да бъдат изкривени. Обърнах се, за да попитам доня Соледад, но бързо се отказах — тя явно не беше разбрала за какво си мислех. Обходих пода още веднъж. Глината беше леко грапава, на вид почти като пясъчник. Затова такава повърхност не можеше да бъде хлъзгава.

— Паблито ли направи този под? — попитах аз. Тя не отговори.

— Страхотно изпипана работа — казах аз. — Трябва — да си много горда с него.

Не се съмнявах, че Паблито го е направил. Никой друг не би могъл да има въображението и способността да го замисли. Помислих, че трябва да го е направил през времето, когато не съм бил тук. Но, от друга страна, осъзнах, че никога не бях влизал в стаята на доня Соледад, откакто бе пристроена преди шест или седем години.

— Паблито! Паблито! Пфу! — възкликна тя със сърдит дрезгав глас. — Какво те кара да мислиш, че той е единствения, който може да направи нещо?

Разменихме дълги изпитателни погледи и сякаш изведнъж разбрах, че тя е тази, която е направила пода, и че дон Хуан я е подучил да го направи.

Стояхме тихо, гледайки се един друг известно време. Почувствах, че е напълно излишно да я питам дали съм прав.

— Направих го сама — най-послед каза тя със сух тон. — Нагуалът ми каза как.

Това заявление ми действа еуфорично. Направо я вдигнах в прегръдка. Завъртях я. Всичко, което можех да си помисля да направя, бе да я засипя с въпроси. Исках да зная как е направила плочите, какво представлява рисунката, откъде е взела глината. Но тя не споделяше моето оживление. Изглеждаше спокойна и безстрастна, поглеждайки ме с подозрение от време на време.

Обходих пода още веднъж. Леглото беше поставено на точката, където се събираха няколко линии. Глинените плочи бяха изрязани с остри ъгли, образуващи кръстосващи се мотиви, които, изглежда, тръгваха от центъра изпод леглото.

— Нямам думи да кажа колко съм впечатлен — казах аз.

— Думи! Кой има нужда от думи? — каза тя язвително.

Най-после ми проблесна. Моят разум ми изневеряваше. Имаше един единствен начин да бъде обяснено нейното невероятно преобразяване; дон Хуан сигурно я беше направил свой чирак. Как иначе можеше стара жена като доня Соледад да се превърне в толкова странно, могъщо същество? Това трябваше да ми стане ясно още от мига, в който я погледнах, но нагласата ми за нея не включваше подобна възможност.

Прецених, че каквото и да е правил дон Хуан с нея, то трябва да е станало през тези две години, през които не я бях виждал, въпреки че две години ми се струваха крайно недостатъчни за такава изключителна промяна.

— Мисля, че знам какво се е случило с теб — казах аз с нехаен и ведър тон. — Нещо се проясни в мисълта ми току-що.

— О, така ли? — каза тя, напълно незаинтересовано.

— Нагуалът те учи за магьосница, нали?

Очите ѝ ме пронизаха с предизвикателен блясък. Почувствах, че казах възможно най-погрешното нещо. На лицето ѝ беше изписан израз на искрено презрение. Ясно беше, че няма да ми каже нищо.

— Ама че копеле си! — възкликна тя изведнъж, треперейки от ярост.

Помислих, че гневът ѝ е несправедлив. Седнах на единия край на леглото, докато тя нервно тропна с пета. После тя седна на другия край, като не ме гледаше.

— Какво точно искаш да направя — попитах аз с твърд и заплашителен тон.

— Вече ти казах! — викна тя. — Ти и аз сме еднакви. Помолих я да ми обясни какво иска да каже, без нито за миг да допуска, че аз зная каквото и да било. Тези ми думи я ядосаха още повече. Тя стана внезапно и смъкна полата си на земята.

— Това е, което искам да кажа! — викна, поглаждайки се около слабините.

Зяпнах от изненада. Осъзнах, че я гледам като пълен идиот.

— Ти и аз сме еднакви тук! — каза тя.

Бях зашеметен. Доня Соледад, старата индианка, майката на моя приятел Паблито, в действителност беше полугола на няколко крачки от мен, показвайки ми гениталиите си. Гледах я, неспособен да формулирам никаква мисъл. Единственото нещо, което разбихах, бе, че тялото ѝ не беше като на стара жена. Имаше красиви стегнати бедра, мургави и гладки. Костите на краката ѝ бяха едри, но нямаше никаква тлъстина.

Тя, изглежда, забеляза, че я разглеждам съсредоточено и се хвърли на леглото.

— Знаеш какво трябва да направиш — каза тя, сочейки слабините си. — Ние сме едно тук.

Тя разкри здравите си гърди.

— Доня Соледад, умолявам ви! — възкликнах аз. — Какво ви прихваща? Вие сте майката на Паблито.

— Аз съм точно като теб, част от Нагуала — отвърна тя. Създадени сме, за да се слеем.

Тя разтвори краката си и аз отскочих встрани.

— Чакайте, доня Соледад — казах аз. — Нека поговорим.

За миг изпитах див страх и една внезапна луда мисъл ми мина наум. Възможно ли беше, питах се, дон Хуан да се крие някъде наоколо, превивайки се от смях.

— Дон Хуан! — изревах аз.

Викът ми бе толкова силен и дълбок, че доня Соледад скочи от леглото и набързо се закри с полата си. Видях, че я облича, докато се провиквах отново.

— Дон Хуан!

Хукнах през къщата, викайки името на дон Хуан, докато ме заболя гърлото. В това време доня Соледад беше изскочила вън от къщата и стоеше край колата ми, гледайки ме объркана.

Приблжих я и я попитах дали дон Хуан ѝ е казал да направи всичко това. Тя кимна утвърдително. Попитах я дали той е наоколо. Каза, че не е.

— Кажи ми всичко — настоях аз.

Тя каза, че само следвала заповедите на дон Хуан. Той я принудил да се промени във воин, с цел да ми помогне. Тя заяви, че е

чакала години, за да изпълни това обещание.

— Аз съм много силна сега — каза тя нежно. — Само заради теб. Но ти не ме хареса там, в стаята, нали?

Взех да ѝ обяснявам, че не защото не съм я харесал, а съм се съобразил с чувствата си към Паблито; и изведнъж осъзнах, че нямам ни най-малката представа за това, което бях казал.

Доня Соледад изглежда беше разбрала моето объркване и каза, че това недоразумение трябва да бъде забравено.

— Сигурно си примрял от глад — каза тя оживено. — Ще ти направя нещо за ядене.

— Много неща не си ми обяснила — казах аз. — Ще бъда прям с теб — няма да остана тук за нищо на света. Ти ме плашиш.

— Задължен си да уважиш моето гостоприемство, ако ще само с чаша кафе — каза тя примирено. — Ела, да забравим случилото се.

Направи жест да влезем в къщата. В този момент чух дълбоко ръмжение. Кучето стоеше, гледайки ни, като да разбираше какво беше казано.

Доня Соледад изплашено впери поглед в мен. После погледът ѝ омекна и тя се усмихна.

— Не се безпокой от очите ми — каза тя. — Истината е, че съм стара. Зави ми се свят. Май имам нужда от очила.

Избухна в смях и направи гримаса, гледайки през свити пръсти, сякаш бяха очила.

— Стара индианка с очила! Ама че смях — каза тя, кикотейки се.

Тогава взех решение да бъда твърд и да си тръгна веднага без никакви обяснения. Но преди да си замина, исках да оставя някои неща за Паблито и сестрите му. Отворих багажника на колата, за да извадя подаръците, които им бях донесъл. Наведох се навътре, за да взема най-напред двата пакета, които бяха в дъното, подпрени на облегалката на задната седалка, зад резервната гума. Държах вече единия и почти бях докопал другия, когато усетих мека космата ръка върху тила си. Изпищях неволно и ударих главата си в отворения капак. Обърнах се да видя. Натискът на косматата ръка не ми позволяваше да се извърна напълно, но успях да зърна сребриста ръка или лапа, увиваща се около врата ми. Изскубнах се панически и отскочих от колата, падайки на задника си все още с пакета в ръка.

Цялото ми тяло се тресеше, мускулите на краката ми се свиха, скочих и побягнах.

— Не исках да те изплаша — каза доня Соледад, оправдавайки се, щом я погледнах, отдалечен на десетина крачки.

Вдигна обърнати длани към мен, показвайки ми, че се предава, за да ме убеди, че това, което бях усетил, не е било нейната ръка.

— Какво ми направи? — попитах аз, опитвайки се да звуча спокоен и безпристрастен.

Тя беше искрено затруднена или объркана. Промърмори нещо и поклати глава, като да покаже, че не може да го изрече на глас или че не знае за какво говоря.

— Хайде, доня Соледад — казах аз, приближавайки се към нея, — стига номера.

Изглеждаше, че всеки момент ще се разплаче. Искях да я успокоя, но една част от мен отказа. След моментна пауза ѝ казах какво бях почувствал и видял.

— Това е ужасно! — каза тя с пищящ глас.

С напълно детински жест закри лицето си с дясната си ръка. Помислих, че плаче. Приблжих и опитах да сложа ръка на рамото ѝ. Не можех да си наложа да го направя докрай.

— Стига вече, доня Соледад — казах аз, — хайде да забравим всичко това и нека да ви оставя тези пакети преди да си замина.

Застанах пред нея, за да я погледна в очите. Успях да видя черните ѝ блестящи очи и част от лицето изпод лакътя ѝ. Не плачеше. Усмиваше се.

Отскочих назад. Усмивката ме ужаси. И двамата останахме неподвижни за дълго време. Тя оставаше със закрито лице, но аз можех да видя очите ѝ да ме наблюдават.

Както стоях там почти парализиран от страх, почувствах се крайно потиснат. Бях попаднал във вълчи капан. Доня Соледад беше вещица. Тялото ми го знаеше, но въпреки това не можех още да го повярвам. Това, в което исках да вярвам, бе, че доня Соледад беше полудяла, и я държаха в къщата вместо в лудница.

Не смеех да помръдна или да отделя очи от нея. Трябва да сме стояли в това положение пет или шест минути. Тя държеше ръката си вдигната и все така неподвижна. Стоеше до задната страна на колата, почти облягайки се на левия калник. Капакът на багажника беше все

още отворен. Помислих да се хвърля към дясната врата. Ключовете бяха на стартера.

Отпуснах се за малко, за да уцеля момента, в който да побягна. Тя, изглежда, забеляза промяната в положението ми незабавно. Ръката ѝ се спусна надолу, разкривайки цялото лице. Зъбите ѝ бяха стиснати. Очите ѝ бяха вперени в мен. Гледаха ме тежко и недоброжелателно. Изведнъж тя се понесе към мен. Затича се, изтласквайки се с левия крак, подобно на фехтувач, и се опита с протегнати напред ръце да ме сграбчи през кръста, издавайки смразяващ писък.

Тялото ми отскочи назад от ръцете ѝ. Затичах се към колата, но тя с невъобразима пъргавина се хвърли в краката ми и ме препъна. Паднах по лице и тя ме сграбчи здраво за левия крак. Свих десния си крак и щях да я изритам в лицето с тока на обувката, ако не беше ме пуснала и претърколила назад. Скорих на крака и опитах да отворя вратата на колата. Беше заключена. Прехвърлих се през предния капак, за да стигна до другата, но доня Соледад стигна до нея преди мен. Опитах да се претърколя обратно, но докато се обръщах, усетих остра болка в десния прасец. Беше ме сграбчила за крака. Не можех да я ритна с левия: беше успяла да притисне и двата ми крака към капака на колата. Издърпа ме към себе си и паднах отгоре ѝ. Сборичкахме се на земята. Силата ѝ беше невероятна, а писъците ѝ — ужасяващи. Почти не можех да помръдна под грамадната ѝ тежест. Това не беше толкова от теглото, а от напрежението на тялото ѝ. Изведнъж чух ръмжене и огромното куче скочи върху гърба ѝ и я избута от мен. Станах. Искях да вляза в колата, но жената и кучето се бореха пред вратата. Единственият път за отстъпление беше да се върна обратно в къщата. Направих го за две секунди. Не се обърнах да ги погледна, а се втурнах вътре и затворих вратата зад себе си, пускайки желязното резе отвътре. Изтичах отзад и направих същото и с другата врата.

Отвътре чувах бясното ръмжене на кучето и нечовешките писъци на жената. После изведнъж ръмженето и лаенето на кучето премина в квичене и вой, като да изпитваше болка или пък бе изплашено от нещо. Стомахът ми се сви. Ушите ми започнаха да бучат. Получих пристъп на истински ужас. Сам си бях виновен с глупостта си, че попаднах в този капан вътре в къщата. Нападението на жената ме бе стреснало толкова много, че бях загубил способността си за преценка и се бях държал така, сякаш бягам от обикновен противник, който би

могъл да бъде спрял само като му затворя вратата. Чух някой да приближава до вратата и да се обляга на нея, опитвайки се да я насили да се отвори. Последва силно чукане и блъскане.

— Отвори вратата — викна доня Соледад с твърд глас. — Това проклето куче ме обезобрази.

Обмислих дали да я пусна вътре или не. Това, което ми дойде наум, беше сблъсъкът, който имах преди години с една магьосница, която, според дон Хуан, бе придобила неговия образ, за да ме заблуди и да ми нанесе смъртоносен удар. Очевидно доня Соледад не беше такава, каквато я познавах, но имах основания да се съмнявам, че е станала магьосница. Елементът време изигра решаваща роля в убеждението ми. Паблито, Нестор и аз бяхме свързани с дон Хуан и дон Хенаро от години и въобще не бяхме магьосници; как можеше доня Соледад да бъде? Независимо от това колко се беше променила, не можеше да е придобила нещо, което се учи и натрупва в течение на цял един живот.

— Защо ме нападна? — попитах аз, говорейки достатъчно високо, за да може да ме чуе през плътната врата.

Тя отговори, че Нагуалът ѝ бил казал да не ме пуска па си отида. Попитах я защо.

Не отговори; вместо това блъсна по вратата бясно, а в отговор и аз блъснах, дори по-силно. Продължихме па удряме по вратата в продължение на няколко минути. Тя спря и започна да ме моли да отворя. Заля ме вълна от нервно напрежение. Знаех, че ако отворя вратата, бих имал шанс да избягам. Дръпнах желязното резе. Тя влезе, куцайки. Блузата ѝ беше разкъсана. Лентата, която държеше косата ѝ, бе паднала и дългата ѝ коса се спускаше върху лицето.

— Виж на какво ме направи това гадно куче! — викна тя. — Виж! Виж!

Поех дълбоко въздух. Изглеждаше някак зашеметена. Седна на една пейка и започна да сваля разпарцалената си блуза. Използвах този момент, за да изскоча от къщата и да се хвърля към колата. Със скорост, каквато може да породи само страхът, аз влязох, хлопнах вратата, моментално включих двигателя и потеглих назад. Натискайки газта, се обърнах, за да погледна през задното стъкло. Още с обръщането усетих топъл дъх в лицето си; чух заплашително ръмжене и видях в миг демоничните очи на кучето: то седеше на задната

седалка. Видях ужасните му зъби почти пред очите си. Наведох глава. Зъбите му закачиха косата ми. Навярно бях свил цялото си тяло на седалката, защото заедно с това кракът ми се изплъзна от съединителя. Колата се разтресе и това накара кучето да загуби равновесие. Отворих вратата и пролазих навън. Главата на кучето се подаде през вратата. Чух как огромните му зъби хлопнаха, когато челюстите му се затвориха на няколко сантиметра от петите ми. Колата започна да се спуска назад и аз отново се втурнах към къщата.

Доня Соледад стоеше там. Беше вързала косата си отново. Бе метнала шал на раменете си. Погледна ме за миг и след това започна да се смее, отначало много леко, а после по-силно. Сочеше ме с пръст и се държеше за корема, докато се тресеше от смях. Превиваше се и се изправяше, като да не можеше да си поеме дъх. Бе гола от кръста нагоре. Виждах гърдите ѝ да се тресат, докато се смееше.

Почувствах, че всичко е загубено. Погледнах назад към колата. Беше спряла, след като бе продължила да се движи още два-три метра; вратата беше затворена отново, задържайки кучето вътре. Виждах огромния звяр да хапе предната седалка и да блъска с лапи по стъклата.

В този момент ми хрумна странно решение. Не знаех от кого се бях уплашил повече — от доня Соледад или от кучето. Размислих за момент и прецених, че кучето е само едно глупаво животно.

Изтичах обратно до колата и се покатерих на покрива ѝ. Шумът вбеси кучето. Чух как дере тапицерията. Легнал на покрива, се опитах да отворя шофьорската врата. Идеята ми беше да отворя двете предни врати и после да се вмъкна през едната, след като кучето излезе през другата. Наведох се да отворя дясната врата. Бях забравил, че тя е заключена. В този момент главата на кучето се подаде през отворената врата. Изпаднах в ужас при мисълта, че кучето ще изскочи отвътре и ще се хвърли на покрива.

За по-малко от секунда скочих на земята и се намерих пред вратата на къщата.

Доня Соледад се беше подпряла на рамката на вратата. Смахът ѝ затихваше на пристъпи, което изглеждаше почти болезнено.

Кучето беше останало в колата, продължавайки да ме гледа с ярост. Явно беше твърде голямо и не можеше да свие огромното си туловище и да се върне обратно на задната седалка. Отидох до колата и

внимателно затворих вратата. Започнах да се оглеждам за достатъчно дълга пръчка, за да вдигна ключалката на дясната врата.

Потърсих пред къщата. Нямаше нито едно парче дърво наоколо. През това време доня Соледад беше влязла вътре. Прецених положението си. Нямах никаква друга възможност, освен да я помоля за помощ. С тревога прекрачих прага, оглеждайки се във всички посоки, в случай че се беше скрила зад вратата, чакайки ме.

— Доня Соледад! — викнах.

— Какво, по дяволите, искаш? — отвърна тя от своята стая.

— Бихте ли излезли да махнете кучето си от колата ми? — казах аз.

— Шегуваш ли се? — отвърна тя. — Това не е мое куче. Вече ти казах, че то принадлежи на моите момичета.

— Къде са вашите момичета? — попитах аз.

— В планините — отвърна тя.

Излезе от стаята и застана срещу мен.

— Искаш ли да видиш какво ми направи това проклето куче? — попита сухо. — Виж!

Разгърна шала си и обърна към мен голия си гръб.

Нямаше никакви видими белези от зъби на гърба ѝ; имаше само няколко дълги, повърхностни одрасквания, които може да беше получила от търкалянето по твърдата земя. А може да беше се одрала и докато ме бе нападала.

— Няма нищо тук — казах аз.

— Ела да видиш на светло — каза тя и се обърна към вратата.

Настоя да разгледам внимателно раните от зъбите на кучето. Почувствах се глупаво. Усетих тежест около очите, особено във веждите. Излязох навън, вместо да обръщам внимание на жената. Кучето не беше помръднало и започна да лае веднага, щом се появих на вратата.

Наругах се. Сам си бях виновен. Бях се набутал в този капан като пълен глупак. Реших веднага да тръгна към града пеша. Но портфейлът, документите ми, всичко беше в чантата на пода на колата, точно под краката на кучето. Отчаях се. Беше безполезно да отивам в града. Нямах в джоба си достатъчно пари даже за чаша кафе. Освен това, не познавах жива душа в града. Нямах друг избор, освен да измъкна кучето от колата.

— Каква храна яде това куче? — викнах пред вратата.

— Защо не опиташ с твоя крак? — викна от стаята си доня Соледад и се разхили.

Огледах за нещо сготвено в къщата. Тенджерите бяха празни. Не ми оставаше нищо друго, освен да се обърна към нея отново. Отчаянието ми се превърна в ярост. Нахълтах в стаята ѝ, готов на всичко. Лежеше на леглото, покрита с шала.

— Моля те, прости ми за всичко, което ти причиних — каза тя откровено, гледайки към тавана.

Откровеността ѝ спря моята ярост.

— Трябва да разбереш моето положение — продължи тя. — Не мога да те пусна да си отидеш.

Засмя се меко и с ясен, спокоен и много приятен глас каза, че е виновна, задето е алчна и несръчна, че почти е успяла да ме изплаши със своите палячовщини, но че положението рязко се е променило. Замълча и седна в леглото, покривайки гърдите си с шала, после добави, че особена увереност е изпълнила тялото ѝ. Вдигна поглед към тавана и започна да размахва ръце в тайнствени ритмични вълни, подобно на вятърна мелница.

— Вече не можеш да си тръгнеш — каза тя.

Оглеждаше ме внимателно, без да се смее. Първоначалната ми ярост бе затихнала, но отчаянието ми беше по-силно от когато и да е. Признавах си честно, че що се отнася до чиста сила, не можех. Да се сравнявам нито с нея, нито с кучето.

Тя каза, че нашата среща е била уредена години назад и че никой от двамата ни няма достатъчно мощ па я отбегне или да я прекрати.

— Не си губи времето, опитвайки се да избягаш — каза тя. — Би било точно толкова безсмислено, колкото опитите ми да те задържа. Нещо извън твоята воля ще те тегли от това място и нещо извън моята воля ще те задържа тук.

Нейната увереност не само я правеше някак спокойна/ но ѝ даваше особена власт над думите. Речта ѝ беше заставяща и кристално ясна. Дон Хуан винаги беше казвал, че съм доверчива душа, когато се дойде до думите. Докато говореше, аз се улових, че смятам, че тя всъщност не е толкова заплашителна, колкото си мислех. Вече не излъчваше усещането, че е наежена за бой. Разсъдъкът ми беше почти спокоен, но една друга част от мен не беше. Всички мускули на тялото

ми бяха като опънати струни и при все, че ме беше изплашила до обезумяване, трябваше да призная, че я намирах по-приветлива. Тя ме гледаше.

— Ще ти покажа колко безсмислено е да се опитваш да си отидеш — каза тя, скачайки от леглото. — Ще ти помогна. Какво ти трябва?

Наблюдаваше ме с блеснали очи. Малките ѝ бели зъби придаваха на усмивката ѝ дяволит вид. Нейното пълно лице беше необичайно гладко и почти лишено от бръчки. Две дълбоки линии се спускаха от двете страни на носа ѝ до краищата на устата, придавайки на лицето ѝ по-скоро вид на зрелост, отколкото на възраст. Стоейки изправена до леглото, тя съвсем непринудено беше оставила шалът да се спусне на земята, разкривайки пълните ѝ гърди. Не си направи труда да се покрие. Вместо това тя се изпъчи и повдигна гърдите си.

— О, ти си забелязал, а? — каза тя и се завъртя наляво-надясно, сякаш се наслаждаваше на тялото си. — Винаги връзвам косата си, дръпната назад. Нагуалът ми каза да правя така. Дърпането прави лицето ми по-младо.

Бях сигурен, че ще заговори за гърдите си. Промяната ѝ беше изненада за мен.

— Нямам предвид, че дърпането на косата прави лицето ми да изглежда по-младо — продължи тя с очарователна усмивка. — Дърпането на косата ме прави по-млада.

— Как е възможно това? — попитах аз.

Отговори ми с въпрос. Искаше да знае дали правилно съм разбрал дон Хуан, когато той казваше, че всичко е възможно, когато го пожелаеш с непреклонен стремеж. Търсех по подробно обяснение. Искях да разбера какво друго прави тя, освен че връзва косата си, за да изглежда толкова млада. Тя каза, че лягала на леглото и се изпразвала от всякакви мисли и чувства и оставяла линиите на пода да издърпат бръчките ѝ. Настоях за повече подробности: всичките чувства, усещания, възприятия, които е имала, докато е лежала така на леглото. Тя твърдеше, че не е почувствала нищо, че не знае как линиите на пода действат и че знаела само да не допуска мислите ѝ да се намесват.

Постави ръцете си на гърдите ми и ме бутна съвсем леко. Изглежда това беше жест, с който показваше, че ѝ е омръзнало от моите въпроси. Излязохме навън през задната врата. Казах ѝ, че имам

нужда от дълга пръчка. Отиде направо при една купчина дърва за огрев, но нямаше нито една дълга цепеница. Попитах я дали не може да намери няколко пилона, за да съединя две парчета. Претърсихме цялата къща в търсене на пилона, но безуспешно. В крайна сметка се наложи да откъртя от курника най-дългата летва, която намерих. Летвата, макар и да беше малко крехка, изглеждаше напълно подходяща за работата, за която ми трябваше.

Доня Соледад не се усмихна или пошегува по време на търсенето. Изглеждаше напълно погълната от задачата да ми помогне. Съсредоточението ѝ беше толкова пълно, че имах усещането, че тя иска аз да успея.

Отидох до колата, въоръжен с дългата летва и едно по-късо парче от дървата за горене. Доня Соледад ме чакаше до предната врата.

Започнах да дразня кучето с късата пръчка в дясната ръка и в същото време опитвах да издърпам ключалката с дългата в другата ми ръка. Кучето едва не ухапа дясната ми ръка и това ме накара да изпусна късото дърво. Яростта и мощта на огромния звяр бяха толкова големи, че за малко щях да изпусна и дългата пръчка. Кучето за малко щеше да я прекърши със зъби. Тогава доня Соледад ми се притече на помощ; като чукаше по задното стъкло, тя успя да отвлече вниманието на кучето.

Окуражен от нейните отвличащи маневри, аз се гмурнах с главата напред, плъзнах се по дължината на предната седалка и успях да освободя ключалката. Опитах се да се дръпна веднага назад, но кучето се стовари върху мен с цялата си мощ като спусна предните си лапи на седалката, преди да успея да се измъкна. Почувствах лапите му върху раменете си. Свих се. Мислех, че ще ме разкъса. Кучето наведе глава, но не успя да ме ухапе и се удари във волана. Изхвърчах навън и с едно движение се покатерих на предния капак и след това на покрива. Цялото ми тяло беше настръхнало.

Отворих дясната врата. Помолих доня Соледад да ми подаде дългата летва и с нея натиснах лоста, за да спусна облегалката назад. Прецених, че ако дразня кучето, то ще се плъзне напред, като по този начин ще може да се измъкне навън. Но то не помръдна. Вместо това яростно ухапа летвата.

В този момент доня Соледад скочи на покрива и легна до мен. Искеше да ми помогне да дразня кучето. Казах ѝ, че не може да остане

на покрива, защото когато кучето излезе, аз ще се вмъкна в колата и веднага ще потегля. Благодарих ѝ за помощта и ѝ казах, че трябва да се прибира в къщата. Тя сви рамене, скочи долу и отиде при вратата на къщата. Натиснах отново ръчката на седалката и се опитах с шапката си да раздразня кучето. Цапнах го около очите, точно по муцуната. Яростта на кучето беше неизмерима, но то не пожела да мръдне от седалката. Най-накрая масивните му челюсти изтръгнаха летвата от ръката ми. Спуснах се долу, за да я измъкна изпод колата. Изведнъж чух доня Соледад да вика.

— Пази се! Излиза!

Вдигнах поглед към колата. Кучето се плъзгаше през седалката. Задните му крака се бяха заклепили на кормилото; иначе то беше почти изцяло отвън.

Хвърлих се към къщата и успях точно навреме, преди да бъда достигнат от животното. Инерцията му беше толкова голяма, че се блъсна във вратата.

Залоствайки вратата с желязното резе, доня Соледад каза с кикот:

— Нали ти казах, че е напразно. Прокашля се и се обърна да ме погледне.

— Можеш ли да вържеш кучето с въже? — попитах аз.

Бях сигурен, че ще ми даде безсмислен отговор, но за моя изненада тя каза, че трябва да опитаме всичко, дори да примамим кучето в къщата и вътре да го заловим.

Идеята ѝ ми допадна. Внимателно отворих входната врата. Кучето вече не беше там. Показах се още малко навън. Нямаше и следа от него. Надявах се кучето да се е прибрало зад своята ограда. Почаках още малко преди да се втурна към колата си, когато чух дълбоко ръмжене и забелязах едрата глава на животното в колата. Беше се промъкнало обратно на предната седалка.

Доня Соледад беше права; нямаше смисъл да опитвам. Обхвана ме вълна на отчаяние. По някакъв начин знаех, че краят ми е близък. В пристъп на пълно отчаяние казах на доня Соледад, че ще ида в кухнята да взема един нож и ще убия кучето, или ще бъда разкъсан от него; щях така и да постъпя, ако бях открил какъвто и да е метален предмет в цялата къща.

— Не те ли е учил Нагуалът да приемаш съдбата си? — попита доня Соледад, влачейки се след мен. — Това навън не е обикновено

куче. Това куче има сила. То е воин. То ще направи това, което трябва да направи. Дори да те убие.

За момент изпаднах в неконтролирано отчаяние, сграбчих я за раменете и изръмжах. Не изглеждаше изненадана или притеснена от внезапното ми избухване. Обърна ми гръб и смъкна шала си на пода. Гърбът ѝ беше много здрав и красив. Изпитах непреодолимо желание да я ударя, но вместо това прокарах ръце по раменете ѝ. Кожата ѝ беше гладка и мека. Ръцете и раменете ѝ бяха мускулести, без да са едри. Имаше съвсем тънък слой тлъстина, която окръжаваше мускулите и придаваше на цялото ѝ тяло вид на мекота; докато опипвах всяка част от него с върховете на пръстите си, усещах твърдостта на невидимите мускули под меката повърхност. Не исках да гледам гърдите ѝ. Тя отиде до преграденото място в задната част на къщата, което служеше за кухня. Последвах я. Седна на една пейка и спокойно си изми краката в една кофа. — Докато си обуваше сандалите, аз отидох с голямо безпокойство до новата пристройка, която бе издигната зад къщата. Когато се върнах, тя стоеше край вратата.

— Щом искаш, да говорим — каза тя нехайно, водейки ме към стаята си, — за никъде не бързаме. Сега можем да разговаряме цяла вечност.

Взе бележника ми от раклата, върху която сигурно го беше оставила самата тя, и ми го подаде с прекомерно внимание. После вдигна покривката на леглото, сгъна я грижливо и я постави върху същата ракла. Тогава забелязах, че двете ракли са с цвета на стените, жълтеникавобяло, а леглото под покривката беше червеникаворозово, почти като цвета на пода. От друга страна, покривката на леглото беше тъмнокафява, подобно на дървото на тавана и на капациите на прозореца.

— Хайде да говорим — каза тя, сядайки удобно на леглото, след като свали сандалите си.

Събра колене към гърдите си. Изглеждаше като младо момиче. Нейното агресивно и заповедническо поведение бе утихнало и бе променено в очарование. В този момент тя беше пълната противоположност на това, което бе по-рано. Начинът, по който ме подканваше да пиша, беше смехотворен. Напомняше ми на дон Хуан.

— Сега имаме време — каза тя. — Вятърът се промени. Не забеляза ли?

Бях забелязал. Тя каза, че новата посока на вятъра е нейната собствена благодетелна посока и така вятърът се е обърнал в неин помагач.

— Какво знаете за вятъра, доня Соледад? — попитах, като сядах успокоен на ръба на леглото.

— Само това, което Нагуалът ми е казал — рече тя. — Всяка от нас, тоест жените, има собствена посока, личен вятър. Мъжете нямат. Аз съм северния вятър — когато духа, съм различна. Нагуалът каза, че жената-воин може да използва своя личен вятър за каквото си поиска. Аз го използвах да украся тялото си и да го преправя. Погледни ме! Аз съм северния вятър. Почувствай ме, когато идвам през прозореца.

Силен вятър повя през прозореца, който бе стратегически разположен към север.

— Защо мислиш, че мъжете нямат вятър? — попитах аз.

Тя се замисли за малко и после отговори, че Нагуалът никога не бил споменавал защо.

— Искаш да знаеш кой направи този под — каза тя, увивайки рамене с одеалото си. — Аз сама го направих. Отне ми четири години да го нагодя. Сега този под е като мен.

Докато говореше, забелязах, че събиращите се — линии на пода бяха насочени така, че да започват от север. Стаята обаче не бе точно ориентирана по посоките на света; по този начин леглото ѝ не беше съобразено с ъглите на стаята, както и линиите от плочите.

— Защо сте направила пода червен, доня Соледад?

— Това е моят цвят. Аз съм червена, подобно на червената пръст. Взех червената глина от планините наоколо. Нагуалът ми каза къде да търся и той самият ми помогна да я донеса, а и останалите ми помогнаха.

— Как изпекохте плочите?

— Нагуалът ме научи да изкопая дупка. Напълнихме я с дърва и после подредихме една върху друга глинените плочи с плоски камъни между тях. Запуших дупката с похлупак от кал и тел и запалих дървата. Горяха дни наред.

— Как запазихте плочите да не се изкривят?

— Не съм ги пазила. Вятърът го направи — северният вятър, който духаше, докато огънят горя. Нагуалът ми показва как да изкопая дупката, така че тя да е обърната към север и към северния вятър. Той

ме научи също да оставя четири отвора, за да духа северният вятър в дупката. После ме научи да оставя още един отвор по средата на похлупака, за да излиза пушекът. Вятърът поддържаше огъня в продължение на дни; след като дупката изстина, аз я отворих и започнах да лъскам и даже да изглаждам плочите. Отне ми години да направя достатъчно плочи, за да завърша моя под.

— Как измислихте проекта?

— Вятърът ме научи на това. Когато направих пода, Нагуалът ми каза също да не се противопоставям на вятъра. Той ми бе показал как да се предавам на моя вятър и да го оставям да ме води. Отне му много време да постигне това, години наред. Бях много трудна, глупава и стара жена отначало — той самият ми го каза и беше прав. Но аз учех твърде бързо. Може би защото съм стара и нямам какво да губя. В началото това, което най-много ми пречеше, бе страхът, който изпитвах. Само присъствието на Нагуала ме караше да заеквам и да припадам. Нагуалът имаше същото въздействие върху всички останали. От съдбата му бе отредено да бъде толкова страховит. Тя спря да говори и ме погледна.

— Нагуалът не е човек — каза тя.

— Какво ви кара да говорите така?

— Нагуалът е дявол от незапомнено време. Изявлението ѝ ме смрази. Усетих сърцето си да блъска. Едва ли би намерила подходяща публика. Бях безкрайно заинтригуван. Помолих я да ми обясни какво има предвид.

— Докосването му променяше хората — каза тя. — Ти го знаеш. Той е променил твоето тяло. В твой случай ти дори не си знаел, че той го прави. Но той е влязъл в старото ти тяло. Сложил е нещо в него. Същото направи и с мен. Сложи нещо в мен и това нещо ме облада цялата. Само дявол може да го направи. Сега съм северния вятър и не се страхувам от нищо и от никого. Но преди да ме промени, аз бях слаба, грозна стара жена, която би изпаднала в несвяст само при споменаването на името му. Паблито, разбира се, не можеше да ми бъде от помощ, защото се страхуваше от Нагуала повече от смъртта.

— Един ден Нагуалът и Хенаро дойдоха в къщата, когато бях сама. Чух ги от вратата, подобно на прокрадващи се ягуари. Прекръстих се — за мен те бяха два демона, но излязох да видя какво мога да направя за тях. Бяха гладни и с удоволствие им сложих да ядат.

Имах няколко дебели пръстени паници и напълних на всеки по една паница чорба. Нагуалът, изглежда, не хареса храната; сигурно не искаше да яде храна, приготвена от толкова слаба жена, направи се на несръчен и бутна паницата от масата, помитайки я с ръка. Но_ _панницата, вместо да се обърне и да се разлее на пода, се плъзна от силния тласък на Нагуала и падна върху краката ми, но без да се разлее и капка. Паницата всъщност се приземи върху краката ми и остана там, докато не се наведох да я вдигна. Сложих я обратно на масата пред него и му казах, че макар да съм слаба жена и винаги да съм изпитвала страх от него, храната ми е израз на доброжелателност.

— От този момент Нагуалът промени отношението си към мен. Фактът, че паницата със супа падна на крака ми и не се разля, му доказва, че силата ме е посочила. Тогава не го знаех и мислех, че промяната му е продиктувана от това, че се е засрамил, задето е отхвърлил храната ми. Не си помислих нищо за промяната му. Бях все още вкаменена и не можех да го погледна в очите. От този ден той започна да ми обръща все повече и повече внимание. Даже взе да ми носи подаръци: шал, рокля, гребен и разни други неща. Това ме накара да се чувствам ужасно. Бях засрамена, защото мислех, че си търси жена. Нагуалът можеше да има млади момичета; какво можеше да очаква от стара жена като мен? В началото не исках да нося или дори да погледна подаръците му, но Паблито ме убеди и аз започнах да ги нося. Но също започнах още повече да се страхувам от него и да не искам да оставам насаме с него. Знаех, че е дяволски човек. Знаех какво бе сторил на жената си.

Бях принуден да я прекъсна. Казах, че никога не съм знаел да е имало жена в живота на дон Хуан.

— Знаеш кого имам предвид — каза тя.

— Повярвайте ми доня Соледад, не знам.

— Не ме занасяй. Знаеш, че говоря за Ла Горда. Единствената „Ла Горда“, която знаех, бе сестрата на Паблито, невероятно дебело момиче с прякор Горда — Дебелана. Бях имал чувството, макар и никой да не бе споменавал такова нещо, че тя не е дъщеря на доня Соледад. Не исках да я насилвам за повече информация. Изведнъж си спомних, че дебелото момиче бе изчезнало от къщата и никой не можеше или не дръзваше да ми каже какво се е случило с нея.

— Един ден бях сама пред къщата — продължи доня Соледад. — Решех си косата на слънце с гребена, който Нагуалът ми подари; не бях забелязала, че той е дошъл и стои зад мен. Изведнъж усетих ръцете му да ме сграбчат за брадичката. Чух го да казва много нежно да не мърдам, защото вратът ми може да се счупи. Извъртя главата ми наляво. Не докрай, а съвсем малко. Уплаших се много, разписах се и се опитах да се измъкна от хватката му, но той задържа главата ми твърдо в продължение на много, много време.

— Когато пусна брадата ми, припаднах. Не помня какво се случи после. Когато се свестих, лежах на земята, точно тук, където стоя сега. Нагуалът си беше отишъл. Бях толкова засрамена, че не исках да виждам никого, особено Ла Горда. Задълго даже мислех, че Нагуалът никога не е извивал врата ми и че това е било кошмар.

Тя спря. Очаквах да ми обясни какво се е случило. Тя изглеждаше разстроена, печална може би.

— Какво точно се случи, доня Соледад? — попитах аз, неможейки да се сдържа. — Той направи ли ви нещо?

— Да. Изви ми врата, за да промени посоката на очите ми — каза тя и се разсмя силно при моя смаян вид.

— Искам да кажа, дали...?

— Да. Промени моята посока — продължи тя, без да обръща внимание на моите питання. — Той е направил същото и с теб, и с всички останали.

— Вярно е. Направи това и с мен. Но защо, мислите, че го е направил?

— Трябвало е. Това е най-важното нещо.

Тя имаше предвид един странен акт, който дон Хуан считаше за напълно необходим. Не бях говорил никога за това, с когото и да е. Всъщност почти бях забравил за това. В началото на моето чиракуване той веднъж запали два малки огъня в планините на Северно Мексико. Бяха на около шест метра един от друг. Той ме накара да застана и аз на шест метра от тях, като държа тялото си и по-специално главата във възможно най-спокойно и естествено положение. После ме накара да се обърна към единия от огньовете, като застана зад гърба ми, изви врата ми наляво и насочи очите ми, но не и раменете ми, към другия огън. Той държа главата ми в това положение с часове, докато огънят не замря. Новата посока бе югоизток или по-точно посоката на огъня

бе югоизток. Бях възприел цялата история като една от неразгадаемите странности на дон Хуан, като един от неговите безсмислени обреди.

— Нагуалът каза, че всички ние през живота си развиваме една посока на гледане — продължи тя. — Това става посока на очите на духа. С годините тази посока се изхабява от употреба, става слаба и неприятна, а тъй като сме вързани към тази собствена посока, самите ние ставаме слаби и неприятни. Денят, в който Нагуалът изви врата ми и го държа така, докато припаднах от страх, той ми даде нова посока.

— Каква посока ви даде?

— Защо питаш за това? — каза тя ненужно силно. — Мислиш ли, че Нагуалът може да ми е дал различна посока?

— Мога да ви кажа посоката, която даде на мен — казах аз.

— Няма нужда — сръза ме тя. — Той сам ми я каза.

Изглеждаше развълнувана. Промени положението си и легна по корем. Гърбът ме заболя от писане. Попитах я дали мога да седна на нейния под и да използвам леглото като писалище. Тя стана и ми подаде сгънатата покривка за възглавница.

— Какво друго ви направи Нагуалът? — попитах аз.

— След като промени посоката ми, Нагуалът наистина започна да ми говори за сила — каза тя, лягайки отново. — Отначало той започна да говори разхвърляно, защото не знаеше какво точно да прави с мен. Един ден той ме взе на кратък поход в планините. После един друг ден ме заведе с автобус до родното си място. Малко по малко свиквах да бродя с него.

— Давал ли ви е някога силни треви?

— Даде ми Мескалито веднъж, когато бяхме в пустинята. Но тъй като бях празна жена, Мескалито ме отхвърли. Имах отвратителен сблъсък с него. Тогава точно Нагуалът разбра, че трябва вместо това да ме запознае с вятъра. Това разбира се стана след като получи знак. През този ден той непрекъснато казваше, че макар да е магьосник, който е научен да *вижда*, ако не получи знак, няма начин да разбере кой път да поеме. Той бе чакал вече с Дни за някакво указание относно мен. Но силата не пожела да му го даде. В отчаянието си, предполагам, той ме представи на своя гуахе, та така видях Мескалито.

Прекъснах я. Употребата на думата гуахе (*guaje*) — кратунка, ме притесняваше. Използвана в значението, в което тя говореше, думата

нямаше никакъв смисъл. Помислих, че може би тя говори метафорично или че думата кратунка е евфемизъм.

— Какво е гуахе, доня Соледад?

В погледа ѝ се появи огромна изненада. Тя замълча преди да продължи.

— Мескалито е гуахе на Нагуала — най-после каза тя.

Отговорът ѝ беше още по-смустващ. Почувствах се унижен, че тя наистина изглеждаше загрижена думите ѝ да имат значение за мен. Когато я помолих да обясни по-нататък, тя настоя, че аз всичко знам. Това беше любимият подход на дон Хуан да осуetyа моите проучвания. Казах ѝ, че дон Хуан ми бе казал, че Мескалито е божество или сила, съдържаща се в пъпките на пейот. Да каже, че Мескалито е кратунката му, беше пълна безсмислица.

— Нагуалът може да те срещне с всичко чрез своята кратунка — каза тя след кратка пауза. — Това е ключът на силата му. Всеки може да ти даде пейот, но само магьосник, посредством кратунката си, може да те срещне с Мескалито.

Тя спря да говори и насочи очи към мен. Погледът ѝ беше свиреп.

— Защо ме караш да повтарям това, което вече знаеш? — попита тя със сърдит тон.

Бях напълно объркан от внезапната ѝ промяна. Само преди миг тя беше почти мила с мен.

— Не обръщай внимание на промените в настроението ми — каза тя, усмихвайки се наново. — Аз съм северния вятър. Много съм непостоянна. През целия си живот никога не се осмелявах да изрека какво мисля. Сега не се страхувам от никого. Казвам това, което чувствам. За да се срещнеш с мен, трябва да си силен.

Пропълзя по-близо до мен.

— И така, Нагуалът ме срещна с Мескалито, който излезе от кратунката му — продължи тя. — Но той не можеше да предположи какво ще се случи с мен. Той очакваше нещо подобно на твоята среща или на срещата на Елихио с Мескалито. И в двата случая той е бил в безизходица и е оставил кратунката да реши какво да прави по-нататък. И в двата случая кратунката му помогнала. С мен беше различно — Мескалито му каза никога да не ме води наоколо. Нагуалът и аз напуснахме това място много бързо. Отидохме на север,

вместо да се приберем вкъщи. Взехме автобус, за да стигнем в Мексикали, но слязохме посред пустошта. Беше много късно. Слънцето залязваше зад планините. Нагуалът искаше да пресечем пътя и да продължим на юг пеша. Изчакахме няколко коли да профучат, когато изведнъж той ме тупна по рамото и ми посочи по пътя напред. Видях спирала от прах. Един порив на вятъра бе завихрил прахта от страни на пътя. Наблюдавахме как спиралата се движи към нас. Нагуалът притича през пътя, а вятърът ме обгърна. Всъщност ме завъртя много внимателно и после изчезна. Това беше знакът, който Нагуалът чакаше. От този момент нататък започнахме да ходим в планините или в пустинята, за да дирим вятъра. В началото вятърът не ме хареса, защото бях стара. Та затова Нагуалът се опита да ме промени. Първо ме накара да построя тази стая и този под. После ме накара да нося нови дрехи и да спя на дюшек вместо на сламеник. Накара ме да нося обувки и да напълня раклите с дрехи. Насили ме да ходя стотици километри и ме учеше да мълча. Усвоявах много бързо. Караше ме също да правя странни неща, без каквато и да е видима причина.

— Един ден, докато бяхме в планините около родното му място, чух вятъра за първи път. Дойде направо в утробата ми. Лежах на върха на плоска скала, а вятърът се виеше около мене. Вече бях го видяла същия ден да се върти около храстите, но този път дойде при мен и спря. Усещах го като птица, която се е приземила на корема ми. Нагуалът ме беше накарал да си сваля всичките дрехи; бях напълно гола, но не ми беше студено, защото вятърът ме топлеше.

— Беше ли ви страх, доня Соледад?

— Страх ли? Бях вкаменена. Вятърът беше жив — облиза ме от главата до петите. И после влезе вътре в мен, издувайки цялото ми тяло. Бях като балон, а вятърът излизаше от ушите и устата ми и от други части на тялото, които не ми е удобно да нарека. Мислех, че ще умра и щях да избягам, ако не беше Нагуалът, който ме натискаше към скалата. Говореше ми в ушите и ме успокояваше. Отпуснах се и оставих вятъра да прави с мене каквото си иска. Точно тогава той ми каза какво да направя.

— Какво да направите, с какво?

— С живота си, с вещите си, със стаята, с чувствата си. Отначало не беше ясно. Рекох си, че това са моите мисли. Нагуалът каза, че при

всички е така. Когато мълчим обаче, осъзнаваме, че всъщност нещо друго ни казва разните неща.

— Чухте ли глас?

— Не. Вятърът се движи вътре в тялото на жената. Нагуалът казва, че това е така, защото жените имат утроба. Веднъж като влезе в утробата, вятърът просто те изпълва и ти казва да правиш разни неща. Колкото по-спокойна и отпусната е жената, толкова по-добри са резултатите. Струва ти се, че жената сякаш изведнъж започва сама да върши неща, за които никога не е имала представа как се правят.

— От този ден вятърът идва при мен непрекъснато. Говори ми в утробата и ми казва всичко, каквото искам да знам. Нагуалът още от началото *видя*, че съм северния вятър. Другите ветрове никога не ми говорят така, макар и да научих как да ги различавам.

— Колко вида ветрове има?

— Има четири вятъра, както има и четири посоки. Това, разбира се, се отнася за магьосниците и за всичко, което правят те. Четири е силно число за тях. Първият вятър е бризът, сутринта. Той носи надежда и светлина — той е предвестник на деня. Той идва и си отива и влиза във всичко. Понякога е лек и незабележим, друг път е натрапчив и досаден.

— Друг вятър е твърдият вятър — или горещ, или студен, или и двете. Пладнешки вятър. Взривен и пълен с енергия, но също изпълнен със слепота. Той се промъква през врати и срутва стени. Магьосникът трябва да бъде страшно силен, за да борава с твърдия вятър.

— После идва студеният вятър на следобед. Тъжен и мъчителен. Вятър, който никога няма да те остави на мира. Ще те смрази и ще те накара да плачеш. Нагуалът каза, че в него все пак има такава дълбочина, че си струва дълго да бъде търсен.

— И накрая е горещият вятър. Той стопля и предпазва, и обгръща всичко. Той е нощен вятър за магьосниците. Мощта му е свързана с тъмнината.

— Тези са четирите вятъра. Те са също свързани с четирите посоки. Бризът е изток. Студеният вятър е запад. Горещият е юг. Твърдият вятър е север.

— Четирите вятъра имат също и характер. Бризът е безгрижен, лукав и палав. Студеният вятър е мрачен, меланхоличен и винаги

печален. Горещият вятър е весел, своенравен и скоклив. Твърдият вятър е енергичен, властен и нетърпелив.

— Нагуалът ми каза, че четирите вятъра са жени. Затова жените-воини ги дирят. Ветровете и жените са сходни. Това е и причината жените да са по-силни от мъжете. Искам да кажа, че жените учат по-бързо, щом са прикрепени към собствения си вятър.

— Как една жена може да разбере кой е собствения ѝ вятър?

— Ако жената притихне и не говори със себе си, нейният вятър ще я грабне сам, ето така. Тя направи жест, сякаш сграбчва нещо.

— Трябва ли да ляга гола?

— Това помага. Особено ако е срамежлива. Аз бях дебела стара жена. Никога не си бях събличала дрехите през целия си живот. Спях с тях, а когато се къпех, никога не си свалях фустата. За мен да покажа дебелилото си тяло на вятъра бе като да умра. Нагуалът знаеше това и ме изигра, че уж за всекиго това било много важно. Той разбираше от приятелството между жените и вятъра, но ме представи на Мескалито, защото бе объркан от мен.

— След като ми бе обърнал главата в онзи ужасен първи ден, Нагуалът бе открил, че съм в ръцете му. Каза ми, че не е имал никаква представа какво да прави с мен. Но едно беше сигурно — не искаше дебела стара жена да си пъха носа в неговия свят. Нагуалът каза, че изпитвал към мен същото, което изпитвал към теб: обърканост. И двамата не е трябвало да бъдем тук. Ти не си индианец, а пък аз съм стара крава. И двамата сме напълно ненужни, ако си говорим честно. Погледни ни. Нещо сигурно се е случило.

— Една жена, разбира се, е много по-гъвкава от мъжа. Жената се променя много бързо с помощта на силата на някой магьосник. Особено със силата на магьосник като Нагуала. Чиракът-мъж, според Нагуала, е извънредно труден. Например ти самият не си се променил толкова много, колкото Ла Горда, а тя започна чиракуването си много след теб. Жената е по-мека и по-нежна, но преди всичко жената е като кратунка: тя приема. Но някак си мъжът обладава повече сила. Нагуалът никога не се съгласяваше с това, все пак. Вярваше, че жените са несравними, върховни. Той също вярваше, че аз си мисля, че мъжете са по-силни само защото съм празна жена. Трябва да е бил прав. Била съм празна толкова дълго време, че не мога да си спомня какво е да си цялостен. Нагуалът каза, че ако изобщо някога стана цялостна, ще си

променя усещането за това. Но ако е бил прав, неговата Горда трябваше да е напреднала толкова, колкото и Елихио, а, както знаеш, не е така.

Не можех да следя потока на нейната реч, поради твърдото ѝ убеждение, че аз разбирам за какво става дума. В случая нямаше никаква представа за това какво — Елихио или Ла Горда са направили.

— В какъв смисъл Ла Горда беше различна от Елихио—попитах аз.

Тя ме погледна за миг, сякаш преценяваше нещо в мен. После седна, като притисна колене към гърдите.

— Нагуалът ми каза всичко — каза тя живо. — Нагуалът нямаше тайни от мен. Елихио беше най-добрият, затова той не е в света сега. Той не се върна. Всъщност той бе толкова добър, че не му трябваше да скача в пропаст, когато чиракуването му свърши. Той бе като Хенаро — един ден, като работел в полето, нещо дошло и го отнесло. Той знаеше как да му се остави.

Понечих да я попитам дали наистина бях скочил в бездната. Поколебах се за момент, преди да продължа с въпроса си. В края на краищата, бях дошъл да видя Паблито и Нестор, за да изясня този въпрос. Всяка информация, която можех да получа във връзка с това от когото и да е, въвличен в света на дон Хуан, бе наистина от полза за мен.

Тя се засмя на въпроса ми, както и бях очаквал.

— Искаш да кажеш, че не знаеш какво ти самият си направил? — попита тя.

— Твърде е неестествено, за да бъде истина — казах аз.

— Такъв е светът на Нагуала, вярно. Нито едно нещо в него не е истинско. Той самият ми е казвал да не вярвам на нищо. Но все пак мъжете-чираци трябва да скачат. Освен ако не са толкова напреднали като Елихио.

— Нагуалът ни заведе, мен и Ла Горда, на това плато и ни накара да погледнем надолу към дъното на пропастта. Там ни показа, че е летящ Нагуал. Но само Ла Горда можа да го последва. Тя също пожела да скочи в бездната. Нагуалът ѝ каза, че това не е нужно. Той каза, че жените-воини трябва да вършат много по-болезнени и по-трудни неща от това. Той също ни каза, че скокът е бил само за вас четиримата. Това и стана, четиримата скочихте.

Тя каза, че четиримата сме били скочили, но аз знаех, че само ние с Паблито бяхме го направили. Следвайки нейните думи, предположих, че дон Хуан и дон Хенаро навярно са ни последвали. Това не ми се стори необичайно — дори бе приятно и вълнуващо.

— Какво говориш? — попита тя, след като изрекох мислите си. — Имах предвид теб и тримата чираци на Хенаро. Ти, Паблито и Нестор скочихте в един и същи ден.

— Кой е другия чирак на дон Хенаро? Знам само Паблито и Нестор?

— Искаш да кажеш, че не знаеш, че Бениньо е чирак на Хенаро?

— Не, не знаех.

— Той беше най-стария чирак на Хенаро. Той е скочил преди теб и е скочил сам.

Бениньо беше един от петимата индианци, с които се бях срещнал, докато скитахме с дон Хуан из Сонорската пустиня. Търсеха предмети на силата. Дон Хуан беше ми казал, че всички са чираци в магьосничество. Завързах особено приятелство с Бениньо през няколкото срещи, които имах с него след този ден. Беше от Южно Мексико. Допадаше ми много. По някакви неизвестни причини той самият, изглежда, се наслаждаваше на създаването на някаква изкусителна загадка около своя личен живот. Никога не можах да разбера кой беше той или какво правеше. Всеки път, когато го заговарях, ме объркваше с обезоръжаващата откровеност, с която отклоняваше моите разпити. Веднъж дон Хуан сам ми даде малко сведения за Бениньо и каза, че той бил много щастлив да намери учител и благодетел. Приех думите на дон Хуан като случайна бележка, която не означава нищо. Сега доня Соледад ми изясни тази десетгодишна загадка.

— Как мислите — защо дон Хуан никога не ми е казвал нищо за Бениньо?

— Кой знае? Трябва да е имал причина. Нагуалът никога не прави нищо необмислено.

Трябваше да подпра изтръпналия си гръб на леглото, преди да продължа да пиша.

— Какво се случи с Бениньо?

— Добре е. Той сигурно е по-добре от всички останали. Ще го видиш. Той е с Паблито и Нестор. Точно сега са неразделни. Знакът на

Хенаро е върху тях. Същото се случи с момичетата — те са неразделни, защото знакът на Нагуала е върху тях.

Трябваше да я прекъсна отново и да я помоля да обясни за какви момичета говори.

— Моите момичета — каза тя.

— Вашите дъщери? Искам да кажа, сестрите на Паблито?

— Те не са сестри на Паблито. Те са чираци на Нагуала.

Нейното разкритие ме шокира. Още когато срещнах Паблито преди години, ми беше внушено, че четирите момичета, които живеят в къщата, са негови сестри. Самият дон Хуан ми го беше казвал. Изведнъж се възвърна чувството на отчаяние, което бях изпитвал целия следобед. Доня Соледад ме мамеше, нещо си измисляше. Бях сигурен, че дон Хуан в никакъв случай не би ме подвел толкова грубо.

Доня Соледад ме наблюдаваше с нескрито любопитство.

— Вятърът току-що ми каза, че не вярваш на това, което ти казах — рече тя и се разсмя.

— Вятърът е прав — казах аз сухо.

— Момичетата, които си виждал през тия години, са на Нагуала. Те му бяха чираци. Сега, когато си отиде Нагуалът, те самите са Нагуала. Но те също са си моите момичета. Моите!

— Искате да кажете, че вие не сте майка на Паблито и че те наистина са ваши дъщери?

— Искам да кажа, че са мои. Нагуалът ми ги даде да ги пазя. Ти винаги грешиш, защото разчиташ на думите да обяснят всичко. След като съм майка на Паблито и си чул, че са също мои момичета, си си въобразил, че трябва да са брат и сестри. Момичетата са моите истински деца. Паблито, въпреки че именно той е излязъл от утробата ми, е мой смъртен враг.

Реакцията ми на нейните думи беше смесица от отвращение и гняв. Помислих, че е не само смахната, но и опасна жена. Някак си, част от мен бе разбрала това още в момента, в който бях пристигнал.

Тя ме загледа продължително. За да отбягна погледа ѝ, се преместих и седнах отново на сгънатата покривка на леглото.

— Нагуалът ме предупреди за твоята чудатост — каза тя изведнъж, — но не разбихах какво има предвид. Сега знам. Той ми каза да бъда внимателна и да не те гневя, защото си опасен. Съжалявам, че не бях достатъчно предпазлива, колкото трябваше да

бъда. Той каза също, че докато пишеш, можеш да минеш през пъкъла, без да усетиш. В това отношение не съм те притеснявала. Каза ми също, че си подозрителен, защото думите те заплитат. И за това също не съм те притеснявала. Скъсах се да говоря, опитвайки да не те оплета.

Имаше лек укор в гласа ѝ. Почувствах се някак объркан, че ѝ се ядосвам.

— Това, което ми казваш, е много трудно за вярване — рекох аз. — Или ти, или дон Хуан сте ме излъгали ужасно.

— Никой от нас не е излъгал. Разбираш само това, което искаш. Нагуалът каза, че това е проява на твоята празнота. Момичетата са деца на Нагуала, точно както ти и Елихио сте негови деца. Той създаде шест деца — четири жени и двама мъже. Хенаро създаде трима мъже. Всички заедно са девет. Един от тях, Елихио, вече успя, та сега е ред на останалите осем от вас да опитате.

— Къде е отишъл Елихио?

— Отиде при Нагуала и Хенаро.

— А къде отидоха Нагуалът и Хенаро?

— Знаеш къде са отишли. Само ме будалкаш, нали?

— Точно там е работата, доня Соледад — не се шегувам.

— Тогава ще ти кажа. Нагуалът и Хенаро са се върнали на същото място, откъдето са дошли, в другия свят. Когато им дошло времето, те просто прекрачили в тъмнината навън и тъй като не желаят да се върнат, тъмнината на нощта ги е погълнала.

Почувствах, че е безсмислено да я разпитвам повече. Бях готов да сменя темата, но тя заговори първа.

— Ти си зърнал другия свят, когато си скочил — продължи тя, — но може би скокът те е объркал. Много лошо. Никой не може да ти помогне. Съдбата ти е да си мъж. Жените са по-съвършени от мъжете в този смисъл. Те не трябва да скачат в пропастта. Жените си имат свои начини. Те си имат своя пропаст. Жените менструират. Нагуалът ми каза, че това е вратата за тях. По време на неразположението те се превръщат в нещо друго. Знам, че това е времето, през което той учеше моите момичета. Беше много късно за мен — твърде съм стара, та наистина не знам как изглежда тази врата. Но Нагуалът настояваше момичетата да обръщат внимание на всичко, което им се случва през

това време. Вземаше ги през тези дни в планините и оставаха там заедно, докато не видят процепа между световете.

— Нагуалът, понеже нямаше никакви угризения или страх да прави каквото и да е, ги натоварваше без милост, та да могат сами да открият, че жените имат процеп — процеп, който те много добре прикриват. По време на неразположението, без значение колко умело е това прикриване, маската пада и те са разголени. Нагуалът насилваше до изнемога моите момичета да отворят този процеп. И те го правеха. Той ги научи да го правят, но това им отне години.

— Как са станали чираци?

— Лидия бе първа. Намерил я една сутрин, когато бил спрял в една порутена хижа в планините. Нагуалът ми каза, че никой не се виждал, но все пак имало знаци, които го насочвали към тази къща още от сутринта. Бризът го дразнел ужасно. Каза, че не можел даже да си отвори очите всеки път, когато опитвал да се отдалечи от тази местност. Та когато открил къщата, знаел, че има нещо вътре. Погледнал под един куп слама и съчки и открил момичето. Била много болна. Едва говорела, но въпреки това му казала, че няма нужда никой да ѝ помага. Щяла да заспи там и ако не се събудела, никой нямало да усети липсата ѝ. Нагуалът харесал духа ѝ и я заговорил на нейния език. Казал ѝ, че ще я излекува и че ще се грижи за нея, докато не стане отново силна. Отказала. Тя беше индианка, която познаваше само трудности и болка. Казала на Нагуала, че била взимала вече всички лекарства, които родителите ѝ давали, но нищо не помогнало.

— Колкото повече говорела, толкова повече Нагуалът проумявал, че съдбата му я била посочила по много особен начин. Това посочване било по-скоро като заповед.

— Нагуалът я изправил, взел я на раменете си като дете и я занесъл при Хенаро. Той ѝ приготвил лек. Не можела повече да си отваря очите. Клепачите ѝ били залепнали. Били подути и покрити с жълтеникав секрет. Започвали да гноясват. Нагуалът се грижил за нея, докато се оправила. Той ме нае да я гледам и да ѝ готвя. С моята храна ѝ помогнах да се вдигне. Тя е първото ми чедо. Когато се оправи, а това отне около година, Нагуалът поиска да я върне на родителите ѝ, но момичето отказа да си отиде и вместо това замина с него.

— Скоро след като намери Лидия и докато тя беше болна под моите грижи, Нагуалът намери теб. Ти си му бил доведен от човек,

когото не бил виждал никога в живота си. Нагуалът *видял*, че смъртта на този човек се била надвесила над главата му, и той сметнал, че е много странно, дето точно в такъв момент този човек те бил посочил. Накарал си Нагуала да се смее и той тутакси те подложил на изпит. Но не те взел, а казал ти да дойдеш и да го намериш. Той те изпитал така, както никого не бил изпитвал. Той каза, че това е твоя път.

— За три години имаше само двама чираци — Лидия и теб. После, един ден когато бил на гости при своя приятел Висенте, лечител от север, някакви хора довели лудо момиче, което не правело нищо друго, освен да плаче. Хората взели Нагуала за Висенте и оставили момичето в негови ръце. Нагуалът ми разказа, че момичето се затичало и се вкопчило в него, като да го познавало. Нагуалът казал на родителите ѝ, че трябва да я оставят при него. Били притеснени, че нямат пари, но Нагуалът ги уверил, че ще бъде безплатно. Предполагам, че това момиче им е било като таралеж в гащите и не са имали нищо против да се избавят от нея.

— Нагуалът ми я доведе. Беше ад! Тя беше наистина смахната. Това беше Жозефина. На Нагуала му трябваха години да я излекува. Но и до ден-днешен тя си е по-луда и от прилеп. Разбира се беше луда по Нагуала и имаше ужасна борба между Лидия и Жозефина. Мразеха се. Но аз ги харесвах и двете. Но като видя, че не могат да се траят, Нагуалът стана много твърд с тях. Както знаеш, Нагуалът не може да се разгневи на никого. Затова взе, че ги наплаши до смърт. Един ден Лидия се разсърди и изчезна. Беше решила да си намери млад съпруг. На пътя намерила мъничко пиле. Било току-що излюпено и било се залутало посред шосето. Лидия го взела и тъй като била в пустинна местност, без къщи наоколо, въобразила си, че пилето не принадлежи на никого. Сложила го в пазвата си, под блузата, за да му е топло. Лидия ми разказа, че започнала да бяга и от това пилето започнало да се движи към гърба ѝ. Опитала се да го върне отпред, но не могла да го хване. Пилето бягало много бързо между раменете и по гърба ѝ, под блузата. Крачетата на пилето отначало я гъделичкали, но постепенно я подлудили. Когато разбрала, че не може да го измъкне навън, се върна при мен, пицейки като пощръкляла, и ми рече да извадя проклетото нещо от блузата ѝ. Съблякох я, но нямаше никаква полза. Въобще нямаше никакво пиле, а тя все още усещаше краката му да лазят по тялото ѝ.

— Тогава Нагуалът дойде и ѝ каза, че само когато излезе от старата си същност, пиленето ще спре да тича. Лидия беше като луда три дена и три нощи. Нагуалът ми рече да я вържа. Хранех я, миех я и ѝ давах вода. На четвъртия ден стана много мирна и спокойна. Развързах я, облякох ѝ дрехите и след като отново беше облечена, така както оня ден, в който избягала, пиленцето се появи. Тя го взе в ръка, погали го и му благодари, а после го върна на мястото, където го беше намерила. Вървах с нея част от пътя.

— Оттогава Лидия не е безпокоила никого. Прие съдбата си. Нагуалът е нейната съдба — без него щеше да е мъртва. Та какъв би бил смисълът да отказва или да преиначава неща, които могат само да бъдат приети?

— Жозефина беше следващата, която избяга. Беше много напласена от това, което се случи на Лидия, но скоро го забрави. Една неделя следобед, когато си идваше към къщата, един сух лист се оплел в нишките на шала ѝ. Шалът ѝ беше рехаво плетен. Опита се да измъкне листчето, но я беше страх да не разплете шала си. Та щом влезе в къщата, веднага се опита да измъкне тоя лист, но нямаше никакъв начин, той беше просто като залепен. В пристъп на ярост Жозефина сграбчи шала заедно с листа и ги стисна в ръката си. Беше си въобразила, че ако е начупен на малки парчета, листът по-лесно ще се извади. Чух умопомрачителен писък и Жозефина падна на пода. Дотичах и видях, че не може да си отвори ръката. Листът беше нарязал ръката ѝ, като да беше натрошено ножче за бръснене. Лидия и аз ѝ помогнахме и се грижихме за нея седем дена. Жозефина беше по-упорита от когото и да е. Почти умря. Накрая успя да отвори ръката си, но само след като в себе си бе решена да отхвърли старите си представи. И досега от време на време усеща болки в тялото си, особено в ръката, поради грозния си нрав, който понякога се връща при нея. Нагуалът каза и на двете, че не трябва да разчитат на временната победа, защото това е битка, продължаваща цял живот, която всеки от нас води срещу старата си същност.

— Лидия и Жозефина никога повече не се спречкаха. Не мисля, че се харесват една друга, но все пак се понасят. Тях двете ги обичам най-много. Те бяха с мен през всичките години. Знам, че и те ме обичат.

— А другите две момичета? Откъде се появиха те?

— Година по-късно дойде Елена — тя е Ла Горда. Тя беше в много по-лошо състояние, отколкото можеш да си представиш. Тежеше над сто и дваисет килограма. Беше отчаяна жена. Паблито я беше подслонил в магазина си. Тя переше и гладеше, за да се издържа. Нагуалът дошъл една нощ да вземе Паблито и видял дебелото момиче, което работело, а рояк нощни пеперуди кръжали около главата ѝ. Той каза, че пеперудите са направили съвършен кръг, за да може да го види. Той *видял*, че жената е към края на живота си, а нощните пеперуди сигурно са били твърдо убедени, за да му дадат този знак. Нагуалът действал бързо и я отвел със себе си.

— Известно време се справяла добре, но лошите навици, които била придобила, били толкова дълбоко вкоренени, че не можела да ги надвие. И тъй един ден Нагуалът повикал вятъра да ѝ помогне. Въпросът бил или да ѝ помогне, или да я убие. Вятърът задухал върху нея, докато я изхвърлил от къщата; този ден била сама и никой не видял какво се е случило. Вятърът я бутал през хълмове и дерета, докато паднала в един ров — някаква дупка в земята, подобна на гроб. Вятърът я държал там дни наред. Когато Нагуалът най-после я намерил, била успяла да спре вятъра, но била толкова слаба, че не можела да ходи.

— Как успяват момичетата да спрат това, което действа срещу тях?

— Ами, на първо място, това, което действа срещу тях, е кратунката, която Нагуалът си носи вързана на колана.

— А какво има в кратунката?

— Съюзниците, които Нагуалът носи със себе си. Той казваше, че съюзникът се извива през гърлото на кратунката. Не ме питай нищо повече, защото не знам нищо друго за съюзника. Всичко, което мога да ти кажа, е, че Нагуалът управлява двама съюзници и ги кара да му помагат. В случая с моите момичета съюзникът отстъпваше, щом бяха готови да се променят. За тях, разбира се, въпросът беше или да се променят, или да умрат. Но така е с всички ни, по един или друг начин. А Ла Горда се промени повече от всеки друг. Беше празна, всъщност много по-празна от мен, но разви духа си, докато не се превърна в самата сила. Не я харесвам. Страхувам се от нея. Тя ме познава. Тя влиза вътре в мен, и в чувствата ми, и това ме безпокои. Но никой не може нищо да ѝ стори, защото никога не се отпуска. Тя не ме мрази, но

мисли, че съм зла жена. Може би е права. Мисля, че ме познава твърде добре, а аз не съм толкова безпогрешна, колкото искам, но Нагуалът ми каза да не се безпокоя от чувствата си към нея. Тя е като Елихио — светът не я занимава повече.

— Какво толкова особено е направил Нагуалът с нея?

— Научи я неща, които не е казвал на никой друг. Никога не я е глезил или нещо подобно. Вярваше ѝ. Тя знае всичко за всички. Нагуалът и на мен ми каза всичко, но не и каквото и да е за нея. Може би затова не я харесвам. Нагуалът ѝ заръча да ми бъде надзирател. Където и да отида, все я намирам. Каквото и да правя, тя го знае. Точно сега, в момента, няма да се изненадам, ако се появи.

— Мислиш ли, че ще го направи?

— Съмнявам се. Тази нощ вятърът е с мен.

— Какви са нейните задължения? Има ли някаква специална задача?

— Казах ти достатъчно за нея. Страхувам се, че ако продължа да говоря за нея, ще ме забележи откъдето и да е, а аз не искам това да се случи.

— Разкажи ми тогава за другите.

— Няколко години, след като откри Ла Горда, Нагуалът намери Елихио. Каза ми, че бил отишъл заедно с теб в родното си място. Елихио дошъл да те види, защото му било любопитно. Дотогава Нагуалът не го забелязвал. Знаел го от дете. Но една сутрин, както отивал към къщата, където ти си го чакал, Нагуалът се сблъскал с Елихио на пътя. Вървели заедно малко и тогава едно парче изсъхнала „чола“ се залепило за върха на лявата обувка на Елихио. Опитал се да го изрита, но бодлите му били като гвоздеи; били влезли дълбоко в подметката на обувката. Нагуалът казал на Елихио да вдигне пръст към небето и да тръсне крака си — трънът изхвърчал като куршум право към небето. Елихио помислил, че това е някаква шега и се разсмял, но Нагуалът разбрал, че той има сила, въпреки че самият Елихио даже не подозирал. Затова, без никакви усилия, той стана съвършен, безупречен воин.

— Голям късмет е, че опознах Елихио. Нагуалът смяташе, че и двамата си приличаме по едно: когато се вкопчим в нещо — не го изпускаме. Аз единствена имах щастието да познавам Елихио; на този късмет не се радваше дори Ла Горда. Тя се запозна с Елихио, но не

можа наистина да го опознае, така както и ти. Нагуалът знаеше от самото начало, че Елихио е изключителен, и го изолира. Той знаеше, че ти и момичетата сте от едната страна на монетата, а Елихио е сам от другата. Нагуалът и Хенаро имаха наистина голям късмет, че го намериха.

— Аз го видях за първи път, когато Нагуалът го доведе в моята къща. Елихио не се разбираше с момичетата. Те го намразиха и се страхуваха от него. Но той беше напълно безразличен. Светът не го интересуваше. Нагуалът не искаше ти специално да имаш много взимане-даване с Елихио. Казваше, че ти си от този вид магьосници, от които човек трябва да стои настрана. Той каза, че твоето докосване не успокоява, а напротив — вреди. Каза ми, че твоят дух взима затворници. Беше някак отвратен от теб и в същото време те харесваше. Той каза, че си бил по-луд от Жозефина, когато те е срещнал, и че все още си луд. Чувствата ми се объркваха, когато чуех някой друг да ми разказва какво дон Хуан е мислел за мен. Първоначално се опитах да пренебрегна думите на доня Соледад, но после се почувствах крайно глупаво и не *на* място с опитите си да защитя егото си.

— Беше обезпокоен от теб — продължи тя, — защото силата му заповядваше. И той, макар и да бе съвършен воин, отстъпи на своя господар и охотно вършеше това, което силата му кажеше да прави с теб.

Настъпи пауза. Жадувах да узная повече за чувствата на дон Хуан към мен. Вместо това я помолих да ми разкаже за другото си момиче.

— Месец след като откри Елихио, нагуалът откри Роза — каза тя. — Роза беше последната. Щом я намери, той разбра, че цифрата е пълна.

— Как я е намерил?

— Беше отишъл да види Бениньо в родното му място. Приближавал къщата, когато Роза изскочила от гъстите храсталаци встрани от пътя, гонейки едно избягало прасе. Прасето бягало твърде бързо според силите на Роза. Тя се блъснала в Нагуала и не могла да настигне прасето. Тогава се нахвърлила върху Нагуала и започнала да му крещи. Той понечил да я сграбчи, а тя вече била готова за бой. Тя го наругала и го предизвикала да я удари. Нагуалът веднага харесал

нейния дух, но нямало знак. Нагуалът каза, че изчакал малко, преди да продължи пътя си, и тогава прасето дотичало и застанало до него. Това бил знакът. Роза вързала прасето. Нагуалът я попитал направо дали е доволна от работата си. Тя каза, че не е. Била слугиня. Нагуалът я попитал дали иска да дойде с него и тя му отговорила, че ако е за това, за което си мисли, отговорът е „не“. Нагуалът казал, че е за работа, и тя поискала да знае колко ще ѝ плаща. Дал ѝ някаква представа и после тя попитала каква е тази работа. Нагуалът отвърнал, че иска тя да работи с него в тютюневите полета на Веракрус. Тогава тя му рекла, че го била изпитвала — ако я искал да работи като домашна прислужница, тя щяла да разбере, че е лъжец, защото имал вид на човек, който никога в живота си не е имал къща.

— Нагуалът бил очарован от нея и ѝ казал, че ако иска да се измъкне от капана, в който е, да дойде в къщата на Бениньо преди пладне. Той ѝ казал също, че ще я чака до дванайсет и ако дойдела, трябвало да бъде готова за тежък живот и много работа. Тя го попитала колко далеч било мястото с тютюневите полета. Нагуалът отвърнал, че било на три дена път с автобус. Роза каза, че щом е толкова далеч, трябвало да тръгне веднага, след като вкара прасето в кошарата. Така и направила. Тя дойде тук и всички я харесаха. Никога не е била свадлива или досадна. Не се налагаше Нагуалът да я насилва или да я подмамва да изпълнява каквото и да е. Тя хич не ме харесваше и все пак се грижи за мен по-добре от всеки друг. Вярвам ѝ и макар че никак не я харесвам, когато си отида, тя ще ми липсва най-много. Можеш ли да си представиш?

Забелязах оттенък на тъга в очите ѝ. Недоверието ми се разколеба. Тя нехайно изтри очите си с ръка.

Разговорът ни се прекъсна от само себе си. Започваше да се здрачава и беше мъчително да се пише; освен това ми се ходеше по малка нужда. Тя настоя да го направя извън къщата преди нея, както би направил и Нагуалът.

След това донесе два кръгли съда с големината на детско корито, напълни ги до половина с топла вода и прибави някакви зелени листа, които преди това внимателно стри с ръце. Каза ми със заповеднически тон да се измия в един от съдовете, докато тя направи същото в другия. Водата ухаеше почти като парфюмирана. Усещаше се леко щипене. Имаше лек ментов аромат.

Върнахме се обратно в нейната стая. Взе нещата ми за писане, които бях оставил на леглото, и ги сложи върху една от раклите. Прозорците бяха отворени и все още влизаше някаква светлина. Сигурно беше към седем часа.

Доня Соледад легна по гръб. Усмиваше ми се. Помислих си, че е възпъщение на топлота. Но в същото време, противоположно на усмивката, очите ѝ излъчваха усещане за безмилостност и непреклонна сила.

Попитах я колко дълго е била с дон Хуан като негова жена или чирак. Присмя се на плахостта ми при титулуването ѝ. Отговорът гласеше: седем години. Тогава ми припомни, че не я бях виждал през последните пет. Бях твърдо убеден до този момент, че я бях виждал преди две години. Опитах се да си припомня последната ни среща, но не можах.

Каза ми да легна до нея. Коленичих на леглото встрани от нея. С много нежен глас ме попита дали ме е страх. Казах „не“, което беше истина. Там, в нейната стая, в този момент изпаднах в едно странно мое състояние, което се бе проявявало безброй пъти — смесица от любопитство и самоубийствено безразличие.

Почти шепнейки, тя каза, че трябва да бъде безупречна с мен, и добави, че нашата среща е решаваща и за двама ни. Каза, че Нагуалът ѝ дал точни и подробни указания какво да прави. Докато говореше, не можех да не се разсмея на огромното ѝ усилие, което полагаше, за да звучи като дон Хуан. Слушах я и можех да предскажа какво ще каже в следващия момент.

Изведнъж тя седна. Лицето ѝ беше на няколко сантиметра от моето. Виждах как белите ѝ зъби блестят в полумрака на стаята. Обви ме с ръце в прегръдка и ме повали върху себе си.

Мисълта ми течеше много ясно, но въпреки това нещо ме теглеше все по-дълбоко и по-дълбоко като в тресавище. Наблюдавах себе си като нещо, за което нямам никаква представа. Изведнъж разбрах по някакъв начин, че през цялото време съм чувствал нейните чувства. Тя бе толкова особена. Беше ме хипнотизирала с думи. Бе студена, стара жена. И чертите ѝ не излъчваха младост и свежест, напротив на нейната жизненост и сила. Разбрах тогава, че дон Хуан не е обърнал главата ѝ в същата посока, в която бе обърнал моята. Тази мисъл би била смешна във всеки друг контекст; въпреки това в този

момент я приемах като истинско прозрение. Чувство на тревога премина през тялото ми. Исках да се махна от нейното легло. Но около мен, изглежда, имаше някаква необикновена сила, която ме задържаше, беше ме лишила от възможност да помръдна. Бях като парализиран.

Тя, изглежда, почувства това, което бях осъзнал. В миг тя дръпна лентата, която стягаше косата ѝ, и с внезапно движение я уви около врата ми. Усетих как лентата стяга кожата ми, но това ми изглеждаше никак нереално.

Дон Хуан винаги ми бе казвал, че най-големият враг е фактът, че никога не вярваме на това, което ни се случва. В момента, в който доня Соледад увиваше плата като примка около врата ми, разбрах какво става. Дори и след като бях реагирал мисловно, тялото ми не помръдна. Останах размекнат, почти безразличен към това как ще умра.

Усещах напрегането на ръцете и раменете ѝ, докато увързваше лентата около врата ми. Душеше ме с огромна сила и умелост. Започнах да се давя. Очите ѝ ме гледаха с лудешки блясък. Тогава разбрах, че е решена да ме убие.

Дон Хуан беше казал, че когато най-после разберем какво става, обикновено е твърде късно за връщане назад. Той твърдеше, че винаги интелектът е този, който ни заблуждава, защото пръв получава съобщението, но вместо да му се довери и да действа незабавно, кокетничи с него.

Тогава чух, или по-скоро усетих, пукане в основата на врата си, точно зад гръкляна. Разбрах, че ми е счупила врата. Ушите ми започнаха да бучат, а после да пищят. Придобих изключително ясен слух. Помислих, че сигурно умирам. Отвращавах се от неспособността си да направя каквото и да е, за да се защитя. Не можех да помръдна нито един мускул, за да я ударя. Беше ми невъзможно да си поема дъх. Тялото ми се гърчеше; изведнъж станах и се освободих от смъртоносната ѝ хватка. Погледнах надолу към леглото; имах чувството, че гледам от тавана. Видях своето тяло, неподвижно и отпуснато върху нея. Видях ужас в очите ѝ. Исках тя да разхлаби примката. Обзе ме гняв, че съм бил толкова глупав и я ударих право в челото с юмрук. Тя изпищя, хвана се за главата и примря, но още преди да направи това, аз зърнах за миг фантасмагорична сцена. Видях

доня Соледад, пометена от леглото от силата на моя удар. Видях я да бяга към стената и да се сгушва към нея, подобно на уплашено дете.

Следващото нещо, което усетих, бе, че ми е ужасно трудно да си поема дъх. Вратът ме болеше. Гърлото ми беше толкова пресъхнало, че не можех да преглътна. Отне ми твърде много време, за да събера достатъчно сили и да се вдигна. Тогава погледнах към доня Соледад. Беше просната в безсъзнание на леглото. Имаше огромна червена подутина на челото. Донесох малко вода и я плиснах на лицето ѝ, така както дон Хуан винаги бе правил с мен. Когато дойде в съзнание, я накарах да ходи, като я държах под мишниците. Беше вир вода. Сложих ѝ влажна кърпа на челото. Тя повърна и аз бях почти сигурен, че е получила мозъчно сътресение. Трепереше. Опитах да струпам дрехи и одеала върху нея, за да я стопля, но тя свали всичките си дрехи и обърна тялото си към вятъра. Помоли ме да я оставя сама и каза, че ако вятърът промени посоката си, ще бъде признак, че ще се оправи. Хвана ръката ми като за кратко здрависване и ми каза, че съдбата ни е изправила един срещу друг.

— Мисля, че на един от нас му бе писано да умре тази нощ — рече тя.

— Не бъди глупава. С тебе още не е свършено — казах аз и искрено го вярвах.

Нещо ме караше да бъда уверен, че тя ще се оправи. Излязох навън, взех един прът и отидох към колата. Кучето изръмжа. Все още беше там, свито на седалката. Казах му да излезе. То изскочи кротко навън. Имаше нещо различно в поведението му. Проследих огромното му туловище, което се отдалечаваше в полумрака. То се прибра в колибката си.

Бях свободен. Седнах в колата за момент да подредя мислите си. Не, не бях свободен. Нещо ме теглеше обратно в къщата. Имах още недовършени дела там. Вече не ме беше страх от доня Соледад. Всъщност беше ме завладяло невероятно безразличие. Разбрах, че тя ми бе дала, умишлено или несъзнателно, извънредно важен урок. Под ужасяващия натиск на нейния опит да ме убие, фактически бях действал срещу нея на ниво, което би било немислимо при нормални обстоятелства. Бях почти удушен; нещо в тази нейна проклета стая ме правеше безпомощен и все пак се бях измъкнал. Не можех да си представя какво се бе случило. Може би бе това, за което дон Хуан

винаги напомняше — всички имаме извънредни способности, нещо, което е в нас, но рядко може да бъде използвано. Всъщност аз бях ударил доня Соледад в положението на призрак.

Взех фенерчето си от колата, върнах се в къщата, запалих всички газени лампи, които можах да намеря, й седнах на масата в предната стая, за да пиша. Работата ме успокои.

Към зазоряване доня Соледад излезе, препъвайки се, от стаята. Едва се държеше на крака. Беше напълно гола. Стана й лошо и се свлече до вратата. Дадох й малко вода и се опитах да я завия с одеало. Тя отказа. Бях загрижен, че може да настине. Промърмори, че трябва да бъде гола, ако иска вятърът да я излекува. Направи компрес от стрити листа, наложи го върху челото си и го прикрепи с тюрбана си. Наметна се с едно одеало, дойде до масата, където пишех, и седна, наблюдавайки ме. Очите й бяха червени. Изглеждаше сериозно болна.

— Има нещо, което трябва да ти кажа — рече тя със слаб глас. — Нагуалът ми заръча да те чакам; трябваше да чакам, даже и това да продължи двайсет години. Даде ми напътствие как да те примамя и да ти отнема силата. Той знаеше, че рано или късно трябва да дойдеш да видиш Паблито и Нестор, та ми каза да използвам тази възможност, за да те омагьосам и да ти отнема всичко, което имаш. Нагуалът каза, че ако живея безупречен живот, силата ми ще те доведе тук, точно когато няма да има никой друг в къщата. Моята сила го направи. Вчера ти дойде, когато всички бяха излезли. Безупречният ми живот ми помогна. Всичко, което ми оставаше да направя, бе да ти отнема силата и после да те убия.

— Но защо искаше да направиш такова ужасно нещо?

— Защото имам нужда от твоята сила за моето собствено пътуване. Нагуалът е трябвало да го нагласи по този начин. Ти е трябвало да бъдеш този избраник; в края на краищата, аз действително не те познавам. Ти не означаваш нищо за мен. Тогава защо да не взема нещо, от което толкова силно се нуждая, от някой, който не означава нищо за мен? Това бяха точните думи на Нагуала.

— Защо Нагуалът ще е искал да ми причини зло? Ти самата каза, че той държал на мен.

— Това, което направих тази нощ с теб, няма нищо общо с това, какво той чувства към теб или към мен. Това е само между двама ни. Нямаше никакви свидетели на това, което стана между нас днес,

защото и двамата сме част от Нагуала. Но ти специално си получил и си запазил нещо от него, което аз нямам, нещо, от което безумно силно се нужда — особената сила, която ти е дал. Нагуалът каза, че е дал по нещо на всяко от своите шест деца. Не мога да достигна Елихио; не мога да го взема от момичетата ми, така че оставах ти като единствена жертва. Развих силата, която ми даде Нагуалът, и в този процес промених тялото си. Ти също си развил силата си. Искях тази твоя сила и затова трябваше да те убия. Нагуалът каза, че дори и да не умреш, ще следваш моето заклинание и ще бъдеш мой затворник за цял живот, ако поискам. Така или иначе, твоята сила щеше да стане моя.

— Но как моята смърт щеше да ти помогне?

— Не смъртта, а силата ти. Направих го, защото имах нужда от тласък; без него пътуването ми щеше да е кошмарно. Нямам достатъчно смелост. Затова ненавиждам Ла Горда. Тя е млада и има голяма смелост. Аз съм стара и имам колебания и съмнения. Ако искаш да знаеш истината, същинската битка е между Паблито и мен. Той ми е смъртния враг, а не ти. Нагуалът ми каза, че твоята сила може да направи пътя ми по-лесен и да ми помогне да достигна това, от което имам нужда.

— Как е възможно точно Паблито да бъде твой смъртен враг?

— Когато Нагуалът ме промени, той знаеше какво ще стане в крайна сметка. Най-напред той ме обърна така, че очите ми сочат север и докато ти и момичетата сте еднакви, аз съм обратното на вас. Аз вървя в друга посока. Паблито, Нестор и Бениньо са с вас — посоката на техните очи е същата като вашата. Всички вие ще тръгнете заедно към Юкатан.

— Паблито е мой враг, не защото очите му са обърнати в обратната посока, а защото е мой син. Това е, което трябваше да ти кажа, даже и да не разбираш за какво говоря. Трябва да вляза в другия свят. Там, където е Нагуалът сега. Където са Хенаро и Елихио. Дори и да трябва да унищожа Паблито, за да го направя.

— Какво говорите, доня Соледад? Вие сте луда!

— Не, не съм. Няма нищо по-важно за нас; живите същества, от това да влезем в този свят. Ще ти кажа, че за мен това е истина. За да стигна до този свят, аз живях по начина, на който ме е учил Нагуалът. Без надеждата за този свят аз съм нищо, нищо. Бях дебела стара крава.

Сега тази надежда ме води, дава ми посока и дори и ако не мога да взема силата ти, аз пак ще имам своята цел.

Тя положи глава на масата, използвайки ръцете си за възглавница. Силата на изказването ѝ ме втрещи. Не можах точно да разбера какво искаше да каже, но почти ѝ съчувствах за нейното положение, макар това да беше най-странното нещо, което бях чул от нея тази нощ. Нейната цел беше целта на един воин в стила и терминологията на дон Хуан. Никога не бях предполагал обаче, че човек трябва да унищожават други хора, за да постигне тази цел.

Тя вдигна глава и ме погледна с притворени клепачи.

— В началото всичко тръгна добре за мен — каза тя. — Бях леко изплашена, когато ти пристигна. Бях чакала години този момент. Нагуалът ми беше казал, че обичаш жените. Каза, че си лесна плячка за тях, та затова избързах. Мислех, че ще се хванеш. Нагуалът ме бе учил как да те сграбча в момента, когато си най-слаб. Водех те към този момент с тялото си. Но ти стана подозрителен. Бях толкова несръчна. Бях те вкарала в моята стая, както Нагуалът ми бе казал да направя, та линиите на пода да те впримчат и да те направят безпомощен. Но ти обърка моя под, като го хареса и като наблюдаваше съсредоточено линиите му. Той нямаше сила, докато твоите очи бяха насочени към линиите. Тялото ти знаеше какво да прави. После ти уплаши моя под, викайки онези думи. Внезапни шумове като тези са смъртоносни, особено от гласа на магьосник. Силата на моя под угасна като пламък. Аз го разбрах, но не и ти.

— Тогава ти реши да си тръгнеш и аз трябваше да те спра. Нагуалът ми беше показал как да използвам ръката си, за да те сграбча. Опитах се да го направя, но силата ми бе малка. Подът бе уплашен. Очите ти бяха омаяли линиите му. Никой друг не бе спирал погледа си върху тях преди. Затова се провалих в опита си да те сграбча. Ти се измъкна от хватката ми, преди да успея да те стисна. Тогава разбрах, че се изплъзваш и използвах един последен начин. Използвах ключа, който Нагуалът ми бе казал, че ще те впечатли най-много — страха. Стреснах те с виковете си и това ми даде достатъчно сила, за да те покоря. Помислих си, че си вече мой, но тъпото ми куче се бе раздразнило. Толкова е глупаво, че ме събори точно когато почти те бях овладяла. Като помисля сега, моето куче май не е толкова глупаво.

Може би беше забелязало твоя двойник и се бе нахвърлило върху него, но вместо това то събори мен.

— Ти каза, че то не е твое куче.

— Излъгах. Това бе скритата ми карта. Нагуалът ме е учил винаги да имам скрит ход, неочакван номер. Някак разбихах, че ще имам нужда от кучето си. Когато те заведох да ти покажа приятеля си, всъщност беше то — който е приятел на момичетата. Искан кучето да те подуши. Когато ти избяга после в къщата, аз трябваше да бъда груба с него. Наблъсках го в колата, карайки го да квичи от болка. Много е голямо и едва се събра на седалката. Казах му тогава да те разкъса на парчета. Знаех, че ако си омаломощен от кучето, ще бъдеш безпомощен и ще мога да те довърша без никакви трудности. Ти се измъкна отново, но не можеше да напуснеш къщата. Тогава разбрах, че трябва да бъда търпелива и да изчакам здрача. После вятърът промени посоката си и вече бях сигурна в успеха.

— Нагуалът ми бе казал, че без съмнение ще ме харесаш като жена. Трябваше само да се изчака подходящия момент. Нагуалът каза, че ще се самоубиеш, щом разбереш, че съм ти откраднала силата. Но в случай, че не успееш да ти я отнема, или в случай, че не се самоубиеш, или пък ако не пожелаеш да те задържа жив като затворник, трябваше да използвам превръзката си за коса, за да те удуша. Той даже ми показва мястото, където да хвърля трупа ти: бездънна яма, цепнатина в планината, не много далеч оттук, дето винаги изчезват козите. Нагуалът обаче никога не ми бе споменавал за страховитата ти страна. Казах ти, че на един от двамата ни му бе писано да умре нощес. Не знаех, че трябва да съм аз. Нагуалът ми даде увереността, че ще победи. Колко жестоко от негова страна да не ми каже всичко за теб.

— Помислете за мен, доня Соледад, та аз знаех по-малко и от вас.

— Не е същото. Нагуалът години ме подготвяше за това. Знаех всяка подробност. Ти ми беше в кърпа вързан. Нагуалът даже ми бе показал билките, които трябваше да бъдат винаги свежи и под ръка, за да те омая. Сложих ги в легена за миене, уж за аромат. Ти не забеляза, че използвах други билки, когато аз се мих. Ти се хвана на всичко, което бях приготвила. И въпреки това твоята страховита страна победи накрая.

— Какво наричаш моя страховита страна?

— Тази, която ме удари и ще ме умори тази нощ. Ужасният ти двойник, който излезе, за да ме смаже. Никога няма да го забравя и ако оживея, в което се съмнявам, никога няма да бъда същата.

— Той като мен ли изглеждаше?

— Това беше ти, разбира се, но не както изглеждаш сега. Не мога точно да кажа на какво приличаше. Когато помисля за него, ми причернява.

Разказах ѝ за моментното ми усещане, че тя бе напуснала тялото си от тласъка на удара. Реших да я сразя със заключението. Изглежда, че смисълът на всичко, което се беше случило, бе да ни накара да черпим от извори, които обикновено са недостъпни за нас. Определено ѝ бях нанесъл страшен удар; бях причинил дълбока повреда на тялото ѝ, а в същото време не бе възможно да съм го направил аз. Бях почувствал, че я удрям с левия си юмрук, огромната червена подутина на челото ѝ го доказваше, но заедно с това кокалчетата на юмрука ми не бяха подути, нито пък изпитвах каквато и да е болка или трудност да ги движа. Удар от такава величина би могъл дори да ми счупи ръката.

След като чу описанието ми на това как я бях видял да се притиска към стената, тя изпадна в дълбоко отчаяние. Попитах я дали има в съзнанието ѝ макар и намек за това, което бях видял като усещане за напускане на тялото или обзорен поглед върху стаята.

— Сега вече знам, че съм обречена — каза тя. — Рядко някой оцелява от докосването на двойник. След като духът ми вече е излязъл, няма да оцелея. Ще ставам все по-слаба и по-слаба, докато умра.

Очите ѝ светеха с див блясък. Надигна се и понечи да ме удари, но се свлече обратно.

— Ти ми взе душата — каза тя. — Вързал си я в торбата си. Защо ти беше да ми го казваш?

Заклех ѝ се, че не съм имал никакво намерение да я наранявам, че съм действал единствено при самозащита и затова не изпитвам никаква злоба към нея.

— Ако не държиш душата ми в торбата си, тогава е още по-страшно — каза тя. — Сигурно блуждае безцелно наоколо. Значи никога няма да мога да си я върна обратно.

Доня Соледад изглеждаше напълно лишена от енергия. Гласът ѝ стана слаб. Накарах я да отиде да си легне. Отказа да напусне масата.

— Нагуалът каза, че ако се проваля напълно, тогава трябва да ти предам неговото послание — каза тя. — Заръча ми да ти кажа, че е заменил тялото ти много отдавна. Сега ти си той.

— Какво означава това?

— Той е магьосник. Влязъл е в твоето старо тяло и е сменил неговата сияйност. Сега ти светиш като Нагуала. Ти не си повече син на баща си. Ти си самия Нагуал.

Доня Соледад стана. Беше смазана. Опита се да каже още нещо, но нямаше сили да говори. Тръгна към стаята си. Помогнах ѝ до вратата; не ме пусна да вляза. Смъкна одеалото, с което се бе завила, и легна на леглото. Помоли ме с много жален глас да отида до хълма наблизо и да видя дали идва вятърът. Добави между другото, че трябва да взема кучето с мен. Някак си не ми звучеше добре нейната молба. Казах, че ще се кача на покрива и ще погледна оттам. Обърна ми гръб и каза, че най-малкото, което бих могъл да направя за нея, е да отведа кучето на хълма, за да може то да примами вятъра. Това много ме подразни. Стаята ѝ в тъмнината имаше изключително мрачно излъчване. Отидох в кухнята, взех два фенера и ги занесох в стаята. При вида на светлината тя изпищя истерично. Извиках и аз, но по друга причина. Когато светлината озари стаята, видях пода да се издига и извива, подобно на пашкул, около леглото. Възприятието ми беше толкова мимолетно, че в следващия момент можех да се закълна, че сенките на защитните мрежи на лампите са сътворили тази ужасяваща сцена. Призрачното видение ме вбеси. Разтърсих раменете ѝ. Тя се разплака като дете и обеща, че няма повече да опитва да прави подобни номера. Поставих фенерите върху раклата и тя заспа на мига.

С настъпването на сутринта вятърът се промени. Усетих силен порив да нахлува през северния прозорец. Около пладне доня Соледад излезе отново. Олюляваше се. Зачервяването на очите ѝ бе изчезнало и отокът на челото беше намалял; почти не се забелязваше подутината.

Почувствах, че е време да си вървя. Казах ѝ, че макар и да бях записал точно посланието на дон Хуан, което тя ми бе предала, то не изясняваше нищо.

— Ти не си вече сина на баща си. Сега ти самият си Нагуал — каза тя.

Имаше нещо наистина необяснимо за мен. Преди няколко часа аз бях безпомощен и доня Соледад действително се опита да ме убие; но

в момента, когато тя говореше, бях забравил ужаса на това преживяване. И все пак имаше една друга част от мен, която можеше да прекара дни наред, размишлявайки върху безсмислени сблъсъци с хора във връзка с личността или работата ми. Тази част, изглежда, е моето истинско „аз“, това „аз“, което бях познавал цял живот. Другото ми „аз“ обаче, което бе преживяло сблъсък със смъртта през тази нощ, а след това бе забравило този сблъсък, не беше истинско. Бях аз и едновременно с това не бях. В светлината на такива несъответствия, твърденията на дон Хуан изглеждаха по-малко неестествени, но все още неприемливи.

Доня Соледад изглеждаше разсеяна. Усмихна се кротко.

— О, те са тук! — рече тя изведнъж. — Какво щастие за мен. Момичетата ми са тук. Сега те ще се погрижат за мен.

Изглежда беше ѝ прилошало. Изглеждаше толкова силна, колкото и преди, но поведението ѝ бе по-раздвоено. Страховете ми нараснаха. Не знаех дали да я оставя, или да я закарам до някоя болница в града, на няколкостотин мили оттук.

Изведнъж тя скочи като малко дете и се затича през входната врата, надолу по пътеката към големия път. Кучето ѝ тичаше след нея. Набързо се качих в колата с намерение да я догоня. Трябваше да карам по пътя на заден ход, докато стигна място, достатъчно просторно, за да мога да обърна колата. Като приближавах пътя, видях през задното стъкло, че доня Соледад бе заобиколена от четири млади жени.

2

СЕСТРИЧКИТЕ

ДОНЯ СОЛЕДАД, изглежда, обясняваше нещо на четирите жени, които я бяха наобиколили. Тя размахваше ръце в драматични жестове и от време на време се хващаше за главата. Беше очевидно, че им разказва за мен. Върнах колата нагоре — там, където бях паркирал преди. Възнамерявах да ги изчакам там. Колебаех се дали да остана в колата, или просто да седна на левия калник. Реших да застана до вратата на колата, за да бъда готов във всеки момент да се метна вътре и да потегля, ако се повтори нещо подобно на случилото се през миналия ден.

Бях много уморен. Не бях мигнал повече от двацет и четири часа. Планът ми бе да представя на младите жени, доколкото ми е възможно, развитието на инцидента с доня Соледад, та да могат да предприемат необходимите стъпки, за да ѝ помогнат, и едва тогава щях да си замина. Тяхното присъствие носеше определена промяна. Сякаш всичко бе наситено с нова сила и енергия. Усетих промяната, когато видях доня Соледад, заобиколена от тях.

Разкритието на доня Соледад, че са чираци на дон Хуан, им придаваше такова тайнствено обаяние, че нямаш търпение да се срещна с тях. Чудех се дали са като доня Соледад. Тя бе казала, че те са като мен и че вървим в една и съща посока. Това би трябвало да бъде разбирано в положителен смисъл. Искаше ми се да е така повече от всичко.

Дон Хуан ги наричаше „las hermanitas“, сестричките, твърде подходящо название поне за двете от тях, които познавах — Лидия и Роза — две слабички, подобни на феи, очарователни млади жени. Представях си, че са около двацетгодишни, когато ги видях за първи път, въпреки че Паблито и Нестор винаги отказваха да говорят за възрастта им. Другите две, Жозефина и Елена, бяха пълна загадка за мен. Чувах имената им да се споменават от време на време, винаги в неблагоприятен смисъл. От изтърваните от дон Хуан думи бях

заклучил, че те са някак капризни: едната — луда, а другата — тлъста; така или иначе, държаха ги в изолация. Веднъж се сблъсках на вратата с Жозефина, като влизах в къщата на дон Хуан. Той ме представи, но тя закри лице и избяга, преди да успея да я поздравя. Друг път заварих Елена да пере дрехи. Беше огромна. Помислих, че сигурно страда от нарушени функции на щитовидната жлеза. Поздравих я, но тя не се обърна. Никога не видях лицето ѝ.

След представянето им, което доня Соледад направи с разкритията си, чувствах желание да разговарям с мистериозните „hermanitas“ и в същото време почти изпитвах страх от тях.

Небрежно хвърлих поглед надолу към пътя, накланяйки се, за да ги видя всички наведнъж. Пътят беше пуст. Никой не идваше отдолу, а само преди минута бяха на не повече от трийсет метра от къщата. Покатерих се на покрива на колата, за да огледам. Нямаше никого, дори и кучето. Изпаднах в паника. Спуснах се на земята и вече бях готов да скоча в колата и да си тръгна, когато чух някой да казва: „Хей, виж кой е тук“.

Бързо се обърнах и видях две момичета, които току-що бяха излезли от къщата. Съобразих, че сигурно всички са ме изпреварили и са влезли в къщата през задната врата. Въздъхнах с облекчение.

Двете млади момичета приближиха към мен. Трябваше да си призная, че никога всъщност не ги бях забелязвал. Бяха красиви, мургави и извънредно слаби, без обаче да са кльощави. Дългите им черни коси бяха сплетени в плитки. Носеха едноцветни поли, сини джинсови якета и кафяви обувки с меки подметки без токове. Краката им бяха боси и се виждаха стройни и мускулести изпод полите. Трябва да бяха около метър и шейсет високи. Телата им бяха стегнати и се движеха с голяма пъргавина. Едната беше Лидия, а другата — Роза.

Поздравих ги, а те едновременно ми подадоха ръка. Застанаха от двете ми страни. Изглеждаха здрави и силни. Помолих ги да ми помогнат да взема пакетите от багажника. Докато ги носехме към къщата, чух приглушено ръмжене, толкова дълбоко и близко, че приличаше по-скоро на лъвски рев.

— Какво е това? — попитах Лидия.

— Не знаеш ли? — попита ме тя с недоверие.

— Трябва да е кучето — каза Роза, докато тичешком влизаха в къщата, направо повличайки ме със себе си.

Поставихме пакетите на масата и седнахме на двете пейки. И двете момичета ме наблюдаваха. Казах им, че доня Соледад е много болна и че почти бях решил да я откарам в болницата в града, понеже не знаех как мога да ѝ помогна.

Докато говорех, забелязах, че навлизам в опасна територия. Нямаше как да преценя каква информация можех да им разкрия за истинската природа на схватката ми с доня Соледад. Започнах да дебна дали няма да се издадат. Помислих си, че ако ги следя внимателно, с гласа или израза на лицето си те биха издали колко знаят. Но те останаха безмълвни и ме оставиха да разказвам. Започнах да се съмнявам дали изобщо трябваше да им давам каквато и да е информация. В усилието си да измисля какво да направя и да не се объркам, започнах да говоря безсмислици. Лидия ме прекъсна. Много сухо тя каза, че не трябва да се интересувам от здравето на доня Соледад, защото те са предприели вече необходимите стъпки, за да ѝ помогнат. Тези думи ме накараха да я попитам дали знае от какво точно страда доня Соледад.

— Ти си ѝ взел душата — обвиняващо каза тя. Първата ми реакция беше да се защитя. Започнах да говоря буйно, но в края забелязах, че си противореча. Те ме гледаха. Явно говорех пълни безсмислици. Опитах отново да кажа същото нещо по друг начин. Изтощението ми бе толкова силно, че едва можех да подреда мислите си. Накрая се предадох.

— Къде са Паблито и Нестор? — попитах след дълга пауза.

— Ще дойдат скоро — каза живо Лидия.

— Бяхте ли с тях? — попитах аз.

— Не! — възкликна тя и ме погледна.

— Никога не ходим заедно — обясни Роза. — Тези нехранимайковци са различни от нас.

Лидия направи забраняващ жест с крака си, за да я накара да млъкне. Изглежда тя даваше разпорежданията. Движението на крака ѝ ми припомни една специфична частица от общуването ми с дон Хуан. През време на безбройните ни пътувания заедно той бе успял да ме приучи, без да настоява на това, на една система от скрито общуване чрез няколко кодирани движения на крака. Забелязах Лидия да дава на Роза знака за отвращение — знак, даван, когато всичко, което става пред очите на другите, е неприятно и опасно. В случая това бях аз.

Разсмях се. Спомних си, че дон Хуан ми даде този знак, когато видях за първи път дон Хенаро.

Не осъзнавах какво точно става, докато не открих, че мога да декодирам всичките им знаци.

Роза направи знак, че иска да ме разкара. Лидия отговори със заповедния знак „не“.

Според дон Хуан, Лидия беше много талантива. Това, което той имаше предвид, бе, че тя е по-чувствителна и от Паблито, и от Нестор, и от мен. Никога не успях да се сприятеля с нея. Тя беше отчуждена и много язвителна. Имаше огромни черни игриви очи, които никога не гледаха право в някого, високи скули и изящен нос, малко чип и разширен в долния край. Помня я със зачервени, възпалени клепачи, за което всички ѝ се подиграваха. Зачервяването на клепачите изчезна, но тя продължаваше да си търка очите и да мига непрекъснато. През годините на съжителството ми с дон Хуан и дон Хенаро бях срещал Лидия най-често, но въпреки това едва ли бяхме разменили повече от десетина думи. Паблито я възприемаше като много опасно създание. Аз винаги съм я мислил само за извънредно срамежлива.

Роза, напротив, беше много шумна. Мислех, че тя е най-младата. Очите ѝ бяха много искрени и искрящи. Никога не хитруваше, но беше много раздразнителна. Бях говорил с Роза повече, отколкото с когото и да е друго. Бе приятелски настроена, много дръзка и весела.

— Къде са другите? — попитах Роза. — Няма ли да се покажат?

— Ще се появят скоро — отговори Лидия.

От техните изражения можех да предположа, че отношението им към мен едва ли бе приятелско. Съдейки по посланията, които си разменяха с крака, бяха толкова опасни, колкото и доня Соледад, но все пак, като седях и ги гледах, ми дойде наум, че са невероятно красиви. Изпитвах най-топли чувства към тях. Всъщност, колкото повече те ме гледаха в очите, толкова по-силно ставаше това усещане. В един момент то прерасна в истинска страст. Бяха толкова изкусителни, че бих седял с часове само да ги гледам, но една трезва мисъл ме накара да се опомня. Нямах намерение да повтарям оплитането си от предишната нощ. Реших, че най-добрата защита е да поставя всичките си карти на масата. Открито им казах, че дон Хуан ме е подложил на някакво изпитание, противопоставяйки ни един срещу друг, мен и доня Соледад. Също така вероятно бе изпратил и тях по същия начин, за да

се счепкаме в някакъв вид битка, в която може някой от нас да бъде наранен. Призовах чувството им на воини. Ако бяха истински наследници на дон Хуан, трябваше да бъдат безупречни с мен, да разкрият плановите си и да не се държат като обикновени алчни човешки същества.

Обърнах се към Роза и я попитах каква е причината да иска да ме нападне. Тя се стъписа за миг и след това се разсърди. Очите ѝ пламнаха от ярост; малката ѝ уста се сви.

Лидия съвсем свързано ми каза, че няма защо да се страхувам от тях и че Роза ми е сърдита, защото съм причинил болка на доня Соледад. Чувствата ѝ били чисто лична реакция.

Казах, че в такъв случай е време да си вървя. Изправих се. Лидия понечи да ме спре с жест. Изглеждаше уплашена или дълбоко загрижена. Започна да протестира, когато някакъв шум навън отвлече вниманието ми. Двете момичета се прехвърлиха от моята страна. Нещо тежко се облягаше или буташе вратата. Тогава забелязах, че момичетата бяха пуснали тежкото желязно резе. Изпитах чувство на отвращение. Цялата история щеше да се повтори отново, а на мен ми бе дошло до гуша от всичко това.

Момичетата размениха бърз поглед, после погледнаха към мен и отново една към друга.

Чух скимтенето и дишането на голямо животно отвън. Сигурно беше кучето. Изтощението ме заслепи в този момент. Скочих към вратата, отместих тежкото резе и започнах да я отварям. Лидия се хвърли върху вратата и я затвори отново.

— Нагуалът беше прав — каза тя без дъх. — Ти все мислиш ли, мислиш. По-глупав си, отколкото те мислех.

Тя ме избута обратно до масата. Повтарях си на ум, търсейки най-подходящия начин да им кажа веднъж и завинаги, че не мога повече. Роза седна, като се прилепи до мен; усетих кракът ѝ да се търка в моя. Лидия стоеше срещу мен и ме гледаше втренчено. Горящите ѝ черни очи сякаш ми казваха нещо, което не разбирах.

Започнах да говоря, но се спрях. Почувствах внезапно и дълбоко прозрение. Тялото ми усещаше някаква зеленикава светлина, флуоресциране навън, пред къщата. Нито виждах, нито чувах нещо. Просто възприемах светлината, като да бях заспал изведнъж, и мислите ми се превръщаха в образи, които се наслаждаваха върху света

на всекидневния живот. Светлината се движеше с огромна скорост. Усещах я със стомаха си. Проследих я, или по-скоро съсредоточих вниманието си върху нея, докато се движеше наоколо. Невероятно проясняване на мисълта ми последва това съсредоточаване на вниманието върху светлината. Разбрах, че в тази къща, в присъствието на тези хора, е погрешно и опасно да се държа като страничен наблюдател.

— Не те ли е страх? — попита Роза, сочейки към вратата.

Гласът ѝ ме откъсна от съсредоточението ми.

Признах, че каквото и да е това там, то ме плашеше много силно, напълно достатъчно, за да умра от страх. Исках да кажа повече, но точно тогава бях обзет от гняв и пожелах да видя и да говоря с доня Соледад. Не ѝ вярвах. Отидох направо в стаята ѝ. Не беше там. Започнах да я викам, ревейки името ѝ. Къщата имаше още една стая. Бутнах вратата и нахълтах вътре. И там нямаше никой. Гневът ми нарасна до величината на страха ми.

Излязох през задната врата и заобиколих до предната. Дори и кучето не се виждаше. Заблъсках бясно по входната врата. Отвори Лидия. Влязох. Развиках ѝ се да ми каже къде са всички останали. Тя наведе очи и не отговори. Опита се да затвори вратата, но аз не ѝ позволих. Тя се отдръпна бързо и влезе в другата стая.

Отново седнах до масата. Роза не беше помръднала. Сякаш бе замръзнала на мястото си.

— Ние сме еднакви — каза тя изведнъж. — Нагуалът ни каза това.

— Кажи ми тогава какво бе това, което обикаля около къщата? — попитах аз.

— Съюзникът — каза тя.

— Къде е той сега?

— Още е тук. Няма да си отиде, В момента, в който се окажеш слаб, ще те смачка. Но не сме ние тези, които могат да ти кажат каквото и да е.

— Кой може да ми каже тогава?

— Ла Горда! — възкликна Роза, разтваряйки очи толкова широко, колкото беше възможно. — Тя ще ти каже. Тя знае всичко.

Роза ме попита дали може да затвори вратата, просто за да бъде от безопасната страна. Без да дочака отговора, тя се промъкна до

вратата и я затръшна.

— Нищо друго не можем да правим, освен да чакаме, докато всички дойдат — каза тя.

Лидия се върна от стаята с пакет, някакъв предмет, увит в парче тъмножълт плат. Изглеждаше много успокоена. Забелязах, че има много властно излъчване. Някак си тя го предаде на Роза и на мен.

— Знаеш ли какво има тук?

Нямах ни най-малка представа. Започна да го развива преднамерено бавно. После спря и ме погледна. Изглежда се колебаеше. Усмихна се притеснено, сякаш я беше срам да покаже това, което е във вързопа.

— Този пакет бе оставен от Нагуала за теб — промълви тя, — но мисля, че трябва да изчакаме Ла Горда.

Настоях да го отвори. Тя ми хвърли свиреп поглед и изнесе пакета от стаята, без повече да каже и дума.

Хареса ми играта на Лидия. Тя представяше нещо напълно в духа на учението на дон Хуан. Демонстрира ми как може да извлече максимална ефективност от една обичайна ситуация. Донасяйки ми вързопа и заявявайки, че ще го отвори, след като разкри, че дон Хуан го е оставил за мен, тя наистина създаде загадка, която бе почти непоносима. Тя знаеше, че ще трябва да остана, ако искам да узная съдържанието на пакета. Мислех за множество най-различни неща, които биха могли да бъдат във вързопа. Може би бе лулата на дон Хуан, използвана за общуване с психотропни гъби. Бе обявил, че лулата ще ми бъде дадена за съхранение. Или можеше да бъде ножът му, или кожената му кесия, или дори магьосническите му предмети на силата. От друга страна, можеше да е просто уловка от страна на Лидия; дон Хуан бе твърде изтънчен, твърде абстрактен, за да ми завещае предмет.

Казах на Роза, че едва се държа на крака и че умирам от глад. Имах намерение да отида до града, да си почина няколко дена и после да се върна да видя Паблито и Нестор. Казах, че тогава може би ще успея дори да се срещна и с другите две момичета.

Лидия се върна в този момент и Роза ѝ каза за намерението ми да си тръгна.

— Нагуалът ни заповяда да се грижим за теб, като за него — каза Лидия. — Ние всички сме частици от Нагуала, но ти си дори повече от

това, по причина, която никой не разбира.

И двете заговориха едновременно и ми гарантираха с различни аргументи, че никой няма да предприеме нищо срещу мен, така както бе направила доня Соледад. И двете имаха толкова самоотвержено честни погледи, че тялото ми бе поразено. Повярвах им.

— Трябва да останеш, докато Ла Горда се върне — каза Лидия.

— Нагуалът каза, че трябва да спиш в неговото легло — добави Роза.

Започнах да кръстосвам стаята напред-назад, измъчван от странна дилема. От една страна, исках да остана и да си почина; чувствах се физически спокоен и щастлив в тяхното присъствие — нещо, което не бях усетил предишния ден с доня Соледад. В същото време разумната ми страна никак не се беше отпуснала. Бях до такава степен уплашен, колкото и през цялото време. Бях имал моменти на сляпо отчаяние и бях предприел дръзки действия, но след извършването на тези действия се чувствах по-уязвим от всякога.

Потънах в нещо като душевен самоанализ, докато кръстосвах стаята почти безумно. Двете момичета седяха тихо и ме гледаха тревожно. После внезапно загадката се разреши; разбрах, че нещо в мен само се преструва на уплашено. Бях привикнал да реагирам по този начин в присъствието на дон Хуан. През годините на нашата връзка бях се осланял изцяло на него да ме снабдява с подходящи успокоители на страха ми. Зависимостта ми от него ми даваше утеха и сигурност. Но това вече не беше възможно. Дон Хуан си бе отишъл. Чираците му нямаха неговото търпение или неговата изисканост, или абсолютната му власт. Да търся утеха при тях бе пълна глупост.

Момичетата ме заведоха в другата стая. Прозорецът гледаше на югоизток, а в тази посока бе и леглото, което представляваше дебела рогозка, подобна на дюшек. Шейсетсантиметрово обемисто парче от стъбло на един вид столетник бе издялано така, че шуплестата му сърцевина служеше за възглавница или по-скоро за подложка. В средата му имаше лека падина. Повърхността на дървото беше много гладка. Изглежда бе специално лъскано до блясък. Изпробвах леглото и възглавницата. Удобството и удоволствието за тялото, което изпитах, беше необичайно. Легнал на леглото на дон Хуан, аз се чувствах сигурен и доволен. Несравним покой премина през тялото ми. Бях

имал подобно усещане веднъж, когато дон Хуан ми бе направил легло на върха на един хълм в пустинята на Северно Мексико. Заспах.

Събудих се привечер. Лидия и Роза бяха почти върху мен, дълбоко заспали. Останах неподвижен за една или две секунди, после и двете се събудиха изведнъж.

Лидия се прозина и каза, че трябвало да спят до мен, за да ме предпазят и да ми помогнат да почивам. Умирах от глад. Лидия изпрати Роза в кухнята да ни приготви нещо за ядене. В това време тя запали всички лампи в къщата. Когато яденето беше готово, седнахме край масата. Чувствах се така, сякаш ги познавах или бях прекарал с тях целия си живот. Ядохме мълчаливо.

Когато Роза прибираще масата, попитах Лидия дали всички спят в леглото на Нагуала; то бе единственото друго легло в къщата освен това на доня Соледад. Лидия каза равнодушно, че са се изнесли от къщата преди години в тяхно собствено място в същата околност, а и Паблито се бе преместил по същото време при Нестор и Бениньо.

— Но какво е станало с вас? Мислех, че живеете всички заедно — казах аз.

— Вече не — отговори Лидия. — Откакто Нагуалът замина, ние имаме различни задачи. Нагуалът ни събра и той ни раздели.

— А къде е Нагуалът сега? — попитах аз с възможно най-непринудения тон, който можех да имитирам.

И двете се втренчиха в мен, а после се погледнаха една друга.

— О, не знаем — каза Лидия. — Те с Хенаро заминаха.

Изглежда казваше истината, но аз настоях още веднъж да ми кажат всичко, което знаят.

— Наистина нищо не знаем — заяде ме Лидия, очевидно развълнувана от моите въпроси. — Преместиха се в друга област. Трябва да зададеш този въпрос на Ла Горда. Тя има да ти казва нещо. Тя разбра вчера, че ти ще дойдеш и ние вървахме бързо насам цяла нощ. Страхувахме се, че си мъртъв. Нагуалът ни каза, че ти си единственият, на когото трябва да вярваме и да помагаме. Той каза, че ти си самия той.

Тя покри лице и се захихика в ръцете си и после добави, като че току-що ѝ беше хрумнало:

— Но е трудно за вярване.

— Ние не те познаваме — каза Роза. — Това е цялата трудност. И четирите се чувстваме по един и същ начин. Страхувахме се, че си мъртъв, а после, като те видяхме, се вбесихме, че не си. Соледад ни е като майка; може би даже повече.

Те размениха съзаклятнически погледи. Незабавно възприех това като знак за опасност. Не вещаеха нищо добро. Лидия забеляза моето внезапно обезверяване, което сигурно беше изписано на цялото ми лице. Тя реагира с поредица от уверения за тяхното желание да ми помогнат. Нямах наистина никакво основание да се усъмня в тяхната искреност. Ако бяха искали да ми навредят, можеха да го направят, докато спях. Думите ѝ звучаха толкова сериозно, че се почувствах незначителен. Реших да раздам подаръците, които им бях донесъл. Казах им, че има дребни дрънкулки в пакетите и могат да си изберат каквото си харесат. Лидия каза, че те предпочитат аз сам да им връча подаръците. С много учтив тон тя добави, че биха били признателни, ако освен това излекувам и доня Соледад.

— Какво мислиш, че трябва да направя, за да я излекувам? — попитах я аз след продължително мълчание.

— Използвай двойника си — каза тя, сякаш това се разбираше от само себе си.

Внимателно обърнах внимание на факта, че доня Соледад за малко не ме уби и че оцелях благодарение на нещо в мен, което не бе плод нито на умениято ми, нито на знанието ми. Доколкото разбирах, това необяснимо нещо, което, изглежда, ѝ бе нанесло удар, бе реално, но недостижимо. Накратко, беше ми възможно да помогна на доня Соледад точно толкова, колкото и да се кача на Луната.

Слушаха ме внимателно, бяха тихи и смутени.

— Къде е доня Соледад сега? — попитах Лидия.

— Тя е с Ла Горда — каза тя унило. — Ла Горда я отведе със себе си и се опитва да я излекува, но ние изобщо не знаем къде са. Това е истината.

— А къде е Жозефина?

— Отиде да доведе Свидетеля. Той единствен може да излекува доня Соледад. Роза мисли, че ти знаеш повече от Свидетеля, но тъй като си сърдит на Соледад, искаш смъртта ѝ. Не те виним.

Уверих ги, че не ѝ се сърдя, а и поначало не искам смъртта ѝ.

— Излекувай я тогава! — каза Роза с висок и гневен глас. — Свидетелят ни е казал, че ти винаги знаеш какво да правиш, а Свидетелят не може да греши.

— И кой, по дяволите, е този Свидетел?

— Нестор е Свидетелят — каза Лидия, сякаш неохотно произнасяйки името му. — Ти го знаеш. Трябва да го знаеш.

Спомних си, че през време на последната ни среща дон Хенаро нарече Нестор „Свидетеля“. Тогава бях помислил, че това име бе шега или уловка, която дон Хенаро използва, за да разсее тягостното напрежение и мъката на тези последни мигове заедно.

— Не е било шега — уверено каза Лидия. — Хенаро и Нагуалът прилагаха различен подход към Свидетеля. Те го водеха със себе си навсякъде, където ходеха. Действително навсякъде! Свидетелят е видял всичко, за което е трябвало да свидетелства.

Очевидно имаше огромно разминаване в разбиранията ни. Помъчих се да им обясня, че практически аз съм чужденец за тях. Дон Хуан ме бе държал настрана от всички, включително от Паблито и Нестор. Извън обикновените поздравя, които всички те разменяха с мен през годините, никога всъщност не сме разговаряли. Познавах ги всички по-скоро от описанията, които дон Хуан ми бе дал. Макар и да бях срещнал веднъж Жозефина, не можех да си спомня как изглежда, а всичко, което бях видял от Ла Горда, бе гигантският ѝ задник. Казах им, че даже не ми беше известно до предишния ден, че те четирите са чираци на дон Хуан и че Бениньо е също част от групата.

Те размениха свенлив поглед. Роза отвори уста да каже нещо, но Лидия ѝ даде заповед с крака си. Мислех си, че след моето дълго и задушевно обяснение те няма повече да си подават такива знаци една на друга. Нервите ми бяха толкова опънати, че техните скрити движения с краката бяха като капак на всичко и аз се вбесих. Развиках им се с пълна сила и ударих по масата с дясната си ръка. Роза се изправи с невероятна скорост и моето тяло, предполагам в отговор на внезапното ѝ движение, от само себе си, без влияние на разума ми, се отдръпна крачка назад; точно навреме, за да избегне с няколко сантиметра удар с масивна пръчка или някакъв тежък предмет, който Роза стискаше в лявата си ръка. Стовари са на масата с трясък.

Чух отново, както бях чул предишната нощ, докато доня Соледад ме душеше, много странен и загадъчен звук, сух звук като от счупване

на лула, точно зад гръкляна ми, в основата на шията ми. Ушите ми изпукаха и със светкавична скорост лявата ми ръка се стовари върху пръчката на Роза и я счупи. Сам наблюдавах цялата тази сцена, сякаш я гледах на кино.

Роза изпищя и тогава забелязах, че бях се наклонил с цялата си тежест и бях ударил задната част на ръката ѝ с левия си юмрук. Бях ужасен. Каквото и да се случваше с мен, то не бе реално. Това беше кошмар. Роза продължи да пищи. Лидия я заведе в стаята на дон Хуан. Чувах още известно време нейните викове от болка и после спря. Седнах до масата. Мислите ми бяха разхвърляни и несвързани.

Странният звук в основата на шията ми беше нещо, което рязко започнах да проумявам. Дон Хуан го бе описал като звукът, който човек произвежда, когато променя скоростта си. Имах смътен спомен, че бях изпитвал подобно нещо в негово присъствие. Макар и да го бях осъзнал предишната нощ, не бях го опознал напълно, докато това не се случи с Роза. Установих тогава, че звукът бе предизвикал особено усещане за топлина на небцето и в ушите. Силата и сухотата на звука ми напомняха на звъна на голям пукнат хлопатар.

Лидия се върна след малко. Изглеждаше по-спокойна и овладяна. Даже се усмихваше. Помолих я да ми помогне да разгада загатката и да ми каже какво се случи. След дълго колебание ми каза, че когато съм се развикал и съм ударил по масата, Роза се развълнувала и се нервирала, като сметнала, че ще им навредя, и се опитала да ме удари със своята „сънувана ръка“. Изплъзнал съм се от удара и съм я ударил в задната част на ръката по същия начин, както бях ударил доня Соледад. Лидия добави, че ръката на Роза няма да се оправи, докато не намеря начин да ѝ помогна.

Тогава Роза влезе в стаята. Ръката ѝ беше привързана с парче плат към гърдите. Гледаше ме. Очите ѝ бяха като на дете. Чувствата ми бяха напълно объркани. Една част от мен се чувстваше отвратителна и виновна. Но отново друга част оставаше невъзмутима. Дали именно благодарение на тази част бях успял да оцелея както от нападението на доня Соледад, така и от сразяващия удар на Роза?

След дълго мълчание им казах, че е било много дребнаво от моя страна да се дразня от техните разменени послания с крака, но че не може да има никакво сравнение между викането и удрянето по масата

и това, което направи Роза. С оглед на факта, че не съм запознат с техните обичаи, тя можеше да ми откъсне ръката с такъв удар.

Настоях с много застрашителен тон да видя ръката ѝ. Тя неохотно я отвърза. Беше подута и зачервена. В мен не бе останала и капка съмнение, че тези хора ме подлагат на някакъв изпит, нагласен от дон Хуан за мен. Противопоставяйки им се, аз бях хвърлен в реалност, която не е възможно да бъде достигната или възприета по рационален път. Той ми бе казал безброй пъти отново и отново, че моята рационалност обхваща само съвсем малка част от това, което той наричаше тоталност на личността. Под въздействието на непознатата и напълно реална опасност за физическото ми унищожение, тялото ми трябваше да успее да използва скритите си ресурси, или да умре. Номерът, изглежда, беше в това наистина да приемеш възможността, че такива ресурси съществуват и че са достижими. Годиците на обучение не бяха нищо друго освен стъпала към постигането на това приемане. Верен на безкомпромисните си принципи, дон Хуан се бе стремил или към пълна победа, или към пълен провал за мен. В случай, че обучението ми не беше достатъчно, за да достигна до скритите си ресурси, което щеше да стане очевидно при изпита, едва ли щеше да е възможно да направя кой знае какво. Дон Хуан бе казал на доня Соледад, че бих се самоубил. Като дълбок познавач на човешката природа, той вероятно бе прав.

Време беше да възприема нов начин на поведение. Лидия бе казала, че мога да помогна на Роза и на доня Соледад със същата сила, с която им бях причинил нараняване; проблемът, обаче, бе да схвана вярната последователност на чувствата или мислите, или каквото и да е, което позволява на тялото ми да отприщи тази сила. Взех ръката на Роза и я разтрих. Пожелах си да бъде излекувана. Изпитвах само добри чувства към нея. Галих ръката ѝ и я прегръщах дълго. Разтрих главата ѝ и тя заспа на рамото ми, но нямаше никаква промяна в зачервяването или отока на ръката.

Лидия ме наблюдаваше, без да каже дума. Тя ми се усмихваше. Искях да ѝ кажа, че напълно се провалих като лечител. Очите ѝ, изглежда, хванаха настроението ми и го задържаха, докато изчезна.

Роза поиска да спи. Беше или смъртно уморена, или болна. Не исках да гадая кое от двете е вярно. Вдигнах я на ръце; беше по-лека, отколкото си я бях представял. Занесох я до леглото на дон Хуан и

внимателно я поставих да легне. Лидия я покри. Стаята беше много тъмна. Погледнах през прозореца и видях безоблачното небе, обсипано със звезди. До този момент бях забравил, че сме на много голяма височина над морското равнище.

Докато гледах към небето, в мен се надигна вълна от оптимизъм. Звездите ми изглеждаха някак празнични. Югоизток беше действително чудесна посока за мен.

Изпитах внезапно желание, което се чувствах задължен да задоволя. Искях да знам колко различен е изгледът към небето от прозореца на доня Соледад, който е обърнат на север. Хванах Лидия за ръка с намерението да я заведа там, но едно гъделичкащо усещане във върха на главата ми ме спря. Спусна се като вълна по гърба ми до кръста и оттам премина в стомаха ми. Седнах на дюшека. Направих усилие да мисля за усещанията си. Изглежда от момента, в който бях почувствал това гъделичкане в главата си, мислите ми бяха намалели по сила и брой. Опитах, но не успях да се насоча в обичайния мисловен процес, който наричах мислене.

Потънал в размисли, бях забравил за Лидия. Тя беше клекнала на пода, срещу мен. Осъзнах, че огромните ѝ очи ме изучават от няколко сантиметра разстояние. Автоматично я хванах отново за ръка и отидохме в стаята на доня Соледад. Когато стигнахме вратата, усетих как цялото ѝ тяло се вдърви. Трябваше да я бутна. Точно преди да прекрача прага, забелязах едрото тъмно туловище на човешко тяло, сгушено до стената срещу вратата. Гледката беше толкова неочаквана, че ахнах и изпуснах ръката на Лидия. Тя отскочи няколко крачки назад. Понечих да прошепна, че доня Соледад се е върнала, но никакъв звук не се чу, въпреки че бях сигурен, че съм произнесъл думите. Щях да опитам да проговоря отново, ако не беше обзелото ме желание за действие. Сякаш думите биха отнели твърде много време, а аз разполагах със съвсем малко. Влязох в стаята и се отправих към доня Соледад. Тя, изглежда, изпитваше огромна болка. Приклекнах до нея и без да я питам нищо, повдигнах лицето ѝ, за да я разгледам. Видях нещо на челото ѝ; приличаше на компрес от листа, който си бе направила. Бе тъмно, лепкаво на пипане. Почувствах повелителна необходимост да го отлепя от челото ѝ. Много рязко хванах главата ѝ, наклоних я назад и отлепих компреса. Беше като отлепване на гума. Тя нито помръдна, нито издаде, че я е заболяло. Изпод компреса се видя

жълтеникавозелено петно. То се движеше, като че беше живо или изпълнено с енергия. Гледах го известно време, неспособен да направя нищо. Натиснах го с пръст и то залепна за него като туткал. Не изпаднах в паника, както обикновено бих реагирал; по-скоро това вещество ми харесваше. Прокарах пръсти по петното и то цялото се махна от челото ѝ. Изправих се. Лепкавото вещество беше топло. Остана като лепкава паста за момент, а после изсъхна между пръстите и на дланта ми. Тогава ме разтърси друго прозрение и изтичах в стаята на дон Хуан. Хванах ръката на Роза и изтрих същото флуоресцентно, жълтеникавозелено вещество от ръката ѝ така, както го бях изтрил от челото на доня Соледад.

Сърцето ми биеше толкова силно, че едва стоях на краката си. Искях да легна, но нещо в мен ме тласна към прозореца и ме накара да подскочам на място.

Не мога да си спомня колко дълго съм скачал така. Изведнъж осъзнах, че някой бърше врата и раменете ми. Забелязах, че съм напълно гол, потейки се обилно. Лидия бе метнала кърпа на раменете ми и бършеше потта от лицето ми. Нормалният ми мисловен процес се възвърна изведнъж. Огледах стаята наоколо. Роза спеше дълбоко. Изтичах в стаята на доня Соледад. Очаквах да я намеря и нея заспала, но нямаше никого там. Лидия се влачеше след мен. Разказах ѝ какво се бе случило. Хвърли се към Роза и започна да я буди, докато аз се обличах. Роза не искаше да се събужда. Лидия хвана наранената ѝ ръка и я стисна. С едно единствено, пружиниращо движение Роза скочи, напълно будна.

Започнаха да се щурат из къщата и да гасят лампите. Изглежда се приготвяха да бягат от къщата. Понечих да ги попитам защо са се разбързали толкова, когато забелязах, че и аз самият се бях облякъл с огромна бързина. Ние заедно се приготвихме; и не само това, но, изглежда, те направо чакаха нареждания от мен.

Бягайки, изскочихме навън, понесли всички пакети, които бях донесъл. Лидия ме посъветва да не оставям нито един от тях в къщата; още не ги бях нарекъл и принадлежаха на мен. Хвърлих ги на задната седалка на колата, докато двете момичета се напъхаха отпред. Запалих двигателя и бавно потеглих назад, едва намирайки пътя в тъмнината.

Щом се озовахме на пътя, пред мен се изправи един извънредно потискащ въпрос. И двете едновременно рекоха, че аз съм водачът и че

техните действия зависят от моето решение. Аз бях Нагуала. Не можеше току-така да избягаме от къщата и да отпътуваме безцелно. Трябваше да ги вода. Но истината бе, че нямах никаква представа къде да отида или какво да направя. Обърнах се уж нехайно да погледна към тях. Фаровете хвърляха отблясъци в купето и очите им бяха като огледала, които отразяваха светлината. Спомних си, че така блестяха и очите на дон Хуан; сякаш отразяваха повече светлина от очите на обикновен човек.

Знаех, че двете момичета бяха наясно с моята безизходица. Вместо да си направя някоя шега с това, за да прикрия своята неспособност да се справя с положението, аз най-безцеремонно оставих отговорността за решението в техни ръце. Казах, че ми липсва практика като Нагуал и бих предпочел те да ми услужат с предложение или намек за къде трябва да пътуваме. Те, изглежда, се възмутиха от мен. Цъкаха с език и клатеха глава. Прехвърлях през ума си най-различни посоки за действие, от които нито една не бе осъществима — нито да ги закарам в града, нито да ги заведа в къщата на Нестор, или дори да отидем до Мексико Сити.

Спрях колата. Бяхме поели към града. Исках повече от всичко на света да проведем чистосърдечен разговор с момичетата. Отворих уста да започна, но те се извърнаха от мен, лице срещу лице, поставили ръце на раменете си една на друга. Това, изглежда, показваше, че се бяха заключили и не ме чуват.

Разочарованието ми беше огромно. Това, за което жадувах в момента, беше способността на дон Хуан да овладее всяка ситуация, интелектуалното общуване с него, чувството му за хумор. Вместо това, бях в компанията на две глупачки.

Забелязах израз на обезсърчение на лицето на Лидия и това спря моята вълна на самосъжаление. Ясно осъзнах за първи път, че няма край взаимното ни разочарование. Очевидно и те бяха свикнали, макар и по различен начин, с господството на дон Хуан. За тях прехвърлянето на функцията на Нагуала върху мен трябва да е било опустошително.

Останахме дълго така, като двигателят работеше на място. После внезапно усетих отново тръпката по тялото си, която започваше от върха на главата ми като гъделичкане, и тогава разбрах какво се бе случило, когато бях влязъл в стаята на доня Соледад по-рано. Не я бях видял в обикновения смисъл на думата. Това, което бях видял като

доня Соледад, сгушена до стената, беше всъщност споменът за нея, напускаща тялото си миг след като я бях ударил. Също разбрах, че, когато докоснах онова лепкаво, фосфоресциращо вещество, я бях излекувал и че това бе някакъв вид енергия, която бях оставил в главата ѝ и в ръката на Роза посредством ударите си.

През съзнанието ми мина видението на една особена долчинка. Бях сигурен, че доня Соледад и Ла Горда са там. Това не бе просто предположение, а по-скоро истина, която не се нуждаеше от допълнителни потвърждения. Ла Горда бе завела доня Соледад до дъното на тази долчинка и точно сега, в момента, се опитваше да я излекува. Искях да ѝ кажа, че е неправилно да се лекува отокът на челото на доня Соледад и че повече няма нужда двете да стоят там.

Описах видението си на момичетата. И двете ми казаха по начина, по който дон Хуан ми го казваше, да не се глезя. От него обаче тази реакция бе по-приемлива. Никога не бях имал нещо против неговата критичност или презрение, но двете момичета бяха нещо различно. Почувствах се оскърбен.

— Ще ви закарам вкъщи — казах аз. — Къде живеете?

Лидия се обърна към мен и вбесена ми каза, че те двете са ми поверени и че трябва да ги доведе до нещо сигурно, тъй като според желанието на Нагуала, те са се отказали от свободата си, за да ми помагат.

В този момент получих пристъп на гняв. Искях да ударя плесници и на двете момичета, но тогава усетих странната тръпка да пробягва по тялото ми отново. Започна пак като гъделичкане от върха на главата ми, което слезе по гърба ми, докато стигна до пъпа, и тогава разбрах къде живеят. Гъделичкането беше като щит — меко, топло парче ципа. Усещах го физически да покрива областта между слабините и края на гръдния ми кош. Гневът ми изчезна и бе заменен от странна трезвост, равнодушие и, едновременно с това, желание да се смея. Разбрах нещо трансцендентално. Под натиска на действията на доня Соледад и на сестричките, на моето тяло му се размина; според термините на дон Хуан, бях „спрял света“. Бях смесил две отделни усещания. Гъделичкането на върха на главата ми и сухото изпукване в основата на шията: между тях се съдържаше средството за това разминаване с фаталния край.

Както стоях в колата с тези две момичета на банкетата на пустия планински път, проумях със сигурност, че за първи път бях получил пълна представа за „спиране на света“. Това усещане върна в паметта ми спомена за едно друго подобно, първоначално телесно, осъзнаване, което бях имал преди години. То също бе свързано с гъделичкането на върха на главата. Дон Хуан каза, че магьосниците трябва да развиват такова усещане, и го описа надълго и нашироко. Според него, то бе нещо като сърбеж, който е повече приятен, отколкото болезнен, и който започва от самия връх на главата. За да ми помогне да го проумея на интелектуално равнище, той описа и анализира неговите отличителни особености и тогава, от практическа страна, той се опитваше да ме води в развиването на необходимото телесно съзнание и памет за това чувство, карайки ме да тичам под клони или скали, които стърчат само на няколко сантиметра над главата ми.

Години наред се опитвах да разбера на какво е искал да ми обърне внимание, но, от една страна, бях неспособен да разбера какво означаваше неговото описание, а, от друга страна, бях неспособен да изпълня тялото си с адекватен спомен, като следвах само прагматично стъпките на описанието. Никога не усетих нищо на върха на главата си, докато тичах под клоните и скалите, които той бе избрал за своите демонстрации. Но един ден тялото ми само откри усещането, когато вкарвах голям тир с ремарке в триетажен паркинг. Влязох през вратата на сградата със същата скорост, с която обикновено влизах с моя малък „седан“ с две врати; резултатът бе, че от високата седалка на камиона ми се стори, че напречната бетонна греди на тавана идва право към главата ми. Не можех да спра камиона навреме и усещането, което получих, бе, че напречната греди ме скалпира. Никога не бях карал кола, която да е толкова висока, колкото този тир, затова не ми беше възможно да направя необходимата преценка. Разстоянието между тавана на камиона и тавана на паркинга ми изглеждаше несъществуващо. Почувствах гредата със скалпа си.

Този ден карах часове по коридорите на паркинга, давайки на тялото си възможност да съхрани спомена за това гъделичкащо усещане.

Обърнах се към двете момичета и исках да им кажа, че току-що съм разбрал къде живеят. Въздържах се. Нямаше начин да им опиша, че гъделичкащото усещане ме накара да си припомня една случайна

забележка, която дон Хуан веднъж направи, като минавахме край една къща на път към Паблито. Той обърна внимание на необичайна особеност в околността и каза, че тази къща е идеално място за уединение, но не и за почивка. Закарах ги там.

Къщата им бе твърде голяма. Беше също кирпичена с керемиден покрив, като къщата на доня Соледад. Имаше една дълга стая отпред, покрита лятна кухня в задната част на къщата, огромен вътрешен двор, откъм кухнята, и курник, отвъд двора. Най-важната част от къщата им, обаче, бе една затворена стая с две врати — едната към предната стая, другата към задната част. Лидия каза, че са я правили сами. Пожелах да я видя, но и двете рекоха, че не е подходящо времето, защото Жозефина и Ла Горда отсъстват и не могат да ми покажат частите от стаята, които им принадлежат.

В ъгъла на предната стая имаше обемиста вградена тухлена платформа. Беше около петдесет сантиметра висока и бе конструирана като легло, с едната страна опряно към стената. Лидия метна няколко дебели сламеника отгоре и настоя да легна да спя, а те ще бдят над мен.

Роза запали газена лампа и я закачи на един пирон над леглото. Имаше достатъчно светлина за писане. Обясних им, че писането ме успокоява, и ги попитах дали няма да им преча.

— Защо трябва да питаш? — рязко отвърна Лидия.

— Просто го направи!

В духа на едно повърхностно обяснение им казах, че винаги правя някои неща, като воденето на записки, които са учудвали даже дон Хуан и дон Хенаро и по всяка вероятност ще бъдат странни и за тях.

— Всички правим странни неща — каза сухо Лидия. Седнах на леглото под лампата, с гръб към стената.

Те легнаха от двете ми страни. Роза се зави с одеало и заспа веднага, сякаш ѝ трябваше само да легне. Лидия каза, че сега е подходящото време и място, за да поговорим, макар че би предпочела да загася лампата, защото ѝ действала приспиващо.

Разговорът ни в тъмнината се съсредоточи върху местонахожденията на другите две момичета. Тя каза, че няма дори представа къде може да се намира Ла Горда, но че Жозефина несъмнено е в планините, все още търсейки Нестор, при все че вече е

тъмно. Тя каза, че Жозефина е най-способната да се грижи сама за себе си при обстоятелства като това — да се озове на пусто място в тъмното. Това била причината, поради която Ла Горда избрала нея за изпълнението на тази мисия.

Споменах, че, слушайки ги да говорят за Ла Горда, съм останал с впечатлението, че тя е началника. Лидия отговори, че Ла Горда наистина е старшата и че Нагуалът лично я е поставил начело. Тя добави, че дори той да не е направил това, Ла Горда би взела връх, рано или късно, защото е най-добра.

Бях принуден в този момент да запаля лампата, за да пиша. Лидия се оплака, че светлината ѝ пречи да остане будна, но аз надделях.

— Какво прави Ла Горда най-добрата? — попитах аз.

— Тя има повече лична сила — каза тя. — Тя знае всичко. Освен това Нагуалът я научи как да управлява хората.

— Завиждаш ли на Ла Горда, че е най-добра?

— Преди да, но сега не.

— Защо се промени?

— Най-после приех съдбата си, както Нагуалът ме е учил.

— И каква е твоята съдба?

— Моята съдба... моята съдба е да съм бриз. Да бъда сънувач. Съдбата ми е да бъда воин.

— Завиждат ли Роза и Жозефина на Ла Горда?

— Не, не ѝ завиждат. Всички ние сме приели съдбите си. Нагуалът каза, че силата идва само след като приемем съдбите си безпрекословно. Много се оплаквах и се чувствах ужасно, защото харесвах Нагуала. Мислех, че съм жена. Но той ми показва, че не съм. Той ми показва, че съм воин. Животът ми беше свършил, преди да го срещна. Това тяло, което виждаш тук, е ново. Същото нещо се случи с всички ни. Сигурно ти не си като нас, но за нас Нагуалът означаваше нов живот.

— Когато ни каза, че ще заминава, защото имал да върши други неща, помислихме, че ще умрем. А погледни ни сега. Живи сме и знаеш ли защо? Защото Нагуалът ни показва, че сме самия него. Той е тук с нас. Винаги ще бъде. Ние сме неговото тяло и дух.

— И четирите ли се чувствате по един и същ начин?

— Не сме четири. Ние сме едно. Това е нашата съдба. Трябва да се поддържахме взаимно. И ти си същия. Всички сме същите. Даже Соледад е същата, въпреки че върви в друга посока.

— А Паблито, Нестор и Бениньо? Те за къде са?

— Не знаем. Ние не ги харесваме. Особено Паблито. Той е малодушен. Не е приел съдбата си и иска да ѝ се изплъзне. Той даже иска да зареже възможностите си като магьосник и да заживее обикновен живот. Това ще е страхотно за Соледад. Но Нагуалът ни даде заповеди да му помагаме. Ние обаче започваме да се уморяваме от това помагане. Може би тези дни Ла Горда ще го изхвърли от пътя завинаги.

— Може ли тя да го направи?

— Дали може да го направи! Разбира се, че може. Тя носи повече от всички нас от Нагуала. Може би даже повече и от теб.

— Защо мислиш, че Нагуалът никога не ми е казвал, че сте му чираци?

— Защото си празен.

— Той ли е казвал, че съм празен?

— Всички знаят, че си празен. Написано е на тялото ти.

— Как така?

— Има дупка в средата.

— В средата на тялото ми? Къде?

Тя много внимателно докосна една точка на дясната страна на корема ми. Описа кръг с пръста си, сякаш следваше ръба на невидима дупка с диаметър от десетина сантиметра.

— А ти празна ли си, Лидия?

— Шегуваш ли се? Аз съм пълна. Не *виждаш* ли? Отговорите ѝ на моите въпроси взеха обрат, който не бях очаквал. Не исках да ѝ се противопоставя с невежеството си. Поклатих утвърдително глава.

— Защо мислиш, че имам дупка, която ме прави празен? — попитах аз след известни размишления как най-невинно да задам този въпрос.

Не ми отговори. Обърна ми гръб и се оплака отново, че светлината на лампата дразни очите ѝ. Настоях да получа отговор. Тя се обърна към мен предизвикателно.

— Не искам да говоря повече с теб — каза тя. — Ти си глупав. И Паблито даже не е толкова глупав, колкото тебе, а той е най-лошият.

Не исках отново да попадам в задънена улица, като се преструвам, че знам за какво говори, затова я попитах отново за моята празнота. Придумах я да говори, убеждавайки я искрено, че дон Хуан никога не е обсъждал с мен тази тема. Беше ми казал безброй пъти, че съм празен, и аз винаги съм го разбирал по начина, по който всеки западен човек би възприел подобно твърдение. Мислех, че е искал да каже, че съм някак лишен от решителност, воля, целеустременост или дори интелигентност. Никога не ми бе говорил за дупка в тялото ми.

— Има дупка, там отдясно — каза убедително тя. — Дупка, която една жена е отворила, когато те е изпразнила.

— Можеш ли да кажеш, коя е била тази жена?

— Само ти можеш да кажеш това. Нагуалът каза, че мъжете в повечето случаи не могат да кажат кой ги е изпразнил. Жените са по-късметлии; те със сигурност знаят, кой ги е изпразнил.

— Твоите сестри и те ли са празни като мен?

— Не говори глупости. Как могат да са празни?

— Доня Соледад каза, че е празна. Тя като мен ли изглежда?

— Не. Дупката в корема ѝ беше огромна. Беше от двете страни, което означаваше, че и мъж, и жена са я изпразнили.

— Какво е правила доня Соледад с тези хора?

— Дала им е целостта си.

Поколебах се за момент, преди да ѝ задам следващия въпрос. Исках да преценя всички нюанси на изказването ѝ.

— Ла Горда беше даже по-зле от Соледад — продължи Лидия. — Две жени я бяха изпразнили. Дупката в корема ѝ беше като пещера. Но сега я е затворила. Сега тя отново е цялостна.

— Разкажи ми за тези две жени.

— Не мога да ти кажа нищо повече — каза тя с много повелителен тон. — Само Ла Горда може да ти говори за това. Почакай, докато тя се върне.

— Защо само Ла Горда?

— Защото тя знае всичко.

— Единствено тя ли знае всичко?

— Свидетелят знае толкова, че може и повече, но той е досущ като Хенаро и това прави общуването с него трудно. Ние не го харесваме.

— Защо не го харесвате?

— Тези трима мързеливци са ужасни. Те са си луди като Хенаро. И въобще са като Хенаро. Непрекъснато се сражават с нас, защото се страхуваха от Нагуала и сега ни отмъщават. Или поне така казва Ла Горда.

— Какво кара Ла Горда да говори така?

— Нагуалът ѝ е казал неща, които не е казал на нас, останалите. Тя *вижда*. Нагуалът казва, че ти също *виждаш*. Жозефина, Роза и аз не *виждаме* и въпреки това всички ние, петимата, сме еднакви. Ние сме еднакви.

Изразът „ние сме еднакви“, който доня Соледад бе използвала предната вечер, предизвика лавина от мисли и страхове. Оставих бележника си настрана. Огледах се. Бях попаднал в странен свят, лежах на странно легло между две млади жени, които не познавах. И въпреки това се чувствах спокоен тук. Тялото ми изпитваше забрава и безразличие. Вярвах им.

— Тук ли ще спите? — попитах аз.

— Къде другаде?

— Ами собствената ви стая?

— Не можем да те оставим сам. Ние се чувстваме като теб; ти си чужденец, а освен това ни е заръчано да ти помогнем. Ла Горда каза, че все едно колко си глупав, ние трябва да се грижим за теб. Каза, че трябва да спим в едно и също легло с теб, все едно, че самият ти си Нагуалът.

Лидия загаси лампата. Останах така, седнал с гръб, опрян на стената. Притворих очи, за да помисля, и заспах моментално.

Лидия, Роза и аз бяхме седели на едно равно място точно пред входната врата вече около два часа, от осем часа сутринта. Бях опитал да завържа разговор, но те отказваха да говорят. Изглеждаха много отпуснати, почти задрямали. Отпуснатото им настроение обаче не ми действа заразяващо. Седейки така в напрегнато мълчание, се отдадох на собствено настроение.

Къщата им бе кацнала на върха на малък хълм; входната врата бе обърната на изток. От мястото, където седях, виждах почти изцяло тясната долина, която се простираше от изток на запад. Не се виждаше градът, но можех да отлича зелените полета от обработваеми земи в дъното на долината. От другата страна, притискайки долината от всички страни, бяха разположени грамадни, обли, проядени от

ерозията хълмове. Нямаше високи планини в околността, само тези огромни, ерозирали, обли хълмове, видът на които предизвикваше у мен изключително силно чувство на потиснатост. Имах усещането, че тези хълмове почти ме пренасяха в друго време.

Лидия ме заговори съвсем неочаквано и гласът ѝ прекъсна моята замечтаност. Бутна ме по рамото.

— Ето я Жозефина — каза тя.

Погледнах към извиващата се пътека, която водеше от долината до къщата. Видях, може би на около петдесет метра, една жена бавно да се влачи нагоре по пътеката. Веднага ми направи впечатление забележителната разлика във възрастта между Лидия и Роза и приближаващата жена. Погледнах я отново. Никога не бих помислил, че Жозефина може да е толкова стара. Съдейки по бавната ѝ походка и позата на тялото ѝ, приличаше на към петдесет и пет годишна жена. Беше слаба, облечена в дълга тъмна пола и носеше наръч дърва за горене на гърба си. Един вързоп бе завързан през кръста ѝ; сякаш носеше дете, висящо до лявото ѝ бедро. Изглеждаше сякаш го кърмеше, докато вървеше. Стъпките ѝ бяха почти немощни. С огромни усилия едва успя да преодолее последния стръмен наклон, преди да стигне къщата. Когато най-после застана пред нас, на няколко метра, тя дишаше толкова тежко, че аз понечих да ѝ помогна да седне. Тя направи жест, който трябваше да означава, че няма нужда.

Чух Лидия и Роза да се кискат. Не ги погледнах, защото цялото ми внимание беше насочено другаде. Жената пред мен със сигурност бе най-отвратителното нечистоплътно същество, което бях виждал някога. Тя отвърза наръча дърва и ги свлече на земята с трясък. Подскочих неволно, отчасти поради силния шум и отчасти поради факта, че жената почти падна в скута ми, повалена от тежестта на дървата.

Погледна ме за миг и после сведе очи, вероятно засрамена заради своята несръчност. Изпъна гръб и се огледа с видимо облекчение. Очевидно товарът бе твърде голям за старото ѝ тяло.

Докато кършеше ръце, косата ѝ се разпусна и падна върху раменете ѝ. Носеше зацапана лента, вързана през челото. Косата ѝ беше дълга и прошарена и изглеждаше мръсна и повяхнала. Виждах белите коси, открояващи се на тъмнокафявия фон на лентата. Усмихна ми се и заедно с това поклати глава. Всичките ѝ зъби, изглежда, бяха

изпадали; можех да видя черната празнота на беззъбата ѝ уста. Тя покри лицето си с ръце и се разсмя. Събу си сандалите и влезе в къщата, без да ми остави време да кажа каквото и да е. Роза я последва.

Бях зашеметен. Доня Соледад бе споменала, че Жозефина е на същата възраст като Лидия и Роза. Обърнах се към Лидия. Тя се бе втренчила в мен.

— Нямах представа, че е толкова стара — казах аз.

— Да, доста е стара — каза тя с тон, непозволяващ съмнение.

— Има ли дете? — попитах аз.

— Да, и го носи навсякъде. Никога не го оставя при нас. Страхува се, че ще го изядем.

— Момче ли е?

— Момче.

— Колко е голямо?

— Ами има го от известно време. Но не му знам възрастта. Мислехме, че не може вече да има дете на нейните години. Но тя не ни обръща внимание.

— Чие е това дете?

— На Жозефина, разбира се.

— Искам да кажа, кой е бащата?

— Нагуалът, кой друг?

Помислих, че това развитие на нещата е твърде екстравагантно и много обезкуражаващо.

— Предполагам, че всичко е възможно в света на Нагуала — казах аз.

Казах го по-скоро като мисъл за себе си, отколкото като думи, отправени към Лидия.

— И още как! — каза тя и се разсмя. Тягостното настроение, което създаваха тези проядени хълмове, стана непоносимо. Имаше нещо наистина потискащо в тази местност и Жозефина бе върхът на всичко това. Освен че имаше грозно, старо, смрадливо тяло и нямаше нито един зъб, тя, изглежда, имаше също някакъв вид лицева парализа. Мускулите на лявата страна на лицето ѝ бяха обезобразени — нещо, което придаваше извънредно неприятно изкривяване на лявото ѝ око и лявата страна на устата. Потиснатото ми състояние премина в силна

тревога. Изведнъж ме обзе мисълта, напълно подходяща за момента, да изтичам до колата си и да замина.

Споделих с Лидия, че не се чувствам добре. Тя се изсмя и каза, че несъмнено Жозефина ме е уплашила.

— Тя така им действа на хората — каза тя. — Всички я мразят за навиците ѝ. Тя е по-грозна и от хлебарка.

— Спомням си, че веднъж съм я виждал — казах аз, — но тогава бе млада.

— Всичко се променя — каза Лидия, — по един или друг начин. Вземи Соледад. Каква промяна, а? И ти самият също си се променил. Изглеждаш по-масивен, отколкото си те спомнях. Все повече и повече приличаш на Нагуала.

Исках да кажа, че промяната на Жозефина е отвратителна, но се опасявах, че тя може да ме чуе.

Погледнах към проядените хълмове оттатък долината. Искаше ми се да избягам от тях.

— Нагуалът ни даде тази къща — каза Лидия, — но това не е къща за отдиш. Имахме друга къща преди, която беше наистина много хубава. Това място е за възстановяване. Тези планини оттатък ще те побъркат.

Дързостта, с която разкри мислите ми, ме замая. Не знаех какво да кажа.

— Ние всички по природа сме лениви — продължи тя. — Не обичаме да се напругаме много. Нагуалът го знаеше, та сигурно си е мислил, че от това място ще ни дойде акълът в главите.

Тя стана рязко и каза, че иска да хапне нещо. Отидохме в кухнята — полуоткрито място само с две стени. В отворения край, вдясно от вратата, имаше зидана печка; в другия край, където се събираха двете стени, имаше просторна столова с дълга маса и три пейки. Подът беше застлан с гладки речни камъни. Плоският покрив бе около три метра висок и се опираше на двете стени и на дебели подпорни греди към откритите страни на помещението.

Лидия ми сипа паница боб с месо от една тенджерата, която се вареше на много слаб огън. Тя стопли няколко царевични питки над огъня. Роза влезе, седна до мен и помоли Лидия да ѝ сипе малко храна.

Бях увлечен да наблюдавам как Лидия си служи с черпака, за да отмерва боба и месото. Тя, изглежда, премерваше на око точната доза.

Сигурно бе забелязала, че наблюдавам действията ѝ. Взе две или три бобови зърна от паницата на Роза и ги върна в тенджерата.

С периферното си зрение видях Жозефина да влиза в кухнята. Въпреки това не я погледнах. Тя седна от другата страна на масата, гледайки към мен. Повдигна ми се. Чувствах, че не мога да седна да ям, докато тази жена ме наблюдава. За да разсея напрежението си, се пошегувах с Лидия, че има още две зърна боб повече в паницата на Роза, които е пропуснала. Тя грабна две зърна с черпака и го направи с точност, от която ахнах. Засмях се нервно, давайки си сметка, че щом Лидия седне край масата, ще трябва да отместя очите си от печката и да забележа присъствието на Жозефина.

Най-после неохотно трябваше да погледна през масата към Жозефина. Настъпи мъртва тишина. Гледах и не вярвах на очите си. Зяпнах. Чух гръмкия смях на Лидия и Роза. Отне ми един безкраен миг, за да сложа мислите и чувствата си в някакъв що-годе порядък. Която и да бе тази, която ме гледаше сега, това не беше Жозефина, която бях видял преди малко, а едно много красиво момиче. Нямаше индиански черти като Лидия и Роза. Изглеждаше по-скоро европейка, отколкото индианка. Имаше светла златиста кожа, много малка уста и красиво очертан нос, дребни бели зъби и къса черна, къдрава коса. Имаше трапчинка на лявата буза, която придаваше определена дързост на усмивката ѝ.

Това беше момичето, което за малко бях срещнал преди години. Тя забеляза, че я оглеждам. Очите ѝ бяха приветливи. Бях обладан изведнъж от някаква неконтролируема нервност. Накрая отчаяно признах искреното си учудване.

Те се разсмяха като деца. След като смехът им утихна, поисках да узная защо Жозефина разигра това театрално представление.

— Тя практикува *изкуството на прикриването* — каза Лидия. — Нагуалът ни научи да объркваме хората, за да не ни забелязват. Жозефина е много красива и като ходи сама нощно време, никой няма да я безпокои, ако е грозна и смрадлива, но ако излезе такава, каквато действително е, ами, сещаш се какво може да се случи.

Жозефина кимна утвърдително и после сгърчи лицето си в най-отвратителната гримаса.

— Тя може да задържи това изражение цял ден — каза Лидия.

Потвърдих, че ако живееш в околността, щях да забележа Жозефина с нейната маска много по-сигурно, отколкото без нея.

— Тази маска беше само за теб — каза Лидия и трите се засмяха. — И само как те измами. Ти обърна повече внимание на детето ѝ, отколкото на нея самата.

Лидия отиде в тяхната стая и изнесе вързоп с парцали, който изглеждаше като повито бебе, и го хвърли на масата пред мен. Разсмях се с цяло гърло заедно с тях.

— Има ли всяка от вас специални маски? — попитах аз.

— Не. Само Жозефина. Никой наоколо не я знае как изглежда в действителност — отговори Лидия.

Жозефина кимна и се усмихна, но остана безмълвна. Страшно ми харесваше. Имаше нещо толкова невинно и сладко в нея.

— Кажеш нещо, Жозефина — казах аз, като я хванах за ръцете.

Тя ме погледна смутено и се отдръпна. Помислих, че съм се увлякъл в своя възторг и вероятно съм я стиснал твърде силно. Пуснах я. Тя се изпъна. Изкриви устата и тънките си устни и изпусна една гротескна смесица от грухтене и писъци.

Цялото ѝ лице изведнъж се промени. Поредица от грозни, неволни спазми обезобрази нейното спокойно изражение от преди малко.

Гледах я ужасен. Лидия ме дръпна за ръкава.

— Защо трябваше да я плашиш, глупако? — прошепна тя. — Не знаеш ли, че онемя и не може изобщо да говори?

Жозефина очевидно я разбра и, изглежда, се опита да протестира. Тя размахна юмрук към Лидия и изпусна още една серия от извънредно силни и ужасяващи писъци, после се задави и се закашля. Роза започна да я тупа по гърба. Лидия се опита да направи същото, но Жозефина едва не я удари в лицето.

Лидия седна до мен и направи жест на безпомощност. Сви рамене.

— Такава си е — въздъхна Лидия.

Жозефина се обърна към нея. Лицето ѝ беше изкривено в отвратителна гримаса на гняв. Отвори уста и измуча, колкото сили имаше, някакви заплашителни, гърлени звуци.

Лидия се смъкна от пейката и съвсем примирено напусна кухнята.

Роза хвана Жозефина за ръката. Жозефина изглеждаше като възпъщение на гнева. Движеше уста и кривеше лице. За няколко минути тя изгуби цялата хубост и невинност, които ме бяха очаровали. Не знаех какво да направя. Опитах да се извиня, но нечовешките звуци на Жозефина заглушиха думите ми. Накрая Роза я отведе в къщата. Лидия се върна и седна срещу мен.

— Нещо не ѝ е наред тук — каза тя, като сочеше главата си.

— Кога се случи това?

— Отдавна. Нагуалът сигурно ѝ е направил нещо, защото съвсем внезапно тя загуби говор.

Лидия изглеждаше тъжна. Имах усещането, че тази тъга е демонстрирана против желанието ѝ. Дори се изкушавах да ѝ кажа да не се измъчва толкова, за да крие чувствата си.

— И как общува с другите Жозефина? — попитах аз. — Пише ли?

— Хайде, не бъди глупав. Тя не пише. Това не си ти. Използва ръцете и краката си, за да ни казва какво иска.

Жозефина и Роза се върнаха в кухнята. Застанаха до мен. Жозефина отново беше пример за невинност и откровеност, Блаженото ѝ изражение не издаваше и най-малкия намек, че може да стане изведнъж толкова ужасна. Наблюдавайки я, внезапно разбрах, че нейната невероятна способност за правене на гримаси несъмнено е тясно свързана с онемяването ѝ. Прецених, че само лице, което е загубило възможност за речево общуване, може да бъде толкова вещо в мимикрията.

Роза ми каза, че Жозефина ѝ доверила, че би искала да може да говори, защото много ме харесвала.

— Преди ти да дойдеш, тя беше щастлива такава, каквато е — с твърд тон каза Лидия.

Жозефина поклати глава утвърдително, подкрепяйки думите на Лидия, и избухна в нова поредица от звуци.

— Да беше тук Ла Горда — каза Роза. — Лидия винаги вбесява Жозефина.

— Без да искам! — протестира Лидия. Жозефина ѝ се усмихна и протегна ръка да я докосне. Изглеждаше сякаш се опитва да се извини. Лидия отблъсна ръката ѝ.

— Остави ме, няма глупачко — промърмори тя.

Жозефина не се разсърди. Отмести поглед встрани. Имаше толкова много тъга в очите ѝ, че не можех да гледам към нея. Почувствах се принуден да се застъпя за нея.

— Тя си мисли, че е единствената жена на света, която има проблеми — нападна ме Лидия. — Нагуалът ни заръча да се отнасяме с нея твърдо и без милост, докато престане да се самосъжалява.

Роза ме погледна и потвърди думите на Лидия с кимване.

Лидия се обърна към Роза и ѝ нареди да се отмести от Жозефина. Роза се премести, подчинявайки се, и седна на пейката до мен.

— Нагуалът каза, че тези дни ще проговори отново — ми рече Лидия.

— Хей! — каза Роза, дърпайки ме за ръкава. — Може би ти си човекът, който ще я накара да проговори.

— Да! — възкликна Лидия, сякаш ѝ бе хрумнала същата мисъл. — Може би точно за това е трябвало да те чакаме.

— Толкова е просто! — добави Роза с израз на човек, който е получил откровение.

И двете скочиха от местата си и прегърнаха Жозефина.

— Ще говориш отново! — възкликна Роза, като тръскаше Жозефина, хванала я за раменете.

Жозефина отвори очи и ги завъртя. Започна да издава слаби приглушени въздишки, подобни на хлипания, и приключи, тичайки нагоре-надолу, скимтейки като животно. Възбудата ѝ беше толкова голяма, че отворените ѝ челюсти, изглежда, се бяха схванали. Искрено помислих, че е на ръба на нервна криза. Лидия и Роза изтичаха до нея и ѝ помогнаха да си затвори устата. Но те не се опитваха да я успокоят.

— Ще говориш отново! Ще говориш отново! — викаха те.

Жозефина скимтеше и виеше така, че тръпки преминаха по гърба ми.

Бях напълно слисан. Опитах да ги вразумя. Помолих ги да вложат повече разсъдък, но забелязах, че имат твърде малко от него, според моите представи. Започнах да се въртя напред-назад, опитвайки се да измисля какво да направя.

— Ти ще ѝ помогнеш, нали? — настоя Лидия.

— Моля, сър, моля — умоляваше Роза.

Казах им, че са луди и че не знам какво да направя. Но въпреки това, докато говорех, в дъното на съзнанието ми имаше някакво

странно чувство на оптимизъм и увереност. Отначало исках да го пренебрегна, но то ме овладя.

Веднъж, преди време, бях имал подобно усещане, свързано с много близка моя приятелка, която бе Неизлечимо болна. Мислех, че мога да ѝ помогна да се оправи и да напусне болницата, където чакаше смъртта си. Дори се посъветвах с Дон Хуан за това.

— Разбира се. Можеш да я излекуваш и да я изведеш от капана на смъртта — каза той.

— Как? — попитах аз.

— Това е много проста процедура — каза той. — Всичко, което трябва да направиш, е да ѝ напомниш, че е неизлечим пациент. Щом като е безнадежден случай, значи има сила. Вече няма какво да губи. Каквото е можело, вече е загубила. Когато няма какво повече да губиш, ставаш смел. Ние сме плахи само когато все още ни е останало нещо, в което да се вкопчим.

— Но достатъчно ли е само да ѝ напомня за това?

— Не. Това ще ѝ даде тласък, от който има нужда. После трябва да отблъсне болестта с лявата си ръка. Трябва да изпълне ръка напред, стисната, все едно, че държи брава на вратата. Трябва да блъска непрекъснато и да повтаря „вън, вън, вън“. Кажи ѝ, след като не ѝ остава нищо друго, че трябва да посвети всяка секунда от оставащия ѝ живот на повтарянето на това движение. Уверявам те, че ще се вдигне на крака и ще се оправи, ако поиска.

— Звучи толкова лесно — казах аз. Дон Хуан се засмя тихо.

— Изглежда лесно — каза той, — но не е. За да направи това, твоята приятелка има нужда от безупречен дух.

Той се загледа в мен задълго. Изглежда, преценяваше загрижеността и мъката, която изпитвах за приятелката си.

— Разбира се — добави той, — ако твоята приятелка имаше безупречен дух, преди всичко не би била там.

Разказах на приятелката си какво бе казал дон Хуан. Но тя бе вече твърде слаба, дори да опита да помръдне ръка.

В случая на Жозефина смисълът на тайната ми увереност беше фактът, че тя е воин с безупречен дух. Дали нямаше да е възможно, запитах се безмълвно, да се приложи същото движение с ръката и при нея?

Казах на Жозефина, че неспособността ѝ да говори се дължи на някакво блокиране.

— Да, да, това е блокиране — повториха след мен Лидия и Роза.

Обясних на Жозефина движението и ѝ казах, че трябва да изблъска това блокиране с лявата ръка, както ѝ бях обяснил.

Очите на Жозефина бяха фиксирани в една точка. Изглежда беше в транс. Размърда уста, издавайки едва доловими звуци. Опита се да помръдне ръка, но възбудата ѝ беше толкова голяма, че ръката ѝ се отметна без никаква координация. Опитах се да насоча движенията ѝ, но тя изглеждаше толкова дълбоко вцепенена, че дори не чуваше думите ми. Очите ѝ се обърнаха и разбрах, че ще припадне. Роза очевидно разбра какво се случва; изтича, донесе чаша вода и я плисна в лицето на Жозефина. Очите на Жозефина се завъртяха с бялото навън. Премигна няколко пъти, докато фокусира отново погледа си. Раздвижи уста, но не издаде никакъв звук.

— Докосни гърлото ѝ! — извика ми Роза.

— Не! Не! — изкрещя пък Лидия. — Докосни главата ѝ. В главата ѝ, глупчо!

Грабна ръката ми и насила я сложи върху главата на Жозефина.

Жозефина изпищя и малко по малко издаде серия от глъхнещи звуци. Като че ли те звучаха някак по-мелодично от нечовешките звуци, които изтръгваше преди малко.

Роза, изглежда, също бе доловила разликата.

— Чу ли? Чу ли? — прошепна ми тя.

Но каквато и да беше тази разлика, Жозефина завърши, издавайки поредица от звуци, по-гротескни от всички досега. Когато притихна, тя изхлипа за миг и изпадна в ново състояние на еуфория. Постепенно Лидия и Роза я успокоиха. Тя се свлече на пейката, видимо изтощена. Едва имаше сили да вдигне клепачите на очите си, за да ме погледне. Усмихна се кротко.

— Много, много съжалявам — казах аз и я хванах за ръка.

Цялото ѝ тяло се тресеше. Склони глава и започна отново да плаче. Заля ме вълна на дълбоко съчувствие към нея. В този момент бях готов да дам живота си, за да ѝ помогна.

Задави се в неовладяни ридания, опитвайки се да ми каже нещо. Лидия и Роза изглеждаха толкова съпричастни към драмата ѝ, че неволно повтаряха същите движения на устата.

— За бога, направи нещо! — с умоляващ глас възкликна Роза.

Изпитах непоносимо безпокойство. Жозефина стана и ме прегърна или по-скоро бясно се вкопчи в мен и ме изблъска от масата. В същия миг Лидия и Роза с поразителна ловкост, бързо и уверено ме сграбчиха за раменете с двете ръце и в същото време заклешиха петите ми със своите крака. Тежестта на тялото на Жозефина и нейната прегръдка, плюс скоростта на движението на Лидия и Роза, ме направиха безпомощен. Всички те едновременно ме натиснаха и преди да разбере какво става, ме бяха съборили на пода, като Жозефина беше върху мен. Усетих как бие сърцето ѝ. Тя се вкопчи в мен с огромна сила; ударите на сърцето ѝ отекваха в ушите ми. Чувствах го да бие в собствените ми гърди. Опитах се да я изблъскам, но тя се задържа. Роза и Лидия ме бяха приковали на пода със своята тежест върху ръцете и краката ми. Роза изкряска обезумяла и започна да ме хапе. Малките ѝ остри зъби чаткаха, когато челюстите ѝ се отваряха и затваряха в нервни спазми.

Изведнъж изпитах чудовищно усещане за болка, физическа отпадналост и ужас. Дъхът ми спря. Очите ми се замъглиха. Разбрах, че губя съзнание. Тогава чух сухия, пукащ звук като от счупване на лула в основата на врата и усетих гъделичкането във върха на главата, преминаващо като тръпка през цялото ми тяло. Следващото нещо, което видях, беше как ги гледам от другия край на кухнята. Трите момичета бяха вперили погледи в мен, легнали на пода.

— Какво правите бе, хора? — чух някой да казва със силен, груб, заповеден тон.

Изпитах невероятно чувство. Усетих как Жозефина ме пуска и се изправя. Лежах на пода и в същото време стоях на известно разстояние от тях, гледайки към една жена, която не бях виждал преди. Тя стоеше до вратата. Тръгна към мен и спря на около два метра разстояние. Загледа се в мен за момент. Разбрах веднага, че това е Ла Горда. Настоя да разбере какво става.

— Само му разигравахме една малка шега — каза Жозефина, прочиствайки гърлото си. — Преструвах се на няма.

Трите момичета се притиснаха една в друга и започнаха да се смеят. Ла Горда остана невъзмутима, наблюдавайки ме в същото време.

Бяха ме изиграли! Моята глупост и доверчивост ми се сториха толкова оскърбителни, че изпаднах в пристъп на истеричен смях, едва

владеейки се. Тялото ми трепереше.

Разбрах, че поведението на Жозефина не е било само игра, както бе заявила. Те трите бяха вършили работа. В действителност бях почувствал тялото на Жозефина като сила, която на практика влизаше в собственото ми тяло. Хапането на Роза, което несъмнено бе хитрина за отвличане на вниманието ми, беше съвпаднало с усещането ми, че сърцето на Жозефина бие вътре в моите гърди.

Чух Ла Горда да ми нарежда да се успокоя.

Нервен спазъм премина през тялото ми и после ме овладя тих, сдържан гняв. Отвращавах ме. Беше ми писнало от тях. Ако бях на себе си, щях да си грабна якето и бележника и щях да изляза от къщата. Бях някак замаян и усещанията ми бяха напълно притъпени. Бях останал с впечатлението, че когато най-напред бях погледнал към момичетата от другия край на кухнята, всъщност ги наблюдавах от положение много над нивото на очите ми, от място, близо до тавана. Но още по-смущаващото бе, че наистина бях осъзнал, че именно гъделичкането на върха на главата ми е това, което ме бе изтръгнало от прегръдката на Жозефина. Не беше само сякаш нещо излиза от върха на главата ми, а нещо действително излезе от върха на главата ми.

Няколко години по-рано дон Хуан и дон Хенаро бяха объркали моите възприятия и бях получил някакво невъзможно двойствено усещане: чувствах, че дон Хуан ме е повалил и притиснал на земята и в същото време чувствах, че все още съм прав. Действително бях на двете места едновременно. От магьосническа гледна точка можеше да се каже, че тялото ми бе съхранило спомена за това двойствено възприемане и, изглежда, го беше повторило. Имаше обаче две нови неща, които допълниха този път телесната ми памет. Едното беше, че гъделичкането, което различавах вече отчетливо по време на сблъсъците ми с тези жени, е средството за постигане на това двойствено възприятие; а другото — че звукът в основата на врата ми освобождава нещо в мен, което е способно да излезе през върха на главата ми.

След минута-две окончателно почувствах, че слизам отнякъде около тавана, докато си стоях на пода. Отне ми известно време, за да привикнат очите ми да гледат от нормалното си ниво.

Гледайки четирите жени, се почувствах разголен и уязвим. За миг получих раздвоение на съзнанието или загуба на способността за

възприятия. Беше сякаш съм със затворени очи и някаква сила ме бе накарала да се завъртя няколко пъти. Когато отворих очи, момичетата ме гледаха с отворени уста. Но някак си се чувствах отново самия себе си.

3

ЛА ГОРДА

ПЪРВОТО НЕЩО, което ми направи впечатление у Ла Горда, бяха очите: много тъмни и спокойни. Тя ме изучаваше от главата до петите. Очите ѝ обхождаха тялото ми по същия начин, по който дон Хуан го правеше. Всъщност очите ѝ излъчваха същото спокойствие и сила. Разбрах защо тя е най-добрата. Мисълта, която ми мина, беше, че дон Хуан е оставил на нея очите си.

Беше малко по-висока от другите три момичета. Имаше стегнато, мургаво тяло и величествен гръб. Забелязах изящната линия на широките ѝ рамене, когато се полуобърна, за да погледне трите момичета.

Тя рязко им даде заповед, при което и трите седнаха на пейката, точно зад нея. Тя всъщност ги засланияше от мен с тялото си.

Обърна се към мен отново. Изразяваше крайна сериозност, но без никаква следа на мрачна неприветливост. Не се усмихваше и въпреки това изглеждаше добронамерена. Имаше много приятни черти: красиво оформено лице, нито кръгло, нито продълговато; малка уста с тънки устни; широк нос; високи скули и дълга, смолисточерна коса.

Не можех да видя красивите ѝ мускулести ръце, които тя държеше кръстосани ниско отпред, около пъпа. Бяха обърнати с опаката страна към мен. Виждах как ритмично се свиват мускулите, когато тя стискаше дланите си.

Носеше дълга, избеляла, оранжева памучна рокля с дълги ръкави и кафяв шал. В нея имаше нещо много спокойно и целеустремено. Усетих присъствието на дон Хуан. Тялото ми се отпусна.

— Седни, седни — придума ме тя.

Върнах се при масата. Посочи ми място да седна, но аз останах прав.

Усмихна се за първи път и очите ѝ станаха по-меки и искрящи. Не бе толкова красива, като Жозефина, но въпреки това беше най-

хубавата от тях.

Останахме безмълвни за миг. С приповдигнат тон тя каза, че са се старали много през годините, откакто Нагуалът си е отишъл, и поради това, на което са се посветили, те са свикнали със задачата, която той им е оставил да изпълнят.

Не ми беше много ясно за какво говореше тя, но докато я слушах, усетих повече от всякога присъствието на дон Хуан. Не че тя копираше маниерите му или интонацията на гласа му. Имаше някакъв вътрешен контрол, който ѝ позволяваше да се държи като дон Хуан. Приликата им идваше отвътре.

Казах ѝ, че съм дошъл, защото имам нужда от помощта на Паблито и Нестор. Казах още, че вероятно съм твърде бавен или дори глупав при разбирането на пътищата на магьосниците, но че съм честен, а въпреки това всички се държат злобно и подвеждащо с мен.

Тя започна да се извинява, но аз не я оставих да свърши. Събрах си нещата и излязох навън. Тя изтича след мен. Не ме спираше да си тръгна, а по-скоро говореше много бързо, сякаш трябваше да ми каже колкото се може повече, преди да замина.

Каза, че трябва да я изслушам и че тя е готова да пътува с мен, докато ми каже всичко, което Нагуалът ѝ е заръчал да ми съобщи.

— Отивам в Мексико сити — казах.

— Ще пътувам с теб до Лос Анджелис, ако е необходимо — каза тя и аз знаех, че ще го направи.

— Добре — казах само за да я изпитам, — качвай се в колата.

Тя се поколеба за момент, после притихна и се обърна към своята къща. Постави събраните си длани точно над пъпа. Обърна се с лице към долината и направи същото движение с ръцете.

Знаех какво прави тя. Сбогуваше се с къщата и с тези страховити обли хълмове наоколо.

Дон Хуан ме бе научил на този жест за сбогуване преди години. Бе подчертал, че е изключително мощен жест и че воинът трябва да го използва пестеливо. Бях имал само няколко възможности да го изпълня.

Движението за сбогуване, което правеше Ла Горда, беше вариант на това, на което ме бе учил дон Хуан. Той бе казал, че ръцете се сплитат като за молитва — или много внимателно, или с голяма бързина, като дори се чува пляскащ звук. Независимо по кой от двата

начина е направено, целта на сплитането е да се запази чувството, което воинът не иска да остави след себе си. Щом ръцете се съберат и хванат това чувство, те се вдигат с голяма сила до средата на гърдите, на нивото на сърцето. Тогава чувството става кинжал и воинът се пронизва с него, стискайки го сякаш с двете си ръце.

Дон Хуан ми бе казвал, че воинът се сбогува по този начин само когато има основание да смята, че може да не се върне.

Сбогуването на Ла Горда ме омая.

— Сбогуваш ли се? — полюбопитствах аз.

— Да — каза тя сухо.

— Не вдигаш ли ръце до гърдите? — попитах аз.

— Мъжете правят така. Жените имат утроба. Пазят чувствата си там.

— Не се ли прави така само когато няма да се върнеш? — попитах.

— Много е вероятно да не се върна — отговори тя. — Тръгвам с теб.

Обзе ме неоправдана тъга — неоправдана, защото не познавах изобщо тази жена. Изпитвах само съмнения и подозрения към нея. Но, вглеждайки се в ясните ѝ очи, изпитвах чувство за крайно сродство с нея. Омекнах. Гневът ми изчезна и беше заместен от необичайна тъга. Огледах наоколо и разбрах, че тези странни, огромни, обли хълмове ме разкъсват.

— Тези хълмове наоколо са живи — каза тя, прочела мислите ми.

Обърнах се към нея и казах, че и мястото, и жените ме бяха впечатлили много дълбоко, до степен, която обикновено не можех да си представя. Не знаех кое ми беше подействало по-опустошаващо — мястото или жените. Налитането на жените беше пряко и ужасяващо, но ефектът от тези хълмове бе постоянно, натрапчиво усещане, желание да избягам от тях. Когато казах това на Ла Горда, тя отвърна, че съм прав в преценката си за това място и че Нагуалът ги бил оставил тук заради този ефект, и че не трябва да обвинявам никого за случилото се, защото сам Нагуалът бил дал на жените нареждания да се опитат да ме отстранят.

— Дал ли е такива нареждания и на теб също? — попитах аз.

— Не, на мен не. Аз съм различна от тях — каза тя. — Те са сестри. Те са еднакви, напълно еднакви. Точно както са еднакви

Паблито, Нестор и Бениньо. Само ти и аз можем да бъдем напълно еднакви. Още не сме, защото ти си нецялостен. Но един ден ще бъдем еднакви, съвсем еднакви.

— Казах ми, че ти си единствената, която знае къде са сега Нагуалът и Хенаро — рекох аз.

Тя се втренчи в мен за миг и после поклати глава утвърдително.

— Така е — каза тя. — Знам къде са. Нагуалът ми каза да те заведа там, ако мога.

Казах ѝ да престане да го увърта и веднага да ми каже местонахождението им. Моето искане като че ли я хвърли в объркване. Извини се и ме увери, че по-късно по пътя ще ми разкрие всичко. Помоли ме повече да не я питам за тях, защото имала точни нареждания да не споменава нищо, докато не настъпи определеният момент.

Лидия и Жозефина дойдоха до вратата и впериха погледи в мен. Възможно най-бързо се вмъкнах в колата. Ла Горда влезе след мен и докато извършваше това движение, не можех да не забележа, че го направи сякаш влизаше в тунел. Все едно, че пропълзя вътре. Дон Хуан правеше така. Веднъж казах с усмивка, след като го бях видял безброй пъти да прави така, че е много по-функционално да влиза като мен в колата. Смятах, че поради липсата му на опит с автомобили, влиза по този необичаен начин. Той обясни, че колата е вид пещера и че в пещерите трябва да се влиза така, ако ще ги използваме. Пещерите имали присъщ им дух, независимо дали са природни, или направени от човешка ръка, и че към този дух трябва да се подхожда с уважение. Пропълзяването било единственият начин да се покаже това уважение.

Чудех се дали да попитам Ла Горда не я ли е научил дон Хуан на тази подробност, но тя заговори първа. Каза, че Нагуалът ѝ дал особени инструкции в случай, че аз оцелея след нападенията на доня Соледад и на трите момичета. После между другото добави, че преди да отида в Мексико сити, трябва да отидем до едно особено място в планините, където дон Хуан и аз често ходехме, и че там ще ми разкрие всичко, което Нагуалът никога не ми е показвал.

За миг ме обзе нерешителност и тогава нещо в мен, което не беше разумът ми, ме накара да тръгна към планините. Движехме се в пълно мълчание. Опитах да използвам няколко различни повода, за да я заговоря, но тя отказваше всеки път с категорично поклащане на

глава. Накрая, изглежда, се умори от моите настоявания и с нежелание каза, че това, което има да казва, изисква място със сила, и докато не стигнем такова място, трябва да се въздържа от взаимно изтощаване с ненужни приказки.

След продължително каране и изтощително ходене нагоре от пътя, най-после стигнахме мястото. Беше късен следобед. Бяхме в дълбок каньон. Дъното му беше почти в тъмнина, докато слънцето още огряваше върховете на планините наоколо. Вървахме, докато стигнахме малка пещера на около метър височина от северната страна на каньона, който се простираше от изток на запад. Тук бях прекарал сума време с дон Хуан. Преди да влезем в пещерата, Ла Горда внимателно помете пода с клони, така както правеше и дон Хуан, за да почисти скалата от щипалки и паразити. После нарязва голям куп малки клонки с меки листа от храстите наоколо и ги разстла по пода като дюшек.

Бутна ме да вляза. Винаги бях пускал дон Хуан да влиза първи като знак на уважение. Поисках да направя същото с нея, но тя отказа. Каза, че аз съм Нагуалът. Пропълзях в пещерата по същия начин, по който тя се вмъкна в колата ми. Разсмях се на непоследователността си. Никога не бях успял да възприема колата си като пещера.

Тя ме убеди да се отпусна и да се настаня удобно.

— Причината, поради която Нагуалът не е могъл да ти разкрие всичките си намерения, е тази, че си нецялостен — каза Ла Горда внезапно. — И още е така, но след сблъсъците си със Соледад и сестрите ти стана по-силен от преди.

— Какво означава да си нецялостен? Всички ми казват, че само ти можеш да ми обясниш това — казах аз.

— Много е просто — каза тя. — Цялостният човек е този, който никога не е имал деца.

Спря за миг, сякаш ми даваше време да запиша думите й. Вдигнах глава от бележника. Наблюдаваше ме, преценявайки ефекта от казаното.

— Знам, че Нагуалът ти е казал точно това, което току-що ти казах и аз — продължи тя. — Не си му обърнал внимание и сигурно сега не обръщаш внимание и на мен.

Прочетох бележките си на глас и повторих думите й. Тя се изкикоти.

— Нагуалът каза, че нецялостният човек е този, който е имал деца — каза тя, все едно че ми диктуваше.

Изучаваше ме, явно очаквайки въпрос или коментар. Нямах какво да кажа.

— Сега вече ти казах всичко за това какво значи човек да е цялостен или нецялостен — каза тя. — И ти го казах точно така, както Нагуалът ми го беше казал на мен. Тогава то не означаваше нищо за мен, както сега не означава нищо за теб.

Не можех да не се разсмея на начина, по който тя имитираше дон Хуан.

— Нецялостният човек има празнина в корема — продължи тя. — Магьосникът може да я *вижда* толкова ясно, колкото ясно ти виждаш главата ми. Когато празнината е от лявата страна на корема, детето, което я създава, е от същия пол. Ако е от дясната страна, детето е от противоположния пол. Празнината от лявата страна е черна, а тази от дясната — тъмнокафява.

— Можеш ли да видиш празнината във всеки, който е имал дете?

— Разбира се. Има два начина за *виждането* и. Магьосникът може да я *види* по време на *сънуване* или гледайки направо към човека. Магьосникът, който може да *вижда*, няма проблеми с наблюдаването на сияйното тяло, за да открие дали има празнина в сиянието на тялото. Но даже магьосникът да не умее да *вижда*, може да гледа и всъщност да различава тъмното петно на празнината под дрехите.

Тя замълча. Накарах я да продължи.

— Нагуалът ми каза, че пишеш, а после не си спомняш какво си написал — каза тя с обвиняващ тон.

Оплетох думите, опитвайки да се защитя. Каквото и да кажеше тя, беше вярно. Думите на дон Хуан винаги бяха имали двойно въздействие върху мен — веднъж, когато за първи път чуех каквото и да каже, и после, когато четях вкъщи това, което бях записал и за което бях забравил.

Да се говори с Ла Горда все пак бе значително по-различно. Чираците на дон Хуан не въздействаха така поглъщащо като него. Техните разкрития, макар и невероятни, бяха просто липсващи парчета от една картинна мозайка. Необичайният характер на тези парчета се състоеше в това, че с подреждането им картината не ставаше по-ясна, а все по-сложна и обърквана.

— Ти имаш една кафява дупка от дясната страна на корема — продължи тя. — Това означава, че жена те е изпразнила. Създал си момиче.

— Нагуалът каза, че аз съм имала страхотна черна дупка, защото съм родила две жени. Никога не видях тази дупка, но съм виждала други хора с подобни дупки.

— Ти каза, че съм имал дупка; нямам ли я вече?

— Не. Била е запълнена. Нагуалът ти е помогнал да я запълниш. Без помощта му щеше да си по-празен, отколкото си сега.

— Що за запълване е това?

— Една кръпка в сияйността ти. Няма друг начин да се каже. Нагуалът каза, че магьосник като него може да запълни дупката по всяко време. Но че това запълване е само една кръпка без сияйност. Всеки, който *вижда* или *сънува*, ще ти каже, че изглежда като оловна кръпка върху жълтата сияйност на останалата част на тялото.

— Нагуалът ни е запълнил и теб, и мен, и Соледад. Но после е оставил на нас да възстановим блясъка, сияйността.

— Как ни е запълнил?

— Той е магьосник, сложил е разни неща в телата ни. Заменил ни е. Ние вече не сме същите. Кръпката е това, което сам той ни е сложил.

— Но как е сложил той тези неща и какво представляват те?

— Това, което е сложил в телата ни, е неговата собствена сияйност и е използвал ръката си, за да го направи. Той просто е влизал в телата ни и е оставял там свои нишки. Направил е това с всичките си шест деца, а също и със Соледад. Всички те са еднакви. С изключение на Соледад — тя е нещо различно.

Ла Горда, изглежда, не искаше да продължи разказа си. Тя се поколеба и почти започна да заеква.

— Какво е доня Соледад? — настоях аз.

— Много е трудно да се обясни — каза тя след дълга пауза. — Тя е също като мен и теб, но все пак е различна. Има същата сияйност, но не е с нас. Тя върви в обратната посока. Точно сега е повече като теб. И двамата имате кръпки, които изглеждат като от олово. Моята я няма и аз отново съм цялостно, сияйно яйце. Заради това казах, че ти и аз ще бъдем съвсем еднакви някой ден, когато отново станеш цялостен. Нещото, което сега ни прави почти еднакви, е сияйността на Нагуала и

фактът, че и двамата вървим в една и съща посока и че и двамата сме били празни.

— Как изглежда цялостният човек за магьосника?

— Като сияйно яйце, направено от нишки — каза тя. — Всички нишки са цели, изглеждат като струни, опънати струни. Сякаш струните са били натегнати така, както се опъва барабан. В празния човек, от друга страна, нишките са набрани по краищата на дупката. Когато човек е имал много деца, нишките вече не изглеждат като нишки. Такъв човек изглежда като два къса от сияйност, отделени от тъмнина. Това е ужасна гледка. Нагуалът ме накара да ги *видя* един ден, когато бяхме в градския парк.

— Как мислиш, защо Нагуалът никога не ми е казвал за това?

— Казвал ти е всичко, но никога не си го разбирал правилно. Щом забелязвал, че не разбираш какво ти казва, сменял темата. Празнотата ти е била пречка да разбираш. Нагуалът каза, че било напълно естествено дето не разбираш. Щом веднъж човек стане нецялостен, той всъщност е празен като кратунка, която е била издълбана. За теб не е имало значение колко пъти ти е казвал, че си празен; нямало е значение и това, че той дори ти го е обяснявал. Ти така и не си разбирал какво е имал предвид или, още по-лошо, не си искал да разбереш.

Ла Горда навлизаше в опасна зона. Опитах се да я оборя с въпрос, но тя ме срази.

— Обичаш едно момченце и не искаш да разбереш какво е имал предвид Нагуалът — каза тя обвиняващо. — Нагуалът ми рече, че имаш дъщеря, която никога не си виждал, и че обичаш това момченце. Едното дете ти е отнело остротата на духа, а другото те е обвързало. Слял си ги в едно.

Бях принуден да спра да пиша. Изпъзях навън от пещерата и се изправих. Започнах да слизам по стръмния склон към дъното на дерето. Ла Горда ме последва. Попита ме дали не съм обиден от нейната прямота. Не исках да я лъжа.

— Ти как мислиш? — попитах я.

— Ядосваш се! — възкликна тя и се изкиска със задоволство по начина, който бе типичен за дон Хуан и дон Хенаро.

Като че за миг загуби равновесие и ме сграбчи за лявата ръка. За да ѝ помогна да стигне до дъното, я вдигнах през кръста. Мислех, че

едва ли тежи повече от петдесет килограма. Тя смръщи уста така, както правеше дон Хенаро, и каза, че теглото ѝ е петдесет и пет килограма. И двамата изведнъж се засмяхме. Това беше пряко, мигновено общуване.

— Защо те притеснява толкова много да говориш за тези неща?
— попита тя.

Казах, че някога имах малко момче, което бях обичал невероятно. Почувствах се задължен да ѝ говоря за това. Някаква необяснима потребност, отвъд способността ми да разбирам, ме накара да се разкрия пред тази жена, която ми беше напълно чужда.

Щом заговорих за това момченце, ме заля вълна на носталгия — може би поради мястото или ситуацията, или заради угасващия ден. Някак си сливах спомена за това момченце и спомена за дон Хуан и за първи път, откакто не го бях виждал, почувствах липсата му. Лидия бе казала, че на тях той никога не им липсвал, защото винаги е с тях — бил в техните тела и в техните духове. Изведнъж разбрах какво е имала предвид. Аз самият се чувствах по същия начин. В това дере обаче ме беше завладяло едно непознато чувство. Казах на Ла Горда, че никога до този момент дон Хуан не ми бе липсвал. Тя не отговори. Отмести поглед.

Вероятно чувството ми на копнеж по тези двама души бе свързано с факта, че и двамата бяха оказали пречистващо въздействие в живота ми. Но и двамата си бяха отишли. До този миг не бях разбрал колко категорична е тази раздяла. Казах на Ла Горда, че момченцето повече от всеки друг бе мой приятел и че един ден то ми бе отнето от сили, които не можех да контролирам. Това вероятно бе един от най-тежките удари, които някога бях получавал. Даже бях дошъл да потърся дон Хуан, за да го помоля за съдействие.

Това бе единственият път, когато го бях помолил за помощ. Той изслуша разказа ми и след това избухна в бурен смях. Реакцията му бе толкова неочаквана, че дори не успях да се ядосам. Можех да си обясня това единствено като проява на неговата безчувственост.

— Какво искаш да направя? — попита ме той. Казах, че щом като е магьосник, вероятно би могъл да ми помогне да си върна своя малък приятел да ми бъде утеха.

— Грешиш. Войнът не иска нищо за своя утеха — рече той с тон, който не търпеше възражение.

После продължи да разбива моите доводи. Каза, че воинът не оставя нищо на случайността, че той всъщност оказва влияние върху изхода от едно или друго събитие чрез силата на съзнаването си и чрез непреклонното си намерение. Каза, че ако аз бях имал непреклонно намерение да задържа и да помогна на това дете, щях да съм взел мерки да осигуря оставането му при мен. Но, както се оказало, обичта ми била по-скоро дума, ненужен изблик на един празен човек. След това започна да ми говори за празнотата и цялостността, но аз не исках да го слушам. Всичко, което изпитвах, беше едно чувство на загуба. А празнотата, за която беше споменал, сигурен бях, се отнасяше до чувството да си загубил някой незаменим.

— Обичал си го, почел си духа му, желал си му добро — сега трябва да го забравиш — каза той.

Но не ми беше по силите да го направя. Имаше нещо ужасно живо в чувствата ми, дори и след като времето ги бе притъпило. В един момент бях решил, че съм забравил, но после, една нощ, случайност предизвика пълен срыв в мен. Вървах към службата си, когато една млада мексиканка ме приближи. Бе седяла на пейка, чакайки автобуса. Искаше да разбере дали този автобус отива до детската болница. Аз не знаех. Обясни ми, че момченцето ѝ имало температура от дълго време и била обезпокоена, защото нямала пари. Отидох до пейката и видях едно момченце да стои, подпряло глава на облегалката. Беше облечено с яке, къси панталони и шапка. Едва ли бе на повече от две години. Беше ме забелязало да идвам, защото се примъкна до края на пейката и притисна глава към крака ми.

— Боли ме главичката — каза ми то на испански. Гласът му беше толкова слаб, а тъмните му очи — толкова тъжни, че вълна на неудържима мъка се надигна в мен. Вдигнах го и ги закарах с майка му до най-близката болница. Оставих ги там и дадох на майката достатъчно пари, за да плати сметката. Но не исках да оставам или да узная повече за него. Исках да вярвам, че съм му помогнал и чрез това съм изплатил дълга си към човешкия дух.

Бях научил магическото действие на „изплащането на дълга към човешкия дух“ от дон Хуан. Бях го попитал веднъж, потресен от съзнанието, че никога не бих могъл да му се отплатя за всичко, което бе направил за мен, дали няма нещо на света, което бих могъл да

направя, за да изравня сметката. Излизахме от една банка, след като бях обменил малко мексикански банкноти.

— Няма нужда да ми се отплащаш — каза той, — но ако искаш да се разплащаш, направи влог за човешкия дух. Тази сметка винаги е много малка и каквото и да внесе който и да е, ще е повече от достатъчно.

Помагайки на това болно дете, аз просто бях се разплатил с човешкия дух за всяка помощ, която моето момченце е получило от чужди хора по своя път.

Казах на Ла Горда, че обичта ми към него ще е жива до края на живота ми, макар че никога повече няма да го видя. Искях да ѝ кажа, че споменът за него е погребан толкова дълбоко, че нищо не би могло да го достигне, но се отказах. Почувствах, че е излишно да говорим за това. А освен това, ставаше тъмно и исках да се измъкнем от това дере.

— По-добре да вървим — казах аз. — Ще те заведа у дома. Може би някой друг път ще можем да говорим за това отново.

Тя се засмя, както дон Хуан обикновено ми се смееше. Изглежда бях казал нещо извънредно смешно.

— Защо се смееш, Горда? — попитах аз.

— Защото сам знаеш, че не можем да напуснем това място просто така — каза тя. — Имаш среща със силата тук. Както и аз.

Тя се върна до пещерата и пропълзя вътре.

— Хайде, идвай — провикна се тя отвътре. — Няма как да си тръгнем.

Реагирах по най-нелогичния начин. Пропълзях вътре и отново седнах до нея. Беше очевидно, че и тя също ме бе измамила. Не бях дошъл тук, за да се срещам с когото и да било. Би трябвало да съм бесен. Вместо това бях безразличен. Не можех да се самозалъгвам, че съм спрял тук за малко по пътя си към Мексико сити. Бях отишъл там, придружаван от нещо, което надхвърляше способността ми да разбирам.

Тя ми подаде бележника и ме подтикна да пиша. Каза, че ако пиша, не само аз ще се отпусна, но бих помогнал и на нея да се отпусне.

— Каква е тази среща със силата? — попитах аз.

— Нагуалът ми каза, че ти и аз имаме среща с нещо ей-там отвън. Първо ти си имал една среща със Соледад, а после друга със

сестричките. Трябвало е да те унищожат. Нагуалът каза, че ако оцелееш от техните атаки, трябва да те доведе тук, за да можем ние двамата да се явим на третата среща.

— Що за среща е това?

— Наистина не знам. Както всичко останало, зависи от нас. Точно сега има някакви неща отвън, които те очакват. Казах, че чакат теб, защото аз идвах сама много пъти и нищо не се случи. Но тази вечер е различно. Ти си тук и тези неща ще дойдат.

— Защо Нагуалът се опитва да ме унищожи? — попитах аз.

— Той не се опитва да унищожи никого! — възнегодува Ла Горда. — Ти си негово дете. И сега той иска да се превърнеш в него. Повече от всеки от нас. Но за да бъдеш истински Нагуал, трябва да си заслужиш силата. Иначе нямаше да е толкова предпазлив, подготвяйки Соледад и сестричките да те подмамят. Бе научил Соледад как да промени образа си и да се подмлади. Накара я да направи онзи дяволски под в стаята си. Под, на който никой не може да се противопостави. Разбираш ли, Соледад е празна, затова Нагуалът я подготви да направи нещо гигантско. Даде ѝ задача, най-трудната и опасна задача, но единствената подходяща за нея, а това бе да те унищожи. Каза ѝ, че нищо не е по-трудно от това един магьосник да убие друг магьосник. По-лесно е за обикновен човек да убие магьосник или за магьосник да убие обикновен човек, но при двама магьосници никак не се получава. Нагуалът каза на Соледад, че най-големият ѝ шанс е да те изненада и да те изплаши. Тя така и направи. Нагуалът я подготви да бъде съблазнителна, за да може да те примами в стаята си, а там подът да те омае, защото, както казах, никой, ама никой не може да устои на този под. Подът беше козът, който Нагуалът даде на Соледад. Но ти му направи нещо и Соледад трябваше да смени тактиката, съобразно с наставленията на Нагуала. Той ѝ бе казал, че ако с пода се провали и не е успяла да те изплаши и изненада, трябва да говори и да ти разкаже всичко, което искаш да узнаеш. Нагуалът я бе обучил да бъде сладкодумна, като последно средство. Но Соледад не можа да те надвие дори и с това.

— Защо беше толкова важно да ме надвие?

Тя спря и се взря в мен. Изкашля се и седна с изправен гръб. Вдигна поглед към ниския свод на пещерата и шумно изкара въздух през носа си.

— Соледад е жена като мен — каза тя. — Ще ти разкажа нещо за собствения си живот и може би ще я разбереш.

— Някога имах мъж. Забременях от него, когато бях много млада, и му родих две дъщери. Една след друга. Животът ми бе ад. Този човек беше пияница и ме биеше ден и нощ. И аз го мразех, и той ме мразеше. И надебелях като свиня. Един ден друг мъж дойде и ми каза, че ме харесва и иска да отида при него в града, за да работя като платена прислужница в богаташките домове. Той знаеше, че съм работна жена, и искаше да ме използва. Но животът ми беше такъв кошмар, че се съгласих и отидох при него. Той бе по-лош от първия ми мъж, стиснат и жесток.

— След около седмица му омръзнах. И ме биеше така жестоко, както не можеш да си представиш. Мислех, че ще ме убие, макар че дори не беше пияница; и всичко това само защото не бях успяла да си намеря работа. После ме изпрати да прося по улиците с едно болно бебе на ръце. Даваше на майката на детето част от парите, които изкарвах. Тогава ме биеше, защото не бяха достатъчно. Състоянието на детето се влошаваше от ден на ден и бях сигурна, че ако умре в ръцете ми, докато просех, мъжът ще ме убие. Затова един ден, когато знаех, че го няма, отидох при майката на детето и ѝ го дадох заедно с част от парите, които бях изкарала този ден. Бях имала късмет: една мила дама, чужденка, ми бе дала петдесет песо да купя лекарство за детето.

— Бях живяла с този ужасен човек само три месеца, а ми се струваха двайсет години. Използвах парите, за да се върна вкъщи. Отново бях бременна. Този мъж искаше да имам свое дете, за да не му се налага да плаща за бебе. Когато пристигнах в родния си град, отидох да видя децата си, но семейството на баща им ги беше прибрало. Събра се цялото му семейство под претекст, че искат да говорят с мен, но вместо това ме отведоха на едно пусто място, където ме биха с пръчки и камъни и ме оставиха да умра.

Ла Горда ми показва многобройните белези по темето си.

— И досега не знам как съм успяла да се върна обратно в града. Дори загубих детето си, което беше в утробата ми. Отидох при една своя леля, която все още беше жива; родителите ми бяха починали. Тя ме подслони и се погрижи за мен. Горката жена ме храни два месеца преди да мога да се вдигна от леглото.

— И тогава един ден тя ми каза, че мъжът, от който бях избягала, е в града и ме търси. Той отишъл в полицията и казал, че ми бил предплатил за работата и че аз съм избягала с парите, след като съм убила бебето на една жена. Знаех, че това е краят ми. Но отново извадих късмет и успях да се измъкна с един американски камион. Видях камиона да се задава по пътя и отчаяно вдигнах ръка; шофьорът спря и ме качи. С него изминах целия път до тази част на Мексико. Остави ме в града. Не познавах жива душа. Дни наред се скитах по улиците като бездомно куче и се хранех с отпадъци. И точно тогава късметът ми се усмихна за последен път.

— Срегнах Паблито, на когото ще бъда вечно задължена. Той ме прибра в дърводелския си магазин и ми отдели един ъгъл, където да спя. Направи го от съжаление. Беше ме намерил на пазара; след като се спъна и падна върху мен.

— Бях седнала там и просех. Някаква нощна пеперуда или пчела, не знам точно, влязла в самото му. Той се завъртя на пети, препъна се и падна право върху мен. Мислех, че ще побеснее и ще ме удари, но вместо това той ми даде пари. Попитах го не може ли да ми намери работа. И тогава той ме заведе в магазина си, даде ми ютия и дъска за гладене и ме остави да се занимавам с прането.

— Справях се много добре. Само че напълнях, защото повечето от хората, на които перях, ми даваха останките от храната си. Случваше се да ям по шестнайсет пъти на ден. Не правех нищо друго, освен да ям. На улицата хлапетата ми се присмиваха, промъкваха се зад мен и тръгваха по петите ми, а след това някое от тях ме блъсваше и аз падах. Плакала съм от грубите им шеги, особено когато нарочно разпиляваха прането ми.

— Един ден, много късно следобед, някакъв странен старец дойде при Паблито. Не бях виждала този човек преди. Не знаех, че Паблито си има работа с такъв ужасен и страховит човек. Обърнах му гръб и продължих работата си. Бях сама. Изведнъж усетих ръцете на този човек върху врата си. Сърцето ми спря. Не можех да извикам, не можех дори да дишам. Строполих се на земята, а този ужасен човек хвана главата ми и я държа може би час. След това си тръгна. Бях така изплашена, че останах на мястото, където бях паднала, до сутринта. Паблито ме намери там; той се разсмя и каза, че би трябвало да съм много горда и щастлива, защото този старец бил могъщ магьосник и

един от неговите учители. Бях слисана; не можех да повярвам, че Паблито е магьосник. Той каза, че учителят му бил видял идеален кръг от нощни пеперуди, кръжащи над главата ми. Видял също и смъртта ми да обикаля около мен. И затова действал така светкавично и променил посоката на очите ми. Паблито каза също, че Нагуалът ме е взел в свои ръце, че е проникнал в тялото ми и че скоро ще бъда различна. Представа си нямах за какво ми говори. Нито пък какво бе направил онзи луд старец. Но и не ме интересувахе. Бях като куче, което всеки подритва. Паблито беше единственият, който се бе държал мило с мен. Отначало помислих, че ме иска като жена. Но аз бях твърде грозна, дебела и нечистоплътна. Той просто искаше да е мил с мен.

— Лудият старец дойде пак една нощ и отново ме сграбчи за врата изотзад. Страшно ме заболя. Разплаках се и изпищях. Не знаех какво прави. Не беше ми проговарял. Изпитвах смъртен страх от него. По-късно започна да ми говори и ми каза какво да направя с живота си. Думите му ми харесваха. Той ме вземаше навсякъде със себе си. Но моята празнота беше най-върлият ми враг. Не можех да приема неговия начин на живот и затова един ден, когато му писна да ме глези и да ми угажда, той изпрати вятъра да се разправя с мен. Този ден бях сама в задната част на къщата на Соледад и усетих как вятърът се усилва. Духаше през оградата. Влизаше в очите ми. Искях да вляза вътре в къщата, но тялото ми бе изплашено и вместо да вляза през вратата аз излязох през портата на оградата. Вятърът ме поде и ме завъртя. Опитах да се върна назад към къщата, но напразно. Не можех да надвия силата на вятъра. Той ме понесе над хълмовете, настрани от пътя, и накрая ме остави в една дълбока яма, подобна на гроб. Вятърът ме държа там дни наред, докато не реших да се променя и да приема съдбата си безпрекословно. Тогава вятърът утихна, Нагуалът ме намери и ме отведе обратно в къщата. Каза ми, че задачата ми е да давам това, което самата аз не съм получила — любов и топлина, — и че трябва да се грижа за сестрите — Лидия и Жозефина, по-добре, отколкото за себе си. Тогава разбрах това, което Нагуалът ми бе говорил от години. Животът ми бе свършил отдавна. Той ми бе предложил нов живот и този живот трябваше да бъде изцяло нов. Не можех да пренеса старите си грозни привички в този нов живот. Онази

нощ, когато ме бе видял за пръв път, нощните пеперуди ме бяха посочили пред него; нямаше смисъл да въставам срещу съдбата си.

— Започнах своята промяна, като се грижех за Лидия и Жозефина по-добре, отколкото за себе си. Правех всичко, което Нагуалът ми кажеше, и една нощ, в същото това дере, в същата тази пещера, намерих своята цялост. Бях заспала точно на това място, на което съм сега, когато се събудих от някакъв шум. Отворих очи и видях себе си такава, каквато бях преди — слаба, млада и свежа. Това беше духът ми, който се връщаше при мен. Отначало не искаше да ме наближи, защото все още изглеждах ужасно. Но след това не успя да се въздържи и дойде при мен. В този момент и наведнъж узнах това, което Нагуалът от години се мъчеше да ми обясни. Той беше казвал, че когато на човек му се роди дете, това дете му отнема остротата на духа. За една жена да има момиче означава, че с тази ѝ острота е свършено. Да имаш две момичета, като мен, означавало, че с мен е свършено. Най-доброто от силата и илюзиите ми е преминало в тези две момиченца. Те са откраднали остротата ми, каза Нагуалът, така както аз съм я откраднала от моите родители. Такава е съдбата ни. Момчето взема по-голямата част от своята острота от баща си, а момичето — от майка си. Нагуалът каза, че хората, които имат деца, биха потвърдили, ако не са такива инак като теб, че чувстват у себе си някаква липса. Някаква лудост, някаква нервност, някаква сила, която са имали преди, вече я няма. Имали са я някога, но къде е тя сега? Нагуалът каза, че тя е у детенцето, което тича около къщата, пълно с енергия, пълно с илюзии. С други думи — то е цялостно. Той каза, че ако наблюдаваме децата, ще видим, че те са дръзки и устремени. А ако наблюдаваме родителите им, ще забележим, че са предпазливи и плахи. Те вече не се устремяват. Нагуалът ми каза, че ние обясняваме това като казваме, че родителите са зрели хора и имат отговорности. Но това не е истина. Истината е, че са загубили остротата си.

Попитах Ла Горда какво би рекъл Нагуалът, ако му кажех, че познавам родители с много повече дух и острота от децата си.

Тя се разсмя, закривайки лицето си с жест на престорена обърканост.

— Можеш да попиташ мен — рече тя, смеейки се тихо. — Искаш ли да чуеш моето мнение?

— Разбира се, че искам.

— Тези хора не са с повече дух, просто от самото начало са имали повече жизненост и са възпитали децата си да бъдат покорни и боязливи. Държат децата си в страх през целия им живот, това е.

Разказах ѝ за един мой познат, баща на четири деца, който на петдесет и три години промени изцяло живота си. Напусна жена си и административната си длъжност в една огромна корпорация, след като двайсет и пет години бе градил кариера и семейство. Заряза всичко много дръзко и отиде да живее на един остров в Тихия океан.

— Искаш да кажеш, че е отишъл да живее там сам? — попита Ла Горда с изненада в гласа.

Беше разгромила доводите ми. Трябваше да призная, че бе отишъл там с двайсет и три годишната си годеница.

— Която без съмнение е цялостна — допълни Ла Горда.

Отново трябваше да се съглася с нея.

— Празният мъж непрекъснато използва цялостта на жената — продължи тя. — Цялостната жена е опасна в своята цялостност, дори повече от мъжа. Тя е непостоянна, нервна, на настроения, но също и способна на големи промени. Такива жени могат да се вдигнат и да отидат навсякъде. Там няма да правят нищо, но това е защото нямат нищо в действие, с което да започнат. Празните хора, от друга страна, вече не могат да се устремят така, но на тях повече може да се разчита. Нагуалът каза, че празните хора са като червеите, които се оглеждат преди да се придвижат малко, после се закрепят стабилно на новата си позиция, след което отново се придвижват още малко. Цялостните хора винаги скачат, премятат се през глава и почти винаги се приземяват върху нея, но това не е от значение за тях.

— Нагуалът каза, че за да влезе в другия свят, човек трябва да е цялостен. За да е магьосник, човек се нуждае от цялата си сияйност — никакви дупки, никакви кръпки — и от цялата острота на духа. Така че, празният магьосник трябва да си възвърне цялостността. Мъж или жена, те трябва да са цялостни, за да влязат в онзи свят там, в онази вечност, където Нагуалът и Хенаро са сега и ни чакат.

Тя замълча и дълго се визира в мен. Светлината едва стигаше за писане.

— Но как си възвърна цялостта? — попитах аз.

Тя подскочи при звука на гласа ми. Повторих въпроса си. Тя се загледа в свода на пещерата преди да ми отговори.

— Трябваше да се откажа от двете си момичета — рече тя. — Нагуалът ти е казал веднъж как се прави това, но ти не си искал да чуеш. Неговата идея бе, че човек трябва да си открадне отново остротата. Той каза, че сме я взели грубо, като сме я откраднали, и трябва да си я възвърнем по същия начин, грубо.

— Той ме напътстваше как да го направя и първото нещо, което ме накара да направя, бе да се откажа от тези две деца. Трябваше да направя това по време на *сънуване*. Малко по малко се научих да не ги обичам, но Нагуалът каза, че това е безполезно; човек трябвало да се научи да не го е грижа, а не да не ги обича. Винаги когато тези момичета не означаваха нищо за мен, трябваше да ги виждам отново, да ги гледам с очите си и да ги докосвам с ръцете си. Трябваше да ги галя нежно по главичките и да оставя лявата ми страна да измъкне остротата от тях.

— Какво стана с тях?

— Нищо. Те нищо не усетиха. Отидоха си вкъщи и сега са като зрели хора. Празни като повечето около тях. Не обичат компанията на деца, защото вече не им харесва. Мисля, че така са по-добре. Отнех им лудостта. Те нямаха нужда от нея, докато аз имах. Не съм знаела какво правя, когато съм им я дала. Освен това те все още притежават остротата, която са откраднали от баща си. Нагуалът беше прав: никой не забеляза какво е загубил, но аз усетих какво съм спечелила. Когато погледнах навън от тази пещера, видях всичките си илюзии наредени в редица като войници. Светът беше ярък и нов. Тялото и духът ми бяха освободени от тежестта си и аз бях наистина ново същество.

— Знаеш ли как си взела своята острота от децата си?

— Те не са мои деца! Аз никога не съм имала деца. Погледни ме.

Тя изпълзя от пещерата, вдигна полата си и ми показва голото си тяло. Първото нещо, което забелязах, беше колко стройно и стегнато е то.

Тя настоя да се приближа и щателно да я разгледам. Тялото ѝ беше толкова нежно и здраво, че ми се наложи да направя заключението, че не е възможно да е имала деца. Тя качи десния си крак на висока канара и ми показва вагината си. Желанието ѝ да докаже своята промяна беше така силно, че трябваше да се разсмея, за да разреда малко нервното напрежение. Казах, че не съм лекар и следователно не мога да позная, но съм уверен, че е права.

— Разбира се, че съм права — рече тя, като припълзя отново в пещерата. — Нищо никога не е излизало от тази утроба.

След моментна пауза тя отговори на въпроса ми, който вече бях забравил под атаката на показаното от нея.

— Лявата ми страна ми върна остротата — рече тя. — Аз трябваше само да посещавам момичетата. Ходих там четири-пет пъти, за да могат да свикнат с мен. Бяха пораснали и ходеха на училище. Мислех, че ще трябва да си наложа да не ги обичам, но Нагуалът каза, че това няма значение и че мога да ги обичам, ако искам. И аз ги обичах. Но това беше като да обичаш непознат. Бях взела решение и намерението ми беше непреклонно. Искам да вляза в другия свят, докато съм още жива, както Нагуалът ми каза. За да направя това, имам нужда от цялата острота на духа си. Имам нужда от своята цялостност. Нищо не може да ме отклони от пътя ми към този свят! Нищо!

Погледна ме предизвикателно.

— Трябва да се откажеш и от двете — и от жената, която те е изпразнила, и от момченцето, което обичаш, ако искаш да си върнеш цялостта. От жената лесно ще се откажеш. Но момченцето е нещо друго. Смяташ ли, че си заслужава заради безполезната ти привързаност към това дете да не можеш да влезеш в този свят?

Нямах отговор. Не че ми трябваше време да го обмисля. По-скоро бях напълно объркан.

— Соледад трябваше да вземе остротата си от Паблито, ако иска да влезе в *нагуала* — продължи тя. — Как е възможно да го направи? Паблито, без значение колко е слаб, е магьосник. Но Нагуалът даде на Соледад уникален шанс. Той ѝ каза, че единствената ѝ възможност е когато ти влезеш в къщата. И за този момент той не само ни накара да се пренесем в другата къща, но ни накара да ѝ помогнем да разшири пътеката, водеща до къщата, та да можеш да стигнеш с колата си до самата врата. Той ѝ каза, че ако води безупречен живот, ще може да те впримчи и да изсмуче цялата ти сияйност, която е всичката сила, оставена от Нагуала в тялото ти. Това не би я затруднило. Тъй като върви в обратна посока, тя би могла да те пресуши до капка. Трябваше обаче с цялата си сръчност и умение да те доведе до момент на безпомощност.

— Убиеше ли те веднъж, твоята сияйност щеше да увеличи силата ѝ и тя щеше да тръгне да преследва нас. Аз бях единствената,

която знаеше. Лидия, Жозефина и Роза я обичат. Аз — не. Знаех какви са плановите ѝ. Щеше да ни убие една по една, когато пожелае, тъй като нямаше какво да губи, а можеше да спечели всичко. Нагуалът ми каза, че това е единствения ѝ начин. Той ми повери момичетата и ми каза какво да правя в случай, че Соледад убие теб и тръгне да преследва нашата сияйност. Според неговата преценка аз имах шанс да спася себе си и може би едно от момичетата. Разбираш ли, Соледад съвсем не е лоша жена; тя прави просто това, което се изисква от един безупречен воин. Сестричките я обичат повече от собствените си майки. Тя действително им е като майка. Това, както каза Нагуалът, е в нейна полза. Каквото и да правех, не можех да откъсна сестричките от нея. Така че, ако те беше убила, щеше да отнеме поне две от тези доверчиви души. И ако беше отстранила теб от пътя си, Паблито щеше да бъде дребна работа. Соледад щеше да го размаже като буболечка. След което, събрала всичката си цялостност и сила, тя щеше да влезе в онзи свят, там. Ако аз бях на нейно място, щях да се опитам да направя точно това, което направи тя. Нали разбираш — за нея въпросът беше или всичко, или нищо. Отначало, когато ти дойде, всички бяха заминали. Изглеждаше като че ли това е края за теб, а и за някои от нас. Но после Соледад загуби и се отвори шанс за сестрите. В момента, в който разбрах, че си успял, казах на трите момичета, че сега е техният ред. Нагуалът беше казал да изчакат до сутринта, за да те сварят неподготвен. Той каза, че времето сутрин не ти се отразява добре. Той ми нареди да стоя настрана, без да се намесвам, и да вляза само ако се опиташ да нарушиш сияйността на сестрите.

— И те ли трябваше да ме убият?

— Ами да. Ти си мъжката страна на сияйността им. Тяхната цялостност е понякога техният недостатък. Нагуалът ги управляваше с желязна ръка и ги уравновесяваше, но сега, когато вече го няма, те не могат да се балансират. Твоята сияйност би свършила тази работа.

— А ти, Горда? И ти ли имаш задачата да ме довършиш?

— Вече ти казах, че аз съм различна. Уравновесена съм. Моята празнота, която бе недостатък ми, сега е предимството ми. Магьосник, който е успял да си възвърне цялостта, е уравновесен, докато магьосник, който винаги е бил цялостен, е малко неустойчив. Както Хенаро беше малко неустойчив. Но Нагуалът беше уравновесен,

защото е бил нецялостен, като теб и мен, и дори повече от нас. Той имаше трима сина и една дъщеря.

— Сестричките са като Хенаро, малко неустойчиви. И в повечето случаи така напрегнати, че не знаят мярка.

— А аз, Горда? И аз ли трябва да ги преследвам?

— Не. Само те биха имали полза, ако изсмучат сияйността ти. Ти не би могъл да се възползваш от ничия смърт. Нагуалът ти е оставил особена сила, някакъв вид равновесие, което никой от нас няма.

— Те не могат ли да се научат на това равновесие?

— Разбира се, че могат. Но това няма нищо общо със задачата, която сестричките имаха да изпълнят. Задачата им беше да ти отнемат силата. За да я изпълнят, те така се обединиха, че сега са едно същество. Подготвиха се да те изпият като чаша вода. Нагуалът ги бе научил да се преобразяват до съвършенство, особено Жозефина. Тя изнесе невероятно представление. В сравнение с тяхното изкуство атаката на Соледад беше като детска игра. Тя е недодялана жена. Сестричките са истински магьосници. Двете от тях спечелиха доверието ти, докато третата те шокира и те направи безпомощен. Изиграха картите си превъзходно. Ти се хвана на въдицата им и беше почти победен. Единствената грешка беше, че наруши, а след това възстанови сияйността на Роза предната вечер и това я изнерви. Ако не беше нервността ѝ и това, че започна да те хапе толкова силно, по всяка вероятност сега нямаше да си тук. Видях всичко от вратата. Влязох точно в момента, в който щеше да ги унищожиш.

— Но как бих могъл да ги унищожа?

— Откъде да знам. Аз не съм ти.

— Имам предвид какво ме видя да правя?

— Видях двойникът ти да излиза от тебе.

— Как изглеждаше?

— Като теб, естествено. Но беше много голям и заплашителен. Двойникът ти щеше да ги убие. Затова влязох и се намесих. Наложих се да използвам цялата си сила, за да те успокоя. Сестрите не можеха да ми помогнат. Бяха загубени. А ти беше само гняв и ярост. Два пъти си сменя цвета пред очите ни. Единият цвят бе така ярък, та помислих, че ще убиеш и мен.

— Какъв беше този цвят, Горда?

— Бял, какъв друг? Двойникът е бял, жълтеникаво бял, като слънцето.

Взрях се в нея. Не бях чувал още това сравнение.

— Да — продължи тя, — ние сме частици от слънцето. Затова сме сияйни същества. Но очите ни не могат да видят това сияние, защото е много слабо. Само очите на магьосника могат да го *видят*, а и това става след цял живот борба.

Нейното разкритие ме свари съвсем неподготвен. Опитах се да пренаредя мислите си, за да задам най-подходящия въпрос.

— Нагуалът казвал ли ти е някога нещо за слънцето? — попитах аз.

— Да. Ние всички сме като слънцето, но съвсем немощни. Светлината ни е твърде слаба, но е светлина все пак.

— А да е споменавал, че слънцето може би е Нагуала? — настоях аз.

Ла Горда не отговори. Устните ѝ се размърдаха в поредица от неволни шумове.

Очевидно мислеше как да ми отговори. Чаках, готов да запиша отговора. След дълга пауза тя изпълзя от пещерата.

— Ще ти покажа моята слаба светлина — рече тя като за информация.

Тя отиде до средата на тясното дере пред пещерата и клекна. От мястото, на което бях, не можех да виждам какво прави, затова и аз изпълзях от пещерата. Застанах на три-четири метра от нея. Тя пхна ръце под полата си, като продължаваше да клечи. Изведнъж се изправи. Ръцете ѝ бяха леко стиснати в юмруци; тя ги вдигна над главата си и рязко изпъна пръсти. Чух бърз пукотлив звук и видях искри да изскачат от пръстите ѝ. Тя отново сви ръце, след което отново рязко ги отвори и от пръстите ѝ излетя друг поток искри, доста по-дълги от първите. Пак клекна и пхна ръце под полата си. Като че ли вадеше нещо от областта на слабините си. Тя отново вдигна ръце над главата си, рязко разтвори пръсти и аз видях сноп от дълги, сияйни нишки, излитащи от пръстите. Трябваше да килна назад глава, за да ги проследя на фона на вече тъмното небе. Те изглеждаха като дълги, тънки влакна от червеникава светлина. Не след дълго те избледняха и изчезнаха.

Тя отново клекна и когато разтвори пръсти, те излъчиха най-удивителния поток от светлини. Небето се изпълни с плътни лъчи светлина. Гледката беше невероятна. Стоях като омагьосан, с втрещени в небето очи. Не обръщах внимание на Ла Горда. Гледах светлините. Внезапно чух писък, който ме накара да погледна към нея тъкмо навреме, за да видя как сграбчва един от лъчите, които създаваше, и, въртейки се като пумпал по него, се издигна до самия горен край на каньона. Остана там за миг като огромна тъмна сянка на фона на небето, след което се смъкна до дъното на дерето на тласъци или малки скокове, или като че ли слизаше по стълба по корем.

Изведнъж я видях надвесена над мен. Не бях разбрал кога съм паднал по задник. Станах. Тя бе плувнала в пот и лъхтеше, опитвайки се да си поеме дъх. Дълго време не успя да проговори. Започна леко да бяга на място. Не смеех да я докосна. Най-сетне, изглежда, се успокои достатъчно, за да припълзи обратно в пещерата. Почина си няколко минути.

Действията ѝ бяха толкова бързи, че не бях имал време да преценя какво ставаше. По време на представлението ѝ бях почувствал непоносима, гъделичкаща болка в областта точно под пъпа ми. Не бях полагал никакви физически усилия, а въпреки това аз също се задъхвах.

— Мисля, че е време да тръгваме за нашата среща — рече тя, едва поемайки си дъх. — Моето летене отвори и двама ни. Ти почувства летенето ми в корема си; това означава, че си отворен и си готов да се срещнеш с четирите сили.

— Какви четири сили?

— Съюзниците на Нагуала и Хенаро. Ти си ги виждал. Те са страховити. Сега са освободени от кратунките на Нагуала и Хенаро. Ти си чул една от тях около къщата на Соледад онази нощ. Те те очакват. В момента, в който се спусне мракът, те стават неудържими. В къщата на Соледад една от тях те преследва дори и през деня. Тези съюзници сега принадлежат на теб и мен. Всеки от нас ще вземе по двама. Не знам кои двама. Не знам също и как. Нагуалът ми каза само, че ти и аз ще трябва да се справим сами с тях.

— Чакай, чакай! — извиках аз.

Тя не ме остави да говоря. Нежно закри устата ми с ръка. Почувствах спазми на ужас под лъжичката. Бях се срещал в миналото с

някои необясними явления, които дон Хуан и дон Хенаро бяха нарекли свои съюзници. Те бяха четири и толкова реални, колкото всичко останало в света. Тяхното присъствие бе толкова чуждоземно и необикновено, че ме довеждаше до състояние на неподобен страх всеки път, когато ги усетех. Първият, с който се бях срещнал, бе на дон Хуан; това бе някаква тъмна маса с правоъгълна форма, около два метра и половина на височина и около метър и половина в ширина. Тя се движеше със смазваща тежест на гигантски молоз^[1] и дишаше така тежко, че ми напомняше за шума от мехове. Винаги се бях срещал с нея нощем, в тъмнината. Представях си я като врата, която върви, като се завърта първо на единия си ъгъл, а след това — на другия.

Вторият съюзник, който срещнах, бе на дон Хенаро. Това беше един извънредно висок, излъчващ мека светлина човек с продълговато лице, плешива глава, пълни устни и огромни, натежали очи. Той винаги носеше панталони, които бяха твърде къси за дългите му мършави крака.

Бях се срещал с тези двама съюзници доста често, докато бях в компанията на дон Хуан и дон Хенаро. Всеки път, когато ги видех, неизменно изпадах в състояние на непримиримо разединение между разума и възприятието ми. От една страна, няха никакви рационални основания да вярвам, че това, което ми се случваше, действително става, а от друга страна, по никакъв начин не можех да отрека истинността на възприятието си.

Тъй като те винаги се появяваха, когато дон Хуан и дон Хенаро са около мен, бях ги приел като продукти на силното влияние, което тези двама мъже имаха върху податливата ми на внушения личност. Според мен, обяснението бе или това, или че дон Хуан и дон Хенаро владееха сили, които наричаха свои съюзници, и тези сили имаха способността да се явяват пред мен като тези страховити същества.

Характерно за съюзниците беше, че никога не ми позволиха да ги разгледам щателно. Много пъти се бях опитвал да съсредоточа неразделеното си внимание върху тях, но всеки път ми се завиваше свят и губех концентрацията си.

Другите двама съюзника бяха по-неуловими. Бях ги виждал само веднъж — един гигантски черен ягуар с жълти тлеещи очи, и един огромен настървен койот. Двата звяра бяха крайно агресивни и властни. Ягуарът беше на дон Хенаро, а койотът — на дон Хуан.

Ла Горда изпълзя от пещерата. Последвах я. Тя водеше. Излязохме от дерето и стигнахме до дълга камениста равна местност. Тя спря и ме остави да мина пред нея. Казах ѝ, че ако ме остави аз да водя, възнамерявам да се опитам да стигна до колата. Тя поклати глава утвърдително и се притисна до мен. Чувствах хладната ѝ и влажна кожа. Тя изглеждаше доста възбудена. Бяхме може би на около миля от мястото, където оставихме колата, и за да стигнем до там трябваше да прекосим пустата камениста местност. Дон Хуан ми бе показал една скрита пътека през няколко огромни молози, почти на склона на планината, която ограждаше равнинната местност от изток. Насочих се към тази пътека. Водеше ме някакъв непознат вътрешен импулс; иначе аз бих поел по пътеката, по която бяхме минали преди, когато прекосихме каменистата местност по равното. Ла Горда, изглежда, очакваше нещо страшно. Сграбчи ме. Очите ѝ гледаха неспокойно.

— Да не сме сбъркали пътя? — попитах аз.

Тя не отговори. Свали шала си и го заусуква, докато заприлича на дълго, дебело въже. Тя го уви около кръста ми, кръстоса краищата му и ги уви около себе си. Завърза ги на възел и по този начин двамата се оказахме вързани един за друг в панделка, която приличаше на цифрата осем.

— Защо направи това? — попитах аз.

Тя тръсна глава. Зъбите ѝ тракаха, но не можеше да промълви и дума. Изглежда беше страшно изплашена. Тя ме побутна да продължа да вървя. Не можех да не се зачудя защо аз самият не съм изплашен до смърт. Като стигнахме до планинската пътека, физическото напрежение започна да ми се отразява. Бях се запъхтял и трябваше да дишам през устата. Можех да различа очертанията на огромните молози. Нямаше луна, но небето беше достатъчно ясно за това. Ла Горда също пъхтеше.

Опитах се да спра, за да си поема дъх, но тя леко ме бутна да продължа, поклащайки отрицателно глава. Искях да разреда напрежението с някоя шега, но в този момент чух странен силен шум. Главата ми неволно се извърна надясно, за да може лявото ми ухо да прослуша околността. Спрях дъха си за миг и ясно долових нечие тежко дишане, което не беше моето или на Ла Горда. Проверих отново, за да съм сигурен преди да ѝ кажа. Без съмнение онази масивна форма беше сред молозите. Закрих устата на Ла Горда с ръката си, като

продължавахме да вървим, и ѝ направих знак да задържа дъха си. Усещах, че масивната форма е много близо. Като че ли се плъзгаше най-безшумно. Пъхтеше тихо.

Ла Горда беше уплашена. Тя клекна и ме повлече със себе си чрез шала, който бе вързан около кръста ми. Тя пъхна ръце под полата си за момент, след което се изправи; ръцете ѝ бяха свити и когато рязко разтвори пръстите си, от тях излетя поток от искри.

— Изпикай се в ръцете си — прошепна Ла Горда със стиснати зъби.

— А? — рекох аз, неспособен да разбера какво иска да направя.

Тя прошепна заповедта си три-четири пъти с нарастваща настоятелност. Сигурно бе осъзнала, че не разбирах какво иска, защото отново клекна и ми показа, че уринира в шепите си. Гледах я втрещен, докато тя хвърляше урината си нагоре като червеникави искри.

Умът ми блокира. Не знаех кое беше по-изумително — гледката, която Ла Горда създаваше с урината си, или пъхтенето на приближаващото се същество. Не можех да реша върху кой от двата дразнителя да съсредоточа вниманието си; и двата бяха завладяващи.

— Бързо! Направи го в шепите си! — измърмори Ла Горда през зъби.

Чух я, но вниманието ми не беше на фокус. С умоляващ глас Ла Горда допълни, че моите искри ще накарат приближаващата твар, каквато и да е тя, да се оттегли. Тя започна да стене, а мен започна да ме обзема отчаяние. Не само чувах, но и с цялото си тяло усещах приближаващото същество. Опитах се да уринирам в шепите си; усилията ми се оказаха безплодни. Бях твърде смутен и изнервен. Тревожната възбуденост на Ла Горда завладя и мен и аз отчаяно се мъчех да уринирам. Най-после успях. Разтворих пръстите си три-четири пъти, но нищо не излетя от тях.

— Направи го пак — каза Ла Горда. — Трябва известно време, за да се получат искри.

Казах ѝ, че съм изразходил всичката урина, която съм имал. Тя ме погледна с израз на най-дълбоко отчаяние.

В този момент видях масивната правоъгълна форма да идва към нас. Някак си не ми изглеждаше заплашителна, макар че Ла Горда едва се държеше да не припадне от страх.

Внезапно тя се развърза от шала и скочи на една малка скала зад мен, след което ме прегърна изотзад, подпирайки брадичката си на главата ми. В момента, в който застанахме в това положение, формата спря да се движи. Продължи да пъхти, може би на около шест метра от нас.

Чувствах огромно напрежение, което изглеждаше съсредоточено в корема ми. Не след дълго узнах без капка съмнение, че ако продължим да стоим в това положение, ще изразходваме енергията си и ще станем жертва на това, което ни дебнеше.

Казах й, че ще бягаме, за да се спасим. Тя поклати отрицателно глава. Изглежда бе възвърнала силата и увереността си. Тя каза, че трябва да покрием главите си с цели ръце и да легнем със свити към стомасите бедра. Тогава си спомних, че преди години дон Хуан ме бе накарал да направя същото една нощ, когато бях изненадан в едно пусто поле в Северно Мексико от нещо също толкова непознато и все пак също толкова реално за сетивата ми. В оня момент дон Хуан бе казал, че е безполезно да се бяга и че единственото нещо, което човек може да направи, е да остане на мястото си в положението, което Ла Горда току-що беше описала.

Тъкмо щях да клекна, когато внезапно ме обзе чувството, че бяхме направили ужасна грешка, напускайки пещерата. Трябваше да се върнем там на всяка цена.

Преметнах шала на Ла Горда през раменете си и го прекарах под мишниците си. Казах й да хване двата му края, да стъпи върху раменете ми и да застане там, като се държи за краищата на шала и го използва като хамут. Преди години дон Хуан ми бе казал, че човек трябва да посреща странните събития, такива като правоъгълната форма пред нас например, с необичайни действия. Каза, че веднъж той самият попаднал на елен, който му „заговорил“, и че стоял на главата си, докато траело събитието, като средство да осигури оцеляването си и да намали напрежението от една такава среща.

Идеята ми беше да опитам да заобиколя правоъгълната форма, като вървя обратно към пещерата, а Ла Горда да стои изправена на раменете ми.

Тя прошепна, че и дума не може да става за връщане в пещерата. Нагуалът й бил казал въобще да не оставаме там. Отвърнах й докато нагласявах шала, че тялото ми е уверено, че в пещерата ще сме на

сигурно място. Тя ми отговори, че това е вярно и би ни свършило работа само дето нямаме никакво средство, с което да контролираме тези сили. Имахме нужда от специален съд, някаква кратунка, подобна на онези, които бях виждал да висят на поясите на дон Хуан и дон Хенаро. Тя събу обувките си, качи се на раменете ми и се изправи. Хванах я за прасците. Като издърпа двата края на шала, почувствах как превръзката се опъва под мишниците ми. Изчаках я да се закрепи стабилно. Да вървиш в мрака с петдесет и пет килограма на раменете си не беше лека работа. Движех се много бавно. Изминах двайсет и три крачки и трябваше да я сваля долу, защото лопатките ме боляха непоносимо. Казах ѝ, че макар и да е много слаба, тежестта ѝ смазваше ключиците ми.

Интересното обаче беше, че правоъгълната форма вече не се виждаше. Стратегията ни се беше оказала успешна. Ла Горда предложи известно време тя да ме носи на раменете си. Идеята ми се стори абсурдна; тежах повече отколкото крехкото ѝ тяло би могло да понесе. Решихме да повървим малко и да видим какво ще стане.

Наоколо цареше мъртва тишина. Вървахме бавно, като се поддържахме един друг. Не бяхме изминали няколко метра, когато отново започнах да чувам необичаен шум от дишане, едно тихо, продължително съскане, като съскането на зверовете от семейство котки. Бързо ѝ помогнах отново да се качи върху раменете ми и изминах още десетина крачки.

Знаех, че трябва да поддържаме тактиката на необичайното поведение, ако искаме да се измъкнем от това място. Опитвах се да измисля друга серия от неочаквани действия, вместо Ла Горда да стои на раменете ми, но точно тогава тя съблече дългата си рокля. С едно-единствено движение тя остана гола. След това залази по земята в търсене на нещо. Чух пукащ звук и тя се изправи, като държеше в ръката си клонче от един нисък храст. Тя нагласи шала около раменете и врата ми в нещо като седло, където можеше да седне, като обвие крака около кръста ми, подобно на дете, яхнало дървено конче. След това пхна клончето в роклята и го вдигна над главата си. Започна да върти клончето във въздуха, при което роклята странно заподскача. В допълнение на това тя подсвирна, имитирайки особения крясък на една нощна птица.

След стотина метра чух същите звуци да идват откъм гърба ни и от двете ни страни. Тя издаде друг птичи звук, едно пронизително изсвирване, наподобяващо крясъка на паун. Няколко минути по-късно същите звуци ечаха навсякъде около нас.

Бях наблюдавал подобно явление — отговаряне на птичи звук — преди години с дон Хуан. Тогава си бях помислил, че сигурно дон Хуан издава тези звуци, скрит някъде наблизко в тъмнината, или пък близък негов приятел, като дон Хенаро например, който му помага да ме доведе до състояние на непреодолим страх — страх, който ме караше да бягам в непрогледен мрак без дори да се спъна. Дон Хуан бе нарекъл този вид бягане в мрака „походка на силата“.

Попитах Ла Горда дали знае как да се движи с „походката на силата“. Тя отвърна, че знае. Казах ѝ, че ще се опитаме да се придвижваме с нея, макар че изобщо не бях сигурен дали ще успеем. Тя каза, че сега не е нито времето, нито мястото за това и посочи нещо пред нас. Сърцето ми, което през цялото време биеше ускорено, сега заудря бясно в гърдите ми. Точно пред нас на около три метра разстояние, насред пътеката стоеше единият от съюзниците на дон Хенаро — странният, излъчващ светлина човек, с продълговатото лице и плешивата глава. Замръзнах на място. Чух писъка на Ла Горда, като че ли идваше някъде отдалече. Тя неистово заблъска по страните ми с юмруци. Действията ѝ нарушиха концентрацията ми върху мъжа. Тя обърна главата ми първо наляво, а след това надясно. От лявата ми страна, почти докосвайки крака ми, стоеше гигантска черна котка с искрящи жълти очи. Отдясно видях огромен фосфоресциращ койот. Зад нас, почти допирайки се до гърба на Ла Горда, беше тъмната правоъгълна форма.

Мъжът ни обърна гръб и тръгна по пътеката. Аз също тръгнах. Ла Горда продължаваше да вие и да пищи. Правоъгълната форма беше почти до гърба ѝ. Чувах я как се движи със смазващи, тежки тупвания. Шумът от стъпките ѝ отекваше по хълмовете около нас. Усещах студения ѝ дъх във врата си. Знаех, че малко остава Ла Горда да полудее. Аз също. Котката и койотът почти се търкаха в краката ми. Чувах съскането и ръмженето им, което нарастваше по сила. В този момент почувствах някакъв нелогичен, вътрешен импулс да издам един звук, на който дон Хуан ме бе научил. Съюзниците ми отговориха. Неистово продължих да издавам звука и те продължиха да

ми отговарят. Напрежението постепенно намаля и преди да стигнем до пътя вече бях част от една твърде необичайна сцена. Ла Горда ме яздеше като конче, щастливо размахвайки роклята над главата си, като че ли нищо не се е случило, и при това правеше размахванията в такт със звука, който издавах, докато четири същества от друг свят ми отговаряха, движейки се същевременно в крачка с мен, обградили ни от четирите ни страни.

В този вид стигнахме до пътя. Но аз не исках да си тръгна. Като че ли нещо липсваше. Застанах неподвижно с Ла Горда на гърба и произведох един особен, потупкващ звук, на който ме бе научил дон Хуан. Той каза, че това бил повикът на нощните пеперуди. За да се получи този звук, се използват дланта на лявата ръка и устните.

Веднага щом го направих, като че ли всичко се успокои. Четирите същества ми отговориха и докато го правеха, разбрах кои две ще тръгнат с мен.

След това отидох до колата, свалих Ла Горда от гърба си на шофьорското място и я бутнах да мине на другата седалка. Нещо ме беше докоснало някъде и мислите ми бяха изключени.

Ла Горда предложи да отидем в къщата на дон Хенаро, вместо да караме към нейния дом. Тя каза, че Паблито, Нестор и Бениньо живеели в нея, но в момента не били в града. Предложението ѝ ми хареса.

След като влязохме в къщата, Ла Горда запали един фенер. Мястото изглеждаше точно както го бях видял последния път, когато посетих дон Хенаро. Седнахме на пода. Придърпах една пейка и сложих бележника си върху нея. Не бях изморен и исках да пиша, но не можех. Изобщо не можех да пиша.

— Какво ти е казал Нагуалът за съюзниците? — попитах аз.

Въпросът ми, изглежда, я изненада. Не знаеше как да отговори.

— Не мога да мисля — рече най-после тя. Прозвуча като че ли никога досега не е бивала в такова състояние. Разхождаше се пред мен напред-назад. Над горната ѝ устна бяха избили капчици пот. Изведнъж тя ме сграбчи за ръката и буквално ме издърпа от къщата. Заведе ме до едно дефиле наблизко и там ѝ прилоша.

Повдигна ми се. Тя каза, че притеглянето на съюзниците е било твърде силно и че трябва да се насиля да повърна. Загледах я втренчено в очакване на допълнителни обяснения. Тя хвана главата ми

с ръце и бръкна с пръст в гърлото ми с увереността на медицинска сестра, която си има работа с дете; от това аз действително повърнах. Тя обясни, че човешките същества имат около стомаха си една много нежна и крехка светлина, която постоянно е подложена на притеглянето на всичко наоколо. Понякога, когато притеглянето е твърде силно, както при случай на контакт със съюзниците или дори при контакт със силни хора, тази мека светлина се възбуждала, променяла цвета си или напълно изчезвала. В такива случаи единственото нещо, което човек можел да направи, е просто да повърне.

Почувствах се по-добре, но все още не съвсем на себе си. Усещах умора, някаква тежест около очите. Тръгнахме обратно към къщата. Като стигнахме до вратата, Ла Горда подуши въздуха като куче и каза, че знае кои са моите съюзници. Изявлението ѝ, което обикновено не би имало друго значение освен това, което тя бе вложила в него или което аз самият изтъкувах, в този случай подейства като пречистващо средство. Заля ме вълна от мисли. Обичайният ми умствен процес отведнъж се съживи. Чувствах, че „хвърча“ във въздуха, като че ли мислите имаха своя собствена енергия.

Първата мисъл, която ми мина през ума, беше, че съюзниците бяха действителни същества, както и бях предполагал, без да смея да го призная дори пред себе си. Бях ги видял, бях ги усетил и бях общувал с тях. Бях в еуфория. Прегърнах Ла Горда и започнах да ѝ обяснявам същината на моята интелектуална дилема. Бях видял съюзниците без помощта на дон Хуан или дон Хенаро, а това имаше огромно значение за мен. Казах на Ла Горда, че веднъж, когато съобщих на дон Хуан, че съм видял един от съюзниците, той се разсмя и ме посъветва да не се приемам толкова на сериозно и да не обръщам внимание на това, което съм видял.

Така и не исках да повярвам, че са били халюцинации, но пък и не исках да приема, че съществуват съюзници. Твърде силно бе рационалното у мен. Не можех да го проумея. Този път, обаче, всичко беше различно и мисълта, че на тази земя действително има същества, които са от друг свят, без да са чужди на земята, беше повече, отколкото можех да понеса. Казах на Ла Горда полушеговито, че тайно бих дал всичко, за да съм луд. Това би освободило част от мен от смазващата отговорност да преправям разбиранията си за света.

Промяната тук бе, че имах огромно желание да преправя разбиранията си за света, искам да кажа на интелектуално ниво. Но това не беше достатъчно. Никога не е било достатъчно. През цялото ми обучение това бе непреодолимо препятствие за мен, моят непоправим недостатък. Наслаждавах се да се подвизавам в света на дон Хуан полуубеден; следователно, бях полумагьосник. Всички положени от мен усилия не бяха нищо повече от празното ми желание да се фехтувам с интелекта, като че ли се намирах в академия, където човек върши точно това от осем сутринта до пет следобед, след което порядъчно уморен си отива вкъщи. Дон Хуан често казваше на шега, че след като е подредил света по възможно най-красивия и одухотворен начин, в пет следобед ученият си отива вкъщи, за да забрави тази подредба.

Докато Ла Горда приготвяше нещо за ядене, аз трескаво работех върху бележките си. След яденето се поотпуснах повече. Ла Горда беше в най-добро настроение. Тя се кривеше, както дон Хенаро обичаше да прави, имитирайки жестовете ми по време на писане.

— Какво знаеш за съюзниците, Горда? — попитах аз.

— Само това, което Нагуалът ми каза — отвърна тя. — Той каза, че съюзниците са сили, които магьосникът се научава да управлява. Той имаше два в кратунката си, както и Хенаро.

— Как ги задържаха в кратунките си?

— Това никой не знае. Всичко, което Нагуалът знаеше, бе че трябва да се намери една малка, цяла кратунка с шийка, преди човек да може да впрегне съюзниците.

— Къде може да се намери такава кратунка?

— Навсякъде. Нагуалът ми повери, в случай че оцелеем от атаката на съюзниците, че трябва да започнем да търсим идеалната кратунка, която трябва да е с размера на палеца на лявата ръка. Такава бе кратунката на Нагуала.

— Виждала ли си неговата кратунка?

— Не, никога. Нагуалът каза, че този вид кратунка не съществува в света на хората. Тя е като малко вързопче, което човек забелязва, че виси на поясите им. Но ако нарочно се вгледаш в него, няма да видиш нищо.

— Щом се намери кратунката, тя трябва да се подготви с много грижа. Обикновено магьосниците намират такива кратунки по

пълзящите растения в гората. Те ги откъсват, изсушават ги и ги изтърбушват. След това ги заглаждат и ги лъсват. Щом като е подготвил кратунката си, магьосникът трябва да я предложи на съюзниците и да ги примамва да живеят в нея. Ако съюзниците се съгласят, кратунката изчезва от света на хората и съюзниците стават помощници на магьосника. Нагуалът и Хенаро можеха да накарат своите съюзници да направят всичко, което трябваше да се направи. Те самите не можеха да правят разни неща. Като например да изпратят вятъра да ме преследва или онова пиленце в пазвата на Лидия.

Чух особено, продължително съскане зад вратата. Това беше точно същият звук, който бях чул в къщата на доня Соледад преди два дни. Този път знаех, че е ягуарът. Звукът не ме изплаши. Дори бих излязъл навън да видя ягуара, ако Ла Горда не ме беше спряла.

— Ти все още не си цялостен — каза тя. — Ще послужиш за храна на съюзниците, ако излезеш навън сам. Особено на този дръзкия, дето бди сега навън.

— Тялото ми се чувства съвсем в безопасност — възпротивих се аз.

Тя ме потупа по гърба и ме наведе към пейката, върху която пишех.

— Ти още не си цялостен магьосник — рече тя. — Имаш едно огромно петно в корема си и силата на тези съюзници би го изтръгнала от мястото му. С тях шегата не бива.

— Какво трябва да направиш, когато някой съюзник дойде при теб по този начин?

— Аз не се интересувам от тях. Нагуалът ме научи да бъда уравновесена и да не търся нищо ревностно. Нощес, например, знаех кои съюзници ще тръгнат с теб, ако въобще някога успееш да намериш кратунка и да я подготвиш. Сигурно изгаряш от нетърпение да ги вземеш. Аз — не. По всяка вероятност аз никога няма да ги взема.

— Защо?

— Защото са сили и като такива могат да те пресушат до капка. Нагуалът каза, че човек е най-добре когато няма нищо друго, освен целта и свободата си. Един ден, когато си цялостен, вероятно ще трябва да избираме дали да ги задържим или не.

Казах й, че на мен лично ягуарът ми хареса, макар че имаше нещо арогантно в него.

Тя се взря в мен. В погледа ѝ имаше изненада и объркване.

— Наистина го харесвам — рекох аз.

— Разкажи ми какво видя — каза тя.

В този момент осъзнах, че автоматично бях приел, че тя е видяла същото, което и аз. Описах в най-големи подробности четиримата съюзника, каквито ги бях видял. Тя ме слушаше повече от внимателно; изглеждаше смаяна от описанието ми.

— Съюзниците нямат форма — рече тя, когато свърших. — Те са като присъствие, като полъх, като светлина. Първият, който се появи нощес, беше една чернота, която искаше да влезе в тялото ми. Затова пицях. Почувствах как достига краката ми. Другите бяха просто цветове. Светлината им обаче беше толкова силна, че пътеката се виждаше като да беше ден.

Изявленията ѝ ме поразиха. Най-после бях приел, след години борба и само въз основа на срещата ни с тях тази нощ, че съюзниците имат консенсуална^[2] форма, че са субстанция, която може да се възприеме еднакво от сетивата на всеки човек.

На шега казах на Ла Горда, че вече съм записал в бележника си, че са същества с форма.

— Какво ще правя сега? — запитах аз реторично.

— Много просто — отвърна тя. — Ще напишеш, че не са с форма.

Сметнах, че е абсолютно права.

— Защо ги виждам като чудовища? — попитах.

— Това не е необяснимо — рече тя. — Ти още не си се освободил от човешката си форма. Същото се случи и с мен. Аз виждах съюзниците като хора; всичките бяха индианци с ужасни лица и жесток вид. Те ме причакваха на пусти места. Мислех, че ме преследват като жена. Нагуалът се заливаше от смях на страховете ми. И въпреки това аз умирах от страх. Един от тях идваше и сядаше на леглото ми, а след това го раздрусваше, докато се събудех. Страхът, който този съюзник пораждаше у мен, бе нещо, което не бих искала да се повтаря дори сега, след като съм променена. Тази нощ мисля, че бях така изплашена от съюзниците, както някога.

— Искаш да кажеш, че вече не ги виждаш като хора?

— Да. Вече не ги виждам като хора. Нагуалът ти е казал, че съюзникът е безформен. Прав е. Съюзникът е само присъствие,

помощник, който е нищо и в същото време е толкова реален, колкото сме аз и ти.

— Сестричките виждали ли са съюзниците?

— Всеки ги е виждал по едно или друго време.

— И за тях ли съюзниците са само сила?

— Не. Те са като теб: още не са се освободили от човешката си форма. Никой от тях не се е освободил. За всички тях — сестричките, Хенаросите и Соледад — съюзниците са страховити неща; за тях съюзниците са зловни, ужасни същества на нощта. Само при споменаването на съюзниците Лидия, Жозефина и Паблито обезумяват. Роза и Нестор не се страхуват чак толкова, но и те не искат да имат нищо общо с тях. Бениньо си има свои планове, така че те не го интересуват. Те не го притесняват, а и мен също. Но останалите са лесна плячка за съюзниците, особено сега, когато съюзниците не са в кратунките на Нагуала и Хенаро. Те идват постоянно да ги търсят.

— Нагуалът ми каза, че докато човек се придържа към човешката форма, той може само да отразява тази форма и тъй като съюзниците се хранят директно от живителната ни сила, която се намира в центъра на стомаха, те обикновено ни разболяват и тогава ги виждаме като тежки, грозни същества.

— Има ли нещо, което можем да направим, за да се защитим или да променим образа на тези същества? — попитах аз.

— Това, което трябва да направите всичките вие, е да се освободите от човешката си форма.

— Какво означава това?

Въпросът ми, изглежда, не ѝ говореше нищо. Тя ме погледна озадачено, като че ли очакваше да поясня това, което току-що бях казал. Затвори очи за момент.

— Ти не знаеш за човешката същност и човешката форма, нали? — попита тя.

Втренчих се в нея.

— Току-що видях, че не знаеш нищо за тях — рече тя и се усмихна.

— Абсолютно права си — отвърнах аз.

— Нагуалът ми каза, че човешката форма е сила — рече тя. — А човешката същност е... ами... същност. Той каза, че всичко си има специфична същност. Растенията имат същност, животните имат

същност, червеите — също. Сигурен ли си, че Нагуалът никога не ти е показвал човешката същност?

Казах й, че бе скицирал понятието, но съвсем накратко, когато веднъж се опитваше да ми обясни нещо от един мой сън. Във въпросния сън аз бях видял човек, който като че ли се криеше в тъмнината на една тясна клисура. Като го видях там, се изплаших. Погледнах го за момент, а човекът пристъпи напред и ми се показва в цял ръст. Беше гол и тялото му излъчваше мека светлина. Харесах очите му. Бяха дълбоки и приветливи. Сториха ми се много благи. Но тогава той отстъпи назад в тъмнината на клисурата и очите му заприличаха на две огледала, подобно очите на див звяр.

Дон Хуан каза още, че съм се срещнал с човешката същност чрез „сънуване“. Той ми обясни, че магьосниците използват „сънуването“, за да ги отведе до същността, и че същността на хората без съмнение е една реалност — реалност, която някои от нас могат да видят в определен момент, когато сме обладани от сила, и която всички без изключение виждаме в момента на смъртта си. Той описа същността като извора, като началото на човека, понеже без същността, която събира в едно цяло силата на живота, няма начин тази сила да се задържи в рамките на човека.

Той изтълкува моя сън като кратък и извънредно опростен поглед върху същността. Той каза, че сънят ми е потвърдил факта, че съм простодушен и много земен човек.

Ла Горда се разсмя и рече, че тя би казала същото. Да видиш същността като обикновен човек, а след това като животно действително било твърде опростен поглед върху нея.

— Може пък това да е било просто един глупав, обикновен сън — казах аз, опитвайки се да се защитя.

— Не — отвърна тя с широка усмивка. — Нали разбираш, човешката същност издава мека светлина и винаги се намира в кладенци и тесни клисури.

— Защо в клисури и кладенци? — попитах аз.

— Защото се захранва от водата. Няма ли вода, няма и същност — отвърна тя. — Знам, че Нагуалът често те е водил при кладенци с надеждата да ти покаже същността. Но твоята празнота ти е пречела да видиш каквото и да е. Същото се случи и с мен. Той ме караше да лежа гола върху една скала точно в центъра на един пресъхнал кладенец, но

от това аз само чувствах някакво присъствие, което ме плашеше до смърт.

— Защо празнотата пречи на човек да види същността?

— Нагуалът каза, че всичко в света е сила, която или притегля, или тласка. А за да бъдем притегляни или тласкани, трябва да сме като корабно платно, като хвърчило във въздуха. Но ако има дупка в средата на нашата сияйност, силата минава през нея и не може да ни въздейства.

— Нагуалът ми каза още, че Хенаро много те харесал и се опитвал да те накара да усетиш дупката в корема си. Той хвърлял сомбрерото си във въздуха като хвърчило, за да те дразни; дори те дърпал за тази дупка, докато не получиш диария, но ти така и не си схванал какво върши.

— Защо не са ми го казали така просто, както ми го казваш ти?

— Казали са ти го, но ти не си обърнал внимание на думите им.

Не можех да повярвам на това й твърдение. Да приема, че са ми говорили за това, а аз не съм го съзнавал, бе немислимо.

— Ти някога виждала ли си същността, Горда? — попитах аз.

— Разбира се, когато отново станах цялостна. Един ден сама отидох до онзи същия кладенец и тя се появи. Беше лъчисто, сияйно същество, Не можех да го гледам. Заслепяваше ме. И ми стигаше, че съм в негово присъствие. Чувствах се щастлива и силна. И нищо друго нямаше значение, нищо. Просто да бъда там бе всичко, което исках. Нагуалът каза, че понякога, ако имаме достатъчно лична сила, можем да зърнем същността, макар да не сме магьосници; когато това се случи, казваме, че сме видели Бог. Той каза, че ако я наричаме Бог, ще е истина.

— Чувствах се ужасно, докато разбера Нагуала, защото аз бях много религиозна жена. Нямах нищо друго на света, освен моята религия. И затова като чуех Нагуалът да казва тези неща, се разтрепервах цялата. Но после станах цялостна и силите на света започнаха да ме притеглят; и разбрах, че Нагуалът е бил прав. Същността е Бог. Ти как смяташ?

— В мига, в който я видя, ще ти кажа — рекох аз. Тя се разсмя и каза, че Нагуалът често ме вземал на присмех, като казвал, че в мига, в който видя същността, вероятно ще стана член на францисканския орден, защото дълбоко в себе си съм бил религиозна душа.

— Същността, която си видяла, мъж ли беше или жена? — попитах аз.

— Нито едно от двете. Това беше просто едно сияйно същество. Нагуалът каза, че е можело да поискам нещо за себе си. Че един воин не бива да пропуска такъв шанс. Но аз не можах да измисля нищо, което да поискам. Така беше по-добре. Запазила съм най-красив спомен от тази среща. Нагуалът каза, че ако воинът има достатъчно сила, може да види същността много, много пъти. Какво велико щастие би било това.

— Но ако човешката същност е това, което ни събира в едно цяло, тогава какво е човешката форма?

— Нещо лепкаво, някаква лепкава сила, която прави нас, хората такива, каквито сме. Нагуалът ми каза, че човешката форма всъщност няма форма. Подобно на съюзниците, които той носеше в кратунката си, тя може да е всичко; и макар да няма форма, тя ни владее през живота ни и не ни напуска, докато не умрем. Аз никога не съм виждала човешката форма, но я чувствах в тялото си.

След това тя описа една много сложна поредица от усещания, които е имала в продължение на няколко години, която довела в крайна сметка до сериозно влошаване на здравето ѝ и впоследствие до физическо състояние, което ми напомняше описанието, което някъде бях чел, на тежка сърдечна криза. Тя каза, че човешката форма, т.е. силата, която тя представлява, напуснала тялото ѝ след сериозна вътрешна борба, която се проявила като болест.

— Звучи като че ли си получила сърдечна криза — казах аз.

— Може и така да е било — отвърна тя. — Но едно знам със сигурност. В деня, в който стана това, аз се освободих от човешката си форма. Бях толкова изнемошляла, че дни наред не можех дори да стана от леглото. От този ден нямам енергията, за да бъда каквато бях. От време на време се опитвах да се върна към старите си навици, но нямах силата да им се отдам, както някога. Накрая престанах да се опитвам.

— Какъв смисъл има да се освобождаваш от формата си?

— Воинът трябва да изостави човешката форма, за да може да се промени, наистина да се промени. Иначе само се говори за промяна, както в твоя случай. Нагуалът каза, че е безсмислено човек да мисли или да се надява, че може да промени навиците си. Човек не може да

се промени на йота, докато се придържа към човешката си форма. Нагуалът ми каза, че воинът знае, че не може да се промени и въпреки това си поставя задачата да се опита да се промени, макар да знае, че няма да успее. Това е единственото предимство, което има воинът над обикновените хора. Воинът никога не се разочарова, когато не успее да се промени.

— Но ти все още си си същата, нали, Горда?

— Не. Вече не. Единственото нещо, което те кара да мислиш, че си ти, е формата. Освободиш ли се веднъж от нея, ти си нищо.

— Но ти все още говориш, мислиш и чувстваш, както винаги си го правила, нали?

— Съвсем не. Аз съм нова.

Тя се разсмя и ме прегърна, като че ли утешаваше дете.

— Само Елихио и аз сме се освободили от формата си — продължи тя. — Голям късмет извадихме, че се освободихме от нея, докато Нагуалът беше сред нас. За вас ще е ужасно. Такава ви е съдбата. Без значение кой ще е следващият, той ще има само мен за компания. Вече ми е жал за него, който и да бъде той.

— Какво друго почувства, Горда, когато се освободи от формата си, освен че не ти достигаше енергия?

— Нагуалът ми каза, че воинът без форма започва да вижда едно око. Виждах едно око пред себе си всеки път, когато си затворех очите. Стигнах дотам, че вече не можех да си почивам; окото ме следваше, където и да отидех. Щях да полудея. Накрая, предполагам, свикнах с него. Сега дори не го забелязвам, защото е станало част от мен.

Освободилият се от формата си воин използва това око, за да започне да *сънува*. Когато нямаш форма, не се налага да спиш, за да *сънуваш*. Окото пред теб те притегли винаги, когато искаш да тръгнеш.

— Къде точно е това око, Горда?

Тя затвори очи и зашари с ръка точно пред тях, покривайки от край до край повърхността на лицето си.

— Понякога това око е съвсем малко, а друг път е огромно — продължи тя. — Когато е малко, *сънуването* е ясно и точно. Ако е голямо, *сънуването* наподобява летене над планините, когато не можеш да видиш кой знае колко. Още не съм *сънувала* достатъчно много пъти, но Нагуалът ми каза, че това око е моят коз. Един ден, когато стана истински безформена, вече няма да виждам окото; то ще

стане точно като мен — нищо, и въпреки това ще го има, както съюзниците. Нагуалът каза че всичко се пресява през нашата човешка форма. Когато нямаме форма, тогава нищо няма форма и все пак всичко присъства. Не можех да разбера какво иска да каже с това, но сега виждам, че е бил абсолютно прав. Съюзниците са само присъствие, същото ще бъде и окото. Но засега това око е всичко за мен. Всъщност, след като имам това око, не би трябвало да имам нужда от нищо друго, за да повикам моето *сънуване*, дори като съм будна. Все още не съм успяла да направя това. Вероятно съм като теб, малко вироглава и ленива.

— Как правиш летенето, което ми показва нощес?

— Нагуалът ме научи как да използвам тялото си, за да правя светлини, защото ние сме светлина все пак; затова аз правя искри и светлини, които на свой ред *примамват* линиите на света. *Видя* ли такава, вече е лесно да се закача за нея.

— Как се закачаш?

— Сграбчвам я.

Тя онагледя жеста с ръцете си. Присви пръсти, подобно ноктите на граблива птица, след което събра ръцете си и ги долепи при китките, образувайки нещо като купа с присвитите нагоре пръсти.

— Трябва да сграбчиш линията като ягуар — продължи тя — и въобще да не разделяш китките. Ако го направиш, ще паднеш и ще се пребиеш.

Тя замълча, което ме накара да я погледна в очакване на още разкрития от нейна страна. — Ти не ми вярваш, нали? — попита тя. Без да ми даде време да отговоря, тя клекна и отново започна изпълнението с искрите. Бях спокоен и съсредоточен и можех да насоча неразделеното си внимание към действията ѝ. Когато изпъваше пръстите си, всяка фибра на мускулите ѝ изведнъж се стягаше. Това напрежение изглеждаше съсредоточено във върховете на пръстите ѝ, откъдето се изхвърляше навън като лъчи светлина. Влагата по върховете на пръстите ѝ бе всъщност средство за пренасяне на някакъв вид енергия, която се отделяше от тялото ѝ.

— Как го направи, Горда? — попитах аз, гледайки я наистина с възхищение.

— Наистина не зная — рече тя. — Просто го правя. Правила съм го стотици пъти и въпреки това не знам как го правя. Когато сграбча

някои от тези лъчи, чувствам, че нещо ме притегля. Наистина не правя нищо друго, освен да оставя линията, която съм сграбчила, да ме тегли. Когато искам да се върна обаче, чувствам, че линията не иска да ме пусне, и обезумявам. Нагуалът каза, че това е най-лошата ми черта. Толкова съм се изплашвала, че в някой недалечен ден сигурно ще нараня тялото си. Но аз смятам, че някой ден ще бъда дори побезформена и тогава няма да се изплашвам, така че трябва само да издържа до този ден и всичко ще е наред.

— Кажи ми тогава, Горда, как оставяш линиите да те теглят?

— Ето пак започваш. Не знам. Нагуалът ме предупреждаваше за теб. Искаш да знаеш нещо, които не подлежат на познаване.

Опитах се да ѝ поясня, че това, което исках да разбера, са процедурите. Наистина се бях отказал да търся обяснения от всички тях, защото техните обяснения не ми казваха нищо. Да ми се опишат стъпките, които се следват, е нещо съвсем различно. — Как се научи да оставяш тялото си да се държи за линиите на света? — попитах аз.

— Научих това по време на *сънуване* — отвърна тя, — но наистина не знам как. Всичко за жената-воин започва със *сънуването*. Нагуалът ми каза, също както е казал и на теб, първо да търся ръцете си в своите сънища. Въобще не можех да ги намеря. В сънищата си нямах ръце. Години наред се опитвах да ги намеря. Всяка нощ си заповядвах да намеря ръцете си, но без никакъв резултат. Никога не намирах нищо в сънищата си. Нагуалът бе безмилостен с мен. Той каза, че трябва да ги намеря, или да умра. Затова го излъгах, че съм намерила ръцете си в съня си. Нагуалът нищо не каза, но Хенаро хвърли шапката си на пода и затанцува върху нея. Той ме погали по главата и каза, че действително съм велик воин. Колкото повече ме хвалеше, толкова по-зле се чувствах. Тъкмо мислех да кажа на Нагуала истината, когато смахнатият Хенаро насочи задника си към мен и пусна най-шумната и най-дълга пръдня, която някога съм чувала. Той всъщност ме тласна назад с нея. Тя беше като топъл насрещен вятър, отворителен и смрадлив, точно като мен. Нагуалът се задавяше от смях.

Изтичах в къщата и се скрих там. Тогава бях много дебела, ядях много и имах много газове. Затова реших да не ям известно време. Лидия и Жозефина ми помогнаха. Не ядох нищо двайсет и три дни и

тогава, една нощ, намерих ръцете си в съня си. Бяха стари и грозни, но бяха моите. Така започна всичко. Останалото беше лесно.

— А какво бе останалото, Горда?

— Следващото нещо, което Нагуалът искаше да направя, бе да се опитам да намеря къщи или постройки в сънищата си и да ги гледам, като се опитвам образът да не се разсейва. Той каза, че *изкуството на сънуването* се състои в това да задържа образа на съня си. Защото това е, което правим така или иначе, през целия си живот.

— Какво е искал да каже с това?

— Изкуството ни като обикновени хора се изразява в това, че знаем как да задържаме образа на това, което гледаме. Нагуалът каза, че вършим това, но не знаем как. Просто го правим; тоест, телата ни го правят. При *сънуването* трябва да направим същото нещо, с тази разлика, че при *сънуването* трябва да се научим как да го правим. Трябва да се мъчим не да гледаме, а просто да зърваме и въпреки това да задържаме образа.

— Нагуалът ми каза да намеря в своите сънища запушалка за пъпа си. Отне ми доста време, защото не разбирах какво има предвид. Той каза, че при *сънуването* внимаваме чрез пъпа си; следователно той трябва да бъде защитен. Нужна ни е малко топлина или чувството, че нещо притиска пъпа ни, за да задържим образите в сънищата си. Намерих едно речно кръгло камъче в сънищата си, което пасваше на пъпа ми, и Нагуалът ме накара да го търся ден след ден в кладенци и каньони, докато го намерих. Направих му каишка и все още го нося, ден и нощ. Така по-лесно задържам образите на съня си.

— Нагуалът ми постави задача в *сънуването* си да отивам на определени места. Справях се наистина добре с тази задача, но по това време се освободих от формата си и започнах да виждам онова око пред себе си.

— Нагуалът каза, че окото е променило всичко, и ми даде нареждания да започна да използвам окото, за да се откъсвам. Той каза, че не съм имала време да достигна до двойника си в моето *сънуване*, но че чрез окото било дори по-добре. Почувствах се измамена. Сега не ме е грижа. Използвах това око максимално. Оставях да ме отведе в моето *сънуване*. Затварям очи и заспивам като нищо, дори през деня, където и да е. Окото ме притегля и аз влизам в друг свят. През по-голямата част от времето просто бродя из него. Нагуалът каза на мен и

на сестричките, че по време на менструацията ни *сънуването* става сила. Аз например малко лудувам. Ставам по-дръзка. И както ни показва Нагуалът, един процеп се отваря пред нас през тези дни. Ти не си жена и няма да го разбереш, но два дни преди да ѝ дойде менструацията, жената може да разтвори този процеп и през него да прекрачи в друг свят.

С лявата си ръка тя проследи контура на невидима линия, която, изглежда, бе разположена вертикално на една ръка разстояние пред нея.

— През това време жената, ако иска, може да се откъсне от образите на света — продължи Ла Горда. — Това е процепът между световите и, както ни е казвал Нагуалът, той е точно пред всяка от нас, жените.

— Причината, поради която Нагуалът смята, че жените са по-добри магьосници от мъжете, е тази, че те винаги имат процепа пред себе си, докато мъжът трябва да го направи.

— И така, по време на менструациите си се научих в *сънуване* да летя с линиите на света. Научих се да правя искри с тялото си, за да примамвам линиите, а след това се научих да ги сграбчвам. И това е всичко, което съм научила в *сънуване* досега.

Разсмях се и ѝ казах, че аз нямам какво да покажа след моите години на „*сънуване*“.

— Научил си се как да викаш съюзниците в *сънуване* — рече тя с голяма увереност.

Казах ѝ, че дон Хуан ме е научил да издавам онези звуци. Тя като че ли не ми вярваше.

— Съюзниците сигурно идват при тебе тогава, защото търсят неговата сияйност — рече тя, — сияйността, която е оставил на теб. Той ми каза, че всеки магьосник има толкова много сияйност за раздаване. И той я разпределя между децата си съобразно нареждането, което получава от някъде там отвън, от онази необятност. В твоя случай той дори ти е дал собствения си повик.

Тя цъкна с език и ми намигна.

— Ако не ми вярваш — продължи тя, — защо не ми издадеш звука, на който те е научил Нагуалът, и да видиш дали съюзниците ще дойдат при тебе.

Нямах желание да направя това. Не защото вярвах, че звукът ми ще доведе каквото и да било, но защото не исках да ѝ угаждам.

Тя изчака малко и като се убеди, че не възнамерявам да се опитам, сложи ръка на устата си и имитира моя тупкащ звук до съвършенство. Тя продължи да го прави пет-шест минути, като спираше само за да си поеме дъх.

— Виждаш ли? — попита тя с усмивка. — Съюзниците пет пари не дават за моето повикване, без значение колко е близко до твоето. Сега опитай ти.

Опитах. След няколко секунди чух отговор на звука. Ла Горда скочи на крака. Имах ясното усещане, че тя е по-изненадана и от мен. Тя бързо ме накара да спра, изгаси фенера и събра, бележките ми.

Тъкмо щеше да отвори външната врата и внезапно спря; смразяващ кръвта звук дойде точно откъм външната страна на вратата. Прозвуча ми като ръмжене. Беше така страховито и зловещо, че и двамата отскочихме назад, далече от вратата. Физическата ми уплаха беше толкова силна, че бих побягнал, ако имаше къде да отида.

Нещо тежко се облягаше на вратата; това я караше да скърца. Погледнах Ла Горда. Тя изглеждаше още по-уплашена. Още стоеше с ръка, протегната напред, като че ли да отвори вратата. Устата ѝ беше отворена. Изглеждаше сякаш бе замръзнала посред действието.

Вратата щеше да се отвори всеки момент. Нямахше удари по нея, а само един ужасяващ натиск; не само върху вратата, но и около цялата къща.

Ла Горда се изправи и ми каза бързо да я прегърна откъм гърба, като увия ръце около кръста ѝ и ги склуча върху пъпа ѝ. След това тя направи странно движение с ръцете си. Все едно, че изтръскваше кърпа, като я държи за двата края на височината на очите си. Повтори това движение четири пъти. След това направи друго странно движение. Сложи ръце пред гърдите си с дланите нагоре, една над друга, без да се докосват. Лактите ѝ бяха точно от двете ѝ страни. Тя стисна ръце, като че ли внезапно бе хванала две невидими пръчки. Бавно обърна ръцете си, докато не застанаха с дланите надолу и после направи едно изключително красиво, напрегнато движение — движение, което сякаш включваше всеки мускул на тялото ѝ. Като че ли отваряше тежка плъзгаща се врата, която оказваше огромна съпротивление. Тялото ѝ трепереше от усилието. Ръцете ѝ се движеха

бавно, като че ли отваряше една много, много тежка врата, докато се изпънаха докрай настрани.

Имах ясното усещане, че веднага след като отвори онази врата, в стаята нахлу вятър. Този вятър ни притегли и ние всъщност минахме през стената. Или не, по-скоро стените на къщата минаха през нас, или може би ние тримата — Ла Горда, къщата и аз, минахме, през вратата, която тя беше отворила. Изведнъж се оказах наред открито поле. Можех да различа тъмните очертания на околните планини и дървета. Вече не се държах за кръста на Ла Горда. Някакъв шум над мен ме накара да погледна нагоре и видях тя да се рее на около три метра над мен подобно черната сянка на огромно хвърчило. Почувствах ужасен сърбеж в пъпа и тогава Ла Горда се спусна на земята с невероятна скорост, но вместо да се пребие, тя меко и стабилно спря.

В момента, в който Ла Горда се приземи, сърбежът в областта на пъпа ми се превърна в ужасно изтощителна, нервна болка. Като че ли приземяването ѝ дърпаше вътрешностите ми навън. Изпищях от болка с пълен глас.

След това Ла Горда стоеше до мен, страшно задъхана. Аз бях седнал. Отново бяхме в стаята, в къщата на дон Хенаро, където бяхме преди.

Ла Горда, изглежда, не можеше да си поеме дъх. Беше плувнала в пот.

— Трябва да се махнем оттук — промълви тя.

Пътуването до къщата на сестричките беше кратко. Никоя от тях не беше там. Ла Горда запали един фенер и ме заведе направо в лятната кухня в задната част на къщата. Там тя се съблече и ме помоли да я окъпя като кон, плискайки водата върху нея. Взех едно малко ведро, пълно с вода, и започнах внимателно да я поливам, но тя поиска обилно да я облея с вода.

Тя обясни, че един контакт със съюзниците, такъв, какъвто бяхме имали ние, причинява крайно увреждаща пот, която трябва да се измие веднага. Тя ме накара да съблека дрехите си, след което ме обля с ледено студена вода. След това ми подаде чиста кърпа и ние се подсушихме, докато се прибирахме обратно в къщата. Тя седна на голямото легло в предната стая, след като бе закачила фенера на стената над него. Коленете ѝ бяха вдигнати и можех да видя всяка част от тялото ѝ. Прегърнах голото ѝ тяло и тогава разбрах какво бе имала

предвид доня Соледад, когато каза, че Ла Горда е жената на Нагуала. Тя беше безформена като дон Хуан. Не ми беше възможно да мисля за нея като за жена.

Понечих да се облека. Тя дръпна дрехите ми настрана. Каза, че преди да мога да ги нося отново, трябва да ги изложя на слънце. Даде ми одеяло да се загърна и взе едно за себе си.

— Тази атака на съюзниците бе наистина страшна — рече тя, като седнахме на леглото. — Извадихме късмет, че успяхме да се измъкнем от тях. Не разбирах защо Нагуалът ми каза да отида в къщата на Хенаро с тебе. Сега вече знам. Тази къща е мястото, където съюзниците са най-силни. Изпуснаха ни на косъм. Извадихме късмет, че знаех как да излезем.

— Как го направи, Горда?

— Наистина не знам — отвърна тя. — Просто го направих. Тялото ми е знаело как, предполагам, но когато искам да мисля как съм го направила, не мога.

— Това беше голямо изпитание и за двама ни. До тази нощ аз не знаех, че мога да отворя окото, точно както Нагуалът казваше, че мога. Никога не съм успявала да го направя, преди ти да дойдеш. Опитвах се, но никога не ставаше. Този път уплахата от съюзниците ме накара да грабна окото по начина, по който Нагуалът ми бе казал, като го разтърся четири пъти в четирите му посоки. Той каза, че трябва да го изтръскам, както изтръсквам чаршаф, и после да го отворя, както се отваря врата, като я дърпам точно по средата. Останалото беше много лесно. Щом вратата бе отворена, почувствах силен вятър, който ме дърпаше, вместо да ме издуха. Трудността е, казваше Нагуалът, да се върнеш. Трябва да си много силен, за да успееш да го направиш. Нагуалът, Хенаро и Елихио можеха да влизат и да излизат от това око като нищо. За тях окото дори не беше око; те казваха, че е оранжева светлина, като слънцето. Същите бяха и Нагуалът и Хенаро — оранжева светлина, когато летяха. Аз съм все още много ниско на стълбицата; Нагуалът каза, че когато правя моето летене, се разплувам и изглеждам като камара кравешки изпражнения в небето. Нямам никаква светлина. Затова връщането е толкова ужасно за мен. Тази нощ ти ми помогна и два пъти ме дръпна обратно. Причината да ти покажа моето летене тази нощ, беше, че Нагуалът ми нареди да те оставя да го видиш, без значение колко трудно или лошо ще се получи. Предполага

се, че с моето летене ти помагам по същия начин, както се предполага, че ти ми помагаше; когато ми показва двойника си. Аз *видях* цялата ти маневра от вратата. Ти беше толкова зает да съжаляваш Жозефина, че тялото ти не забеляза присъствието ми. *Видях как* твоят двойник излезе от върха на главата ти. Изпълзя като червей. *Видях* тръпка, която започна в краката ти и премина през тялото ти, след което излезе двойникът ти. Приличаше на теб, но беше много сияен. Беше като самия Нагуал. Затова сестрите се вцепениха. Знаеха, че това е самият Нагуал. Но не можех да *видя* всичко. Пропуснах звука, защото нямам внимание за него.

— Моля?

— Двойникът се нуждае от огромно количество внимание. Нагуалът е дал това внимание на теб, но не и на мен. Каза ми, че не му е стигнало времето.

Тя каза още нещо за някакъв вид внимание, но аз бях много уморен. Заспах така внезапно, че не успях дори да сложа бележките си настрана.

---

[1] Молоз — речен камък или скален къс със заоблени ръбове и ъгли. — Бел. пр. ↑

[2] Консенсуален — който придружава или е свързан с волево (съзнателно) движение. — Бел. прев. ↑

4

ХЕНАРОСИТЕ

Събудих се към осем часа и открих, че ла Горда бе изсушила дрехите ми на слънце и бе приготвила закуска. Ядохме в кухнята. Като привършихме закуската, я попитах за Лидия, Роза и Жозефина. Те като че ли бяха изчезнали от къщата.

— Помагат на Соледад — рече тя. — Тя се приготвя да заминава.

— Къде отива?

— Някъде далеч оттук. Вече няма за какво да остане. Тя чакаше теб, а ти вече дойде.

— Сестричките ще заминат ли с нея?

— Не. Те просто не искат да са тук днес. Изглежда днес не им е добър ден да се навъртат наоколо.

— Защо да не е добър ден?

— Хенаросите ще дойдат да те видят днес, а момичетата не се разбират с тях. Съберат ли се заедно, неминуемо започва жестока битка. Последният път, когато това се случи, за малко да се избият.

— Физически ли се бият?

— И още как. Те всички са много силни и никой от тях не иска да е втори. Нагуалът ми каза, че ще стане така, но аз съм безсилна да ги спра; и не само това, ами трябва да вземам и страна, така че е истинска каша.

— Откъде знаеш, че Хенаросите ще дойдат днес?

— Не съм говорила с тях. Просто зная, че днес ще бъдат тук, това е.

— Да не би да знаеш това, защото *виждаш*, Горда.

— Точно така. *Виждам* ги да идват. А един от тях идва директно към теб, защото го притеглят.

Уверих я, че никого не притеглям. Казах, че на никого не съм разкрил целта на пътуването си, но че то е свързано с нещо, за което трябва да питам Паблито и Нестор.

Тя се усмихна сдържано и каза, че съдбата ме е сложила в една двойка с Паблито, че с него много си приличаме и че без съмнение той пръв ще дойде да ме види. Тя добави, че всичко, което се случва на един воин, може да се изтълкува като знамение за това какво ще открие по време на посещението си. Помолих я да обясни какво има предвид.

— Този път мъжете ще ти дадат много малко — рече тя. — Жените са тези, които ще те разкъсат на парченца, както направи Соледад. Това бих казала, ако трябваше да тълкувам знаменията. Ти чакаш Хенаросите, но те са мъже като теб. И погледни го това друго знамение: те малко изостават. Бих казала, че изостават с няколко дни. Това е твоята съдба, а също и тяхната — като мъже да сте все изостанали няколко дни.

— Изостанали от какво, Горда?

— От всичко. Изостанали от нас, жените, например. Тя се разсмя и ме погали по главата.

— Независимо какъв инат си — продължи тя, — трябва да признаеш, че съм права. Изчакай и ще видиш.

— Нагуалът казвал ли ти е, че мъжете са изостанали от жените? — попитах аз.

— Разбира се, че ми е казвал — отвърна тя. — Ти само се огледай наоколо.

— Оглеждам се, Горда. Но не виждам нищо такова. Жените са изостанали. Те зависят от мъжете.

Тя се разсмя. Смехът ѝ не беше презрителен или горчив; беше по-скоро ясен израз на радост.

— Ти познаваш света на хората по-добре от мен — рече тя убедително. — Но точно в този момент аз съм безформена, а ти не си. Казвам ти, жените са по-добри магьосници, защото има процеп пред очите ни, а пред вашите няма.

Тя не изглеждаше ядосана, но аз се почувствах задължен да обясня, че задавам въпроси и правя коментари не защото атакувам или защитавам някаква определена позиция, а защото искам тя да говори.

Тя каза, че откакто сме се срещнали, не прави нищо друго, освен да говори, и че Нагуалът я е обучил да говори, защото задачата ѝ била същата като моята, да бъде в света на хората.

— Всичко, което казваш — продължи тя, — е отражение на света на хората. До края на посещението си ще разбереш, че говориш и действаш по начина, по който го правиш, защото се придържаш към човешката форма, също както Хенаросите и сестричките се придържат към човешката форма, когато се бият, за да се избият един друг.

— Но не трябва ли всички вие да си сътрудничите с Паблито, Нестор и Бениньо?

— Хенаро и Нагуалът казаха на всеки един от нас, че трябва да живеем в хармония, да си помагаме и да се защитаваме един друг, защото сме сами в света. Паблито бе оставен да отговаря за нас четирите, но той е страхливец. Ако зависеше от него, щеше да ни остави да умрем като кучета. Макар че, когато Нагуалът беше сред нас, Паблито бе много мил и се грижеше много добре за нас. Всички го закачаха и се шегуваха с него, че се грижи за нас, като че ли сме му жени. Нагуалът и Хенаро му казаха, малко преди да заминат, че има реалната възможност да стане Нагуалът един ден, защото ние можем да станем неговите четири вятъра, неговите четири краища. Паблито разбра това като негова задача и от този ден се промени. Стана непоносим. Започна да ни командари, като че ли наистина сме му жени.

— Попитах Нагуала за шансовете на Паблито и той ми каза, че трябва да знам, че всичко в света на война зависи от личната сила, а личната сила зависи от безупречността. Ако Паблито е безупречен, ще има шанс. Разсмях се, като ми каза това. Познавам Паблито много добре. Но Нагуалът ми обясни, че не бива да го приемам толкова повърхностно. Той каза, че воините винаги имат шанс, независимо колко слаб. Накара ме да разбера, че аз самата съм воин и не бива да преча на Паблито с мислите си. Той каза, че трябва да се освободя от тях и да оставя Паблито на мира; каза, че за мен безупречното нещо, което трябва да направя, е да помагам на Паблито, въпреки това, което знам за него.

— Разбрах какво ми каза Нагуалът. Освен това, аз имам свой дълг към Паблито и с удоволствие посрещнах възможността да му помогна. Но знаех също, че без значение колко му помагам, той ще се провали. През цялото време знаех, че му липсва това, което е необходимо, за да бъде като Нагуала. Паблито е като дете и няма да приеме поражението си. Чувства се зле, защото не е безупречен, и

въпреки това все още продължава да се опитва мислено да бъде като Нагуала.

— Как се провали?

— Веднага след като Нагуалът замина. Паблито има ужасна кавга с Лидия. Преди години Нагуалът му бе поставил задачата да бъде съпруг на Лидия, само за лице. Хората тук мислеха, че тя му е жена. На Лидия това съвсем не ѝ харесваше. Тя е много твърд човек. Истината е, че Паблито винаги се е страхувал до смърт от нея. Те двамата никога не са се разбирали и се понасяха един друг само защото Нагуалът бе тук; но когато замина, Паблито лудна още повече и си въобрази, че има достатъчно лична сила, за да ни вземе като съпруги. Тримата Хенароси се събрали да обсъдят как да постъпи Паблито и решили, че той трябва да вземе първо най-трудната жена — Лидия. Те изчакали, докато тя остане сама, и тогава тримата влезли в къщата, сграбили я за ръцете и я тръшнаха на леглото. Паблито се качил върху нея. Отначало тя си помислила, че Хенаросите си правят шега. Но когато разбрала, че всичко е на сериозно, тя ударила с глава Паблито в челото и едва не го убила. Хенаросите избягали, а Нестор трябваше с месеци да се грижи за раните на Паблито.

— Мога ли да направя нещо, за да им помогна да разберат?

— Не. За съжаление, проблемът им не е в разбирането. Те и шестимата разбират много добре. Истинският проблем е нещо друго, нещо много грозно, за което никой не може да им помогне. Те си доставят удоволствието да не се опитват да се променят. Понеже знаят, че няма да успеят да се променят, без значение колко се опитват или искат, или имат нужда да го направят, те въобще са се отказали да се опитват. Това е толкова погрешно, колкото да се чувстваме разочаровани от неуспехите си. Нагуалът им е казал, на всеки от тях, че воините, и мъжете, и жените, трябва да бъдат безупречни в своите опити да се променят, за да изплашат човешката форма и да се отърсят от нея. След години безупречно поведение настъпва един момент, казваше Нагуалът, когато формата не издържа повече и си отива, точно както си отиде от мен. В този процес, разбира се, тя може да нарани тялото, дори да го умъртви, но безупречният воин оцелява, винаги.

Внезапно почукване на външната врата я прекъсна. Ла Горда стана и отиде да отключи. Беше Лидия. Тя ме поздрави много хладно и помоли Ла Горда да отиде с нея. Двете излязоха заедно.

Зарадвах се, че оставам сам. Работих няколко часа върху бележките си. В откритата столова беше хладно и имаше достатъчно светлина.

Ла Горда се върна около обяд. Попита ме дали искам да ям. Не бях гладен, но тя настоя да ям. Каза, че контактите със съюзниците били много изтощителни и че тя самата се чувствала съвсем отпаднала. След като се нахранихме, седнахме с Ла Горда и тъкмо се канех да я попитам за „сънуването“, когато вратата шумно се отвори и влезе Паблито. Задъхваше се. Очевидно беше тичал и изглеждаше в състояние на голяма възбуда. Остана до вратата за момент, опитвайки се да си поеме дъх. Не беше се променил много. Изглеждаше малко по-стар или по-пълен, или може би само по-мускулист. Все още си беше, обаче, много слаб и жилав. Кожата му беше бледа, като че ли отдавна не бе излизал на слънце. Кафявият цвят на очите му се подчертаваше от някаква лека умора, изписана на лицето му. Спомнях си Паблито с една дяволита усмивка; докато стоеше там, загледан в мен, усмивката му беше чаровна както винаги. Той притича до мястото, където седях, и улови ръцете ми за момент, без да каже нито дума. Станах. Тогава той нежно ме разтърси и ме прегърна. Аз самият бях безкрайно щастлив да го видя. Подскачах на едно място в изблик на инфантилна радост. Не знаех какво да му кажа. Най-сетне той наруши мълчанието.

— Маестро — рече той тихо, навеждайки леко глава, като че ли ми се покланяваше.

Обръщението „маестро“, което означава учител, ме изненада. Извърнах се, като че ли търсех някого зад гърба си. Нарочно направих това движение бавно, за да му покажа, че съм озадачен. Той се усмихна и единственото нещо, което ми дойде наум, бе да го попитам откъде знае, че съм тук.

Отговори ми, че той, Нестор и Бениньо били принудени да се върнат поради някакво необичайно предчувствие, което ги накарало да тичат ден и нощ, без да спират. Нестор отишъл в тяхната къща, за да види има ли нещо там, което би обяснило чувството, което ги водело. Бениньо отишъл в къщата на Соледад, а той самият дошъл в къщата на момичетата.

— Улучи десетката, Паблито — рече Ла Горда и се разсмя.
Паблито не отговори. Хвърли й кръвнишки поглед.

— Обзалагам се, че полагаш всички усилия да ме изхвърлиш оттук — каза той с гневен тон.

— Не се заяждай с мен, Паблито — отвърна Ла Горда невъзмутимо.

Паблито се обърна към мен и се извини, след което добави на много висок глас, сякаш искаше някой друг в къщата да го чуе, че е донесъл своя собствен стол, на който да седи, и че ще го постави, където пожелае.

— В къщата няма никой друг, освен нас — рече меко Ла Горда и се засмя тихо.

— Все едно, ще внесе стола си — каза Паблито. — Нямах нищо против, нали Маестро?

Погледнах Ла Горда. Тя ми даде почти незабележим одобрителен знак с върха на крака си.

— Донеси го. Донеси каквото искаш — казах аз. Паблито излезе навън.

— Те всички са такива — рече Ла Горда, — и тримата. След няколко мига Паблито се върна, като носеше на раменете си един стол с необичаен вид. Формата на стола следваше извивката на гърба му и както го беше сложил на раменете си, наопаки, приличаше на раница.

— Мога ли да го сваля? — попита ме той.

— Разбира се — отвърнах аз, премествайки пейката, за да му направя място.

Той се разсмя с пресилена непринуденост.

— Не си ли ти Нагуалът? — попита ме той, след което погледна Ла Горда и добави: — Или трябва да чакаш заповеди?

— Аз съм Нагуалът — казах аз шеговито, за да му угодя.

Усетих, че още малко и ще се сбие с Ла Горда; тя сигурно също го бе усетила, защото се извини и излезе откъм задната страна.

Паблито сложи стола си на земята и бавно ме обиколи, като че ли инспектираше тялото ми. След това взе тесния си стол с ниска облегалка, завъртя го и седна, като сложи скръстените си ръце върху облегалката на стола, който бе направен така, че да му е максимално удобно в тази поза. Седнах с лице към него. Настроението му се беше променило изцяло в момента, в който Ла Горда излезе.

— Трябва да ти се извиня, че се държах по този начин — каза той с усмивка. — Но трябваше да разкарам тази вещица.

— Толкова ли е лоша тя, Паблито?

— И още как — отвърна той.

За да сменя темата, му казах, че има много добър и преуспяващ вид.

— Ти също изглеждаш добре, Маестро — рече той.

— Що за глупост е това да ме наричаш Маестро? — попитах го с шеговит тон.

— Нещата не са същите, каквито бяха — отвърна той. — Ние сме в нов свят и Свидетелят казва, че сега ти си Маестро, а Свидетелят не може да греши. Но той сам ще ти разкаже цялата история. Не след дълго той ще бъде тук и ще се зарадва да те види отново. Смятам, че досега вече трябва да е почувствал, че си тук. Докато се връщахме, ние всички имаме чувството, че вероятно си тръгнал, но никой от нас не чувства, че вече си пристигнал.

Тогава му казах, че бях дошъл с единствената цел да видя него и Нестор; че те са единствените хора на света, с които мога да говоря за нашата последна среща с дон Хуан и дон Хенаро, и че повече от всичко имам нужда да си изясня съмненията, които тази последна среща бе породила в мен.

— Ние сме свързани един с друг — рече той. — Ще направя всичко, каквото мога, за да ти помогна. Знаеш това. Но трябва да те предупредя, че не съм толкова силен, колкото ти би искал да бъда. Вероятно ще е по-добре изобщо да не разговаряме. Но, от друга страна, ако не разговаряме, никога няма да разберем каквото и да е.

Много внимателно обмислих и формулирах въпроса си. Обясних, че в центъра на рационалното ми затруднение стои един-единствен проблем.

— Кажи ми, Паблито — рекох аз, — действително ли скочихме с телата си в бездната?

— Не знам — отвърна той. — Наистина не знам.

— Но нали беше там с мен.

— В това е въпросът. Бях ли наистина там?

Почувствах се раздразнен от загадъчните му отговори. Имах усещането, че ако го раздрусам или го притисна, нещо в него ще се освободи. За мен беше очевидно, че той нарочно не издава нещо с голяма стойност. Възпротивих се, че се държи потайно с мен, след като сме се споразумели да си имаме пълно доверие.

Паблито поклати глава, сякаш в мълчаливо несъгласие с моето обвинение.

Помолих го да ми разкаже цялото си преживяване, като започне от времето преди да скочим, когато дон Хуан и дон Хенаро ни подготвяха заедно за последната атака.

Разказът на Паблито бе объркан и непоследователен. Всичко, което можеше да си спомни за последните няколко мига преди да скочим в бездната, беше, че след като дон Хуан и дон Хенаро се сбогуваха с нас и изчезнаха в тъмнината, неговата сила намаляла, щял да падне по очи, но аз съм го хванал за ръката и съм го извел до ръба на бездната и там му причерняло.

— Какво се случи, след като ти причерня, Паблито?

— Не знам.

— Нямаше ли сънища или видения? Какво видя?

— Що се отнася до мен, няха никакви видения или, ако съм имал, не съм могъл да им обърна внимание. Поради липсата на безупречност у мен ми е невъзможно да ги запомням.

— А после какво се случи?

— Събудих се в старата къща на Хенаро. Не знам как съм се озовал там.

Той замълча, докато аз трескаво зарових в съзнанието си за някой въпрос, коментар, критична бележка или каквото и да е, което би го подтикнало да каже още нещо. Досега нищо в разказа на Паблито не би могло да ми послужи като потвърждение на това, което се бе случило на мен. Чувствах се измамен. Почти му бях ядосан. Чувствата ми бяха смесица от съжаление към Паблито и мен самия и в същото време най-дълбоко разочарование.

— Съжалявам, че така те разочаровах — рече Паблито.

Първата ми реакция на думите му беше да прикрия чувствата си и да го уверя, че въобще не съм разочарован.

— Аз съм магьосник — каза той, смеейки се, — нищожен, но достатъчно добър, за да знам какво ми казва тялото ми. А в този момент то ми казва, че ти си ми ядосан.

— Не съм ядосан, Паблито! — извиках аз.

— Така казва разумът ти, но не и тялото — рече той. — Тялото ти е ядосано. Разумът ти, обаче, не намира причина да ми е ядосан, и така, ти си под кръстосан огън. Най-малкото, което мога да сторя за

теб, е да оправя това. Твоето тяло е ядосано, защото знае, че аз не съм безупречен и че само безупречен воин може да ти помогне. Твоето тяло е ядосано, защото чувства, че се похабявам. То е разбрало всичко това в момента, в който влязох през онази врата.

Не знаех какво да кажа. Почувствах, че ме залива поток от постфактумни осъзнавания. Вероятно беше прав, като казва, че тялото ми е знаело всичко това. Във всеки случай прямотата, с която ме бе изправил пред собствените ми чувства, беше притъпила ръба на моята отчаяност. Започнах да се питам дали пък Паблито просто не играеше някаква игра с мен. Казах му, че след като е толкова прям и дързък, едва ли е възможно да е толкова слаб, колкото се обрисува.

— Моята слабост е, че имам копнежи — рече той почти шепнешком. — Стигнах дори дотам, че копнея животът ми да е живот на един обикновен човек. Можеш ли да си представиш?

— Не говориш сериозно, нали, Паблито? — възкликнах аз.

— Напротив — отвърна той. — Копнея за огромната привилегия да ходя по тази земя като обикновен човек, без това ужасно бреме.

Сметнах позицията му просто за абсурдна и се улових, че отново и отново извиквам, че не е възможно да говори сериозно. Паблито ме погледна и въздъхна. Завладя ме внезапно предчувствие. Той изглеждаше готов да се разплаче. Предчувствието ми отстъпи място на едно дълбоко чувство на състрадание и съпричастност. Никой от нас не можеше да помогне на другия.

В този момент Ла Горда се върна в кухнята. Паблито незабавно се оживи. Той скочи на крака и започна да тропа по пода.

— Какво, по дяволите, искаш? — изкрещя той с писклив, нервен глас. — Защо все слухтиш наоколо?

Ла Горда се обърна към мен, като че ли той не съществуваше. Тя учтиво каза, че отива в къщата на Соледад.

— Какво, по дяволите, ни интересува къде отиваш? — изкрещя той. — Върви в пъкъла, ако искаш.

Той тропаше по пода като глезено дете, докато Ла Горда стоеше и се смееше.

— Хайде да се махаме от тази къща, Маестро — каза той високо.

Внезапната му промяна от мъка към гняв ме плени. Бях погълнат да го гледам. Една от чертите му, на която винаги съм се възхищавал,

бе пъргавината му; дори като тропаше с крака, в движенията му имаше грация.

Внезапно той се пресегна през масата и почти изтръгна бележника от ръцете ми. Сграбчи го с палеца и показалеца на лявата си ръка. Трябваше да го притисна и с двете си ръце, като използвам цялата си сила. В дръпването му имаше такава необикновена енергия, че ако действително беше искал да вземе бележника, лесно би могъл да го измъкне от хватката ми. Той го пусна и докато отделяше ръката си, аз видях краткотраен образ на нейно продължение. Стана толкова бързо, че бих могъл да го обясня като зрителна измама от моя страна, като резултата от раздрусването, което преживях поради необходимостта да стоя полуизправен, теглен от силата на неговото дърпане. Но дотогава вече бях научил, че с тези хора не мога нито да се държа по обичайния си начин, нито да обясня каквото и да е по обичайния си начин, затова дори и не се опитах.

— Какво е това в ръката ти, Паблито? — попитах аз. Той се отдръпна изненадан и скри ръката зад гърба си. Погледна ме с празно изражение и смутолеви, че искал да напуснем къщата, защото му се виело свят. Ла Горда се разсмя гръмко и каза, че Паблито умее да заблуждава толкова добре, колкото и Жозефина, може би дори по-добре, и че ако съм го насилел да каже какво е имало в ръката му, той ще припадне и след това Нестор ще трябва да се грижи за него с месеци.

Паблито започна да се дави. Лицето му стана почти моравочервено. Ла Горда му каза с безразличен тон да престане с разиграването на театър, защото няма публика; тя тръгвала, а аз не съм имал много търпение. След това тя се обърна към мен и ми каза с извънредно властен тон да стоя там и да не отивам в къщата на Хенаросите.

— Защо, по дяволите? — изкрещя Паблито и скочи пред нея, като че ли да ѝ попречи да тръгне. — Каква наглост! Да казва на Маестрото какво да прави!

— Снощи имахме сблъсък със съюзниците във вашата къща — каза му тя информативно. — Нагуалът и аз все още не сме се възстановили от него. На твоето място, Паблито, аз бих се заловила за работа. Нещата се промениха. Всичко се промени, откакто той дойде.

Ла Горда излезе през входната врата. Тогава осъзнах, че наистина тя изглеждаше много уморена. Вероятно обувките ѝ бяха твърде тесни или може би тя беше твърде отпаднала, та влачеше леко краката си. Изглеждаше дребна и крехка.

Помислих си, че сигурно и аз имам толкова уморен вид. Тъй като в къщата нямаше огледала, имах желанието да изляза навън и да се огледам в страничното огледало на колата си. И вероятно щях да го направя, но Паблито ми попречи. Той ме помоли най-настойтелно да не вярвам ни дума от това, което Ла Горда беше казала за неговото умение да заблуждава. Отвърнах му да не се притеснява за това.

— Ти въобще не харесваш Ла Горда, нали? — попитах аз.

— И питаш — отвърна той с гневен поглед. — Ти знаеш, по-добре от всеки друг, що за чудовища са тези жени. Нагуалът ни каза, че един ден ще дойдеш тук само за да попаднеш в капана им. Той ни помоли да сме нащрек и да те предупредим за техните планове. Нагуалът каза, че имаш една от четирите възможности. Ако нашата сила е мощна, ще можем сами да те доведем тук, да те предупредим и да те спасим; ако силата ни е слаба, ние самите ще пристигнем тук тъкмо навреме, за да видим трупа ти; третата възможност беше да те намерим вече роб или на онази вещица Соледад, или на тези отвратителни мъжкарани; четвъртата и най-слаба възможност бе да те намерим жив и здрав.

Нагуалът ни каза, че ако оцелееш, тогава ти ще бъдеш Нагуала и ние трябва да ти вярваме, защото само ти ще можеш да ни помогнеш.

— Ще направя всичко за теб, Паблито. Знаеш това.

— Не само за мен. Аз не съм сам. Свидетелят и Бениньо са с мен. Ние сме заедно и ти трябва да помогнеш на всички ни.

— Разбира се, Паблито. Това се разбира от само себе си.

— Хората тук никога не са ни закачали. Проблемите ни са с онези противни мъжкарани. Не знаем какво да правим с тях. Нагуалът ни нареди да останем при тях каквото и да се случи. На мен ми даде лична задача, но аз се провалих. Преди бях много щастлив. Ти си спомняш. Сега като че ли вече не мога да управлявам живота си.

— Какво се случи, Паблито?

— Тези вещици ме изгониха от къщи. Настаниха се в къщата ми и ме изхвърлиха като боклук. Сега живея в къщата на Хенаро заедно с Нестор и Бениньо. Дори трябва сами да си готвим. Нагуалът знаеше,

че това може да се случи, и възложи на Ла Горда задачата да посредничи между нас и онези три кучки. Но Ла Горда е все още това, което Нагуалът обичаше да я нарича — Стокилограмово дупе. Това бе прякорът ѝ години наред, защото заковаваше кантара на сто килограма.

Паблито се закиска при спомена за Ла Горда.

— Тя беше най-дебелата, най-смръдливата повлекана, която някога си виждал — продължи той. — Сега е наполовина на предишните си размери, но тук, в главата, е все още същата дебела, тромава жена и не може да направи нищо за нас. Но сега ти си тук, Маестро, и това слага края на неприятностите ни. Сега сме четири на четири.

Исках да вметна една забележка, но той ме спря.

— Остави ме да довърша, каквото имам да казвам, преди да се е върнала онази кучка да ме изхвърли навън — рече той, като неспокойно поглеждаше към вратата. — Знам, че те са ти казали, че вие петимата сте едни и същи, защото сте децата на Нагуала. Това е лъжа! Ти си освен това и като нас, Хенаросите, защото Хенаро също помогна за твоята сияйност. Разбираш ли? Затова не вярвай какво ти казват. Ти също си един от нас. Тези вещици не знаят, че Нагуалът ни каза всичко. Те си мислят, че само те знаят. Нас двама Толтеки са ни правили. Ние сме деца и на двамата. Тези вещици...

— Чакай, чакай, Паблито — казах аз, закривайки с ръка устата му.

Той стана, очевидно изплашен от внезапното ми движение.

— Какво искаш да кажеш с това, че двама Толтеки са ни правили?

— Нагуалът ни каза, че ние сме Толтеки. Всички ние сме Толтеки. Той каза, че Толтек е лице, което приема и задържа тайните. Нагуалът и Хенаро са Толтеки. Те ни дадоха своята особена сияйност и своите тайни. Ние приехме техните тайни и сега ги държим.

Употребата на думата Толтек ме озадачи. Познавах само антропологичното ѝ значение. В този контекст тя винаги се отнася до културата на нахуатъл — говорещи хора, населявали Централно и Южно Мексико, които по времето на завладяването на страната вече са били изчезнали.

— Защо ни нарича Толтеки? — попитах аз, като не знаех какво друго да кажа.

— Защото сме такива. Вместо да каже, че сме магьосници, той каза, че сме Толтеки.

— В такъв случай, защо наричаш сестричките вещици?

— А, това е, защото ги мразя. То няма нищо общо с това, което сме.

— Нагуалът на всеки ли го е казал?

— Разбира се. Всички знаят.

— Но на мен никога не ми го е казал.

— Защото си много образован и все говориш за разни глупости.

Той се разсмя с пресилен, висок глас и ме потупа по гърба.

— А да ти е казал случайно Нагуалът, че Толтеките са били древни хора, които са живели в тази част на Мексико? — попитах аз.

— Ето, виждаш ли? Затова не ти е казал. Старият гарван сигурно не е знаел, че са били древни хора.

Той се залюля в стола си, като се разсмя. Смяхът му беше много приятен и заразителен.

— Ние сме Толтеките, Маестро — рече той. — Бъди сигурен, че сме. Това е всичко, което знам. Но можеш да попиташ Свидетеля. Той знае. Аз отдавна съм загубил интерес.

Той стана и отиде до печката. Последвах го. Той изследва една тенджерка, която се вареше на слаб огън. Попита ме дали знам кой е приготвил тази храна. Бях съвсем сигурен, че Ла Горда я е приготвила, но казах, че не знам. Той я подуши четири-пет пъти на кратки вдишвания, като куче. След това обяви, че неговият нос му казал, че Ла Горда я е сготвила. Попита ме дали съм ял и като му казах, че съм привършил с яденето тъкмо преди да дойде, той взе една паница от лавицата и си сипа огромна порция. Той горещо ми препоръча да ям храна, сготвена само от Ла Горда, и да използвам само нейната паница, както той самият правеше сега. Казах му, че Ла Горда и сестричките ми сервираха храната в някаква тъмна паница, която държаха на една лавица отделно от останалите. Той каза, че тази паница е била на Нагуала. Върнахме се на масата. Той яде много бавно и въобще не проговори. Тоталната му задълбоченост в яденето ме накара да осъзная, че те всички постъпваха така: ядяха в пълно мълчание.

— Ла Горда е страхотна готвачка — рече той, като свърши с яденето. — Тя ме хранеше. Това беше преди години, преди да ме намрази, преди да стане вещица, искам да кажа Толтек.

Той ме погледна с искра в очите и ми намигна.

Почувствах се задължен да отбележа, че Ла Горда не ми е направила впечатление като способна да мрази когото и да е. Попитах го дали знае, че се е освободила от формата си.

— Това са пълни глупости! — възкликна той.

Той се вгледа в мен, като че ли преценяваше колко съм изненадан, след което скри лице под ръката си и се захихика като объркано дете.

— Е, тя наистина го направи — допълни той. — Тя е просто велика.

— Защо не я харесваш тогава?

— Ще ти кажа нещо, Маестро, защото ти вярвам. Тя е най-добрата. Тя е жената на Нагуала. Държа се така с нея, защото искам да ме глези и тя го прави. Тя никога не ми се ядосва. Мога да си правя, каквото искам. Понякога се увличам, нападам я физически и искам да я ударя. Когато това се случи, тя просто отскача от пътя ми, както правеше Нагуалът. В следващия миг дори не помни какво съм сторил. Това е то истински воин без форма. Тя постъпва така с всички. Но останалите сме жалка картина. Наистина сме лоши. Онези три вещици ни мразят и ние също ги мразим.

— Вие сте магьосници, Паблито — не можете ли да прекратите тази вражда?

— Разбира се, че можем, но не искаме. Какво очакваш да направим, да сме като братя и сестри ли?

Не знаех какво да кажа.

— Те бяха жени на Нагуала — продължи той. — И въпреки това всеки очакваше от мен да ги взема. Как, за бога, да направя това? Опитах с една от тях и вместо да ми помогне, тази проклета вещица едва не ме уби. И сега всяка една от тези жени иска да ми одере кожата, като че ли съм извършил престъпление. А аз само следвах инструкциите на Нагуала. Той ми каза, че трябва да легна с всяка от тях, една след друга, докато мога да ги издържам всичките наведнъж. Но аз не можах да легна дори с една.

Исках да го попитам за майка му, доня Соледад, но на този етап не виждах начин да я въведа в разговора. Замълчахме за момент.

— Мразиш ли ги за това, което се опитаха да ти направят? — попита той внезапно.

Видях подходяща възможност.

— Не, съвсем не — казах аз. — Ла Горда ми обясни техните причини. Но атаката на доня Соледад беше доста страшна. Виждаш ли я често?

Той не отговори. Погледна към тавана. Аз повторих въпроса си. Тогава забелязах, че очите му са пълни със сълзи. Тялото му потръпваше, разтърсвано от сподавено ридание.

Той каза, че някога имал прекрасна майка, която, без съмнение, сигурно съм помнел. Казвала се Мануелита, свята жена, която отгледала две деца, работейки като вол, за да ги издържа. Той изпитвал най-дълбока почит към тази майка, която го обичала и го отхранила. Но един ужасен ден се изпълнила злата му орис и той имал нещастieto да срещне Хенаро и Нагуала, а те двамата разбили живота му. С много емоционален тон Паблито каза, че тези двама дяволи отнели неговата душа и душата на майка му. Те убили неговата Мануелита и оставили на нейно място тази ужасна вещица Соледад. Той се вгледа в мен с очи, пълни със сълзи, и каза, че тази отвратителна жена не е неговата майка. Не е възможно тя да е неговата Мануелита.

Той неудържимо плачеше. Не знаех какво да кажа. Неговият изблик на чувства беше толкова неподправен, думите му толкова искрени, че почувствах как ме залива вълна от съчувствие. Мислейки като обикновен цивилизован човек, трябваше да се съглася с него. Действително изглеждаше голямо нещастие за Паблито, че бе пресякъл пътя на дон Хуан и дон Хенаро.

Прегърнах го с ръка през раменете и за малко и аз да заплача. След дълго мълчание той стана и излезе към задната част на къщата. Чух го да си духа носа и да мие лицето си в кофа с вода. Като се върна беше по-спокоен. Дори се усмихваше.

— Не ме разбирай погрешно, Маестро — рече той. — Никого не обвинявам за това, което ми се случи. Такава е била съдбата ми. Хенаро и Нагуалът действаха както подобава на безупречни воители, каквито и бяха. Просто аз съм слаб, това е. И се провалих в моята задача. Нагуалът каза, че единственият ми шанс да избегна атаката на тази ужасна вещица е да обсебя четирите вятъра и да ги превърна в мои четири краища. Но аз не успях. Тези жени се бяха сдушили с онази вещица Соледад и не искаха да ми помогнат. Те искаха да умра.

— Нагуалът ми каза също, че ако аз се проваля, и ти самият няма да имаш големи шансове. Той каза, че ако тя те убие, аз трябва да избягам и да бягам, за да спася живота си. Той се съмняваше дали ще успея да стигна дори до пътя. Той каза, че с твоята сила и с това, което вещицата вече знае, тя ще е несравнима. Така че, когато почувствах, че не бях успял да покоря четирите вятъра, се сметнах мъртъв. И, разбира се, намразих онези жени. Но днес, Маестро, ти ми носиш нова надежда.

Казах му, че неговите чувства към майка му много са ме развълнували. Всъщност бях ужасен от всичко, което се бе случило, но дълбоко се съмнявах, че му бях донесъл каквато и да е надежда.

— Носиш ми надежда — възкликна той с голяма увереност. — През цялото това време се чувствах ужасно. Когато собствената ти майка те гони с брадва, никой не би се чувствал щастлив. Но сега тя вече не представлява опасност, благодарение на теб и на това, което ти направи.

— Онези жени ме мразят, защото са убедени, че съм страхливец. Те просто не могат да проумеят с тъпите си глави, че ние сме различни. Има една съществена разлика, която отличава теб и онези четири жени от мен, Свидетеля и Бениньо. Вие и петимата сте били почти умрели, когато Нагуалът ви е открил. Той ни каза, че веднъж ти дори си се опитал да се самоубиеш. С нас не беше същото. Ние бяхме живи, здрави и щастливи. Ние сме противоположни на вас. Вие сте отчаяни хора; ние — не. Ако Хенаро не бе влязъл в живота ми, днес аз щях да бъда един щастлив дърводелец. Или може би щях да съм умрял. Без значение. Щях да съм направил, каквото можех, и това щеше да е чудесно.

Думите му ме хвърлиха в странно настроение. Трябваше да призная, че беше прав за това, че онези жени и аз бяхме отчаяни хора. Ако не бях срещнал дон Хуан, без съмнение щях да съм мъртъв, но за разлика от Паблито, не бих могъл да кажа, че ми е все едно. Дон Хуан бе дал живот и сила на тялото ми и свобода на духа ми.

Изявленията на Паблито ме накараха да си спомня нещо, което дон Хуан ми беше казал веднъж, когато разговаряхме за един старец, мой приятел. Дон Хуан бе казал много категорично, че животът или смъртта на стареца нямат никакво значение. Малко се разсърдих на това, което сметнах за излишно многословие от страна на дон Хуан.

Казах му, че от само себе си се разбира, че животът и смъртта на този старец нямат значение, тъй като нищо в света не би могло да има каквото и да е значение, освен лично за всеки от нас. „Ето, каза го!“ — възкликна той и се разсмя. „Точно това имам предвид. Животът и смъртта на този старец нямат никакво значение лично за него. Могло е той да умре през 1929, или през 1950, или пък да живее до 1995. Без значение. Всичко е еднакво глупаво за него.“ Животът ми, преди да срещна дон Хуан, бе такъв. Нищо нямаше значение за мен. Държах се сякаш някои неща ме вълнуват, но това беше само пресметнато поведение, за да изглеждам като чувствителен човек.

Паблито ми заговори и прекъсна размишленията ми. Искаше да знае дали ме е оскърбил. Уверих го, че няма нищо. За да подновя разговора, го запитах къде е срещнал дон Хенаро.

— Случи се така, че моят майстор се разболя — каза той. — И се наложи аз да отида на градския пазар вместо него, за да построя няколко нови павилиона за дрехи. Работих там два месеца. Докато бях там, се запознах с дъщерята на собственика на един от павилионите. Влюбихме се един в друг. Направих щанда на баща й малко по-голям от другите, за да можем да се любим с нея под тезгяха, докато сестра й обслужва клиентите.

Един ден Хенаро донесъл торба с лечебни растения на един дюкянджия на отсрещната страна на улицата и докато разговаряли, забелязал, че щандът за дрехи се клати. Внимателно го разгледал, но видял само сестрата, която седяла в един стол и дремела. Дюкянджията казал на Хенаро, че щандът се клати така всеки ден по това време. На следващия ден Хенаро довел Нагуала да види как щандът се тресе; без съмнение и на този ден той се разтресъл. На следващия ден те отново дошли и той пак се клател. Така те изчакали, докато изляза. Този ден се запознах с тях, а скоро след това Хенаро ми каза, че е билкар и ми предложи да ми приготви една доза, от която никоя жена няма да ми устои. Аз обичах жените и се хванах на въдицата. Той безспорно ми направи обещаната доза, но му отне десет години. Междувременно го опознах много добре и го заобичах повече, отколкото ако ми беше роден баща. И сега страшно ми липсва. Така че, виждаш, той ме изигра. Понякога се радвам, че го направи; през повечето време, обаче, ми е неприятно от това.

— Дон Хуан ми е казвал, че магьосниците трябва да получат знак, преди да изберат някого. Имаше ли нещо такова при теб, Паблито?

— Да. Хенаро каза, че му станало любопитно да наблюдава как се тресе щандът и тогава *видял*, че двама души се любят под тезгяха. Затова седнал да ги изчака да излязат; искал да види кои са. Не след дълго момичето се появило на щанда, но мен ме изпуснал. Сметнал за много странно това, че ме пропуснал, след като бил решен да ме види. На следващия ден дошъл с Нагуала. Той също *видял*, че двама души се любят, но когато дошло време да ме хванат, и двамата ме пропуснали. Дошли отново на следващия ден; Хенаро минал зад щанда, а Нагуалът останал да пази отпред. Блъснах се в Хенаро, докато изпълзявах навън. Помислих, че не ме е *видял*, защото все още бях зад завеската, която закриваше малък квадратен отвор, който бях направил на страничната стена. Започнах да лая, за да го накарам да си помисли, че под завесата се е скрило малко кученце. Той изръмжа и също излязъл към мен, карайки ме наистина да повярвам, че от другата страна има едно огромно, зло куче. Така се изплаших, че побягнах в обратната посока и се блъснах в Нагуала. Ако той беше обикновен човек, щях да го поваля на земята, защото се блъснах право в него, но вместо това той ме повдигна като дете. Бях абсолютно смаян. За човек на неговата възраст бе действително силен. Мина ми през ума, че мога да използвам такъв силен човек да ми носи дървения материал. Освен това не исках да се излагам пред хората, които ме бяха видели да търча изпод тезгяха. Попитах го дали е съгласен да работи при мен. Той каза, че е съгласен. Същия ден дойде в магазина и започна работа като мой помощник. Работи в него всеки ден в продължение на два месеца. Не ми дадох никакъв шанс тези двама дяволи. Нелепата картина на дон Хуан като работник на Паблито ми се стори невероятно смешна. Паблито започна да имитира как дон Хуан носел дървения материал на раменете си. Трябваше да се съглася с Ла Горда, че Паблито е толкова добър актьор, колкото и Жозефина.

— Защо са си направили целия този труд, Паблито?

— Трябвало е да ме примамят. Не смяташ, че бих тръгнал с тях просто така, нали? Цял живот бях слушал за магьосници и лечители, вещици и духове, но никога не съм вярвал и дума от това. Тези, които говореха за подобни неща, бяха просто неуки хора. Ако Хенаро ми

беше казал, че той и приятелят му са магьосници, щях да ги зарежа. Но те бяха твърде умни за мен. Тези две лисици бяха наистина хитри. Те не бързаха. Хенаро каза, че би ме изчакал, ако ще и дваисет години. Затова Нагуалът дойде да работи при мен. Аз го поканих, така че всъщност аз им дадох ключа.

— Нагуалът беше прилежен работник. В онези дни аз си падах малко негодник и си мислех, че аз го изигравам. Вярвах, че Нагуалът е просто един глупав стар индианец, затова му казах, че ще го представя пред майстора като мой дядо, защото иначе няма да го наемат, но че ще трябва да получавам процент от надницата му. Нагуалът каза, че няма нищо против. Даваше ми част от няколкото песо, които изкарваше на ден.

— Майсторът бе много впечатлен от моя дядо, защото работеше здравата. Но останалите момчета го вземаха на присмех. Както знаеш, той имаше навика да изпуква всичките си стави от време на време. В магазина той ги изпукваше всеки път, когато носеше нещо. Хората, естествено, си мислеха, че той е толкова стар, че когато носи нещо на гърба си, цялото му тяло скърца.

— Чувствах се ужасно, докато Нагуалът ми беше дядо. Но до това време Хенаро вече бе разпалил алчността ми. Той ми бе казал, че дава на приятеля си някаква растителна храна, приготвена по специална рецепта, която го правела силен като бик. Всеки ден той донасяше по едно вързопче попарени зелени листа и му ги даваше да ги яде. Хенаро каза, че приятелят му не струвал нищо без неговата отвара, и за да ми докаже, два дни не му я дава. Без зелените листа Нагуалът изглеждаше като един невзрачен, обикновен старец. Хенаро ми каза, че аз също мога да използвам неговата отвара, за да накарам жените да ме обичат. Това ме заинтригува и той каза, че можем да станем съдружници, ако му помагам да приготвя отварата и да я дава на приятеля си. Един ден ми показа малко американски пари и каза, че продал първата партида на някакъв американец. Това ме хвана на въдицата и аз станах негов съдружник.

— Със съдружника ми Хенаро имахме велики планове. Той каза, че аз трябва да имам свой собствен магазин, защото с парите, които ще спечелим с неговата рецепта, аз ще мога да си позволя всичко. Купих един магазин, а съдружникът ми плати за него. Полудях от радост, че

съдружникът ми не се шегува, и започнах да работя, като приготвях неговата зелена отвара.

В този момент имах странното убеждение, че дон Хенаро сигурно е използвал психотропни растения за приготвянето на отварата. Заключих, че сигурно е прилягал Паблито да я пие, за да си осигури съдействието му.

— Той даваше ли ти растения на силата, Паблито? — попитах аз.

— Разбира се — отвърна той. — Даваше ми от зелената отвара. Погълнал съм тонове от нея.

Той описа и имитира как дон Хуан стоял пред входната врата на къщата на дон Хенаро в състояние на дълбока летаргия и как мигновено живнал веднага щом устните му докоснали отварата. Паблито каза, че като виждал тази трансформация, искало му се сам да опита.

— От какво беше отварата? — попитах аз.

— От зелени листа — отвърна той. — Всякакви зелени листа, каквито можеше да намери. Ето такъв дявол беше Хенаро. Той говореше за своята рецепта и ме размиваше, докато не ми станеше леко и хубаво. Бога ми, наистина обичах онези дни.

Засмях се от нервност. Паблито завъртя глава наляво-надясно и прочисти гърлото си два-три пъти. Изглежда се мъчеше да не заплаче.

— Както вече казах, Маестро — продължи той, — водеше ме алчността. Тайно си бях запланувал да прецакам съдружника си, щом веднъж се науча сам да приготвям отварата. Хенаро сигурно през цялото време е знаел какво кроя и тъкмо преди да заминя, ме прегърна и каза, че е време да изпълня желанието си; че е време да прецакам съдружника си, защото вече съм се научил да приготвям зелената отвара.

Паблито стана. Очите му бяха пълни със сълзи.

— Този кучи син Хенаро — рече тихо той, — този мръсен дявол. Аз истински го обичах и ако не бях такъв страхливец, какъвто съм, сега щях да приготвям неговата зелена отвара.

Не исках повече да пиша. За да разсея тъгата си, предложих на Паблито да отидем да потърсим Нестор.

Тъкмо бях започнал да събирам бележките си, за да изляза, когато входната врата се отвори с трясък. С Паблито неволно подскочихме и бързо се извърнахме да видим какво става. На вратата

стоеше Нестор. Аз се втурнах към него. Срецнахме се в средата на предната стая. Той едва ли не се метна върху мен и ме разтърси за раменете. Изглеждаше по-висок и по-як, отколкото последния път, когато го бях видял. Дългото му сухо тяло беше придобило почти котешка гъвкавост. Някак си човекът, който ме гледаше, който се взираше в мен, не беше оня Нестор, който познавах. Спомнях си го като много стеснителен човек, който се срамуваше да се усмихне поради кривите си зъби, човек, поверен на Паблито да се грижи за него. Нестор, който ме гледаше сега, беше комбинация от дон Хуан и дон Хенаро. Беше жилав и ловък като дон Хенаро, но имаше хипнотичната властност на дон Хуан. Исках да се насладя на удоволствието да съм смутен, но можах само да се разсмея с него. Той ме потупа по гърба. Свали шапката си. Едва тогава осъзнах, че Паблито нямаше шапка. Забелязах също, че Нестор беше по-тъмен от него и по-як. Застанал до него, Паблито изглеждаше едва ли не крехък. И двамата носеха американски дънки „Левис“, големи якета и обувки с крепирани^[1] подметки.

Присъствието на Нестор в къщата моментално разведри тягостното настроение. Помолих го да дойде при нас в кухнята.

— Идваш точно навреме — обърна се Паблито към Нестор с огромна усмивка, когато седнахме. — Маестрото и аз хленчехме тук, спомняйки си дяволите — Толтеки.

— Наистина ли плачеше, Маестро? — попита Нестор със зловна усмивка на лицето.

— И още как — отвърна Паблито.

Едно съвсем тихо скръцване откъм външната врата накара Паблито и Нестор да замълчат. Ако бях сам, нямаше да забележа или чуя нищо. Паблито и Нестор станаха, аз също. Погледнахме към външната врата; тя се отваряше много внимателно. Помислих, че вероятно Ла Горда се е върнала и отваря вратата безшумно, за да не ни безпокои. Когато вратата най-сетне се отвори достатъчно, за да може един човек да се провре през нея, Бениньо влезе, като че ли се промъкваше в тъмна стая. Очите му бяха затворени и вървеше на пръсти. Напомняше ми на хлапе, което се е промъкнало в киносалон през някой незаключен изход, за да гледа забранен филм и не смее да вдигне ни най-малък шум, като същевременно не вижда нищо в тъмното.

Всички мълчаливо наблюдаваха Бениньо. Той отвори едното си око само колкото да надзърне през него и да се ориентира, след което прекоси на пръсти предната стая и влезе в кухнята. Застана за момент до масата със затворени очи. Паблито и Нестор седнаха и ми направиха знак да сторя същото. Тогава Бениньо се плъзна до мен на пейката. Той леко побутна рамото ми с глава; това слабо докосване означаваше, че трябва да се поместя, за да му направя място на пейката; след това седна удобно, като продължаваше да държи очите си затворени.

Той също бе облечен в „Левис“ като Паблито и Нестор. Малко беше понапълнял в лице, откакто го бях видял последния път, преди години, и пътят на косата му беше някак различен, но не можех да определя как. Кожата му беше по-светла, отколкото си я спомнях, имаше дребни зъби, пълни устни, високи скули, малък нос и големи уши. Винаги ми е изглеждал като дете с недоразвити черти.

Паблито и Нестор, които бяха спрели да говорят, за да наблюдават влизането на Бениньо, подновиха разговора си веднага след като той седна, сякаш нищо не се е случило.

— Разбира се, че и той плачеше с мен — рече Паблито.

— Той не е ревльо като теб — каза Нестор на Паблито.

След това се извърна към мен и ме прегърна.

— Толкова се радвам, че си жив — рече той. — Ние току-що говорихме с Ла Горда и тя каза, че ти си Нагуала, но не ни каза как си оцелял. Как оцеля, Маестро?

В този момент имах странен избор. Можех да поема своята рационална линия на поведение, както винаги бях правил, и да кажа, че нямам ни най-малка представа, което щеше да е истина. Или, можех да кажа, че моят двойник ме е измъкнал от хватката на онези жени. Преценявах наум евентуалния ефект от всяка от двете възможности, когато вниманието ми беше привлечено от Бениньо. Той леко отвори едното си око и ме погледна, след което се захихика и зарови глава в ръцете си.

— Бениньо, няма ли да ми проговориш? — попитах аз.

Той поклати отрицателно глава. Чувствах се неловко до него и реших да попитам какво му е.

— Какво прави той? — запитах Нестор тихо. Нестор разтърка главата на Бениньо и го разтърси.

Бениньо отвори очи и след това пак ги затвори.

— Той си е такъв, нали знаеш. — рече ми Нестор. — Много е стеснителен. Но рано или късно ще отвори очите си. Не му обръщай внимание. Ако се отегчи, ще заспи.

Бениньо поклати утвърдително глава, без да отваря очите си.

— Е, как се измъкна? — настоя Нестор.

— Не искаш ли да ни кажеш? — попита Паблито. Нарочно казах, че двойникът ми бе излязъл от върха на главата ми три пъти. Разказах им какво се беше случило.

Те съвсем не изглеждаха изненадани и приеха разказа ми като нещо естествено. Паблито беше очарован от собствените си размишления, че доня Соледад вероятно няма да успее да се възстанови и в крайна сметка ще умре. Искаше да знае дали съм ударил и Лидия. Нестор му заповяда с жест да мълчи и Паблито покорно спря наред изречението.

— Съжалявам, Маестро — каза Нестор, — но това не е бил двойникът ти.

— Но всички казват, че е бил двойникът ми.

— Знам със сигурност, че не си разбрал правилно Ла Горда, защото докато вървахме с Бениньо към къщата на Хенаро, Ла Горда ни настигна по пътя и ни каза, че ти и Паблито сте тук в тази къща. Тя те нарече Нагуала. Знаеш ли защо?

Разсмях се и казах, че това вероятно се дължи на нейното убеждение, че съм получил най-голямата част от сияйността на Нагуала.

— Един от нас тук е глупак! — рече Бениньо с гръмък глас, без да отваря очите си.

Звукът от гласа му беше толкова необичаен, че аз отскочих настрана от него. Неговото съвсем неочаквано изявление, плюс моята реакция, накара и тримата да се разсмеят. Бениньо отвори едното си око и ме погледна за момент, след което зарови лице в ръцете си.

— Знаеш ли защо нарекохме Хуан Матус Нагуала?

— попита ме Нестор.

Казах, че винаги съм смятал, че това мило прозвище е техния начин да нарекат дон Хуан магьосник.

Бениньо се разсмя така гръмко, че неговият смях заглуши смеха на останалите. Изглежда добре се забавляваше. Той склони главата си

на рамото ми, като че ли беше тежък обект, който не можеше повече да поддържа.

— Нарекохме го Нагуала — продължи Нестор, — защото бе разделен на две. С други думи, винаги когато беше нужно, той можеше да поеме по друга пътека, която ние самите нямаме; нещо излизаше от него — нещо, което не бе двойникът му, а един страховит, заплашителен образ, който приличаше на него, но беше с двойно по-големи размери. Ние нарекохме този образ нагуал и всеки, който го има, е, разбира се, Нагуала.

— Нагуалът ни каза, че ние всички можем да накараме този образ да излезе през главата ни, ако искаме, но че по всяка вероятност никой от нас няма да поиска. Хенаро не го искаше, така че, смятам, и ние не го искаме. Оказва се, че теб са „накиснали“ с него.

Те се закикотиха и завикаха, като че ли събираха стадо добитък. Бениньо ме прегърна през раменете, без да отваря очите си, и се смя до сълзи.

— Защо казваш, че са ме „накиснали“ с него? — попитах аз Нестор.

— За него трябва твърде много енергия — рече той, — твърде много работа. Дори не разбирам как все още стоиш изправен.

— Нагуалът и Хенаро те разделиха веднъж в евкалиптовата горичка. Заведоха те там, защото евкалиптите са твоите дървета. Аз самият бях там и видях, когато те разделиха и извадиха твоя нагуал. Дърпаха те за ушите на две противоположни страни, докато разделиха твоята сияйност и ти вече не беше яйце, а два продълговати къса сияйност. След това отново те събраха, но всеки магьосник, който умее да *вижда*, ще ти каже, че има една огромна пролука в средата.

— Какво е предимството да си разделен?

— Имаш едно ухо, което чува всичко, и едно око, което *вижда* всичко и винаги ще си в състояние да изминеш още една миля, ако ти се наложи. Това, че си разделен, е също причината, поради която ни казаха, че ти си Маестрото.

Те се опитаха да разделят Паблито, но, изглежда, не са успели. Той е твърде разглезен и винаги си е угаждал. Затова е толкова скапан сега.

— Какво е двойникът тогава?

— Двойникът е другият, тялото, което човек получава в *сънуване*. Той изглежда точно като човека.

— Вие всички ли имате двойници? Нестор ме заглежда с изненада.

— Ей, Паблито, разкажи на Маестро за нашите двойници — каза той, смеейки се. Паблито се пресегна през масата и ръзтърси Бениньо.

— Ти му разкажи, Бениньо — рече той. — А най-добре, покажи му го.

Бениньо стана, отвори очите си възможно най-широко и погледна към покрива, след което смъкна панталоните си и ми показа своя пенис.

Хенаросите избухнаха в смях.

— Сериозно ли говореше, като попита за това, Маестро? — попита ме Нестор с нервно изражение.

Уверих го, че съм бил абсолютно сериозен в желанието си да науча каквото и да е, свързано с тяхното познание. Изнесох една дълга реч за осветляване на въпроса — как дон Хуан ме е държал настрана от тях по необясними причини, като по този начин ми е попречил да знам повече за тях.

— Помисли си само — рекох аз, — до преди три дни аз не знаех, че онези четири жени са били чираци на Нагуала, или че Бениньо е бил чирак на дон Хенаро.

Бениньо отвори очите си.

— Ти мисли за това — рече той. — Аз пък не знаех досега, че си толкова тъп.

Той отново затвори очите си и те всички неистово се разсмяха. Нямах друг избор, освен да се присъединя към тях.

— Просто те дразнехме, Маестро — каза Нестор като извинение. — Мислихме, че ти ни дразниш, като ни го натякваш. Нагуалът ни каза, че *виждаш*. Ако е така, ще разбереш, че ние сме жалка картина. Ние нямаме тялото на *сънуването*. Никой от нас няма двойник.

Много сериозно и убедено Нестор каза, че нещо застанало между тях и желанието им да имат двойник. Разбрах го в смисъл, че се е появила някакъв вид бариера, след като дон Хуан и дон Хенаро са заминали. Той смяташе, че вероятно това е резултат от провала на Паблито. Паблито добави, че откакто Нагуалът и Хенаро са заминали,

нещо като че ли ги преследвало и дори Бениньо, който по това време живеел в най-южната част на Мексико, трябвало да се върне. Само когато тримата били заедно, се чувствали спокойни.

— Какво мислиш, че е това? — попитах Нестор.

— Има нещо там, в онази необятност, което ни притегля — отвърна той. — Паблито смята, че вината е негова, задето настрои враждебно онези жени.

Паблито се обърна към мен. Очите му силно блестяха.

— Те ме прокълнаха, Маестро — рече той. — Знам, че аз съм причината за всичките ни беди. Искях да изчезна от тези места след сблъсъка си с Лидия и няколко месеца по-късно заминах за Веракруз. Там бях много щастлив с едно момиче, за което исках да се ожения. Намерих си работа и живеях добре, докато един ден се върнах вкъщи и открих, че онези четири мъжкарани като хищници ме бяха проследили по миризмата. Бяха в къщата ми и измъчваха жена ми. Онази кучка Роза сложи гадната си ръка върху корема на жена ми и я накара да се изходи в леглото, просто така. Водачката им, Стокилограмовото дупе, ми каза, че са прекосили континента, за да ме търсят. Тя просто ме сграбчи за колана и ме изкара навън. Замъкнаха ме на автобусната спирка, за да ме докарат тук. Бях по-бесен и от дявол, но не можех да меря сили със Стокилограмовото дупе. Тя ме вкара в автобуса. Но по пътя за насам аз избягах. Тичах през шубраци и хълмове, докато краката ми се надуха и не можех да си сваля обувките. Едва не умрях. Боледувах девет месеца. Ако Свидетелят не ме беше намерил, щях да съм умрял!

— Не го намерих аз — каза ми Нестор. — Ла Горда го намери. Тя ме заведе до мястото, където беше той; двамата го взехме, занесохме го до автобуса и го доведохме тук. Бълнуваше и трябваше да платим на шофьора допълнителна такса, за да не го свали от автобуса.

С най-драматичен тон Паблито каза, че не е променил решението си; той все още искал да умре.

— Но защо? — попитах аз.

Бениньо отговори вместо него с гръмък, гърлен глас:

— Защото патката му вече не работи — каза той. Звукът от неговия глас беше толкова необичаен, че за момент имах чувството, че говори в пещера. Беше едновременно страшно и неуместно. Разсмях се почти неконтролируемо.

Нестор каза, че Паблито се бил опитал да изпълни задачата си да установи сексуални контакти с жените съгласно инструкциите на Нагуала. Той бил казал на Паблито, че четирите краища на неговия свят вече са поставени на своите места и той трябва само да предяви исканията си към тях. Но когато Паблито отишъл да поиска първия от своите краища, Лидия, тя едва не го убила. Нестор добави, че неговото лично мнение като свидетел на събитието е, че Лидия ударила с глава Паблито, защото той не могъл да изпълни функцията си на мъж и вместо да се притесни от цялата ситуация, тя го ударила.

— Паблито наистина ли се разболя в резултат от този удар или само се е преструвал? — попитах аз полу на шега.

Бениньо отговори със същия гръмък глас:

— Само се преструваше! — рече той. — Това беше просто един удар по главата!

Паблито и Нестор се закискаха и завикаха.

— Не обвиняваме Паблито, че се страхува от онези жени — каза Нестор. — Те всички са като самия Нагуал, страшни воители. Те са жестоки и луди.

— Наистина ли смяташ, че са толкова лоши? — попитах аз.

— Да кажеш, че са лоши, е само част от истината — отвърна Нестор. — Те са точно като Нагуала. Сериозни и мрачни. Когато Нагуалът беше тук, те често седяха близо до него и се взираха в далечината с притворени очи в продължение на часове, понякога на дни.

— Вярно ли е, че преди доста време Жозефина действително е била луда? — попитах аз.

— Това е смешно — рече Паблито. — Не преди доста време; тя и сега е луда. Тя е най-лудата от компанията.

Разказах им какво ми бе сторила. Смятах, че ще оценят смешната страна на нейното великолепно изпълнение. Но разказът ми, изглежда, ги развълнува не по начина, по който очаквах. Те ме слушаха като изплашени деца; дори Бениньо отвори очите си, за да слуша разказа ми.

— Уау! — възкликна Паблито. — Тези кучки са наистина страшни. А водачка им е Стокилограмовото дупе, както знаеш. Тя е тази, която хвърля камъка, а след това скрива ръката си и се преструва на невинно момиченце. Внимавай с нея, Маестро.

— Нагуалът обучи Жозефина да бъде всякаква — каза Нестор. — Тя може да направи каквото поискаш: да плаче, да се смее, да се ядосва — всичко.

— Но каква е, когато не разиграва театър? — запитах Нестор.

— По-луда и от прилеп — отвърна Бениньо с тих глас. — Запознах се с Жозефина още първия ден, когато пристигна. Трябваше да я нося до къщата. С Нагуала постоянно я завързвахме за леглото ѝ. Веднъж тя се разплака за приятелката си, някакво момиченце, с което си играела. Плака три дни. Паблито я утешава и я храни като бебе. Тя е като него. И двамата не знаят как да спрат, щом веднъж са започнали.

Изведнъж Бениньо започна да души въздуха, стана и отиде до печката.

— Той наистина ли е стеснителен? — попитах Нестор.

— Стеснителен и ексцентричен — отвърна Паблито. — Ще бъде такъв, докато не се освободи от формата си. Хенаро ни каза, че рано или късно ще се освободим от формата си, така че няма смисъл да се тормозим да се променим, както ни бе казал Нагуалът. Хенаро ни каза да се наслаждаваме на живота и да не се притесняваме за нищо. Ти и жените се притеснявате и опитвате; ние пък се наслаждаваме. Вие не знаете как да се наслаждавате, а ние не знаем как да се тормозим. Нагуалът наричаше самотормоза безупречност; ние го наричаме глупост, нали така?

— Говори само от свое име, Паблито — рече Нестор. — Бениньо и аз не смятаме така.

Бениньо донесе една паница с храна и я сложи пред мен. Сервира и на останалите. Паблито разгледа паниците и попита Бениньо къде ги е намерил. Бениньо отвърна, че са били в една кутия, където Ла Горда му била казала, че ги е сложила. Паблито ми довери, че тези паници са били техни, преди да се разделят.

— Трябва да внимаваме — рече Паблито нервно. — Тези паници без съмнение са омагьосани. Онези кучки слагат нещо в тях. Бих предпочел да ям от паницата на Ла Горда.

Нестор и Бениньо започнаха да се хранят. Тогава забелязах, че Бениньо ми бе дал кафявата паница. Паблито нервно се суетеше. Искях да го успокоя, но Нестор ме спря.

— Не го приемай толкова на сериозно — рече той. — Той обича да е такъв. Ще седне и ще яде. Точно тук не сполучвате ти и жените.

Не можете да разберете, че Паблито си е такъв. Вие очаквате от всеки да е като Нагуала. Единствено Ла Горда го приема невъзмутимо, но не защото разбира, а защото се е освободила от формата си.

Паблито седна да се храни и ние четиримата изядохме цяла тенджера с храна. Бениньо изми паниците и внимателно ги сложи обратно в кутията, след което всички се настанихме удобно около масата.

Нестор предложи веднага щом се стъмни да излезем да се разходим из една близка клисура, където дон Хуан, дон Хенаро и аз често ходехме. Предложението не ми допадна много. Не се чувствах достатъчно сигурен в тяхната компания. Нестор каза, че те са свикнали да се разхождат в мрака и че изкуството на магьосника е да бъде незабележим дори когато е сред хора. Казах му какво ми бе казал дон Хуан веднъж, преди да ме изостави в една пустош в планините недалеч от тук. Той ми нареди да се концентрирам изцяло върху опитването да не бия на очи. Той каза, че хората от околността се знаят един друг. В нея е нямало много хора, но тези, които живеели там постоянно, се разхождали из околността и разпознавали чужденеца от километри разстояние. Той ми каза, че много от тези хора ходели въоръжени и нямало да се замислят много преди да ме застрелят. „Не се занимавай със същества от другия свят“ — бе казал дон Хуан, смеейки се. — „Истински опасните са мексиканците.“

— Това все още е така — рече Нестор. — Винаги е било така. Затова Нагуалът и Хенаро бяха такива майстори. Научили са се да стават незабележими сред всичко това. Те владееха *изкуството на прикриването*.

Все още беше твърде рано за нашата разходка в мрака. Искях да използвам времето, за да задам на Нестор моя критичен въпрос. Досега все го избягвах; някакво странно чувство ме възпираше да го задам. Сякаш бях изчерпал интереса си след отговора на Паблито. Но точно Паблито ми се притече на помощ и съвсем неочаквано повдигна въпроса, като че ли четеше мислите ми.

— Нестор също скочи в бездната в деня, в който скочихме и ние — рече той. — И така той стана Свидетеля, ти стана Маестрото, а аз — селския идиот.

Небрежно помолих Нестор да ми разкаже за своя скок в бездната. Опитах се да прозвучи като че ли съм слабо заинтересуван. Но

Паблито знаеше истинската природа на моето наложено безразличие. Той се разсмя и каза на Нестор, че съм предпазлив, защото съм дълбоко разочарован от неговия собствен разказ за събитието.

— Сkochих след вас двамата — рече Нестор и ме погледна като че ли очакваше друг въпрос.

— Веднага след нас ли скочи? — попитах аз.

— Не. Трябваше ми известно време, за да се приготвя — рече той. — Хенаро и Нагуалът не ми казаха какво да правя. Този ден беше изпитание за всички нас.

Паблито изглеждаше унил. Той стана от стола си и закрачи из стаята. След това отново седна, поклащайки глава в жест на отчаяние.

— Ти видя ли ни действително да политаме над ръба? — попитах аз Нестор.

— Аз съм Свидетелят — рече той. — Да съм свидетел бе моя път към познанието; да ви кажа безупречно на какво съм свидетел е моята задача.

— Но какво наистина видя? — попитах аз.

— Видях ви двамата, хванали се един друг, да тичате към ръба на бездната — отвърна той. — И след това ви видях като две хвърчила на фона на небето. Паблито се придвижи напред в права линия и после падна надолу. Ти се издигна малко, а след това се отдалечи на малко разстояние от ръба, преди да полетиш надолу.

— Добре, но с телата си ли скочихме? — попитах аз.

— Ами, не мисля, че има друг начин да се направи това — каза той и се разсмя.

— Възможно ли е да е било илюзия? — попитах аз.

— Какво се опитваш да кажеш, Маестро? — попита той сухо.

— Искам да знам какво действително се е случило — казах аз.

— Да не би по някаква случайност да ти е причерняло, като на Паблито? — попита Нестор с блеснали очи.

Опитах се да му обясня естеството на затрудненията ми около този скок. Той не можеше да стои спокойно и ме прекъсна. Паблито се намеси, за да го вразуми и двамата започнаха спор. Паблито се измъкна от него, като тръгна да обикаля около масата полуседнал, държейки се здраво за стола си.

— Нестор не вижда по-далеч от носа си — каза ми той. — Бениньо е същият. Нищо няма да получиш от тях. Но поне имаш моето

съчувствие.

Паблито се закиска така, че раменете му потръпваха, и скри лицето си с шапката на Бениньо.

— Това, което аз мога да ви кажа, е, че вие двамата скочихте — рече ми Нестор в неочакван изблик. — Хенаро и Нагуалът не ви оставиха никакъв друг избор. Това беше тяхното изкуство — да ви примамят и след това да ви отведат до единствената отворена врата. И така вие двамата полетяхте над ръба. Това е, на което бях свидетел. Паблито твърди, че не е почувствал нищо; това е съмнително. Аз знам, че напълно осъзнаваше всичко, но той предпочита да чувства и да казва, че не е било така.

— Наистина не осъзнавах — рече ми Паблито с тон на самозащита.

— Може би — каза Нестор сухо. — Но аз самият осъзнавах и видях телата ви да правят това, което трябваше да направят — да скочат.

Твърденията на Нестор ме поставиха в странно настроение. През цялото време бях търсил потвърждение на това, което аз самият бях усетил. Но веднъж получил го, осъзнах, че то нямаше значение. Да знаеш, че си скочил и да се боиш от това, което си усетил, е едно; да търсиш консенсуално потвърждение, е друго. Тогава разбрах, че едното не е задължително да има връзка с другото. През цялото време бях мислил, че ако намеря някой, който да потвърди, че съм извършил онзи скок, това ще освободи разума ми от неговите съмнения и страхове. Сбъркал съм. Вместо това се разтревожих и се потопих във въпроса още повече.

Започнах да обяснявам на Нестор, че макар да съм дошъл да видях тях двамата с единствената цел да потвърдят, че съм скочил, сега съм променил решението си и наистина не искам да говоря повече за това. И двамата изведнъж заговориха и така се оказахме в тристранен спор. Паблито твърдеше, че не е осъзнавал, Нестор викаше, че Паблито се глези, а аз казвах, че не искам да чуя повече нищо за този скок.

Сега за пръв път ми беше очевидно ясно, че никой от нас нямаше хладнокръвие и самоконтрол. Никой от нас нямаше желание да даде на другия своето неразделно внимание, както правеха дон Хуан и дон Хенаро. Тъй като бях неспособен да поддържам какъвто и да е ред в нашата размяна на мнения, аз се потопих в собствените си

размишления. Винаги съм мислил, че единственият недостатък, който ми пречи да вляза изцяло в света на дон Хуан, е моето упорство да дам рационално обяснение на всичко, но присъствието на Паблито и Нестор ме накара да погледна по нов начин на себе си. Друг мой недостатък беше моята плахост. Отклонях ли се веднъж от безопасните релси на здравия разум, аз вече не можех да вярвам на себе си и се изплашвах от страховитостта на това, което се разкриваше пред мен. Така намирах за невъзможно да повярвам, че съм скочил в бездна.

Дон Хуан твърдеше, че цялата същност на магьосничеството е във възприятието, и, верни на това, той и дон Хенаро разиграха за нашата последна среща една великолепно катарзисна драма на равния планински връх. След като ме накараха да изкажа с висок ясен глас благодарността си към всеки, който някога ми е помагал, бях застинал от възбуда. В този момент те бяха обсебили цялото ми внимание и доведоха тялото ми до състояние да възприеме единствено възможното действие според тяхната терминология: скока в бездната. Този скок беше практическото осъществяване на моето възприятие — не като обикновен човек, а като магьосник.

Бях така погълнат в записването на мислите си, че не съм забелязал кога Нестор и Паблито са прекратили спора и сега и тримата ме гледаха. Обясних им, че по никакъв начин не мога да проумея какво се бе случило при онзи скок.

— Няма нищо за проумяване — рече Нестор. — Нещата просто се случват и никой не може да каже как. Питай Бениньо дали иска да проумява.

— Искаш ли да проумяваш? — попитах Бениньо на шега.

— И още как! — възкликна той с дълбок басов глас, размивайки всички.

— Доставяш си удоволствието да казваш, че искаш да проумееш — продължи Нестор. — Също както Паблито си доставя удоволствието да казва, че не помни нищо.

Той погледна Паблито и ми намигна. Паблито наведе глава.

Нестор ме попита дали съм забелязал нещо в настроението на Паблито малко преди да скочим. Трябваше да призная, че тогава не бях в състояние да забележа нещо толкова неуловимо като настроението на Паблито.

— Воинът трябва да забелязва всичко — каза той. — Това е неговият трик и, както казва Нагуалът, в него е предимството му.

Той се усмихна и направи съзнателен жест на объркване, скривайки лице в шапката си.

— Какво съм пропуснал да забележа в настроението на Паблито? — попитах го аз.

— Паблито вече беше скочил преди да полети над ръба — рече той. — Не трябваше да прави нищо. Със същия успех можеше да седне на ръба вместо да скача.

— Какво искаш да кажеш с това?

— Паблито вече се разпадаше — отвърна той. — Затова си мисли, че е припаднал. Паблито лъже. Той крие нещо.

Паблито ми заговори. Той измърмори няколко неразбираеми думи, след това се отказа и се отпусна тежко на стола си. Нестор също понечи да каже нещо. Аз го спрях. Не бях сигурен дали съм го разбрал правилно.

— Тялото на Паблито ли се разпадаше? — попитах аз. Той дълго се взира в мен, без да каже нито дума.

Седеше от дясната ми страна. Той безшумно се премести на пейката срещу мен.

— Трябва да приемаш на сериозно това, което казвам — рече той. — Няма начин да върнем колелото на времето назад към това, което бяхме преди този скок. Нагуалът каза, че е чест и удоволствие да бъдеш воин и че съдбата на воина е да прави това, което трябва да направи. Трябва да ти кажа безупречно това, на което съм свидетел. Паблито се разпадаше. Докато двамата тичахте към ръба, само ти беше цял. Паблито беше като облак. Той си мисли, че е щял да падне по очи, а ти си мислиш, че си го хванал за ръката да му помогнеш да стигне до ръба. И двамата не сте прави, а аз не се съмнявам, че и за двама ви щеше да е по-добре, ако ти не беше вдигнал Паблито.

Почувствах се по-объркан от всякога. Наистина вярвах, че е искрен в съобщаването на това, което е видял, но пък си спомнях, че държах ръката на Паблито.

— Какво щеше да се случи, ако не бях се намесил? — попитах аз.

— Не мога да отговоря — отвърна Нестор. — Но знам, че повлияхте на сияйността си един на друг. В момента, в който ти го

прихвана с ръка, Паблито стана по-плътен, но ти прахоса ценната си сила за нищо.

— Ти какво направи, след като ние скочихме? — запитах Нестор след дълго мълчание.

— Веднага след като вие двамата изчезнахте — рече той, — нервите ми бяха така разстроени, че не можех да дишам, и също припаднах, не знам за колко дълго. Струваше ми се, че е само за миг. Когато отново дойдох в съзнание, се огледах за Хенаро и Нагуала; нямаше ги. Тичах напред-назад по върха на планината и ги виках, докато прегракнах. Тогава разбрах, че съм сам. Отидох до ръба на скалата и се опитах да потърся знака, който земята дава, когато воинът няма да се върне, но вече го бях изпуснал. Тогава разбрах, че Хенаро и Нагуалът са си отишли завинаги. Дотогава не бях осъзнал, че след като се бяха сбогували с вас двамата, те се бяха обърнали към мен и докато вие тичахте към ръба, те помагаша с ръце и се сбогуваха с мен.

— Да се окажа сам в това време на деня, на онова пусто място, бе повече, отколкото можех да понеса. Отведнъж бях загубил всичките си приятели, които имах на света. Седнах и заплаках. И докато страхът ме обхващаше все повече и повече, аз започнах да крещя възможно най-силно. Виках името на Хенаро, колкото ми глас държи. Дотогава бе станало тъмно като в рог. Вече не можех да различа очертанията на нищо. Знаех, че като воин не биваше да се отдавам на мъката си. За да се успокоя, започнах да вия като койот, както Нагуалът ме е учил. След като вих известно време, се почувствах толкова по-добре, че забравих тъгата си. Забравих, че светът съществува. Колкото повече виех, толкова по-лесно беше да чувствам топлината и защитата на земята.

— Сигурно бяха минали часове. Изведнъж усетих някакъв удар в себе си, зад гърлото, и звук на камбана в ушите. Спомних си какво бе казал Нагуалът на Елихио и Бениньо преди да скочат. Той каза, че усещането в гърлото се появява точно преди да е готов човек да смени скоростта си, а звукът на камбана е средство, което човек може да използва, за да осъществи всичко, което му е необходимо. Тогава поисках да бъда койот. Погледнах ръцете си, които лежаха на земята пред мен. Те бяха променили формата си и изглеждаха като на койот. Видях козината на койот по ръцете и гърдите си. Бях койот! Почувствах се толкова щастлив от това, че се разплаках, както сигурно плаче койотът. Опипах койотските си зъби, дългата и вирната муцуна и

езика си. Някак си знаех, че съм умрял, но не ми пукаше. За мен нямаше значение дали съм се превърнал в койот, дали съм мъртъв или жив. Отидох до ръба на пропастта като койот, на четири крака, и скочих в нея. Нямаше какво друго да направя. — Почувствах, че падам надолу и че койотското ми тяло се преобърна във въздуха. След това отново бях същия, въртейки се във въздуха. Но преди да се ударя в дъното, станах толкова лек, че вече не падах, а се носех. Въздухът минаваше през мен. Бях толкова лек! Мислех, че смъртта ми най-сетне идва в мен. Нещо разбърка вътрешностите ми и аз се разпаднах като сух пясък. Беше тихо и свършено там, където бях. Някак си знаех, че съм там и все пак не бях. Бях нищо. Това е всичко, което мога да кажа. После, съвсем неочаквано, същото нещо, което ме бе направило като сух пясък, отново ме събра в едно цяло. Върнах се към живота и осъзнах, че седя в колибата на един стар мацатекски магьосник. Той ми каза, че името му е Порфирио. Каза, че се радвал да ме види, и започна да ме учи на някои неща за растенията, на които Хенаро не ме беше научил. Той ме заведе на мястото, където се отглеждат растенията, и ми показва същността на растенията, особено белезите на техните същности. Той каза, че ако наблюдавам тези белези, лесно мога да позная кое растение за какво става, дори ако никога не съм го виждал преди. И когато се увери, че съм научил за белезите, той се сбогува, но ме покани отново да му отида на гости. В този момент почувствах силно притегляне и се разпаднах, както преди. Станах на милион частици.

— След това отново бях събран в едно и се върнах да видя Порфирио. В края на краищата той ме бе поканил. Знаех, че мога да отида където поискам, но избрах колибата на Порфирио, защото той бе мил с мен и ме учеше. Не исках да рискувам да попадна на нещо ужасно вместо това. Този път Порфирио ме заведе да видя същността на животните. Там видях моето собствено нагуално животно. Познахме се от пръв поглед. Порфирио бе доволен да види такова приятелство. Видях също нагуала на Паблито и твоя нагуал, но те не искаха да разговарят с мен. Изглеждаха тъжни. Аз не настоях да говоря с тях. Не знаех как сте прекарвали в скока. Знаех, че аз самият съм мъртъв, но моят нагуал каза, че не съм и че вие двамата също сте живи. Попитах за Елихио и моят нагуал каза, че той си е отишъл завинаги. Тогава си спомних, че когато бях свидетел на скока на Елихио и

Бениньо, чух Нагуалът да дава инструкции на Бениньо да не търси странни видения или светове извън неговия собствен. Нагуалът му каза да научава само за собствения си свят, защото в този процес той ще открие единствената форма на сила, достъпна за него. Нагуалът им даде специални наставления да оставят частиците си да се разпръснат възможно най-далеч, за да възвърнат силата си. Аз самият направих същото. Преминавах от *тонала* в *нагуала* и обратно единайсет пъти. И всеки път ме приемаше Порфирио, който ме наставляваше за по-нататък. Всеки път, когато силата ми намаляваше, аз я възстановявах в *нагуала*, докато настъпи един момент, когато я възстанових толкова много, че се озовах обратно на тази земя.

— Доня Соледад ми каза, че на Елихио не му се наложило да скача в бездната — рекох аз.

— Той скочи с Бениньо — каза Нестор. — Попитай го, той ще ти разкаже с любимия си глас.

Обърнах се към Бениньо и го попитах за неговия скок.

— Бъди сигурен, че скочихме заедно! — отвърна той с гърмящ глас. — Но аз никога не говоря за това.

— Какво каза Соледад, че е направил Елихио? — попита Нестор.

Казах им, че доня Соледад бе казала, че Елихио бил подет от вятъра и напуснал света, докато работел на едно открито поле.

— Тя е абсолютно объркана — каза Нестор. — Елихио бе подет от съюзниците. Но той не искаше никой от тях, затова те го пуснаха. Това няма нищо общо със скока. Ла Горда каза, че сте имали сблъсък със съюзниците снощи; не знам какво сте направили, но ако сте искали да ги хванете или да ги примамите да останат с вас, е трябвало да се въртите с тях. Понякога те сами, идват при магьосника и го завъртат. Елихио бе най-добрият воин, който някога е съществувал, така че съюзниците сами дойдоха при него. Ако някой от нас има нужда от съюзниците, ще трябва да ги молим с години, а дори и да го направим, съмнявам се, че съюзниците ще си направят труда да ни помогнат.

— Елихио трябваше да скочи, както всички останали. Аз бях свидетел на скока му. Той бе в една двойка с Бениньо. Много от това, което ни се случва като магьосници, зависи от това какво прави партньорът ни. Бениньо е леко смахнат, защото партньорът му не се върна. Не е ли така, Бениньо?

— Разбира се, че е така! — отвърна Бениньо с любимия си глас.

В този момент отстъпих пред огромното любопитство, което ме мъчеше още от първия миг, в който чух Бениньо да говори. Попитах го как прави този гръмък глас. Той се обърна с лице към мен. Седна изправен и посочи устата си, сякаш искаше внимателно да я гледам.

— Не знам! — прогърмя той. — Просто отварям уста и този глас излиза от нея.

Той сбърчи чело, сви устни и издаде един дълбок, гърмящ звук. Тогава видях, че имаше огромни мускули на слепоочията, които придаваха на главата му различно очертание. Различното беше не пътят на косата му, а цялата горна предна част на главата.

— Хенаро му остави своите шумове — каза ми Нестор. — Изчакай само да пръдне.

Имах чувството, че Бениньо се готви да покаже способностите си.

— Чакай, чакай, Бениньо — казах аз, — не е необходимо.

— Глупости! — възкликна Бениньо с тон на разочарование. — Запазил съм най-хубавата специално за теб.

Паблито и Нестор се разсмяха така силно, че дори Бениньо загуби безизразната си физиономия и се закиска с тях.

— Кажи ми какво още се случи с Елихио — попитах аз Нестор, след като отново се бяха успокоили.

— След като Елихио и Бениньо скочиха — отвърна Нестор, — Нагуалът ме накара бързо да погледна над ръба, за да уловя знака, който земята дава, когато воините скачат в бездната. Ако има нещо като малък облак или слаб порив на вятър, времето на война на земята още не свършило. В деня, когато Елихио и Бениньо скочиха, аз усетих едно полъхване от страната, където бе скочил Бениньо, и знаех, че времето му още не е свършило. Но страната на Елихио бе тиха.

— Какво смяташ, че се е случило с Елихио? Умрял ли е?

И тримата се взряха в мен. Известно време мълчаха. Нестор разтриваше с две ръце слепоочията си. Бениньо се кискаше и клатеше глава. Понечих да обясня, но Нестор ми даде знак с ръце да спра.

— Ти сериозно ли ни задаваш въпросите си? — попита ме той.

Бениньо отговори вместо мен. Когато не се правеше на шут, гласът му бе дълбок и мелодичен. Той каза, че Нагуалът и Хенаро така са ни обучили, че всеки от нас разполага с информация, която останалите нямат.

— В такъв случай ние ще ти кажем кое какво е — рече Нестор, като се усмихваше, сякаш голям товар бе свален от плещите му. — Елихио не е умрял. Съвсем не.

— Къде е той сега? — попитах аз.

Те отново се спогледаха. Струваше ми се, че полагат огромни усилия да не се разсмеят. Казах им, че всичко, което знам за Елихио, е това, което доня Соледад ми бе казала. А тя беше казала, че Елихио е отишъл в другия свят, за да се присъедини към Нагуала и Хенаро. На мен това ми прозвуча така, като че ли и тримата са мъртви.

— Защо говориш така, Маестро? — попита Нестор с тон на дълбока загриженост. — Дори Паблито не говори така.

Мислех, че Паблито ще се възпротиви. Той почти стана, но изглежда промени решението си.

— Да, вярно е — рече той. — Дори аз не говоря така.

— Добре, ако Елихио не е умрял, тогава къде е? — попитах аз.

— Соледад вече ти е казала — рече Нестор меко. — Елихио отиде да се присъедини към Нагуала и Хенаро.

Реших, че е най-добре да не задавам повече въпроси. Не исках разпитванията ми да звучат настойчиво, но все така се оказваше. Освен това имах чувството, че те не знаеха много повече от мен.

Нестор изведнъж стана и закрачи напред-назад пред мен. Накрая ме издърпа от масата, като ме хвана под мишниците. Не искаше да пиша. Той ме попита дали и на мен ми е причерняло като на Паблито в момента на скачането и не помня нищо. Казах му, че съм имал поредица от ярки сънища или видения, които не мога да обясня, и че съм дошъл при тях, за да получа някакво разяснение. Те поискаха да им разкажа всичките си видения.

След като чува разказа ми, Нестор каза, че виденията ми имали странна последователност и че само първите две от тях били от голямо значение и от тази земя; останалите били видения от чужди светове. Той обясни, че моето първо видение има особена стойност, защото е истинско знамение. Той каза, че магьосниците винаги приемат първото събитие от коя да е поредица като план или карта на това, което ще се случи по-късно.

Във въпросното видение аз гледах към някакъв чуждоземен свят. Имаше една огромна скала точно пред очите ми и тази скала беше разцепена на две. През широката пролука виждах една безкрайна

фосфоресцираща равнина, нещо като долина, която бе окъпана в зеленикаво-жълта светлина. От едната страна на долината, отдясно, и частично закрита от погледа ми от огромната скала, имаше една невероятна куполовидна постройка. Беше тъмна, почти въгленовосива. Ако размерите ми са били като в света на обикновения живот, куполът трябва да е бил 15 хиляди метра висок и хиляди метра широк. Тази необятност ме порази. Усетих световъртеж и изпаднах в състояние на разпадане.

За пореден път се възстанових от него и се озовах на една много неравна и все пак плоска повърхност. Тя беше лъскава и безкрайна също както равнината, която бях видял преди. Простираше се докъдето погледът ми стигне. Скоро осъзнах, че мога да обръщам главата си в която посока искам в хоризонтална линия, но не мога да погледна себе си. Можех обаче подробно да разгледам околността, като въртя главата си отляво надясно и обратно. Въпреки това, когато поисках да се извъртя, за да погледна зад себе си, не можах да помръдна тялото си.

Равнината се простираше еднообразно, еднаква от лявата и от дясната ми страна. Не се виждаше нищо друго, освен един безкраен, белезникав блясък. Искях да погледна земята под краката си, но очите ми не можеха да помръднат надолу. Повдигнах нагоре глава, за да погледна към небето; всичко, което видях, бе още една безкрайна белезникава повърхност, която, изглежда, бе съединена с тази, върху която стоях. Тогава ме осени някакво прозрение и почувствах, че всеки момент нещо ще ми бъде разкрито. Но внезапното и опустошително разтърсване от разпадането спря това разкритие. Някаква сила ме притегли надолу — като че ли белезникавата повърхност ме бе погълнала.

Нестор каза, че моето видение на купола е от огромно значение, защото точно тази форма била избрана от Нагуала и Хенаро — като видение на мястото, където всички ние ще трябва да се срещнем с тях един ден.

В този момент Бениньо ми заговори и каза, че той бил чул как инструктират Елихио да намери точно този купол. Той каза, че Нагуалът и Хенаро настоявали Елихио да ги разбере правилно. Те винаги били смятали Елихио за най-добрия; затова му били поръчали да намери този купол и да влиза под белезникавите му сводове отново и отново.

Паблито каза, че те и тримата били инструктирани да намерят този купол, ако могат, но че никой от тях не е успял. Тогава аз се оплаках, че нито дон Хуан, нито дон Хенаро са ми споменавали някога подобно нещо. Не бях получил никакви инструкции що се отнася до купол.

Бениньо, който седеше на масата срещу мен, внезапно стана и дойде при мен. Той седна от лявата ми страна и много тихо ми прошепна в ухото, че вероятно двамата старика са ме инструктирали, но аз не си спомням, или пък че не са ми казали нищо за това, за да не фиксирам вниманието си върху него, щом веднъж го открия.

— Защо е толкова важен куполът? — попитах аз Нестор.

— Защото това е мястото, където са сега Нагуалът и Хенаро — отвърна той.

— А къде е този купол? — попитах аз.

— Някъде по тази земя — рече той.

Наложи се да им обясня надълго и нашироко, че постройка с такива размери не е възможно да съществува на нашата планета. Казах, че моето видение е било по-скоро като сън и че толкова висок купол би могъл да съществува само във фантазиите. Те се разсмяха и нежно ме потупаха, като че ли глезеха дете.

— Ти искаш да знаеш къде е Елихио — рече Нестор съвсем неочаквано. — Ами, той е под белите сводове на онзи купол с Нагуала и Хенаро.

— Но този купол беше едно видение — възпротивих се аз.

— Тогава Елихио е във видение — рече Нестор. — Спомни си какво ти каза Бениньо току-що. Нагуалът и Хенаро не са ти поръчали да откриеш този купол и да се връщаш в него отново и отново. Ако бяха го направили, ти нямаше да си тук. Щеше да си като Елихио, в купола от онова видение. Разбираш ли, Елихио не е умрял както умира един човек на улицата. Той просто не се върна от своя скок.

Неговото твърдение беше потресаващо за мен. Не можех да отхвърля спомена за живостта на виденията, които бях имал, но по някаква странна причина исках да поспоря с него. Нестор, без да ми даде време да кажа каквото и да било, разясни позицията си още малко. Той ми припомни едно от моите видения — предпоследното. Това ми видение бе най-кошмарното от всичките. В него аз бях преследван от някакво странно същество, което не виждах. Знаех, че е

там, но не можех да го видя — не защото бе невидимо, а защото светът, в който бях, ми беше така невероятно непознат, че за нищо не можех да определя какво е. Каквито и да са били елементите на моето видение, те положително не бяха от тази земя. Емоционалното изтощение, което преживях, бидейки изгубен в такова място, почти надхвърляше това, което можех да понеса. В един момент повърхността, върху която стоях, започна да се тресе. Почувствах, че хлътва под краката ми, и аз сграбчих нещо като клон или придатък към нещо, което ми приличаше на дърво, което висеше точно над главата ми, хоризонтално. В момента, в който го докоснах, това нещо се обви около китката ми, като че ли беше изпълнено с нерви и усещаше всичко. Почувствах, че се издигам на огромна височина. Погледнах надолу и видях едно невероятно животно; знаех, че това е онова невидимо същество, което ме бе преследвало. То излизаше от една повърхност, която приличаше на земята. Виждах огромната му уста, зейнала като пещера. Чух един смразяващ кръвта, абсолютно неземеен рев, нещо като пронизително металическо издихание, при което пипалото, което ме бе хванало, се размота и аз паднах в онази приличаща на пещера уста. Видях всяка подробност на тази уста, докато падах в нея. След това тя се затвори с мен вътре. Почувствах незабавен натиск, който смаза тялото ми. — Ти вече си умрял — каза Нестор. — Това животно те е изяло. Осмелил си се да отидеш отвъд този свят и си открил самия ужас. Нашият живот и нашата смърт не са нито повече, нито по-малко реални от твоя кратък живот на онова място и твоята смърт в устата на онова чудовище. Този живот, в който сме сега, е само едно дълго видение. Не разбираш ли? Нервни тръпки преминаха по тялото ми. — Аз не отидох отвъд този свят — продължи той, — но знам за какво говоря. Не мога да разкажа приказки на ужасите като теб. Всичко, което направих, беда посетя Порфирио десет пъти. Ако зависеше от мен, аз щях да остана там завинаги, но единайсетиет ми отскок бе толкова силен, че промени посоката ми. Усетих, че съм подминал колибата на Порфирио и вместо да се озова пред вратата му, аз се озовах в града, съвсем близо до дома на един приятел. Стори ми се забавно. Знаех, че съм пътувал между *тонала* и *нагуала*. Никой не ми бе казал, че пътуванията трябва да са от някакъв специален вид. Затова ми стана любопитно и реших да посетя приятеля си. Започнах да се чудя дали наистина ще успея да го видя.

Отидох до къщата му и почуках на вратата, точно както бях чукал хиляди пъти. Жена му ме покани да вляза, както винаги бе правила, и разбира се приятелят ми си беше вкъщи. Казах му, че съм дошъл в града по работа и той дори ми върна известна сума пари, които ми дължеше. Сложих парите в джоба си. Знаех, че приятелят ми и жена му, и парите, и къщата му, и градът бяха точно като колибата на Порфирио — едно видение. Знаех, че някаква сила извън мен ще ме разпадне всеки момент. Затова седнах да се насладя изцяло на моя приятел. Смяхме се и се шегувахме. И смея да кажа, че аз бях забавен, весел и чаровен. Останах там дълго време в очакване на разтърсването; и тъй като то не дойде, аз реших да си тръгна. Сбогувах се и му благодарих за парите и неговото приятелство. Тръгнах си. Искях да разгледам града преди силата да ме е отнесла. Разхождах се безцелно цяла нощ. Стигнах чак до хълмовете, които се издигат над града, и когато слънцето изгря, едно прозрение ме удари като гръм. Бях се върнал в света и силата, която щеше да ме разпадне, се бе успокоила и щеше да ми позволи да остана в него за известно време. Щях да видя родното си място и да се радвам на тази земя още малко. Какво велико щастие, Маестро! Но не мога да кажа, че не ми беше приятно приятелството на Порфирио. Двете видения са еднакви, но аз предпочитам видението на моята форма и моята земя. Вероятно това е глезотията ми.

Нестор млъкна и те тримата се загледаха в мен. Почувствах се заплашен, както никога досега. Една част от мен изпитваше страхопочитание пред това, което беше казал, друга искаше да се сбие с него. Започнах да споря с него без всякакъв смисъл. Неадекватното ми настроение трая известно време, след което осъзнах, че Бениньо ме гледа с някакво много зло изражение. Той беше заковал погледа си върху гърдите ми. Почувствах, че внезапно нещо зловещо притисна сърцето ми. Започнах да се потя, сякаш точно пред лицето ми имаше нагревател. Ушите ми забучаха.

Точно в този момент до мен се приближи Ла Горда. Тя беше последното нещо, което очаквах да видя. Бях сигурен, че Хенаросите се чувстват по същия начин. Те прекратиха заниманията си и погледнаха към нея. Паблито пръв се отърси от изненадата си.

— Защо трябва да влизаш така? — попита той с умоляващ глас.
— Подслушвала си от съседната стая, нали?

Тя каза, че била в къщата само от няколко минути, след което е дошла в кухнята. А причината да стои безшумно била не толкова да подслушва, колкото да упражни уменията си да бъде незабележима.

Присъствието ѝ породило странно затишие. Искан отново да отрицая потока от излияния на Нестор, но преди да успея да изрека каквото и да е, Ла Горда каза, че сестричките са на път към къщата и всеки момент ще влязат през вратата. Хенаросите веднага станаха, като че ли бяха дръпнати с една и съща връв. Паблитото нарами стола си.

— Хайде да се разходим в мрака, Маестро — рече Паблитото.

Ла Горда каза с най-повелителен тон, че все още не мога да тръгна с тях, защото тя още не ми е казала всичко, което Нагуалът ѝ е поръчал да ми каже.

Паблитото се извърна към мен и ми намигна.

— Аз ти казах — рече той. — Те са властни, мрачни кучки. Аз много се надявам ти да не си като тях, Маестро.

Нестор и Бениньо казаха „Лека нощ“ и ме прегърнаха. Паблитото просто тръгна, носейки стола си като раница. Излязоха откъм задната страна.

След няколко секунди един ужасно силен удар по входната врата ни накара с Ла Горда да скочим на крака. Паблитото отново влезе в стаята със стола на гръб.

— Ти си помисли, че няма да кажа лека нощ, нали? — попита ме той и излезе, смеейки се.

---

[1] Креп — в случая висококачествен каучук на листа с грапава повърхност. — Бел. прев. ↑

ИЗКУСТВОТО НА СЪНУВАНЕТО

На СЛЕДВАЩИЯ ДЕН бях сам цялата сутрин. Работих върху бележките си. Следобед помогнах с колата на Ла Горда и сестричките да пренесат мебелите си от къщата на доня Соледад в тяхната къща.

Привечер Ла Горда и аз седнахме в столовата сами. Известно време мълчахме. Бях много уморен.

Ла Горда наруши мълчанието и каза, че те всички били твърде самодоволни, откакто Нагуалът и Хенаро заминали. Всеки от тях бил погълнат в своите собствени задачи. Тя каза, че Нагуалът ѝ наредил да бъде безпристрастен воин и да следва всеки път, който съдбата ѝ е избрала за нея. Ако Соледад беше отнела силата ми, Ла Горда трябвало да избяга и да се опита да спаси сестричките, а след това да се присъедини към Бениньо и Нестор — двамата Хенароси, които единствено щели да оцелеят. Ако сестричките ме бяха убили, тя трябвало да се присъедини към Хенаросите, защото сестричките вече нямало да имат нужда да бъдат с нея. Ако аз не бях оцелял от атаката на съюзниците, а тя останела жива, тогава трябвало да напусне тази област и да се справя сама. Тя ми каза, с блеснали очи, че била сигурна, че нито един от двамата нямало да оцелее и затова се сбогувала със сестрите си, със своя дом и с хълмовете.

— Нагуалът ми каза, че ако оцелеем от атаката на съюзниците — продължи тя, — аз трябва да направя всичко за теб, защото това ще е моят воински път. Затова се намесих снощи и прекъснах онова, което ти правеше Бениньо. Той притискаше гърдите ти с очи. Това е неговото изкуство като *прикривач*. Ти вчера видя ръката на Паблито; и тя беше част от същото изкуство.

— Що за изкуство е това, Горда?

— Изкуството на *прикривана*. То беше пристрастието на Нагуала и Хенаросите са истинските му рожби в това отношение. Ние, от друга страна, сме *сънувачи*. Твоят двойник е сънуването.

Това, което казваше, беше ново за мен. Исках да разясни изявленията си. Спрях за момент да прочета това, което бях написал, за да избира най-подходящия въпрос. Казах ѝ, че първо искам да науча какво знае тя за моя двойник, а след това исках да узная за изкуството на *прикриването*.

— Нагуалът ми каза, че твоят двойник е нещо, което отнема много сила, за да излезе — рече тя. — Той смяташе, че вероятно енергията ти ще е достатъчна да го изкараш от себе си два пъти. Затова той обучи Соледад и сестричките или да те убият, или да ти помогнат.

Ла Горда каза, че съм имал повече енергия, отколкото мислел Нагуалът, и че двойникът ми е излязъл три пъти. Очевидно атаката на Роза не е била необмислена постъпка; напротив, тя много хитро е пресметнала, че ако ме нарани, аз ще съм безпомощен; същия „номер“, който доня Соледад бе опитала с кучето. Бях дал възможност на Роза да ме удари, когато извиках към нея, но тя не успя да ме нарани. Вместо това моят двойник излезе и нарани нея. Ла Горда каза, че Лидия ѝ казала, че Роза не искала да се събуди, когато всички трябвало да побегнем от къщата на Соледад, затова Лидия извила наранената ѝ ръка. Роза не почувствала никаква болка и веднага разбрала, че съм я бил излекувал, което за тях означавало, че съм пресушил силата си. Ла Горда потвърди, че сестричките са много хитри и че били запланували да изцедят силата ми; с тази цел така много настоявали да излекувам Соледад. Веднага щом Роза разбрала, че и нея съм излекувал, тя сметнала, че съм непоправимо изнемощял. Оставало само да изчакат Жозефина, за да ме довърши.

— Сестричките не знаеха, че когато излекува Роза и Соледад, ти възстанови също така и себе си — рече Ла Горда и се разсмя, като че ли беше шега. — Затова имаше достатъчно енергия да изкараш двойника си трети път, когато сестричките се опитаха да отнемат сияйността ти.

Казах ѝ за видението, което бях имал на доня Соледад, сгушена до стената в стаята си, и как бях смесил това видение с осезанието си, като накрая почувствах онова лепкаво вещество на челото ѝ.

— Това е било истинско *виждане* — рече Ла Горда. — Ти си *видял* Соледад в стаята ѝ, макар че тя беше с мен около къщата на Хенаро, а след това си *видял* своя нагуал на челото ѝ.

В този момент се почувствах принуден да ѝ разкажа подробностите на цялото си преживяване, особено осъзнаването че действително лекувам доня Соледад и Роза, като докосвам лепкавото вещество, което чувствах, че е част от мен.

— Да видиш това нещо върху ръката на Роза също е било истинско *виждане* — рече тя. — И си бил абсолютно прав — това вещество си бил ти. То е излязло от тялото ти и е било твоя нагуал. Докосвайки го, ти си го върнал обратно.

След това Ла Горда ми каза, като че ли разбулваше тайна, че Нагуалът ѝ наредил да не разкрива факта, че тъй като всички ние имаме една и съща сияйност, ако моят нагуал докосне някой от тях, аз няма да изнеможея, както би станало, ако нагуалът ми докосне обикновен човек.

— Ако твоят нагуал ни докосне — рече тя, — пляскайки ме леко по главата, — твоята сияйност остава на повърхността. Можеш да си я вземеш обратно и нищо не се губи.

Казах ѝ, че ми е невъзможно да повярвам на същината на обяснението ѝ. Тя сви рамене, сякаш да покаже, че това не я засяга. Тогавя я попитах какъв смисъл влага в употребата на думата *нагуал*. Казах, че дон Хуан ми бе обяснил *нагуала* като неподлежащия на описание принцип, изворът на всичко.

— Така е — рече тя, усмихвайки се. — Знам какво е имал предвид. *Нагуалът* е във всичко.

Изтъкнах пред нея, малко надменно, че със същия успех може да се каже и обратното — че *тоналът* е във всичко. Тя внимателно обясни, че няма противоречие и че твърдението ми е вярно: *тоналът* също бил във всичко. Тя каза, че *тоналът*, който е във всичко, лесно се долавя от сетивата ни, докато *нагуалът*, който е във всичко, се разкрива само за окото на магьосника. Тя добави, че ние можем да се натъкваме на най-странната гледка на *тонала* и тя да ни плаши, да буди страхопочитание у нас или да ни оставя безразлични, защото всеки от нас може да види тази гледка. За *нагуала*, от друга страна, са необходими изострените сетива на магьосника, за да можеш изобщо да го видиш. При все това обаче и *тоналът*, и *нагуалът* присъстват във всичко по всяко време. Следователно магьосникът има право, като казва, че „гледането“ се състои в това да съзреш *тонала*, който е във всичко, а „виждането“, от друга страна, се състои в това да съзреш

нагуала, който също е във всичко. Съобразно с това, ако воинът наблюдава света като човешко същество, той гледа, но ако го наблюдава като магьосник, той „вижда“, и това, което вижда, трябва с пълно право да се нарича *нагуал*.

След това тя повтори причината, посочена ми и от Нестор порано, поради която наричат дон Хуан Нагуала, и потвърди, че аз също съм Нагуала заради образа, който излязъл от главата ми.

Поисках да узная защо бяха нарекли този образ мой двойник. Тя каза, че смятали, че съм запознат с тази тяхна шега. Те винаги били наричали този образ двойник, защото бил два пъти по-голям от размерите на човека, който го има.

— Нестор ми каза, че не е чак толкова хубаво да имаш този образ — рекох аз.

— Не е нито хубаво, нито лошо — каза тя. — Ти го имаш и това те прави Нагуала. Това е всичко. Един от нас осмината трябва да бъде Нагуала и това си ти. Можеше да е Паблито или аз, или който и да е.

— Кажи ми сега, какво представлява изкуството на *прикриването*? — попитах аз.

— Нагуалът беше *прикривач* — каза тя и се взря в мен. — Сигурно знаеш това. Той те е учил да се *прикриваш* от самото начало.

Хрумна ми, че това, за което наемкаше тя, дон Хуан наричаше „ловеца“. Той без съмнение ме бе учил да бъда ловец. Казах ѝ, че дон Хуан ми бе показал как да ловувам и да залагам капани. Но че думата *прикривач*, която тя употребяваше, бе по-точна.

— Ловецът просто ловува — рече тя. — *Прикривачът* издебва всичко, включително себе си.

— Как го прави?

— Безупречният *прикривач* може да превърне всичко в жертва. Нагуалът ми каза, че ние можем да издебнем дори собствените си слабости.

Спрях да пиша и се опитах да си спомня дали някога дон Хуан ми бе представял тази необикновена възможност: да издебна слабостите си. Не можах да си спомня да го е казвал някога с тези думи.

— Как можеш да издебнеш слабостите си, Горда?

— Както дебнеш плячка. Проследяваш ежедневните си действия, докато опознаеш всичко, което вършат слабостите ти, след което се

нахвърляш върху тях и ги улавяш като зайци в клетка.

Дон Хуан ми бе казал същото за ежедневните действия, но в смисъл, че това е основен принцип, който всеки ловец трябва да знае. Нейното разбиране и прилагане на този принцип, обаче, беше по-прагматично от моето.

Дон Хуан бе казал, че всеки навик е по същество едно „правене“⁷ и това правене се нуждае от всичките ... си съставни части, за да функционира. Ако някои от частите липсват, правенето се разглобява. Под „правене“ той разбираше всяка свързана и смислена поредица от действия. С други думи, навикът се нуждае от всичките си съставни действия, за да бъде жизнена дейност.

После Ла Горда описа как бе издебнала собствената си слабост да яде прекомерно. Тя каза, че Нагуалът ѝ предложил да се заеме първо с най-голямата част от този навик, която била свързана с работата ѝ на перачка; тя ядяла всичко, което клиентите ѝ давали, докато разнасяла прането по домовете им. Тя очаквала Нагуалът да ѝ каже какво да направи, но той само се разсмял и се подиграл с нея, като ѝ казал, че в момента, в който спомене нещо, което тя да направи, тя ще започне да се бори да не го прави. Той казал, че това е присъща черта на хората; те обичат да им се казва какво да правят, но още повече обичат да се борят да не вършат това, което им е казано да направят, и така намразват човека, който им го е казал.

В продължение на години тя не можела да измисли нищо, което да направи, за да издебне слабостта си. Един ден обаче така ѝ писнало да бъде дебела, че отказала да яде 23 дни. Това било първото действие което разтърсило навика ѝ. След това ѝ дошла идеята да напъха в устата си гъба, за да накара клиентите си да мислят, че има болен зъб и не може да яде. Хитрината имала ефект не само върху клиентите ѝ, които престанали да ѝ дават храна, но и върху нея самата, тъй като тя имала усещането, че яде, дъвчейки гъбата. Ла Горда се разсмя, като ми разказа как години наред ходела с гъба в устата, докато разруши навика си да яде прекомерно.

— Това ли бе всичко, от което имаше нужда, за да се отучиш от навика си? — попитах аз.

— Не. Трябваше също така да се науча да ям като воин.

— А как яде воинът?

— Воинът яде безмълвно, бавно и съвсем малко на едно ядене. Аз обичах да говоря, докато ям, ядях бързо и поглъщах огромни количества храна на едно ядене. Нагуалът ми каза, че воинът изяжда четири хапки за един път. След малко изяжда още четири и така нататък.

Освен това воинът изминава десетки мили на ден. Слабостта ми да ям никога не ми позволяваше да ходя дълго. Аз я разруших, като ядях по четири хапки на всеки час и се разхождах продължително. Понякога вървах по цял ден и цяла нощ. Така се отървах от тлъстините по дупето си.

Тя се разсмя при спомена за прякора, който дон Хуан ѝ бе дал.

— Но издебването на слабостите не е достатъчно, за да се отърсиш от тях — рече тя. — Можеш да ги дебнеш от днес до второто пришествие без никакъв резултат. Затова Нагуалът не искаше да ми каже какво да направя. Това, от което воинът действително се нуждае, за да бъде безупречен *прикривач*, е да има цел.

Ла Горда разказа как бе живяла ден за ден, преди да срещне Нагуала, без нищо, което да очаква. Тя нямала никакви надежди, никакви мечти, никакво желание за нищо. Възможността да яде, обаче, била винаги отворена пред нея; поради някаква необяснима за нея причина всеки божи ден тя имала достъп до огромни количества храна. Толкова огромни, че в един момент тя тежала 110 килограма.

— Яденето беше единственото нещо, което ми доставяше удоволствие в живота — рече Ла Горда. — Освен това, аз не смятах, че съм дебела. Мислех, че съм доста хубава, и че хората ме харесват такава, каквата съм. Всички казваха, че изглеждам здрава.

— Нагуалът ми каза нещо много странно. Той каза, че притежавам огромна лична сила и благодарение на това винаги успявам да измъкна храна от приятели, докато роднините в собствената ми къща гладували.

— Всеки има достатъчно лична сила за нещо. При мен номерът беше да пренасоча личната си сила от храната към воинската си цел.

— А каква е тази цел, Горда? — попитах аз полу на шега.

— Да вляза в другия свят — отвърна тя с усмивка и се направи, че иска да ме чукне с пръст по главата, както правеше дон Хуан, когато смяташе, че се глезя.

Светлината вече не ми стигаше, за да пиша. Помолих я да донесе фенер, но тя се оплака, че е много изморена и трябва да поспи малко преди да са дошли сестричките.

Отидохме в предната стая. Тя ми даде едно одеало, след това се загърна в друго и моментално заспа. Седнах, опрял гръб на стената. Тухлената повърхност на леглото беше твърда дори с четирите сламеника върху нея. Беше по-удобно да легна. В момента, в който го направих, заспах.

Събудих се внезапно от една непоносима жажда. Искях да отида в кухнята и да пия вода, но не можех да се ориентирам в тъмното. Напипах Ла Горда, увита в одеалото си, до мен. Разтърсих я два-три пъти и я помолих да ми каже къде да намеря малко вода. Тя промърмори нещо неразбираемо. Очевидно беше така дълбоко заспала, че не искаше да се разбужда. Отново я разтърсих и изведнъж тя се събуди; само че не беше Ла Горда. Този, когото разтърсвах, ми извика с груб мъжки глас да млъкна. На мястото на Ла Горда лежеше мъж! Моментално ме обзе неконтролируем страх. Сkochих от леглото и се втурнах към входната врата. Само че чувството ми за ориентация не работеше и аз се озовах в кухнята. Грабнах един фенер и го запалих възможно най-бързо. В този момент Ла Горда се появи откъм задната страна на къщата и ме попита дали се е случило нещо. Развълнувано ѝ казах какво бе станало. И тя самата изглеждаше малко обърквана. Устата ѝ беше отворена, а очите ѝ бяха загубили обичайния си блясък. Тя тръсна енергично глава и това като че ли възвърна живостта ѝ. Тя взе фенера и ние влязохме в предната стая.

В леглото нямаше никой. Ла Горда запали още три фенера. Изглеждаше разтревожена. Тя ми каза да остана там, където съм, и отвори вратата към тяхната стая. Забелязах светлина, идваща от вътрешността на стаята. Тя затвори вратата и каза с безразличен тон да не се притеснявам, нямало нищо и че щяла да ни приготви нещо за ядене. С бързината и умението на първокласен готвач тя приготви храната. Направи също и гореща напитка от царевично брашно. Седнахме един срещу друг и ядохме в пълно мълчание.

Вечерта беше студена. Като че ли щеше да вали. Трите газови фенера, които тя бе донесла в столовата, излъчваха мека жълтеникава светлина, която беше много успокояваща. Тя взе няколко дъски, които бяха складирани на пода до стената и ги постави вертикално в един

дълбок жлеб на напречната поддържаща греда на покрива. На пода, успоредно на гредата, имаше една дълга цепнатина, която служеше да държи дъските изправени. В резултат се получи една подвижна стена, която затвори столовата.

— Кой беше в леглото? — попитах аз.

— В леглото, до теб, е била Жозефина, кой друг? — отвърна тя, сякаш наслаждавайки се на думите си, и се разсмя. — Тя е майстор в подобни шеги. За момент си помислих, че е нещо друго, но после долових уханието, което тялото на Жозефина излъчва, когато тя върши някоя от лудориите си.

— Какво се опитваше да направи? Да ме изплаши до смърт ли? — попитах аз.

— Ти не си им любимец, както знаеш — отвърна тя. — Те не обичат да ги отклоняват от пътя, който познават. Неприятно им е, че Соледад си отива. Те не искат да разберат, че ние всички ще напуснем това място. Изглежда времето ни свърши. Узнах го днес. Като излязох от къщата, усетих, че онези голи хълмове ме уморяват. Никога досега не съм се чувствала така.

— Къде мислите да отидете?

— Не знам още. Като че ли това зависи от теб. От твоята сила.

— От мен ли? По какъв начин, Горда?

— Нека да ти обясня. В деня преди да пристигнеш, сестричките и аз отидохме в града. Искях да те открия в града, защото бях имала едно много странно видение в моето сънуване. В това видение аз бях с теб в града. Видях те в моето видение така ясно, както те виждам сега. Ти не ме познаваше, но ми заговори. Не можах да разбера какво каза. Връщах се към същото видение три пъти, но не бях достатъчно силна в моето сънуване, за да разбера какво ми казваше. Сметнах, че моето видение ми казва, че трябва да отида в града и да се доверя на силата си да те открия там. Бях сигурна, че си тръгнал.

— Знаеха ли сестричките защо ги отвеждаш в града? — попитах аз.

— Не им казах нищо — отвърна тя. — Просто ги заведох там. Бродихме из улиците цяла сутрин.

Изявленията ѝ ме тласнаха в много странно настроение. Тръпки на нервна възбуда пробягаха по цялото ми тяло. Трябваше да стана и да се разходя малко из стаята. Отново седнах и ѝ казах, че същия този

ден бях в града и цял следобед обикалях пазара, търсейки дон Хуан. Тя ме гледаше с отворена уста.

— Сигурно сме се разминали — рече тя и въздъхна. — Ние бяхме на пазара и в градината. През по-голямата част от следобеда седяхме на стъпалата на църквата, за да не привличаме вниманието.

Хотелът, в който бях отседнал, бе всъщност до църквата. Спомних си, че дълго време стоях и гледах хората по стъпалата на църквата. Нещо ме караше да ги разглеждам. В главата ми се бе загнездила абсурдната идея, че и дон Хуан, и дон Хенаро ще са сред тези хора, седнали като просяци само за да ме изненадат.

— Кога напуснахте града? — попитах аз.

— Тръгнахме си към пет часа и се отправихме към мястото на Нагуала в планините — отвърна тя.

Аз също бях имал увереността, че дон Хуан си бе тръгнал в края на деня. Сега много ясно осъзнах усещанията, които бях имал по време на целия онзи епизод на търсене на дон Хуан. В светлината на това, което тя ми каза, трябваше да преразгледам становището си. Много удобно си бях обяснил своята увереност, че дон Хуан е някъде из улиците на града — като нелогично очакване, като резултат от това, че в миналото винаги го бях намирал там. Но Ла Горда е била в града и действително ме е търсела, а тя е съществото, най-близо до дон Хуан по темперамент. През цялото време бях усещал неговото присъствие там. Изявлението на Ла Горда просто потвърди нещо, което тялото ми е знаело без ни най-малка сянка на съмнение.

Забелязах как тялото ѝ нервно потръпна, когато ѝ разказах подробностите на настроението ми през онзи ден.

— Какво щеше да се случи, ако ме бе открила? — попитах аз.

— Всичко щеше да е различно — отвърна тя. — Да те намеря, за мен щеше да означава, че имам достатъчно сила да продължа напред. Затова взех сестричките със себе си. Всички ние — ти, аз и сестричките — щяхме заедно да заминем този ден.

— За къде, Горда?

— Кой знае? Ако бях имала силата да те намеря, щях да имам също и силата да знам това. Сега е твой ред. Може би сега ще имаш достатъчно сила да знаеш къде трябва да отидем. Разбираш ли какво искам да кажа?

В този момент ме обзе една внезапна и дълбока тъга. Почувствах по-остро от всякога отчаянието на своята човешка слабост и преходност. Дон Хуан винаги бе твърдял, че единственото нещо, което може да спре отчаянието ни, е осъзнаването на нашата смърт, ключът към магьосническия възглед за света. Неговата идея беше, че осъзнаването на смъртта е единственото нещо, което може да ни даде необходимата сила, за да се противопоставим на пленничеството и болката на нашия живот и страховете ни от неизвестното. Но това, което никога не ми каза, бе как да изнеса това осъзнаване на преден план. Той бе настоявал, всеки път, когато го попитах, че единствено волята ми е решаващият фактор; с други думи, аз трябваше да реша да накарам това осъзнаване да свидетелства за делата ми. Мислех, че съм го направил. Но, изправен срещу решеността на Ла Горда да ме намери и да заминем с мен, осъзнах, че ако ме бе открила онзи ден в града, аз никога нямаше да се върна, никога вече нямаше да видя онези, които ми бяха скъпи на сърцето. Не бях готов за това. Бях се настроил да умра, но не и да изчезна до края на живота си в пълно съзнание, без гняв или разочарование, изоставяйки най-хубавите си чувства.

Беше ми доста неловко да кажа на Ла Горда, че не съм воина, заслужаващ да притежава силата, която навярно е необходима за подобно действие: да заминеш завинаги и да знаеш къде да отидеш и какво да направиш.

— Ние сме човешки същества — рече тя. — Кой може да каже какво ни очаква или пък каква сила имаме?

Казах й, че мъката ми при такова заминаване би била твърде голяма. Промените, които магьосниците претърпяват, са твърде драстични и твърде необратими. Разказах й какво ми бе казал Паблито за своята непоносима мъка, когато загубил майка си.

— Човешката форма се храни от тези чувства — рече тя сухо. — Аз изпитвах жал към себе си и дечицата си с години. Не можех да разбера как е възможно Нагуалът да е толкова жесток да иска от мен това, което направих: да изоставя децата си, да ги унищожа и да ги забравя.

Тя каза, че й трябвало години, за да разбере, че на Нагуала също му се наложило да избере да се освободи от човешката форма. Не че е бил жесток. Просто вече е нямал човешки чувства. За него всичко било еднакво. Той бил приел съдбата си. Проблемът при мен и Паблито в

това отношение бил, че не сме приели съдбата си. Ла Горда каза, с явно презрение, че Паблито плачел, като си спомнел за своята майка, неговата Мануелита, особено когато трябвало сам да си готви. Тя настоя да си спомня майката на Паблито такава, каквато беше: една глупава старица, която не знаеше нищо друго, освен да бъде слугиня на Паблито. Тя каза, че причината, поради която всички го смятали за малодушен, била тази, че не можел да бъде щастлив от това, че неговата слугиня Мануелита се е превърнала в магьосницата Соледад, която може да го убие, както би размазала буболечка.

Ла Горда стана с драматичен жест и се наведе над масата, докато челото ѝ почти докосна моето.

— Нагуалът каза, че Паблито има необикновен късмет — рече тя. — Майка и син да се борят за едно и също нещо. Ако той не беше такъв страхливец, щеше да приеме съдбата си и да се противопостави на Соледад като воин, без страх или омраза. Накрая по-добрият щеше да победи и да вземе всичко. Ако победеше Соледад, Паблито щеше щастливо да приеме съдбата си и да ѝ пожелае всичко хубаво. Но само един истински воин може да изпита този вид щастие.

— А как се чувства доня Соледад по отношение на всичко това?

— Тя не се поддава на чувствата си — отвърна Ла Горда и седна отново. — Тя прие съдбата си по-охотно от всеки един от нас. Преди Нагуалът да ѝ помогне, тя бе по-зле и от мен. Аз поне бях млада; тя беше една стара крава, дебела и съсипана, която молеше смъртта си да дойде по-скоро. Сега смъртта ще трябва да се бори, за да я получи.

Елементът време в преобразяването на доня Соледад бе подробност, която ме бе озадачила. Казах на Ла Горда, че си спомням, че видях доня Соледад преди не повече от две години и че тогава тя си беше същата старица, която винаги съм познавал. Ла Горда каза, че последния път, когато съм бил в къщата на Соледад, с впечатлението, че това все още е къщата на Паблито, Нагуалът им поставил задачата да действат така, като че ли всичко е същото. Доня Соледад ме поздравила, както винаги от кухнята, и аз всъщност не съм се срещнал лице в лице с нея. Лидия, Роза, Паблито и Нестор си изиграли ролите съвършено, за да ми попречат да разбера истинските им занимания.

— Защо Нагуалът си е направил целия този труд, Горда?

— Той те пазеше за нещо, което още не е ясно какво е. Държеше те настрана от всеки един от нас нарочно. Той и Хенаро ми казаха

никога да не се показвам, когато ти си там.

— И на Жозефина ли са казали същото?

— Да. Тя е луда и не може да се въздържа. Искаше да изпробва „номерата“ си върху теб. Тя постоянно те следеше, без ти да знаеш. Една нощ, когато Нагуалът те отвел в планините, тя за малко да те блъсне в една клисура в тъмнината. Нагуалът веднага я открил. Тя не върши тези неща от лошотия, а защото обича да е такава. Това е от човешката ѝ форма. Ще бъде такава, докато се освободи от нея. Аз ти казах, че те и шестимата са малко неустойчиви. Трябва да знаеш това, за да не попадаш в мрежите им. Ако все пак попаднеш, не се ядосвай. Те са си такива.

Тя мълча известно време. Долових почти незабележимо потръпване на тялото ѝ. Погледът ѝ като че ли се разфокусираше, а устата ѝ се отпусна, сякаш мускулите на челюстта ѝ отказваха да работят. Захласнах се да я наблюдавам. Тя поклати глава два-три пъти.

— Току-що *видях* нещо — рече тя. — Ти си точно като сестричките и Хенаросите.

Тя започна тихо да се смее. Аз не казах нищо. Искях да обясни поведението си, без да се намесвам.

— Всичките ти се ядосват, защото още не са проумели, че ти не си по-различен от тях — продължи тя. — Те те виждат като Нагуала и не разбират, че ти се глезиш по твой начин, също както те се гледат по своите.

Тя каза, че Паблито хленчел и се оплаквал и се правел на слаб. Бениньо играел ролята на стеснителния, който дори не може да си отвори очите. Нестор бил мъдрецът — този, който знае всичко. Лидия изпълнявала ролята на твърдата жена, която би поразила всеки само с поглед. Жозефина била лудата, на която не можело да се вярва. Роза била своенравното момиче, което изяждало комарите, които я хапят. А аз съм бил глупакът, дошъл от Лос Анджелис с бележник в ръка и куп погрешни въпроси. И всички ние сме обичали да бъдем такива, каквито сме.

— Някога аз бях една дебела, нечистоплътна жена — продължи тя след кратка пауза. — Нямах нищо против да ме подритват като куче, стига само да не съм сама. Това бе от формата ми. Ще трябва да кажа на всички какво съм *видяла* за теб, за да не се обиждат от постъпките ти.

Не знаех какво да кажа; чувствах, че е неопровержимо права. Важното за мен обаче беше не толкова нейната правота, колкото факта, че бях свидетел на това как достигна до неоспоримото си заключение.

— Как *видя* всичко това? — попитах аз.

— То просто дойде при мен — отвърна тя.

— Как дойде при теб?

— Почувствах усещането за *виждане* да се поражда откъм върха на главата ми и после знаех това, което току-що ти казах.

Настоях да ми опише всяка подробност от усещането за *виждане*, което спомена. Тя се съгласи след моментно колебание и ми описа същото усещане за гъделичкане, което на няколко пъти бях изпитал при сблъсъците си с доня Соледад и сестричките. Ла Горда каза, че усещането започнало от върха на главата ѝ, след това преминало по гърба ѝ, увило се около кръста и влязло в утробата ѝ. Тя го почувствала в тялото си като всепоглъщащо гъделичкане, което се превърнало в знанието, че аз се придържам към човешката си форма както всички останали, с тази разлика, че начинът, по който го правя, е неразбираем за тях.

— Чу ли някакъв глас, който ти казва всичко това? — попитах аз.

— Не. Просто *видях* всичко, което ти казах за теб — отвърна тя.

Исках да я попитам дали ме е видяла във видения как се придържам към нещо, но се отказах. Не исках да се глезя с обичайното си поведение. Освен това знаех какво има предвид, като казва, че е „видяла“. Същото се случи и с мен, когато бях с Роза и Лидия. Изведнъж „узнах“ къде живеят; не бях имал видение на къщата им. Просто почувствах, че я познавам.

Попитах я дали и тя е усетила сухия звук като от счупване на дървена лула в основата на врата си.

— Нагуалът е учил всички ни как да предизвикваме усещането във върха на главата — рече тя. — Но не всеки от нас може да го прави. Звукът зад гърлото е дори още по-труден. Още никой от нас не го е почувствал. Странно е, че ти си го усетил, макар че все още си празен.

— Как действа този звук? — попитах аз. — И какво представлява?

— Ти знаеш това по-добре от мен. Какво повече мога да ти кажа? — отвърна тя с груб глас.

Тя, изглежда, се усети, че проявява нетърпение. Свенливо се усмихна и наведе глава.

— Чувствам се глупаво да ти казвам неща, които ти вече знаеш — рече тя. — Да не би да ми задаваш тези въпроси, за да ме изпиташ дали наистина съм се освободила от формата си?

Казах й, че съм объркан, защото имам чувството, че знам какъв е този звук, и все пак като че ли не знам нищо за него, защото за мен да знам нещо означава действително да мога да изкажа с думи знанието си. В този случай дори не знаех как да започна да го изказвам с думи. Следователно, единственото нещо, което можех да направя, беше да й задавам въпроси с надеждата нейните отговори да ми помогнат.

— Не мога да ти помогна за този звук — рече тя. Обзе ме внезапно и огромно безпокойство. Казах й, че бях свикнал да работя с дон Хуан и че в този момент имах нужда от него повече от всякога, за да ми обясни всичко.

— Липсва ли ти Нагуалът? — попита тя.

Отговорих утвърдително и казах, че не съм осъзнавал колко много ми е липсвал, докато не се върнах в родината му.

— Липсва ти, защото все още се придържаш към човешката си форма — каза тя и се закикоти, като че ли тъгата ми й доставяше удоволствие.

— А на теб самата не ти ли липсва? — попитах я аз.

— Не. Не и на мен. Аз съм той. Цялата ми сияйност е променена; как може да ми липсва нещо, което съм аз самата?

— Какво е различно в твоята сияйност?

— Човешките същества, а и всяка друга жива твар, излъчват бледа жълта светлина. При животните тя е по-жълта, при хората — по-бяла. Но при магьосника е кехлибарена, като чист мед на слънчева светлина. При някои жени магьосници тя е зеленикава. Нагуалът каза, че те са най-могъщите и най-трудните.

— А какъв цвят си ти, Горда?

— Кехлибар, също като теб и останалите от нас. Така ми казаха Нагуалът и Хенаро. Аз никога не съм се виждала. Но съм виждала другите. Всички ние сме кехлибар. И всички ние, с изключение на теб, сме като надгробни камъни. Обикновените човешки същества са като яйца; затова Нагуалът ги наричаше сияйни яйца. Магьосниците

променят не само цвета на своята сияйност, но и формата си. Ние сме като надгробни камъни, само че сме заоблени и от двете страни.

— Аз все още ли съм с формата на яйце, Горда?

— Не. Ти си с формата на надгробен камък, само дето имаш едно грозно матово петно в средата. Докато имаш това петно, няма да можеш да летиш, както летят магьосниците, както аз летях снощи, за да ти покажа. Няма да можеш дори да се отърсиш от човешката си форма.

Започнах един разгорещен спор не толкова с нея, колкото със себе си. Настоях, че тяхното становище за това как да се възвърне тази така наречена цялостност е просто абсурдно. Казах ѝ, че по никакъв начин не може да ме убеди, че човек трябва да обърне гръб на собствените си деца, за да тръгне да преследва най-неясната от всички цели: да влезе в света на *нагуала*. Бях така убеден, че съм прав, че се увлякох и започнах да ѝ крещя гневно. Тя съвсем не бе развълнувана от моето избухване.

— Не всеки трябва да го прави — рече тя. — Само магьосниците, които искат да влязат в другия свят. Има множество добри магьосници, които *виждат* и са нецялостни. Да сме цялостни е само за нас, Толтеките.

— Вземи Соледад, например. Тя е най-добрата вещица, която можеш да намериш, но е нецялостна. Родила е две деца; едното от тях е било момиче. За щастие на Соледад дъщеря ѝ е умряла. Нагуалът каза, че остротата на духа на починал човек се връща при дарителите, което ще рече, че остротата се връща при родителите. Ако дарителите са мъртви и човекът има деца, остротата отива при детето, което е цялостно. А ако всичките му деца са цялостни, остротата отива при детето със сила, а не задължително при най-доброто или най-прилежното. Например, когато майката на Жозефина починала, остротата отишла при най-лудата от всички — Жозефина. Трябвало е да отиде при брат ѝ, който е съвестен, работлив човек, но Жозефина е по-силна от брат си. Дъщерята на Соледад починала без да остави деца и Соледад получила един тласък, който затворил наполовина дупката ѝ. Сега единствената ѝ надежда да я затвори изцяло е Паблито да умре. По същия начин най-голямата надежда на Паблито за такъв тласък е Соледад да умре.

Казах й, с много силни думи, че това, което говори, ме отвращава и ме ужасява. Тя се съгласи, че съм прав. Потвърди, че в един момент за нея самата нямало нищо по-грозно от точно това становище на магьосниците. Тя ме гледаше с искрящи очи. Имаше нещо злобно в усмивката й.

— Нагуалът ми каза, че ти разбираш всичко, но не искаш да направиш нищо — рече тя меко.

Отново започнах да споря. Казах й, че това, което Нагуалът е казал за мен, няма нищо общо с моето отвращение от становището, което обсъждахме. Обясних, че обичам децата, че изпитвам най-дълбоко уважение към тях и че искрено им съчувствам за тяхната безпомощност в този страховит свят около тях. Не можех да си представя да нараня дете по какъвто и да е начин, поради каквито и да е причини.

— Не Нагуалът е измислил правилото — рече тя. — Правилото е било измислено там някъде, отвън, и то не от човек.

В самозащита казах, че не се сърдя на нея или на Нагуала, а че съм спорил по принцип, защото не можех да разбера смисъла на всичко това.

— Смисълът е, че ние се нуждаем от всичката си острота, от всичката си сила и цялостност, за да влезем в онзи друг свят — рече тя. — Аз бях религиозна жена. Ще ти кажа какво повтарях, без да знам какво означава. Искях душата ми да влезе в небесното царство. Аз все още го искам, с тази разлика, че сега вървя по друг път. Светът на *нагуала* е небесното царство.

Възпротивих се срещу употребата й на религиозни термини по принцип. Бях свикнал от дон Хуан да не се спирам на тази тема. Тя съвсем спокойно обясни, че не виждала никаква разлика, що се отнася до начина на живот, между нас и истинските монахини и свещеници. Тя изтъкна, че истинските монахини и свещеници са не само цялостни като правило, но дори не се омаломощават с полови актове.

— Нагуалът каза, че това е причината, поради която те никога няма да бъдат унищожени, без значение кой се опитва да ги унищожи — рече тя. — Тези, които ги преследват, са все празни; те нямат енергията, която имат истинските монахини и свещеници. Хареса ми, че Нагуалът говори така. Винаги ще съм на страната на монахините и свещениците. Ние сме еднакви. Отказали сме се от света и все пак сме

сред него. От свещениците и монахините ще излязат превъзходни летящи магьосници, ако се намери някой да им каже, че могат да го направят.

Споменът за възхищението, което баща ми и дядо ми изпитваха към мексиканската революция, изплува в съзнанието ми. Те се възхищаваха най-вече на опита да се унищожи духовенството. Баща ми бе наследил това възхищение от своя баща, а аз го бях наследил и от двамата. Това беше нещо като съединителна връзка помежду ни. Едно от първите неща, на които дон Хуан разклати основите в моята личност, беше тази връзка.

Веднъж бях казал на дон Хуан, като че ли изразявах собствено мнение, нещо, което бях слушал цял живот, а именно, че любимото занимание на църквата е да ни държи в невежество. Лицето на дон Хуан придоби най-сериозно изражение. Като че ли изявленията ми бяха докоснали някаква дълбока струна у него. Веднага ми мина мисълта за вековете експлоатация, която индианците бяха изтърпели.

— Тези мръсни копелета — рече той. — Държали са ме в невежество, а и теб също.

Веднага схванах иронията му и двамата се разсмяхме. Всъщност аз никога не бях се задълбочил в това становище. Не вярвах в него, но нямах с какво да го заменя. Разказах на дон Хуан за дядо ми и баща ми и за техните възгледи за религията като либерални хора.

— Няма значение какво някой казва или върши — рече той. — Ти сам трябва да си безупречен човек. Битката е тук, в гърдите.

Той леко ме потупа по гърдите.

— Ако дядо ти и баща ти се бяха опитвали да бъдат безупречни воители — продължи дон Хуан, — нямаше да имат време за дребни битки. Необходимо ни е всичкото време и всичката енергия, с които разполагаме, за да победим идиотщината в нас. А това е, което има значение. Останалото не е важно. Нищо от това, което са казали дядо ти или баща ти за църквата, не им е донесло физическо благосъстояние. От друга страна, да бъдеш безупречен воин ще ти даде енергия, младост и сила. Така че — направи мъдър избор.

Изборът ми бе безупречността и простотата на воинския живот. Поради този избор аз чувствах, че трябва да приема най-сериозно думите на Ла Горда, а това беше по-страшно за мен дори от постъпките на дон Хенаро. Той често ме изплашваше до смърт.

Постъпките му обаче, макар и ужасяващи, се вписваха в свързаната последователност на тяхното учение. Думите и действията на Ла Горда бяха различна заплаха за мен, някак си по-конкретна и реална от другата.

Тялото на Ла Горда потръпна. Една вълничка премина по него, карайки я да свие мускулите на раменете и ръцете си. Тя сграбчи ръба на масата с неочаквана твърдост. След това се отпусна, докато отново дойде на себе си.

Усмихна ми се. Усмивката и очите ѝ бяха поразителни. С небрежен тон тя каза, че току-що е „видяла“ моята дилема.

— Безсмислено е да затваряш очи и да се преструваш, че не искаш да направиш нищо или пък че не знаеш нищо — рече тя. — Този номер може да минава пред хората, но не и пред мен. Сега знам защо Нагуалът възложи на мен да ти кажа всичко това. Аз съм никой. Ти се възхищаваш от великите хора; Нагуалът и Хенаро бяха най-великите от всички.

Тя млъкна и се вгледа в мен. Изглежда очакваше реакцията ми на това, което беше казала.

— Ти през цялото време си се борил срещу това, което Нагуалът и Хенаро са ти казвали — продължи тя. — А си се борил срещу тях, защото са велики. Това е твоят начин на съществуване. Но не можеш да се бориш срещу това, което аз ти казвам, защото изобщо не можеш да гледаш на мен почитателно. Аз съм ти равна; аз съм от твоя цикъл. Ти обичаш да се бориш с тези, които са по-добри от теб. Не е никакво предизвикателство да оборваш моето становище. Така че, в крайна сметка, тези двама дяволи успяха да те напъхат в торбата чрез мен. Горкият малък Нагуал, ти изгуби играта.

Тя се приближи до мен и ми прошепна в ухото, че Нагуалът казал също никога да не се опитва да ми взима бележника, защото това щяло да бъде толкова опасно, колкото да се опита да измъкне кокал от устата на гладно куче.

Тя ме прегърна, отпусвайки глава на рамото ми, и се разсмя тихо и нежно.

Нейното „виждане“ ме беше вцепенило. Знаех, че е абсолютно права. Беше ме разнищила до съвършенство. Дълго ме прегръща, опряла глава до моята. Близостта на тялото ѝ беше някак много успокояваща. В това беше точно като дон Хуан. Излъчваше сила,

увереност и целеустременост. Не беше права като казваше, че не мога да ѝ се възхищавам.

— Нека да забравим това — рече тя внезапно. — Нека да поговорим за това, което ни предстои довечера.

— А какво точно ни предстои довечера, Горда?

— Нашата последна среща със силата.

— Това още една ужасна битка с някого ли означава?

— Не. Просто сестричките ще ти покажат нещо, което ще завърши посещението ти тук. Нагуалът ми каза, че след това можеш да си тръгнеш и никога повече да не се връщаш, или можеш да избереш да останеш с нас. И в двата случая това, което те трябва да ти покажат, е тяхното изкуство. Изкуството на *сънувача*.

— А що за изкуство е това?

— Хенаро ми каза, че много пъти се е опитвал да те запознае с изкуството на *сънувача*. Той ти е показал своето друго тяло, тялото на *сънуването*; веднъж дори е направил така, че да бъдеш на две места едновременно, но твоята празнота не ти е позволила да *видиш* какво е искал да ти покаже. Изглежда всичките му усилия са изтекли през дупката в тялото ти.

— Сега като че ли е различно. Хенаро направи сестричките *сънувачи*, каквито са, и довечера те ще ти покажат изкуството на Хенаро. В това отношение сестричките са истински рожби на Хенаро.

Това ми напомни какво бе казал Паблито по-рано: че ние сме деца и на двамата и че сме Толтеки. Попитах я какво е имал предвид.

— Нагуалът ми каза, че на езика на неговия благодетел магьосниците били наричани Толтеки — отвърна тя.

— А що за език е бил това, Горда?

— Не ми е казал. Но той и Хенаро си говореха на някакъв език, който никой от нас не разбираше. А тук, между нас, ние разбираме четири индиански езика.

— И дон Хенаро ли казваше, че е Толтек?

— Негов благодетел е бил същият човек, така че и той казваше същите неща.

От отговорите на Ла Горда предположих, че или не знае много по този въпрос, или не иска да ми говори за него. Изправих я срещу моето заключение. Тя призна, че никога не е обръщала много внимание на

това и че се чуди защо аз му придавам такова значение. Почти ѝ изнесох една лекция за етнографията на Централно Мексико.

— Един магьосник е Толтек, когато е приел тайните на *прикриването* и *сънуването* — рече тя небрежно. — Нагуалът и Хенаро са получили тези тайни от своите благодетели и след това са ги пазили в телата си. Ние правим същото и поради това сме Толтеки — като Нагуала и Хенаро.

— Нагуалът еднакво ни е учил, мен и теб, да бъдем безстрастни. Аз съм по-безстрастна от теб, защото съм безформена. Ти все още си с твоята форма и си празен, затова се препъваш във всяко препятствие. Един ден обаче отново ще си цялостен и тогава ще разбереш, че Нагуалът е бил прав. Той каза, че светът на хората се движи нагоре и надолу и че хората се движат нагоре и надолу със своя свят; като магьосници ние нямаме работа да ги следваме в тяхното движение нагоре-надолу.

— Изкуството на магьосниците е да бъдат извън всичко и да са незабележими. А повече от всичко друго, изкуството на магьосниците е никога да не хаят напразно силата си. Нагуалът ми каза, че ти все се хващаш за разни глупости, като например това, което вършиш сега. Сигурна съм, че ще разпитваш всички ни за Толтеките, но така и няма да ни попиташ за нашето внимание.

Смехът ѝ беше ясен и заразителен. Признах ѝ, че е права. Дребните неща винаги са ме впечатлявали. Казах ѝ също, че ме озадачава нейната употреба на думата „внимание“.

— Вече ти казах какво ми е казал Нагуалът за вниманието — рече тя. — Ние задържахме образите на света чрез нашето внимание. Много е трудно да се обучи един мъж-магьосник, защото неговото внимание винаги е затворено, фокусирано върху нещо. Жената, от друга страна, винаги е отворена, защото през повечето време не съсредоточава вниманието си върху нищо. Особено когато е в менструация. Нагуалът ми каза, а след това и ми показва, че по време на менструацията аз мога да освободя вниманието си от образите на света. Ако не съсредоточа вниманието си върху света, светът рухва.

— Как става това, Горда?

— Много просто. Когато жената менструира, тя не може да съсредоточи вниманието си. Това е от процепа, за който ми говори Нагуалът. Вместо да се мъчи да се съсредоточи, жената трябва да се

освободи от образите, като гледа втренчено към далечни хълмове или към вода, например някоя река, или пък като се втренчи в облаците.

— Ако се втренчваш с отворени очи, ти се завива свят и очите ти се уморяват, но ако ги притвориш и мигаш често и ги местиш от една планина на друга или от един облак на друг, можеш да гледаш с часове, а и дни, ако е необходимо.

— Нагуалът често ни караше да седнем до вратата и да се втренчваме в онези заоблени хълмове отвъд долината. Понякога седяхме така с дни, докато се отвори процепът.

Исках да чуя още за това, но тя млъкна и бързо седна много близо до мен. Направи ми знак с ръка да слушам. Чух тихо шумолене и изведнъж Лидия се появи в кухнята. Сметнах, че сигурно е спяла в тяхната стая и се е събудила от гласовете ни.

Тя бе заменила западните дрехи, с които бе облечена последния път, когато я видях, с дълга рокля като тези, които носеха индианките от областта. Около раменете си имаше шал, беше боса. Дългата ѝ рокля, вместо да я прави да изглежда по-стара и тромава, я правеше да изглежда като дете, облечено в дрехите на по-възрастна жена.

Тя се приближи до масата и поздрави Ла Горда с едно официално „Добър вечер, Горда“. След това се обърна към мен и каза „Добър вечер, Нагуале“.

Поздравът ѝ беше така неочакван и тонът ѝ така сериозен, че щях да се разсмея. Улових един предупредителен знак от Ла Горда. Тя уж се чешеше по главата с опакото на лявата ръка, която обаче беше със свити пръсти.

Отвърнах на Лидия, както ѝ беше отвърнала и Ла Горда: „Добър вечер и на теб, Лидия“.

Тя седна в края на масата, от дясната ми страна. Не знаех дали да започна или не разговор. Тъкмо щях да кажа нещо, когато Ла Горда леко удари с коляно крака ми и с едно едва доловимо движение на веждите ми направи знак да слушам. Отново чух звука от шумолене на рокля, която се влачи по пода. Жозефина остана за момент до вратата, преди да тръгне към масата. Тя поздрави Лидия, Ла Горда и мен в този ред.

Не можах да остана сериозен при вида ѝ. Тя също беше облечена в дълга рокля, с шал и без обувки, но роклята ѝ беше три-четири пъти по-голяма от нея и тя бе ѝ сложила дебела подплата. Имаше абсолютно

нелеп вид; лицето ѝ беше слабо и младо, но тялото ѝ изглеждаше странно надутото.

Тя премести една пейка до левия край на масата и седна на нея. И трите изглеждаха извънредно сериозни.

Седяха с плътно прилепнали нозе и изправени гърбове.

Още веднъж чух шумолене на рокля и се появи Роза. Тя беше облечена точно като останалите и също беше боса. Поздравът ѝ беше също така официален и в реда естествено беше включена и Жозефина. Всеки ѝ отговори със същия официален тон. Тя седна на масата срещу мен. Всички останахме в абсолютно мълчание за доста дълго време.

Внезапно Ла Горда проговори и звукът на гласа ѝ накара всички останали да подскочат. Тя каза, посочвайки мен, че Нагуалът щял да им покаже своите съюзници и че щял да използва своя особен повик, за да ги доведе в стаята.

Опитах се да си направя шега и казах, че Нагуалът не е тук и следователно не може да доведе никакви съюзници. Мислех, че ще се разсмеят. Ла Горда извърна лицето си, а сестричките гневно ме погледнаха. Ла Горда закри устата ми с ръка и ми прошепна в ухото, че е абсолютно необходимо да се въздържам да ръся глупости. Тя ме погледна право в очите и каза, че трябва да извикам съюзниците, като използвам повика на нощните пеперуди.

Започнах неохотно. Но веднага след това духът на ситуацията взе връх у мен и аз открих, че само за няколко секунди се бях концентрирал максимално в издаването на този звук. Модулирах честотата му и контролирах въздуха, който излизаше от дробовете ми, за да се получи възможно най-дългото тупкане. Беше много мелодично.

Поех си дълбоко въздух, за да започна нова серия. Веднага спрях. Нещо отвън къщата отговаряше на повика ми. Тупкащият звук идваше от всички страни на къщата, дори откъм покрива. Сестричките станаха и се сгушиха около мен и Ла Горда като изплашени деца.

— Моля те, Нагуале, не води нищо в къщата — примоли ми се Лидия.

Дори Ла Горда изглеждаше малко уплашена. Тя ми даде категорична заповед с ръка да спра. Аз и без това не смятах да продължавам. Съюзниците обаче, било то като безформени сили, или като същества, които бродят отвън, не зависеха от моя тупкащ звук.

Отново усетих, както преди две нощи в къщата на дон Хенаро, някакъв непоносим натиск, някаква тежест, която притиска къщата отвсякъде. Аз я усещах в пъпа си като сърбеж, като едно безпокойство, което скоро се превърна в чисто физическа, силна болка.

Трите сестрички не бяха на себе си от страх, особено Лидия и Жозефина. И двете скимтяха като пребити кучета. Всичките ме наобиколиха и се прилепиха плътно до мен. Роза припълзя под масата и пъхна глава между краката ми. Ла Горда стоеше зад мен, като се стараеше да е възможно най-спокойна. След няколко мига истерията и страхът на трите момичета достигна огромни размери. Ла Горда се наведе и ми прошепна, че трябва да издам обратния звук — звука, който ще ги накара да си отидат. За момент ме обзе крайна несигурност. Аз всъщност не знаех друг звук. Но после бързо усетих гъделичкане във върха на главата, потръпване на тялото и си спомних, ей така, от никъде, едно особено подсвирване, което дон Хуан често издаваше нощем и си бе направил труда да ме научи на него. Той ми го бе представил като средство човек да пази равновесие, докато върви, така че да не се отклонява от пътеката в тъмното.

Започнах да издавам това подсвирване и натискът в пъпната ми област спря. Ла Горда се усмихна и въздъхна с облекчение, а сестричките се отделиха от мен, хихикайки, като че ли всичко това беше просто една шега. Искях да се отдам малко на задълбочени размишления относно резкия преход от доста приятния разговор, който водехме с Ла Горда, към тази неземна ситуация. За момент се замислих над въпроса дали всичко това беше или не беше номер от тяхна страна. Но бях твърде изнемощял. Чувствах, че ще припадна. Ушите ми бучаха. Напрежението в стомаха ми беше толкова силно, че усещах как всеки момент ще ми прилошее. Опрях глава о ръба на масата. След няколко минути обаче отново бях достатъчно спокоен, за да седя изправен.

Трите момичета, изглежда, бяха забравили колко изплашени бяха до преди малко. Всъщност те се смееха и се побутваха една друга, докато всяка завързваше своя шал около ханша си. Ла Горда не изглеждаше нервна, но пък и не изглеждаше спокойна.

В един момент Роза беше бутната от другите две момичета и падна от пейката, на която трите седяха. Приземи се по задник. Мислех, че ще побеснее, но тя се разхили. Погледнах Ла Горда за

указания. Тя седеше много изправена. Очите ѝ бяха притворени, фиксирани върху Роза. Сестричките се смееха много високо, като истерични ученички. Лидия бутна Жозефина и я катурна през пейката да падне до Роза на пода. В момента, в който Жозефина се оказа на пода, смехът им секна. Роза и Жозефина разтърсиха телата си, правейки непонятни движения с дупетата си; движеха ги наляво-надясно, като че ли стриваха с тях нещо по пода. После изведнъж скочиха като два безмълвни ягуара и хванаха Лидия за ръцете. Трите, без да направят ни най-малък шум, се завъртяха няколко пъти. Роза и Жозефина вдигнаха Лидия за мишниците и, носейки я, обиколиха два-три пъти масата на пръсти. След това и трите се сгромолясаха, като че ли имаха пружини в коленете си, които са се свили едновременно. Дългите им рокли се издуха, придавайки им вид на огромни топки.

Веднага щом се оказаха на пода, те станаха още по-тихи. Не се чуваше никакъв друг звук, освен тихото шумолене на роклите им, докато се търкалят и пълзят. Приличаше ми сякаш гледах триизмерен филм при изключен звук.

Ла Горда, която до този момент седеше тихо до мен и ги наблюдаваше, стана и с пъргавината на акробат се втурна към вратата на тяхната стая в ъгъла на столовата. Преди да стигне до вратата, тя се претърколи веднъж на дясната си страна и рамо, после стана, подпомогната от инерцията на търкалянето, и отвори вратата. Изпълни всичко това абсолютно безшумно.

Трите момичета се затъркаляха и припълзяха в стаята като гигантски буболечки. Ла Горда ми направи знак да отида при нея; влязохме в стаята и тя ме накара да седна на пода с гръб, опрян о касата на вратата. Тя седна от дясната ми страна, като също опря гръб на касата. След това ме накара да сплета пръсти и да поставя ръцете си на пъпа.

Отначало трябваше да си разделям вниманието между Ла Горда, сестричките и стаята. Но след като Ла Горда нагласи стойката ми на седене, вниманието ми бе погълнато от стаята. Трите момичета лежаха в средата на широка бяла квадратна стая с тухлен под. Имаше четири газени фенера, по един на всяка стена, поставени върху вградени полици приблизително на два метра над земята. Стаята нямаше таван. В тъмното поддържащите греди на покрива не се виждаха и това създаваше впечатлението за огромна стая без горен край. Двете врати

бяха поставени в самите ъгли, една срещу друга. Като погледнах към затворената врата срещу мен, забелязах, че стените на стаята са ориентирани по четирите посоки на света. Вратата, при която бяхме, беше в северозападния ъгъл.

Роза, Лидия и Жозефина, търкаляйки се, обиколиха няколко пъти стаята, обратно на часовниковата стрелка. Напрягах се да чуя шумоленето на роклите им, но тишината беше абсолютна. Чувах единствено дишането на Ла Горда. Накрая сестричките спряха и всяка седна под един фенер, с гръб, опрян на стената. Лидия седна до източната стена, Роза — до северната, а Жозефина — до западната.

Ла Горда стана, затвори вратата зад нас и я залости с желязно резе. Тя ме накара да се приплъзна няколко сантиметра, без да променям стойката си, докато опрях гръб о вратата. След това тя безшумно се претърколи по дължината на стаята и седна до фенера на южната стена; заставането ѝ в тази позиция, изглежда, беше знакът за действие.

Лидия стана и тръгна на пръсти покрай ръбовете на стаята, близо до стените. Това не беше точно ходене, а по-скоро безшумно плъзгане. С увеличаването на скоростта си тя започна да се движи така, като че ли се пързеляше, стъпвайки на ъгъла между пода и стените. Когато стигнеше до Роза, Жозефина, Ла Горда или мен, ни прескачаше. Усещах бръсването на дългата ѝ рокля всеки път, когато минаваше покрай мен. Колкото по-бързо се движеше, толкова по-нависоко се изкачваше по стената. Настъпи такъв момент, когато Лидия всъщност тичаше безшумно по четирите стени на стаята на около два-два и половина метра над земята. Гледката, която представляваше, тичайки перпендикулярно на стените, беше толкова неземна, че граничеше с фантастичното. Дългата ѝ рокля правеше гледката още по-свръхестествена. Гравитацията, изглежда, не влияеше на Лидия, но влияеше на дългата ѝ пола; тя висеше надолу. Усещах я всеки път, когато Лидия преминаваше над главата ми, да бръсва лицето ми като провиснала драперия.

Тя бе обсебила вниманието ми до невъобразима степен. Напрежението да ѝ отдавам неразделеното си внимание беше толкова голямо, че започнах да получавам конвулсии в стомаха; усещах тичането ѝ със стомаха си. Очите ми се разфокусираха. С последната

ми останала частица концентрация видях как Лидия слезе по диагонала на източната стена и спря насред стаята.

Тя пъхтеше, едва поемайки си дъх, и беше плувнала в пот, както бе и Ла Горда след показното летене. Едва пазеше равновесие. След малко тя отиде на мястото си до източната стена и се строполи на пода, сякаш залепна като мокър парцал. Помислих си, че е припаднала, но после забелязах, че диша бавно през устата си.

След няколко минути на покой, достатъчни за Лидия да възстанови силата си и отново да седне, изправена до стената, Роза стана и съвсем безшумно изтича до средата на стаята, завъртя се на пети и изтича обратно на мястото си. Тичането ѝ позволи да набере необходимата инерция, за да направи един невероятен скок. Тя подскочи във въздуха, като баскетболист, по вертикала на стената, а ръцете ѝ излязоха над стената, която бе може би три метра висока. Видях тялото ѝ действително да се удря в стената, макар това да не беше съпроводено с никакъв звук от сблъсък. Очаквах отново да скочи на пода поради ударната сила, но тя остана да виси там, прикрепена за стената като махало. От мястото, където седях, изглеждаше като че ли държи нещо като кука в лявата си ръка. За момент тихо се залюля, подобно на махало, след което се отхвърли на около метър вляво, като се отблъсна от стената с дясната си ръка в момента, в който амплитудата ѝ беше най-голяма. Повтори залюляването и отхвърлянето 30–40 пъти. Обходи цялата стая, след което отиде до гредите на покрива и там остана да се клати, висейки на невидима кука.

Докато беше на гредите, осъзнах, че това, което бях оприличил на кука в лявата ѝ ръка, всъщност бе някакво свойство на тази ръка, което ѝ позволяваше да се отпусне с цялата си тежест на нея. Това беше същата ръка, с която ме бе нападнала преди две нощи.

Нейното изпълнение завърши с висенето ѝ над самия център на стаята. Внезапно тя се пусна. Падна от височина четири-пет метра. Дългата ѝ рокля полетя нагоре и се събра около главата ѝ. За момент, преди да се приземи без ни най-малък шум, тя приличаше на чадър, обърнат наопаки от силата на вятъра; слабото ѝ голо тяло приличаше на пръчка, прикрепена към тъмната маса на роклята ѝ.

Моето тяло почувства удара от падането ѝ вероятно повече от нея самата. Тя се приземи в клекнало положение и остана неподвижна,

опитвайки се да си поеме дъх. Аз се прострях на пода от болезнени спазми в стомаха.

Ла Горда се претърколи през стаята, свали шала си и го върза около пъпа ми като превръзка, увивайки го около тялото ми два-три пъти. Претърколи се обратно до южната стена като сянка.

Докато тя оправяше шала около кръста ми, бях изгубил от поглед Роза. Когато се пооправих и погледнах, тя отново беше до северната стена. Миг по-късно Жозефина безшумно се придвижи до средата на стаята. Тя закри напред-назад с безшумни стъпки между мястото, където седеше Лидия, и собственото ѝ място на западната стена. През цялото време беше с лице към мен. Като стигна до своето място, тя изведнъж вдигна предната част на лявата си ръка и я постави точно пред лицето си, сякаш искаше да ме закрие от погледа си. По този начин скри за момент половината си лице зад ръката си. След това я свали и отново я вдигна, като този път закри цялото си лице. Тя повтори това сваляне и вдигане на ръката безброй пъти, докато безшумно шареше от единия край на стаята до другия и обратно. Всеки път, когато вдигаше ръката си, все по-голяма част от тялото ѝ оставаше скрита от погледа ми. Настъпи такъв момент, когато беше скрила зад тънката си ръка цялото си тяло, издуто от дрехи.

Сякаш като закриваше моето тяло от погледа си, което беше на разстояние три-четири метра от нея, и следователно лесно би могла да го направи с широчината на ръката си, тя също така закриваше и своето тяло от погледа ми — нещо, което трудно би могла да направи само с широчината на ръката си.

Щом скри цялото си тяло, всичко, което можех да различа, бе очертанието на една ръка, повесена във въздуха, която шари от единия край на стаята до другия и обратно, а в един момент едва различавах дори тази ръка.

Почувствах отвращение, някаква непоносима погнуса. Шарещата ръка изчерпваше енергията ми. Свлякох се на една страна, неспособен да пазя равновесие. Видях ръката да пада на земята. Жозефина лежеше на пода, покрита с дрехи, сякаш натруфената ѝ одежда беше експлодирала. Тя лежеше по гръб, с разперени ръце.

Трябваше ми доста време, за да си възвърна физическото равновесие. Дрехите ми бяха прогизнали от пот. Аз не бях единственият засегнат. Те всички бяха изтощени и плувнали в пот. Ла

Горда се владееше най-добре, но изглеждаше така, че самоконтролът ѝ всеки момент ще рухне. Чувах как всички, включително и Ла Горда, дишаха през устата си.

Когато отново се овладях напълно, видях, че всеки седеше на мястото си. Сестричките ме гледаха втренчено. С крайчеца на окото си забелязах, че очите на Ла Горда бяха притворени. Изведнъж тя се претърколи безшумно до мен и ми прошепна в ухото, че трябва да започна да издавам повика на нощните пеперуди и да не спирам, докато съюзниците не врхлетят в къщата и са готови да ни вземат.

За момент се поколебах. Тя обаче прошепна, че не може да има връщане назад и че трябва да довършим това, което сме започнали. Тя развърза шала си от кръста ми, претърколи се обратно до мястото си и седна.

Аз долепих лявата си ръка до устните и се опитах да издам тупкащия звук. Отначало ми беше много трудно. Устните ми бяха сухи, а ръцете ми — потни, но след първоначалната несръчност почувствах един прилив на енергия и жизненост. Получи се най-чистият тупкащ звук, който някога съм издавал. Той ми напомняше тупкащия звук, който винаги бях чувал като отговор на моя. Веднага щом спрях да си поема дъх, чух да се отговаря на тупкащия звук от всички посоки.

Ла Горда ми направи знак да продължа. Издадох още три серии от този звук. Последната беше съвършено хипнотична. Не ми беше необходимо да поема въздух и да го издишам на малки порции, както бях правил досега. Този път тупкащият звук излезе от устата ми свободно. Не се наложи дори да използвам ръката си, за да го издам.

Ла Горда внезапно се втурна към мен, вдигна ме целия, хващайки ме под мишниците, и ме запрати в средата на стаята. Постъпката ѝ наруши абсолютната ми концентрация. Забелязах, че Лидия здраво се бе хванала за дясната ми ръка, Жозефина за лявата, а Роза бе застанала с гръб към мен и се държеше за кръста ми с протегнати назад ръце. Ла Горда беше зад мен. Тя ми нареди да извърна ръцете си назад и да се хвана здраво за шала ѝ, който тя бе увила около врата и раменете си като хамут.

В този момент забелязах, че освен нас имаше и нещо друго в стаята, но не можех да кажа какво. Сестричките трепереха. Знаех, че те усещаха нещо, което аз не можех да различа. Знаех също, че Ла Горда ще се опита да направи това, което бе направила в къщата на дон

Хенаро. Изведнъж усетих как вятърът от окото-врата ни притегля. Сграбчих шала на Ла Горда с цялата си сила, а сестричките сграбчиха мен. Чувствах, че се въртим, преобръщаме се и се люлеем насам-натам като огромно безтегловно листо.

Отворих очи и видях, че сме като вързоп. Или стояхме прави, или лежахме хоризонтално във въздуха. Не можех да кажа кое от двете, защото нямах никаква сетивна точка за ориентация. След това така внезапно, както бяхме вдигнати, бяхме пуснати. Усетих нашето падане в стомаха си. Завих от болка и моите викове се смесиха с тези на сестричките. Боляха ме коленете отвътре. Чувствах непоносимо тресене в краката; помислих, че сигурно съм ги счупил.

Следващото ми усещане бе, че нещо влиза в носа ми. Беше много тъмно и аз лежах по гръб. Изправих се. Тогава осъзнах, че Ла Горда гъделичка ноздрите ми с някакво клонче.

Не се чувствах изтощен или поне малко изморен. Сkochих на крака и едва тогава осъзнах, че не бяхме в къщата. Бяхме на някакъв хълм — скалист, гол хълм. Направих една крачка и едва не паднах. Бях се спънал в нечие тяло. Беше Жозефина. Беше извънредно топла на пипане. Изглежда я тресеше. Опитах се да я изправя, но тя беше отпусната. Роза лежеше до нея. Нейното тяло обаче беше ледено студено. Аз ги сложих една върху друга и ги залюлях. Това движение ги върна в съзнание.

Ла Горда бе открила Лидия и я караше да върви. След няколко минути всички стояхме прави. Бяхме вероятно на около километър източно от къщата.

Преди години дон Хуан ми бе създал подобно преживяване, но с помощта на психотропно растение. Той привидно ме бе накарал да летя и се приземих на известно разстояние от къщата. Тогава се бях опитал да обясня случилото се по логичен път, но нямаше никакво основание за логично обяснение и за да не приема, че съм летял, трябваше да прибегна към единствените две останали възможности; можех да обясня всичко това като кажех, че дон Хуан ме бе пренесъл на онова отдалечено поле, докато съм бил все още в безсъзнание под въздействието на психотропните алкалоиди на растението; или като кажа, че под влиянието на алкалоидите съм повярвал това, което дон Хуан ми бе наредил да повярвам, а именно — че съм летял.

Този път обаче нямах никакво друго спасение, освен да се стегна и да приема като чиста монета, че съм летял. Исках все пак да се отдам на някои съмнения и започнах да обмислям възможността четирите момичета да са ме пренесли на хълма. Разсмях се шумно, неспособен да сдържа едно неясно задоволство. Повтаряше ме старата ми болест. Разумът ми, който временно бе изключен, започваше отново да взема връх у мен. Исках да го защитя. Или може би ще е по-уместно да кажа, в светлината на странностите, които видях и извърших, откакто бях пристигнал, че разумът ми се самозащитава, независимо от по-сложното цяло, което, изглежда, бе моето „аз“, което не познавах. Бях свидетел, едва ли не като заинтересован наблюдател, на това как разумът ми се мъчеше да намери подходящо обяснение, докато друга, много по-голяма част от мен не би могла да нехае по-малко за обяснението на каквото и да е.

Ла Горда нареди трите момичета в редица. След това ме придърпа до себе си. Те всички скръстиха ръце зад гърбовете си. Ла Горда ме накара да направя същото. Тя изпъна ръцете ми назад и ме накара да ги сгъна, като хвана всяка от предните части на ръцете си възможно най-здраво и възможно най-близо до лактите. Това създаде огромно мускулно налягане при ставите на раменете ми. Тя наведе трупа ми напред, докато почти се прегърбих. След това издаде един особен птичи звук. Това беше сигнал. Лидия тръгна. В тъмното движенията ѝ ми напомняха на кълкър на зимни кълки. Тя вървеше бързо и безшумно и след няколко минути изчезна от погледа ми.

Ла Горда последователно издаде още два пъти птичия звук и Роза и Жозефина си отидоха по същия начин като Лидия. Ла Горда ми каза да я следвам отблизо. Тя издаде още веднъж птичия звук и двамата тръгнахме.

Учуди ме лекотата, с която вървах. Цялото ми равновесие беше съсредоточено в краката. Фактът, че ръцете ми бяха зад гърба, вместо да пречи на движенията ми, ми помагаше да пазя едно странно равновесие. Но най-много от всичко ме учуди безшумността на стъпките ми.

Като стигнахме пътя, започнахме да вървим нормално. Разминахме се с двама души, които вървяха в противоположна посока. Ла Горда ги поздрави и те отвърнаха на поздрава ѝ.

Като стигнахме до къщата, заварихме сестричките да стоят до вратата, не смеейки да влязат вътре. Ла Горда им каза, че макар да не мога да управлявам съюзниците, аз мога да ги викам или пък да им кажа да си тръгнат, и че съюзниците няма да ни безпокоят повече. Момичетата й повярваха — нещо, което аз самият не можех да направя в онзи момент.

Влязохме вътре. Много тихо и умело те всички се съблякоха, обляха се със студена вода и си облякоха чисти дрехи. Аз направих същото. Облякох си старите дрехи, които държах в къщата на дон Хуан и които Ла Горда ми донесе в една кутия.

Всички бяхме в повишено настроение. Помолих Ла Горда да ми обясни какво бяхме направили.

— Ще поговорим за това по-късно — рече тя твърдо. Тогава се сетих, че подаръците, които им бях донесъл, са все още в колата. Сметнах, че докато Ла Горда ни приготви нещо за ядене, ще е добра възможност да им ги раздам. Излязох навън, взех ги и ги внесох в къщата. Сложих ги на масата. Лидия ме попита дали вече съм нарекъл подаръците, както бе предложила. Казах, че бих искал те да си ги изберат. Тя не се съгласи. Каза, че без съмнение аз съм донесъл нещо специално за Паблито и Нестор, и куп дреболийки, които ще разпилея по масата с намерението да се сбият за тях.

— Освен това, не си донесъл нищо за Бениньо — рече Лидия, като се приближи до мен и ме погледна с престошена сериозност. — Не можеш да обидиш Хенаросите, като им дадеш два подаръка за трима.

Те всички се разсмяха. Почувствах се неловко. Тя беше абсолютно права във всичко, което каза.

— Ти си небрежен, затова никога не съм те харесвала — каза ми Лидия, като смени усмивката с намръщване. — Така и никога не ме поздрави с чувство или уважение. Всеки път, когато се срещнехме, ти се преструваше, че се радваш да ме видиш.

Тя изимитира моя очевидно престошено възторжен поздрав — поздрав, който сигурно й бях отправял безброй пъти в миналото.

— Защо никога не ме попита какво правя тук? — обърна се към мен Лидия.

Спрях да пиша, за да осмисля въпроса й. Никога не бе ми хрумвало да я попитам каквото и да е. Казах й, че нямам извинение. Ла Горда се намеси и каза, че причината, поради която не съм отправял

повече от две думи към Лидия или Роза всеки път, когато сме се виждали, е тази, че съм свикнал да разговарям само с жени, в които съм влюбен по един или друг начин. Ла Горда добави, че Нагуалът ѝ бил казал, че ако ги запитам нещо директно, те трябва да отговарят на въпроса ми, но докато не попитам, те не трябвало да споменават нищо.

Роза каза, че не ме харесвала, защото все съм се смееел и съм се опитвал да бъда забавен. Жозефина добави, че тъй като не ме била виждала, тя не ме харесала просто за удоволствие, за тръпката.

— Искам да знаеш, че не те приемам за Нагуала — каза ми Лидия. — Ти си твърде тъп. Не знаеш нищо. Аз знам повече от теб. Как мога да те уважавам тогава?

Лидия добави, че що се отнасяло до нея, аз мога да се върна там, откъдето съм дошъл, или да отида да се хвърля в някое езеро, ако искам.

Роза и Жозефина не казаха нищо. Съдейки по сериозните и злобни изражения на лицата им обаче, те, изглежда, бяха съгласни с Лидия.

— Как може този човек да ни води? — обърна се Лидия към Ла Горда. — Той не е истински Нагуал. Той е човек. Той ще ни превърне в идиоти като себе си.

Докато тя говореше, забелязах как злите изражения по лицата на Роза и Жозефина ставаха още по-зли.

Ла Горда се намеси и им обясни, че отдавна ме е „видяла“. Тя добави, че тъй като ми била препоръчала да внимавам да не се оплета в мрежите им, сега им препоръчвала същото и на тях — да не се оплетат в моите.

След първоначалната проява на истинска и основателна неприязън от страна на Лидия към мен, бях поразен да видя колко лесно се примири тя със забележката на Ла Горда. Усмихна ми се. Дори дойде и седна до мен.

— Ти май наистина си като нас, а? — попита ме тя малко смутено.

Не знаех какво да кажа. Боях се да не сгафя.

Лидия очевидно беше водачката на сестричките. В момента, в който тя ми се усмихна, другите две, изглежда, бяха обладани на часа от същото настроение.

Ла Горда им каза да не се обиждат от бележника и молива ми и от това, че задавам въпроси, а в замяна аз няма да се нервирам, когато те се отдадат на любимото си занимание — да се гледят.

И трите седнаха близо до мен. Ла Горда дойде до масата, взе пакетите и ги отнесе в колата. Помолих Лидия да ме извини за непростимото ми поведение в миналото и се обърнах към трите с молба да ми разкажат как са станали чираци на дон Хуан. За да ги предразположа, им разказах как аз го бях срещнал. Те ми описаха същите ситуации, които доня Соледад вече ми бе разказала.

Лидия каза, че те всички били свободни да напуснат света на дон Хуан, но техният избор бил да останат. На нея, в частност, като на първи чирак, ѝ била дадена възможност да си тръгне. След като Нагуалът и Хенаро я излекували, Нагуалът ѝ посочил вратата и ѝ казал, че ако не мине през нея в онзи момент, тя ще я затвори вътре и повече никога няма да се отвори.

— Съдбата ми се реши, когато се затвори онази врата — каза ми Лидия. — Също като при теб. Нагуалът ми каза, че след като ти е сложил кръпката, той ти е дал възможност да си тръгнеш, но ти не си пожелал да се възползваш от нея.

Спомнях си това решение по-ясно от всичко останало. Разказах им как дон Хуан с хитрост ме бе накарал да повярвам, че го преследва някаква магьосница, и затова ме постави пред избора или да си тръгна завинаги, или да остана, за да му помагам да води война срещу своята нападателка. Оказа се, че неговата така наречена нападателка е една от помощниците му. Изправяйки се срещу нея, като смятах, че защитавам дон Хуан, аз я настроих срещу себе си и тя стана това, което той нарече мой „достоеен противник“.

Попитах Лидия дали и те имат по някой достоен противник.

— Ние не сме толкова тъпи, колкото тебе — рече тя. — Ние никога не сме имали нужда някой да ни пришпорва.

— Паблито е толкова тъп — каза Роза. — Соледад е неговия противник. Макар че не знам колко достоен. Но както е казано, ако няма нещо по-голямо, и малкото стига.

Те се разсмяха и заудряха по масата. Попитах ги дали някоя от тях познава магьосницата, срещу която ме прати дон Хуан — Ла Каталина. Те поклатиха отрицателно глава.

— Аз я познавам — обади се Ла Горда откъм печката. — Тя е от цикъла на Нагуала, но изглежда на трийсет.

— Какво е цикъл, Горда? — попитах аз.

Тя дойде до масата, сложи крака си на пейката и подпря брадичката на ръката и коляното си.

— Магьосниците като Нагуала и Хенаро имат два цикъла — рече тя. — Първият е когато са хора като нас. Ние сме в първия цикъл. Всеки от нас е получил задача и тази задача е да се освободи от човешката си форма. Елихио, ние петимата и Хенаросите сме в един и същи цикъл.

— Вторият цикъл е когато магьосникът вече не е човек, както Нагуала и Хенаро. Те дойдоха, за да ни учат, и след като ни обучиха си заминаха. Ние сме вторият цикъл за тях. Нагуалът и Ла Каталина са като теб и Лидия.

Ла Горда се върна при печката. Сестрите изглеждаха неспокойни.

— Това трябва да е жената, която познава растенията на силата — обърна се Лидия към Ла Горда.

Ла Горда каза, че е тя. Попитах ги дали Нагуалът им е давал някога растения на силата.

— Не, не и на нас трите — отвърна Лидия. — Растения на силата се дават само на празни хора — като теб и Ла Горда.

— Давал ли ти е Нагуалът растения на силата, Ла Горда? — попитах аз високо.

Тя вдигна два пръста над главата си.

— Нагуалът ѝ е давал лулата си два пъти — каза Лидия.

— Какво се случи, Горда? — попитах аз.

— Смагнах се — отвърна тя, докато идваше към масата. — На нас са ни давали растения на силата, защото Нагуалът е слагал кръпки по телата ни. Моята бързо се е хванала, но с твоята е било трудно. Нагуалът каза, че ти си бил по-луд от Жозефина и невъзможен като Лидия, затова се наложило да ти дава доста от тях.

Ла Горда обясни, че растенията на силата се използват само от магьосници, които напълно са усвоили това изкуство. Тези растения били толкова мощни, че за да може правилно да се борава с тях било необходимо най-безупречно внимание от страна на магьосника. Отнемало цял живот, за да се тренира вниманието до нужната степен. Ла Горда каза, че цялостните хора нямат нужда от растения на силата и

че нито сестричките, нито Хенаросите са ги употребявали, но че един ден, когато усъвършенстват изкуството си като *сънувачи*, те ще ги използват, за да получат един последен и тотален тласък — тласък от такава величина, че за нас ще е невъзможно да разберем.

— И ние с теб ли ще ги използваме? — попитах Ла Горда.

— Всички ще ги използваме — отвърна тя. — Нагуалът каза, че ти би трябвало да разбираш това по-добре от всички нас.

Замислих се над този въпрос за момент. Въздействието на психотропните растения наистина беше ужасяващо за мен. Те като чели достигаха до някакъв огромен резервоар у мен и извличаха от него един цял свят. Недостатъкът при употребата им бе данъка, който взимаха от физическото ми благосъстояние и невъзможността да контролирам въздействието им. Светът, в който ме потапяха, бе неподатлив и хаотичен. Нямах властта, силата, както се изразяваше дон Хуан, за да използвам този свят. Ако имах властта обаче, възможностите щяха да бъдат потресаващи за ума.

— И аз съм ги употребявала — рече Жозефина съвсем неочаквано. — Когато бях луда, Нагуалът ми даваше своята лула, за да ме излекува или за да ме убие. И тя ме излекува!

— Нагуалът наистина е давал на Жозефина своя дим — каза Ла Горда откъм печката и после дойде до масата. — Той знаеше, че тя се прави на по-луда, отколкото е. Тя винаги е била малко смахната, много дръзка и се глези, както никой друг. Тя винаги е искала да живее някъде, където никой няма да я притеснява, и ще може да прави каквото си иска. Затова Нагуалът ѝ даде своя дим и я отведе в света на желанията ѝ за четиринайсет дни, докато не ѝ омръзна. Така че се излекува. Престана да си угажда. В това се изразяваше излекуването ѝ.

Ла Горда се върна при печката. Сестричките се разсмяха и се потупваха една друга по гърба.

Тогава си спомних, че в къщата на доня Соледад Лидия не само бе намекнала за някакъв пакет за мен, но и действително ми бе показала един вързоп, който ме наведе на мисълта за калъфа, в който дон Хуан държеше лулата си. Припомних на Лидия обещанието ѝ, че ще ми дадат този пакет в присъствието на Ла Горда.

Сестричките се спогледаха, а след това се обърнаха към Ла Горда. Тя направи жест с глава. Жозефина стана и отиде в предната стая. След малко се върна с вързоп, който Лидия ми беше показала.

Стомахът ми се сви в очакване. Жозефина внимателно постави вързоп на масата пред мен. Всички се събраха около нея. Тя започна да го разопакова така тържествено, както бе направила и Лидия първия път. Когато пакетът беше напълно отворен, тя изсипа съдържанието му на масата. Бяха дамски превръзки. За момент се обърках. Но звукът от смеха на Ла Горда, който бе по-висок от на останалите, беше толкова приятен, че аз също се разсмях.

— Това е личният вързоп на Жозефина — каза Ла Горда. — Нейна беше блестящата идея да подразнят алчността ти с подарък от Нагуала, за да те накарат да останеш.

— Трябва да призная, че бе добра идея — рече Лидия.

Тя имитира алчното изражение, което съм имал на лицето си, когато тя отваряше пакета, а след това разочарованието, което се изписало по него, когато не довърши отварянето.

Казах на Жозефина, че идеята ѝ наистина е била блестяща, че е свършила работа, както бе очаквала и че бях искал този пакет повече, отколкото бих желал да призная.

— Можеш да го вземеш, ако искаш — рече Жозефина и накара всички да избухнат в смях.

Ла Горда каза, че Нагуалът знаел от самото начало, че Жозефина не била действително болна и че затова му било толкова трудно да я излекува. Хората, които наистина са болни, са по-податливи. Жозефина твърде много осъзнавала всичко и била много буйна и се наложило да я опушва доста пъти.

Веднъж дон Хуан бе казал същото и за мен — че се наложило да ме опуши. Винаги бях смятал, че това означава, че е използвал психотропни гъби, за да ме разгледа.

— Как те опуши? — попитах Жозефина. Тя сви рамене и не отговори.

— Както е опушил и теб — каза Лидия. — Изтеглил е сияйността ти и я изсушил с пушека на огъня, който е наклал.

Бях сигурен, че дон Хуан никога не ми е обяснявал подобно нещо. Помолих Лидия да ми каже какво знае по въпроса. Тя се обърна към Ла Горда.

— Димът е много важен за магьосниците — рече Ла Горда. — Димът е като мъглата. Мъглата, разбира се, е по-добра, но много трудно се борави с нея. Не е така лесна за манипулиране, както дима.

Така че, ако един магьосник иска да *види* и опознае някой, който все се крие като теб и Жозефина, който е своенравен и труден, той наклажда огън и оставя пушека да обвие човека. Каквото и да крие той, то излиза наяве в пушека.

Ла Горда каза, че Нагуалът използвал пушека не само да „вижда“ и опознава хората, но също и да лекува. Той правел на Жозефина пушечни бани; карал я да стои или да седи до огъня в посоката, в която духа вятърът. Пушекът я обгръщал и я карал да се дави и да плаче, но това неприятно положение било само временно и без никакви последствия; положителният резултат, от друга страна, бил постепенното пречистване на сияйността ѝ.

— Нагуалът на всички ни е правил пушечни бани — рече Ла Горда. — На теб дори повече, отколкото на Жозефина. Той каза, че ти си бил непоносим и че дори не си се преструвал като нея.

Сега всичко ми стана ясно. Тя беше права; дон Хуан ме бе карал стотици пъти да седя срещу огъня. Пушекът така дразнеше гърлото и очите ми, че тръпки ме побиваха само като го видех да събира сухи клонки и съчки. Той каза, че трябвало да се науча да контролирам дишането си и да чувствам пушека, като държа очите си затворени; по този начин ще мога да дишам без да се давя.

Ла Горда каза, че пушекът помагал на Жозефина да бъде ефирна и неуловима и че без съмнение на мен ми е помогнал да се излекувам от лудостта си, каквато и да е била тя.

— Нагуалът каза, че пушекът извлича всичко от теб — продължи Ла Горда. — Той те прави чист и прям.

Попитах я дали знае как да извлече с пушека това, което човек крие. Тя каза, че за нея е лесно да върши това, защото се е освободила от формата си, но че сестричките и Хенаросите, макар да са виждали десетки пъти как го правят Нагуалът и Хенаро, те самите не могат да го правят.

Полюбопитствах да узная защо дон Хуан никога не ми бе споменавал за това, макар че ме бе опушвал като суха риба стотици пъти.

— Споменавал ти е — рече Ла Горда с обичайната си увереност. — Нагуалът дори те е учил да се взираш в мъглата. Той ни разказа, че веднъж сте опушили цял един район в планините и сте *видели* какво се крие зад пейзажа. Той каза, че той самият бил изумен.

Спомних си едно изключително изкривяване на възприятието, нещо като халюцинация, която бях имал и която смятах, че е резултат от съчетанието между доста гъстата мъгла и електрическа буря, която бе бушувала по същото време. Разказах им случката и добавих, че дон Хуан всъщност никога направо не ме е учил каквото и да било за мъглата или за пушека. Неговото обучение се състоеше в това да накладе огън или да ме отведе в някой облак от мъгла. Ла Горда нищо не каза. Тя стана и се върна при печката. Лидия поклати глава и цъкна с език.

— Ама ти наистина си тъп — рече тя. — Нагуалът те е учил на всичко. Как, мислиш, си *видял* всичко, което току-що ни разказа?

Имаше голямо разминаване в разбиранията ни за това как се обучава в нещо. Казах им, че ако аз трябваше да ги науча на нещо, което знам, като например да карат кола, щях да го направя стъпка по стъпка, като всеки път се уверявам, че са разбрали всеки аспект от цялата процедура. Ла Горда отново дойде до масата.

— Това е само когато магьосникът учи на нещо в тонала — рече тя. — Но когато един магьосник борава с *нагуала*, той трябва да даде указанието, което се състои в това да покаже тайната на воина. И това е всичко, което трябва да направи. Воинът, който приема тайните, трябва да заслужи знанието като сила, като върши това, което му е било показано.

— Нагуалът ти е показал повече тайни, отколкото на всички нас, взети заедно. Но ти си ленив, като Паблито, и предпочиташ да се чувстваш объркан. *Тоналът* и *нагуалът* са два различни свята. В единия говориш, а в другия действаш.

В момента, в който каза това, думите ѝ бяха абсолютно разбираеми за мен. Знаех за какво говореше. Тя отиде до печката, разбърка нещо в една тенджера и отново дойде до масата.

— Защо си толкова тъп? — направо ме попита Лидия.

— Той е празен — отвърна Роза.

Те ме накараха да стана и се насилиха да примижат, докато сканираха тялото ми с очи. Всички докоснаха пъпа ми.

— Но защо още си празен? — попита Лидия.

— Ти знаеш какво да правиш, нали? — добави Роза.

— Той е бил луд — рече им Жозефина. — Сигурно и сега е луд.

Ла Горда ми се притече на помощ и им каза, че аз съм все още празен по същата причина, поради която те все още не са се освободили от формата си. Ние всички тайно не сме искали света на Нагуала. Страхували сме се и имаме някои съмнения. Накратко, никой от нас не бил по-добър от Паблито.

Те не промълвиха нито дума. И трите изглеждаха крайно смутени.

— Горкият малък Нагуал — обърна се към мен Лидия с тон на истинска загриженост. — Ти си толкова уплашен, колкото и ние. Аз се правех на твърда, Жозефина се преструваше на луда, Роза се правеше на своенравна, а ти на тъп.

Те се разсмяха и за първи път, откакто бях пристигнал, направиха жест на другарство към мен. Те ме прегърнаха и склониха глави до моята.

Ла Горда седна насреща ми, а сестричките насядаха около нея. Аз бях с лице и към четирите.

— Сега можем да поговорим за това, което се случи тази вечер — каза Ла Горда. — Нагуалът ми каза, че ако оцелеем от последния контакт със съюзниците, вече няма да сме същите. Съюзниците ни направиха нещо тази вечер. Те ни отнесоха.

Тя нежно докосна пищещата ми ръка.

— Тази вечер е особена за теб — продължи тя. — Тази вечер ние всички здравата поработихме, за да ти помогнем, включително съюзниците. На Нагуала би му харесало. Тази вечер ти *видя* и прозря всичко.

— Така ли? — попитах аз.

— Пак започваш — рече Лидия и всички се разсмяха.

— Разкажи ми за това мое *виждане*, Горда — настоях аз. — Знаеш, че съм тъп. Не бива да има недоразумение между нас.

— Добре — каза тя. — Разбирам какво имаш предвид. Тази вечер ти *видя* сестричките.

Казах им, че съм наблюдавал също и невероятни неща, извършени от дон Хуан и дон Хенаро. Бях ги виждал така ясно, както бях виждал сестричките, и въпреки това дон Хуан и дон Хенаро винаги заключваха, че не съм *видял*. Следователно не бях в състояние да определя с какво бяха по-различни действията на сестричките.

— Искаш да кажеш, че не си *видял* как те се държаха за линиите на света? — попита тя.

— Не, не съм.

— Не си *видял* как те се промъкват през процепа между световете?

Разказах им какво бях *видял*. Те мълчаливо ме изслушаха. В края на разказа ми Ла Горда беше почти готова да се разплаче.

— Колко жалко! — възкликна тя.

Тя стана, заобиколи масата и ме прегърна. Очите ѝ бяха ясни и спокойни. Знаех, че не храни никаква злоба към мен.

— Писано ни било да си толкова задръстен — рече тя. — Но въпреки това ти си за нас Нагуала. Няма да ти преча с грозни мисли. Поне в това можеш да си сигурен.

Знаех, че действително мисли така. Тя ми говореше от ниво, което бях наблюдавал само у дон Хуан. Неколкократно бе обяснявала настроението си като резултат от това, че се е освободила от формата си; тя действително беше един безформен воин. Заля ме вълна от дълбока привързаност към нея. Щях да се разплача. И точно в момента, когато почувствах, че тя е най-прекрасния воин, ми се случи нещо твърде интригуващо. Най-правдоподобното описание би било да кажа, че почувствах как изведнъж ушите ми изпукаха. С тази разлика, че усетих пукането в средата на тялото си, точно под пъпа, поотчетливо отколкото в ушите. Веднага след изпукването всичко стана по-ясно: звуците, гледките, миризмите. След това усетих едно силно бръмчене, което, колкото и странно да изглеждаше, не пречеше на способностите ми да чувам; бръмченето беше високо, но не заглушаваше никой от останалите звуци. Беше такова, сякаш го чувах с някаква част от мен, която не бяха ушите. Гореща вълна премина през тялото ми. И тогава внезапно си спомних нещо, което никога на бях виждал. Все едно, че ме беше обладала нечия чужда памет.

Спомних си как Лидия се държи за две хоризонтални червеникави въжета, докато вървеше по стената. Това не беше точно вървене, тя всъщност се плъзгаше на дебел сноп линии, които държеше с краката си. Спомних си, че я бях *видял* да се задъхва с отворена уста от усилието да дърпа червеникавите въжета. Причината, поради която не можех да пазя равновесие в края на изпълнението ѝ,

беше че я бях *видял* като светлина, която обикаляше стаята с такава скорост, че ми се зави свят; тя ме дърпаше за областта около пъпа.

Спомних си и действията на Роза и Жозефина. Роза всъщност беше направила същото, само че отвесно, като се държеше с лявата си ръка за едни дълги, вертикални червеникави нишки, които приличаха на лози, повесени от тъмния покрив. С дясната си ръка също се държеше за някакви вертикални нишки, които, изглежда, ѝ даваха стабилност. Освен това се държеше към същите тези нишки и с пръстите на краката си. Към края на изпълнението си тя изглеждаше като фосфоресценция под покрива. Очертанията на тялото ѝ не се открояваха.

Жозефина се скриваше зад някакви линии, които като че ли излизаха от пода. Издигайки ръката си, тя всъщност бе премествала линиите една до друга, за да получи необходимата широчина, за да скрие тялото си. Издутите ѝ дрехи свършиха добра работа; те някак си сбиваха сияйността ѝ. Дрехите бяха неудобни само за обикновения наблюдател. В края на своето изпълнение Жозефина, също като Лидия и Роза, беше само едно петно светлина. Сега вече можех да се прехвърлям от един спомен на друг в съзнанието си.

Когато им разказах за едновременните си спомени, сестричките ме погледнаха изумени. Ла Горда беше единствената, която, изглежда, беше в течение на това, което ставаше с мен. Тя се разсмя с истинска наслада и каза, че Нагуалът е бил прав като е казвал, че аз съм твърде ленив, за да помня какво съм *видял*; следователно, давал съм си труд да запомня само каквото съм гледал.

Нима е възможно, помислих си аз, несъзнателно да избирам какво да си спомня? Или може би Ла Горда предизвиква всичко това? Ако е вярно, че първо съм подбрал спомените си, а след това съм освободил това, което съм цензурирал, тогава трябва да е вярно и това, че сигурно съм възприел много повече от действията на дон Хуан и дон Хенаро, но въпреки това си спомням само една подбрана част от цялото ми възприемане на онези събития.

— Не е за вярване — обърнах се към Ла Горда, — че сега си спомням нещо, което само до преди миг въобще не съм помнел.

— Нагуалът каза, че всеки може да *вижда*, но въпреки това ние предпочитаме да не си спомняме това, което сме *видели* — рече тя. —

Сега разбирам колко е бил прав. Всеки от нас може да *вижда* — едни по-малко, други повече.

Казах на Ла Горда, че една част от мен знаеше, че бях намерил в онзи момент един вид трансцендентален ключ. Някаква липсваща частица ми бе подадена от всички тях. Но ми беше трудно да определя коя е тя.

Тя обяви, че току-що е „видяла“, че съм извършил доста голяма доза „сънуване“ и че съм развил вниманието си, но въпреки това съм заблуден от собствената си поза, че не знам нищо.

— Опитвах се да ти разкажа за вниманието — продължи тя, — но ти знаеш за него толкова, колкото и ние.

Уверих я, че моето знание по същество се различава от тяхното и че тяхното е безкрайно по-драматично от моето. Следователно, всичко, което биха могли да ми кажат по отношение на практиката, ще ми е от полза.

— Нагуалът ни заръча да ти покажем, че посредством вниманието си ние можем да задържаме образите от съня по същия начин, както задържаме образите от света — каза Ла Горда. — Изкуството на *сънувача* е изкуство на вниманието.

Мислите нахлуха в главата ми като лавина. Трябваше да стана и да се разходя из кухнята. После пак седнах. Дълго мълчахме. Знаех какво беше имала предвид, като каза, че изкуството на *сънувача* е изкуство на вниманието. Вече знаех, че дон Хуан ми беше казал и показал всичко, което можеше. Не съм бил в състояние обаче да съзнавам, докато той беше сред нас. Той бе казал, че моят разум е демонът, който ме държи окован, и че трябва да го надвия, ако искам да постигна реализация на учението му. Следователно, въпросът беше как да надвия своя разум. Никога не ми бе хрумвало да го накарам да ми обясни какво разбира под „разум“. През цялото време бях приемал за дадено, че той има предвид способността за разбиране, вадене на заключения или мислене по подреден, логичен начин. От това, което беше казала Ла Горда, разбрах, че за него разум е означавало внимание.

Дон Хуан казваше, че същността на живота ни е изкуството на възприемането, а магията на живота ни е изкуството на осъзнаването. За него възприемане и осъзнаване беше едно единно, функционално, сложно цяло — цяло, което се състои от две полета. Първото поле бе

„вниманието на *тонала*“, което ще рече — способността на обикновените хора да улавят и насочват своето осъзнаване върху обикновения свят на ежедневиия живот. Дон Хуан наричаше тази форма на внимание още наш „първи пръстен на силата“ и я описваше като наша величествена, но приета за даденост способност да придаваме ред на нашето възприемане на ежедневиия свят.

Второто поле бе „вниманието на *нагуала*“; тоест способността на магьосниците да насочват своето осъзнаване към необикновения свят. Той наричаше това поле на вниманието „втория пръстен на силата“, или с други думи, изумителната способност, която всички ние имаме, но само магьосниците използват, да въвеждаме ред в необикновения свят.

Ла Горда и сестричките, демонстрирайки ми, че изкуството на *сънуването* е да се задържат образите от своя сън посредством своето внимание, бяха онагледили прагматичната страна от схемата на дон Хуан. Те бяха практиците, които бяха отишли по-далеч от теоретичната страна на неговото учение. За да ми покажат своето изкуство, те трябваше да използват своя „втори пръстен на силата“ или още „вниманието на *нагуала*“. А за да мога да видя тяхното изкуство, аз трябваше да направя същото. Всъщност очевидно беше, че бях насочил вниманието си и към двете полета. Вероятно всички ние непрекъснато възприемаме и по двата начина, но предпочитаме да си спомняме първия и да пренебрегваме втория, или пък да го складираме в паметта си, както аз бях направил. При определени условия на стрес или на смирение, цензурираният спомен излиза на повърхността и тогава можем да имаме два различни спомена за едно и също събитие.

Това, което дон Хуан се бе борил да надвие или по-скоро да потисне у мен, не бе разумът ми като способност за логично мислене, а моето „внимание на *тонала*“ или моето осъзнаване на света на здравия разум. Неговият мотив да иска да направя това беше обяснен от Ла Горда, когато тя ми каза, че ежедневиият свят съществува, защото ние знаем как да задържаме образите му; следователно, ако човек се освободи от вниманието, необходимо за задържане на тези образи, светът рухва.

— Нагуалът ни каза, че практиката е важна — рече Ла Горда неочаквано. — Щом веднъж успееш да насочиш вниманието си върху

образите от своя сън, вниманието ти е впримчено завинаги. Накрая ще станеш като Хенаро, който умееше да задържа образите на всеки сън.

— Всяка от нас има по още пет съня — каза Лидия. — Но ние ти показахме първия си, защото това е сънят, който Нагуалът ни даде.

— Вие всички ли можете да се отдадете на *сънуване* по всяко време, когато пожелаете? — попитах аз.

— Не — отвърна Ла Горда. — *Сънуването* отнема твърде много сила. Никоя от нас няма толкова много сила. Причината, поради която сестричките трябваше да се търкалят по пода толкова пъти, беше, че при търкалянето земята им даваше енергия. Може би ще си спомниш също, че си ги *видял* като сияйни същества, получаващи енергия от светлината на земята. Нагуалът каза, че най-добрият начин да получиш енергия, е, разбира се, да пуснеш слънчевата светлина в очите си, особено в лявото око.

Казах й, че не съм чувал подобно нещо и тя описа една процедура, на която ги бе научил дон Хуан. Докато говореше, си спомних, че дон Хуан бе учил и мен на същата процедура. Тя се състоеше в това да въртя бавно главата си наляво-надясно, докато улавям слънчевата светлина с притвореното си ляво око. Той — казваше, че човек може да използва не само слънчевата, но и всяка светлина, която може да огрее очите. Ла Горда каза, че Нагуалът им препоръчал да си завързват шаловете под талията, за да не се натъртват, докато се търкалят.

Отбелязах, че дон Хуан никога не ми е споменавал за търкалянето. Тя каза, че само жените се търкалят, защото имат утроба и енергията идва направо в утробата им; търкаляйки се, те разпределяли тази енергия по цялото си тяло. За да се зареди един мъж с енергия, той трябвало да легне по гръб и да свие коленете си така, че ходилата му да се опират едно о друго. Ръцете му трябвало да са разперени встрани, като частта от лакътя надолу е вдигната вертикално, а пръстите са обърнати нагоре и леко присвити.

— *Сънуваме* тези сънища от години — рече Лидия. — Тези сънища са ни най-добрите, защото вниманието ни е пълно. При другите ни сънища вниманието ни е все още нестабилно.

Ла Горда каза, че задържането на образите от сънища е толтекско изкуство. След години на всепоглъщаща практика всяка от тях можела да изпълни по едно действие във всеки сън. Лидия можела да върви по

всичко, Роза можела да се провесва на всичко, Жозефина можела да се скрие зад всичко, а тя самата можела да лети. Но те били само начинаещи чираци в изкуството. Те имали пълно внимание само за една дейност. Тя добави, че Хенаро бил майсторът в „сънуването“, че можел да прави каквото поиска, че имал внимание за толкова дейности, за колкото ние имаме в ежедневиия живот, и че за него двете полета на вниманието били с еднакво значение.

Почувствах се принуден да им задам своя обичаен въпрос: исках да знам процедурата — как задържаха образите на сънищата си.

— Ти знаеш това толкова добре, колкото и ние — рече Ла Горда. — Единственото, което мога да кажа, е, че след като сме се връщали към един и същи сън безброй пъти, започнахме да усещаме линиите на света. Те ни помогнаха да извършим това, което ни *видя* да вършим.

Дон Хуан бе казал, че нашият „първи пръстен на силата“ влиза в действие още в най-ранните ни години и че ние живеем с впечатлението, че това е всичко, което имаме. Нашият „втори пръстен на силата“, „вниманието на *нагуала*“, остава скрит за огромното мнозинство от нас и ни се разкрива едва в момента на смъртта ни. И все пак, има път за достигането му, който е достъпен за всеки един от нас, но който само магьосниците поемат, и този път минава през *сънуването*. *Сънуването* по същество е превръщането на обикновените сънища в актове, включващи волята. Сънувачите, които задействат своето „внимание на *нагуала*“ и го фокусират върху елементите и случките на своите обикновени сънища, превръщат тези сънища в „сънуване“.

Дон Хуан казваше, че няма процедура за достигане до вниманието на *нагуала*. И той ми даваше само указания. Да намеря ръцете си в моите сънища бе първото от тях; след това упражнението за обръщане на внимание бе разширено с намиране на обекти, търсене на определени отличителни белези, като например сгради, улици и т.н. От там скокът беше към „сънуване“ на определени места в определен момент от деня. Последният етап беше да накарам своето „внимание на *нагуала*“ да се фокусира върху самия *тонал*. Дон Хуан казваше, че обикновено този последен етап започва с един сън, който много от нас са имали по едно или друго време и в който човек гледа себе си как спи в леглото. До момента, в който магьосникът сънува този сън, неговото внимание се е развило до такава степен, че вместо да се събуди, както

биха направили повечето от нас в подобна ситуация, той се завърта на пети и се заема да върши нещо, като че ли се намира в света на ежедневиия живот. От този момент нататък има едно счупване, някакво разделяне в иначе единната личност. Резултатът от задействането на „вниманието на *нагуала*“ и развиването му до висотата и изискаността на нашето ежедневно внимание в света беше, според схемата на дон Хуан, другото „аз“, едно идентично на човека същество, но създадено в „сънуване“.

Дон Хуан ми бе казал, че няма определени стандартни стъпки в обучението за този двойник, също както не следваме определени стъпки, за да достигнем до ежедневието си осъзнаване. Просто го постигаме с практиката. Той твърдеше, че в процеса на задействие на нашето „внимание на *нагуала*“ ще открием стъпките. Той ме насърчаваше да упражнявам „сънуването“ без да позволявам на страховете си да го превърнат в мъчен процес.

Той бе постъпил по същия начин с Ла Горда и сестричките, но очевидно нещо у тях ги бе направило по-възприемчиви към идеята за друго ниво на вниманието.

— Хенаро бе в своето тяло на *сънуване* през повечето време — рече Ла Горда. — То му харесваше повече. Затова можеше да прави най-странни неща и да те изплашва до смърт. Хенаро си минаваше навън-навътре през процепа между световите, както ние с теб минаваме навън-навътре през някоя врата.

Дон Хуан също ми бе говорил надълго и нашироко за процепа между световите. Винаги бях смятал, че говори метафорично за тънката разлика между света, който възприема обикновения човек, и света, който магьосниците възприемат.

Ла Горда и сестричките ми бяха показали, че процепът между световите е повече от метафора. Той е по-скоро способността да се сменя нивото на внимание. Една част от мен разбираше Ла Горда идеално, докато друга част от мен бе по-изплашена от всякога.

— Ти все питаше къде са отишли Нагуалът и Хенаро — рече Ла Горда. — Соледад съвсем безцеремонно ти е казала, че са заминали в другия свят; Лидия ти каза, че са напуснали тази местност; Хенаросите сглупиха и те изплашиха. Истината е, че Нагуалът и Хенаро минаха през този процеп.

Поради някаква необяснима за мен причина, изявленията ѝ ме хвърлиха в дълбок хаос. През цялото време бях чувствал, че са си отишли завинаги. Знаех, че не са си заминали в обикновения смисъл, но бях държал това чувство в областта на метафората. И макар да го бях изказвал гласно пред някои близки приятели, мисля, че аз самият никога не го вярвах истински. Дълбоко в себе си аз винаги съм бил рационален човек. Но Ла Горда и сестричките бяха превърнали моите мъгляви метафори в реални възможности. Ла Горда действително ни бе пренесла на около километър разстояние чрез енергията на своето „сънуване“.

Ла Горда стана и каза, че всичко съм разбрал и че е време да ядем. Тя ни сервира храната, която бе сготвила. Не ми се ядеше. В края на вечерта тя стана и дойде до мен.

— Мисля, че е време да тръгваш — рече ми тя. Това като че ли беше знак за сестричките. Те също станаха.

— Ако останеш след този момент, вече няма да можеш да си тръгнеш — продължи Ла Горда. — Нагуалът те е пуснал да си вървиш веднъж, но ти си предпочел да останеш с него. Той ми каза, че ако ние всички оцелеем при последния контакт със съюзниците, аз трябва да ви нахраня, да направя необходимото, за да се почувствате добре и след това да се сбогувам с всички. Смятам, че сестричките и аз нямаме къде да отидем, така че нямаме избор. Но при теб е различно.

Сестричките ме наобиколиха и всяка се сбогува с мен.

Имаше някаква чудовищна ирония в тази ситуация. Бях свободен да си тръгна, но чувствах, че нямам къде да отида. Аз също нямах избор. Преди години дон Хуан ми бе дал възможност да се оттегля — аз останах, защото още тогава вече нямах къде да отида.

— Изборът е само един — бе казал той в онзи момент. — Избираме или да сме воители, или да сме обикновени хора. Втори избор не съществува. Не и на тази земя.

6

ВТОРОТО ВНИМАНИЕ

ТРЯБВА ДА ТРЪГНЕШ по-късно днес — каза ми Ла Горда веднага след закуска. — Тъй като реши да вървиш с нас, ти пое задължението да ни помогнеш да изпълним новата си задача. Нагуалът ме остави като водач само докато ти дойдеш. Той ми повери, както вече знаеш, някои неща, които да ти кажа. Повечето от тях вече ти казах. Но останаха някои, за които не можех да ти говоря преди да си направил своя избор. Днес ще се погрижим за тях. Веднага след това трябва да тръгнеш, за да ни дадеш време да се приготвим. Трябват ни няколко дни, за да оправим всичко и да се подготвим да напуснем тези планини завинаги. Прекарахме тук доста дълго време. Трудно е човек да се откъсне. Но всичко внезапно свърши. Нагуалът ни предупреждаваше за тоталната промяна, която ще донесеш, независимо от сблъсъците, които ще имаш, но мисля че никой действително не му вярваше.

— Не успявам да разбера защо трябва да променяте каквото и да е — рекох аз.

— Вече ти го обясних — възрази тя. — Ние изгубихме старата си цел. Сега имаме нова цел и тя изисква да станем леки като бриза. Бризът е новото ни настроение. Преди беше горещият вятър. Ти промени посоката ни.

— Въртиш се в кръг, Горда.

— Така е, но това е защото ти си празен. Не мога да се изразя ясно. Когато се върнеш, Хенаросите ще ти покажат изкуството на *прикривана* и веднага след това ние всички ще заминем. Нагуалът ми каза, че ако решиш да останеш с нас, първото нещо, което трябва да ти кажа, е, че трябва да запомниш сблъсъците си със Соледад и сестричките и внимателно да проучиш всяко едно нещо, което ти се е случило с тях, защото всичко е знамение за това, какво ще ти се случи по твоя път. Ако си внимателен и безупречен, ще откриеш, че онези сблъсъци са били подаръци на силата.

— Какво ще прави доня Соледад сега?

— Тя заминава. Сестричките вече ѝ помогнаха да разглоби пода си. Този под ѝ помогна да достигне до своето внимание на *нагуала*. Линиите имаха силата да го направят. Всяка от тях ѝ помогна да събере по частица от това внимание. За някои воини нецялостността не е пречка за достигане на това внимание. Соледад се превъплъти, защото тя достигна до това внимание по-бързо от всеки един от нас. Вече не ѝ се налага да се втрещва в своя под, за да премине в онзи друг свят, и сега, след като подът вече не е нужен, тя го върна на земята, откъдето го бе взела.

— Ти май наистина си решена да заминеш, а, Горда?

— Всички сме решени. Затова те моля да заминеш за няколко дни, за да ни дадеш време да разрушим всичко, което имаме.

— Аз ли съм този, който трябва да намери място за всички вас, Горда?

— Ако беше безупречен воин, ти би сторил точно това. Но ти не си безупречен воин, а и ние не сме. Но въпреки това ще трябва да направим всичко възможно, за да посрещнем нашето ново предизвикателство.

Обзе ме потискащо чувство на обреченост. Никога не съм бил човек на отговорностите. Смятах, че призванието да ги вода е смазващ товар, който няма да мога да понеса.

— А може би не трябва да правим нищо — рекох аз.

— Да. Точно така — рече тя и се разсмя. — Защо не си го повториш няколко пъти, докато се почувстваш в безопасност? Нагуалът не веднъж ти е казвал, че единствената свобода, която воините имат, е да се държат безупречно.

Тя ми разказа как Нагуалът настоявал те всички да разберат, че безупречността е не само свобода, но и единственият начин да прогонят човешката форма.

Описах ѝ начина, по който дон Хуан ме бе накарал да разбера какво се има предвид под безупречност. Веднъж с него се изкачвахме по една много стръмна клисура, когато един огромен молоз се откърти от мястото си на скалата и полетя надолу със страшна сила, като се приземи на дъното на каньона на около 20–30 метра от мястото, където стояхме. Поради размерите на молоза падането му бе много впечатляващо събитие. Дон Хуан се възползва от възможността за един

драматичен урок. Той каза, че силата, която управлява съдбите ни, е извън нас и няма нищо общо с нашите волеви действия. Понякога тази сила ще ни накара да спрем и да се наведем, за да си завържем обувките, както аз току-що бях направил. Карайки ни да спрем, тази сила ни кара да спечелим един ценен миг. Ако бяхме продължили да вървим, онзи огромен молот без съмнение щеше да се стовари върху нас и да ни смаже. Някой друг път, обаче, в някоя друга клисура, същата тази външно определяща сила отново ще ни накара да спрем и да се наведем, за да си завържем обувките, докато друг молот се откъртва точно над мястото, където стоим. Карайки ни да спрем, тази сила ни кара да загубим един ценен миг. В този случай, ако бихме продължили да вървим, бихме се спасили. Дон Хуан каза, че предвид абсолютната липса на контрол от моя страна върху силите, които решават съдбата ми, единствената ми свобода в онази клисура се състояла в това безупречно да завържа обувките си.

Ла Горда изглеждаше развълнувана от разказа ми. Тя протегна ръцете си през масата и за момент задържа лицето ми в тях.

— Безупречността за мен е да ти кажа в най-подходящия момент това, което Нагуалът ми заръча да ти кажа — рече тя. — Но силата трябва да определи точно времето за това, което трябва да ти разкрия, иначе то няма да има никакъв ефект.

Тя направи театрална пауза. Това забавяне беше съвсем заучен жест, но страшно ефектен при мен.

— Изплюй камъчето — примолих се отчаяно аз.

Тя не отговори. Хвана ме за ръката и ме отведе до мястото точно пред входната врата. Накара ме да седна на твърдо утъпканата земя с гръб, опрян на един дебел кол, висок около петдесет сантиметра, забит в земята почти до стената на къщата. Имаше още четири такива кола, забити в редица на около шейсет сантиметра един от друг. Искях да попитам Ла Горда за какво служат. Първото ми впечатление беше, че някой предишен собственик на къщата е завързвал животни за тях. Предположението ми обаче изглеждаше абсурдно, защото мястото точно пред входната врата беше нещо като покрита веранда.

Изказах хипотезата си пред Ла Горда, когато тя седна до мен от лявата ми страна, с гръб, опрян на друг кол. Тя се разсмя и каза, че действително коловете се използвали за връзване на един вид животни,

но не от бивш собственик, и че едва не се изгърбила, докато копала дупките за тях.

— За какво ги използвате — попитах аз.

— Да речем, че ние се завързваме за тях — отвърна тя. — А това ме подсеща за следващото нещо, което Нагуалът ми заръча да ти кажа. Той каза, че понеже си празен, му се наложило да събере твоето второ внимание, твоето внимание на *нагуала*, по начин, различен от нашия. Ние събрахме това внимание чрез *сънуване*, а ти си го събрал чрез неговите растения на силата. Нагуалът каза, че неговите растения на силата събрали застрашителната страна от твоето второ внимание в една буца, и това е образът, който излиза от главата ти. Той каза, че това е, което се случва с магьосниците, когато им се дават растения на силата. Ако не умрат, растенията на силата увъртат второто им внимание в онзи ужасен образ, който излиза от главите им.

— И сега идваме до това, което той искаше ти да направиш. Той каза, че сега трябва да смениш посоката си и да започнеш да събираш второто си внимание по друг начин, по-сходен на нашия. Не можеш да останеш на пътя на познанието, освен ако не уравниш второто си внимание. Досега това твое внимание се носеше на силата на Нагуала, но сега вече си сам. Това искаше той да ти кажа.

— Как да уравниш второто си внимание?

— Трябва да *сънуваш*, както ние го правим. *Сънуването* е единственият начин да събереш второто си внимание без да го нараниш, без да го правиш заплашително или страховито. Твоето второ внимание е фиксирано върху ужасната страна от света; нашето е върху красотата му. Ти трябва да смениш страните и да дойдеш с нас. Това е, което избра снощи, когато реши да тръгнеш с нас.

— Може ли този образ да излиза от мен по всяко време?

— Не. Нагуалът каза, че той няма да излезе пак, докато не остарееш колкото него. Твоят нагуал вече е излизал колкото пъти е било необходимо. Нагуалът и Хенаро са се погрижили за това. Нагуалът ми каза, че на няколко пъти си бил на косъм да умреш, защото твоето второ внимание е много разглезено. Той каза, че веднъж дори си го уплашил; твоят нагуал го нападнал и той трябвало да му пее, за да го успокои. Но най-лошото ти се случило в Мексико сити; там един ден той те тласнал и ти си отишъл в едно бюро за самолетни билети, където си минал през процепа между световите. Намерението

му било само да разсее твоето внимание на *тонала*; ти болезнено си се притеснявал за някаква глупост. Но когато те тласнал, целият ти *тонал* се свил и цялото ти същество минало през процепа. Било му адски трудно да те открие. Той ми каза, че за момент си помислил, че си отишъл по-далеч, отколкото той може да те достигне. Но след това те *видял* да се шляеш безцелно и те върнал обратно. Той ми каза, че си минал през процепа около десет часа сутринта. Така че в онзи ден, в десет часа сутринта, е станало твоето ново време.

— Новото ми време за какво?

— За всичко. Ако останеш човек, ще умреш долу-горе по това време. Ако станеш магьосник, ще напуснеш света долу-горе по това време.

— Елихио също тръгна по различен път — път, който никой от нас не познаваше. Ние го срещнахме тъкмо преди да замине. Елихио беше най-удивителният *сънувач*. Той бе толкова добър, че Нагуалът и Хенаро го вземаха със себе си през процепа, а той имаше силата да издържа на това, като че ли бе нищо и никаква работа. Дори не се задъхваше. Нагуалът и Хенаро му дадоха един последен тласък с растения на силата. Той имаше властта и силата да се справи с този тласък. И това е, което го изпрати там, където е сега.

— Хенаросите ми казаха, че Елихио е скочил с Бениньо. Вярно ли е това?

— Разбира се. До времето, когато Елихио трябваше да скочи, неговото второ внимание вече е било в онзи друг свят. Нагуалът каза, че твоето също е било там, но за теб това е било кошмар, защото си нямал никаква власт. Той каза, че неговите растения на силата са те направили неуравновесен; те са те накарали да пресечеш своето внимание на *тонала* и са те поставили директно в царството на твоето второ внимание, но без да имаш никаква власт над това внимание. Нагуалът не бе давал на Елихио растения на силата чак до последния момент.

— Мислиш ли, че второто ми внимание е било наранено, Горда?

— Нагуалът никога не е казвал това. Той смяташе, че ти си опасно луд, но това няма нищо общо с растенията на силата. Той каза, че и двете ти внимания трудно се поддават на контрол. Ако би могъл да ги овладееш, ще станеш велик воин.

Исках да ми каже още по въпроса. Тя сложи ръка върху бележника ми и каза, че ни предстои ужасно напрегнат ден и трябва да пазим енергията си, за да издържим. Следователно трябва да се заредим с енергия от слънчевата светлина. Тя каза, че обстоятелствата налагат да приемем слънчевата светлина с лявото си око. Тя започна бавно да движи главата си наляво-надясно, като гледаше право в слънцето с притворени очи.

Малко по-късно Лидия, Роза и Жозефина се присъединиха към нас. Лидия седна от дясната ми страна, Жозефина седна до нея, а Роза седна до Ла Горда. Те всички опряха гърбове на коловете. Аз бях в средата на редицата.

Беше ясен ден. Слънцето беше точно над далечната планинска верига. Те започнаха да движат главите си в идеален синхрон. Аз започнах да правя същото и имах усещането, че също съм синхронизирал движенията си с техните. Те продължиха така около минута и след това спряха.

Всички бяха с шапки и използваха перифериите им, за да предпазват лицата си от слънцето, когато не правеха слънчеви бани на очите си. Ла Горда ми беше дала да си сложа моята стара шапка.

Седяхме там около половин час. През това време повторихме упражнението безброй пъти. Възнамерявах да си отбелязвам в бележника всеки път, но Ла Горда доста безцеремонно го бутна настрана, далеч от обсега ми.

Изведнъж Лидия стана, мърморейки нещо неразбираемо. Ла Горда се наведе към мен и ми прошепна, че Хенаросите се задавали по пътя. Напрегнах погледа си, но не видях нищо. Роза и Жозефина също станаха и влязоха с Лидия в къщата.

Казах на Ла Горда, че не виждам никой да приближава. Тя отвърна, че Хенаросите се виждали по едно време на пътя, и добави, че се страхувала от момента, когато всички ние ще трябва да се съберем заедно, но че била убедена, че аз ще мога да се справя с положението. Тя ме посъветва да бъда изключително внимателен с Жозефина и Паблито, защото те нямали никакъв контрол над себе си. Тя каза, че най-разумно ще е да отведе Хенаросите след около час и нещо.

Продължих да наблюдавам пътя. Нямаше никакъв признак някой да приближава.

— Сигурна ли си, че идват? — попитах аз.

Тя каза, че не ги е видяла лично, но че Лидия ги е видяла. Хенаросите били видими само за Лидия, защото тя се била втреничвала, докато правела слънчеви бани на очите си. Не бях сигурен какво имаше предвид Ла Горда и я помолих да обясни.

— Ние сме *втреничвачи* — рече тя. — Точно като теб. Ние всички сме еднакви. Безполезно е да отричаш, че си *втреничвач*. Нагуалът ни е разказвал за твоето изключително майсторство да се *втреничваш*.

— Моето изключително майсторство да се *втреничвам*! Какви ги говориш, Горда?

Тя сви устни и изглеждаше на ръба да се ядоса от въпроса ми; но се овладя. Усмихна се и нежно ме бутна.

В този момент внезапна тръпка премина по тялото ѝ. Празният ѝ поглед се плъзна покрай мен, след което тя тръсна глава енергично. Каза, че току-що е „видяла“, че Хенаросите все пак не идват, било твърде рано за тях. Щели да изчакат малко, преди да се появят. Тя се усмихна, като чели беше доволна от това забавяне.

— И без това е твърде рано за нас те да са тук. — рече тя. — И те се чувстват по същия начин по отношение на нас.

— Къде са те сега? — попитах аз.

— Сигурно са седнали някъде покрай пътя — отвърна тя. — Бениньо без съмнение се е втреничил в къщата, докато вървят насам, и ни е видял да седим тук и затова са решили да изчакат. Идеално. Това ще ни даде време.

— Плашиш ме, Горда. Време за какво?

— Трябва да събереш второто си внимание днес, само за нас четирите.

— Как да го направя?

— Не знам. Ти си много загадъчен за нас. Нагуалът ти е направил десетки неща със своите растения на силата, но ти не можеш да си припишеш това като знание. Това е, което се опитвах да ти кажа. Само ако имаш власт над своето второ внимание, можеш да вършиш разни неща с него; в противен случай винаги ще оставаш закован между двете, както си сега. Всичко, което ти се случи откакто си пристигнал, бе насочено да накара това внимание да се задвижи. Давах ти указания малко по малко, точно както ми бе казал Нагуалът да направя. Тъй като си поел по друг път, ти не знаеш нещата, които

знаем ние, също както ние не знаем нищо за растенията на силата. Соледад знае малко повече, защото Нагуалът я води в родината си. Нестор познава лечебните растения, но никой от нас не е бил обучаван по начина, по който си обучаван ти. Все още не се нуждаем от твоето знание. Но един ден, когато сме готови, ти си този, който ще знае какво да направи, за да ни даде тласък чрез растения на силата. Аз съм единствената, която знае къде е скрита лулата на Нагуала в очакване на този ден.

— Повелята на Нагуала е да промениш своя път и да тръгнеш с нас. Това означава, че трябва да практикуваш *сънуването* с нас, а *прикриването* — с Хенаросите. Не можеш да си позволиш повече да останеш там, където си — в страховитата половина на твоето второ внимание. Още едно разтърсване на твоя нагуал, излизащ от теб, би могло да те убие. Нагуалът ми каза, че човешките същества са крехки създания, съставени от много пластове сияйност. Когато ги *видиш*, те изглеждат като нишки, но тези нишки са всъщност пластове, като на лук. Всеки вид разтърсване разделя тези пластове един от друг и може дори да причини смъртта на човешкото същество.

Тя стана и ме отведе обратно в кухнята. Седнахме с лице един към друг. Лидия, Роза и Жозефина се занимаваха с нещо из двора. Не ги видях, но чувах как си приказват и се смеят.

— Нагуалът каза, че ние умираме, защото пластове ни се разделят един от друг — рече Ла Горда. — Разтърсванията винаги ги разделят, но те все пак се събират. Понякога обаче разтърсването е толкова силно, че пластове се разпадат и повече не могат да се съберат.

— Ти някога виждала ли си пластове, Горда?

— Разбира се. *Видях* как един човек умря на улицата. Нагуалът ми каза, че ти също си наблюдавал умиращ човек, но не си *видял* смъртта му. Нагуалът ме накара да *видя* пластове на умиращия човек. Те бяха като люспите на лук. Когато човешките същества са здрави, те приличат на сияйни яйца, но ако се наранят, започват да се белят като лук.

— Нагуалът ми каза, че твоето второ внимание понякога било толкова силно, че все напирало да излезе. Той и Хенаро трябвало да придържат пластове ти един към друг; иначе си щял да умреш. Затова той смяташе, че вероятно ще имаш достатъчно енергия да

изкараш своя нагуал от себе си два пъти. Но ти го направи повече пъти и сега си свършен; вече нямаш енергия, която да задържи пластове ти един към друг в случай на още едно разтърсване. Нагуалът натовари мен да се грижа за всички; в твоя случай трябва да ти помогна да притегнеш пластове си. Нагуалът каза, че смъртта разделя пластове. Той ми обясни, че центърът на нашата сияйност, който е вниманието на *нагуала*, все напират навън и това е, което разхлабва пластове. Така че за смъртта е лесно да се провери между тях и да ги раздели изцяло. Магьосниците трябва да направят всичко възможно, за да държат собствените си пластове плътно прилепнали. Затова Нагуалът ни обучава на *сънуване*. *Сънуването* сплотява пластове. Когато магьосниците усвоят *сънуването*, те връзват едно за друго своите две внимания и вече няма нужда онзи център да напират навън.

— Да не би да искаш да кажеш, че магьосниците не умират?

— Точно така. Магьосниците не умират.

— Да не би да искаш да кажеш, че никой от нас няма да умре?

— Нямам предвид нас. Ние сме нищо. Ние сме едни особняци, независимо дали тук или там. Имах предвид магьосниците. Нагуалът и Хенаро са магьосници. Техните две внимания са толкова плътно прилепнали едно към друго, че вероятно никога няма да умрат.

— Това Нагуалът ли го каза, Горда?

— Да. И той, и Хенаро ми го казаха. Малко преди да заминат, Нагуалът ни обясни за силата на вниманието. Дотогава и понятие няха за *тонал* и *нагуал*.

Ла Горда описа начина, по който Дон Хуан им бе разяснил тази основна дихотомия: *тонал-нагуал*. Тя каза, че един ден Нагуалът ги събрал всичките, за да ги заведе на една дълга разходка, до някаква усамотена скалиста долина в планините. Той направил един огромен тежък вързоп с всякакви неща вътре; сложил дори радиото на Паблито в него. След това дал вързоп на Жозефина да го носи, сложил една тежка маса върху раменете на Паблито и всички тръгнали. Той накарал всички да се сменят по ред да носят вързоп и масата, докато изминавали почти шейсетте километра до онова високо, усамотено място. Като пристигнали там, Нагуалът накарал Паблито да постави масата в самия център на долината. След това помолил Жозефина да подреди съдържанието на вързоп върху масата. Когато масата се отрупала, той им обяснил разликата между *тонал* и *нагуал* по същия

начин, както я бе обяснил на мен в един ресторант в Мексико сити, с тази разлика, че в техния случай неговият пример беше безкрайно по-изобразителен.

Той им казал, че *тоналът* е редът, който ние познаваме в нашия ежедневен свят, а също така и личния ред, който носим през живота си на своите плещи, така както те били носили масата и вързопа. Личният *тонал* на всеки от нас бил като онази маса в долината — едно малко островче, отрупано с нещата, които са ни близки. От друга страна, *нагуалът* бил необяснимото начало, което поддържало онази маса да стои на мястото си, и бил като необятността на онази пуста долина.

Той им казал, че магьосниците били задължени да наблюдават своите *тонали* от разстояние, за да схванат по-добре онова, което действително ги заобикаля. Той ги накарал да отидат до един хребет, откъдето се виждала цялата местност. Оттам масата едва се забелязвала. След това ги накарал да се върнат до масата и да се изправят над нея, за да им покаже, че обикновеният човек няма схващането на магьосника, защото обикновеният човек е точно над своята маса, като се държи здраво за всяко нещо по нея.

След това ги накарал всички тях, един след друг, да хвърлят поглед върху предметите на масата и проверявал какво са запомнили, като вземал нещо и го скривал, за да види дали са били внимателни. Всичките изкарали теста блестящо. Той им изтъкнал, че способността им да запомнят толкова лесно нещата по масата се дължала на факта, че всички те са развили своето внимание на *тонала*, или с други думи — своето внимание за масата.

След това ги помолил да хвърлят поглед на всичко, което е по земята под масата и проверявал какво са запомнили, като премествал камъчета, клонки и всякакви други неща, които се намирили там. Никой от тях не могъл да си спомни това, което бил видял под масата.

След това Нагуалът помел с ръка всичко от повърхността на масата и ги накарал, един след друг, да легнат върху нея по корем и внимателно да разгледат земята под себе си. Той им обяснил, че за един магьосник *нагуалът* е областта точна под масата. Тъй като било немислимо да се обхване необятността на *нагуала*, както било илюстрирано от онази огромна пуста долина, магьосниците вземали за свое поле на действие областта точно под островчето на *тонала*, както нагледно било показано с това, което било под масата.

Тази област била полето на това, което той наричал второто внимание, или вниманието на *нагуала*, или вниманието под масата. Това внимание се достигало само след като магьосникът е разчистил повърхността на своята маса. Той казал, че достигането на второто внимание сливало двете внимания в едно единно цяло и това цяло било тоталността на човека.

Ла Горда каза, че неговият нагледен пример бил толкова ясен за нея, че тя веднага разбрала защо Нагуалът я бил накарал да разчисти своя живот, да помете своя остров на *тонала*, както го бил нарекъл той. Тя почувствала, че действително е постъпила правилно, като е последвала всеки съвет, който той ѝ бил дал. Тя все още била твърде далеко от момента на сливане на двете внимания, но нейното старание довело до един безупречен живот, който бил, както я уверявал той, единственият начин за нея да се освободи от човешката си форма. Освобождаването от човешката форма било основното изискване за сливането на двете внимания.

— Вниманието под масата е ключът към всичко, което вършат магьосниците — продължи тя. — За да достигнем това внимание, Нагуалът и Хенаро ни обучаваха в *сънуване*, а теб са те обучавали за растенията на силата. Не знам как са постъпвали с теб, за да те научат да улавяш второто си внимание посредством растенията на силата, но за да ни научи нас как да *сънуваме*, Нагуалът ни научи да се *втреничваме*. Той никога не ни казваше какво действително ни правеше. Той просто ни учеше да се *втреничваме*. Никога не знаехме, че *втреничването* е начинът да улавяме нашето второ внимание. Смятахме, че *втреничването* е само за развлечение. Но не било така. *Сънувачите* трябва да бъдат *втреничвачи*, преди да могат да уловят своето второ внимание.

— Първото нещо, което Нагуалът направи, бе да постави едно сухо листо на земята и да ме накара да го гледам с часове. Всеки ден носеше по едно листо и го поставяше пред мен. Отначало мислех, че листото е едно и също и той го пази от единия ден за другия, но след това забелязах, че листата са различни. Нагуалът каза, че когато разберем това, вече не гледаме, а се *втреничваме*.

След това слагаше купчини сухи листа пред мен. Караше ме да ги разбърквам с лявата си ръка и да ги опипвам, докато се *втреничвам* в тях. *Сънувачът* разбърква листата спираловидно, *втреничва* се в тях и

после сънува фигурите, които листата образуват. Нагуалът каза, че *сънувачите* могат да смятат, че са овладели *втренчването* в листа, когато първо *сънуват* фигурите от листа, а после, на следващия ден, открият същите фигури в своята купичка от листа.

— Нагуалът каза, че *втренчването* в листа укрепва второто внимание. Ако се *втренчваш* в купчина листа с часове, както той ме караше да правя, мислите ти стихват. Без мисли вниманието на *тонала* запада и изведнъж твоето второ внимание се залавя за листата и те стават нещо друго. Нагуалът наричаше момента, когато второто внимание се залавя за нещо, „спиране на света“. И това е точно — светът спира. Поради тази причина винаги трябва да има някой при теб, когато се *втренчваш*. Никога не можем да знаем прищевките на нашето второ внимание. Тъй като никога не сме го използвали, трябва да го опознаем, преди да се осмелим да се *втренчваме* сами.

— Трудността при *втренчването* е да се научим да стихваме мислите си. Нагуалът каза, че предпочита да ни учи как да правим това с купчина листа, защото лесно можем да си набавим всички листа, от които се нуждаем, винаги, когато искаме да се *втренчваме*. Но и всичко друго би свършило същата работа.

— Спреш ли веднъж света, значи си *втренчвач*. И тъй като единственият начин да спреш света е като се опитваш, Нагуалът караше всички ни да се *втренчваме* в сухи листа години наред. Смятам, че това е най-добрият начин да достигнем нашето второ внимание.

— Той комбинираше *втренчването* в сухи листа с това да търсим ръцете в *сънуването*. Трябваше ми около година, за да намеря ръцете си, и четири години, за да спра света. Нагуалът каза, че щом веднъж си уловил второто си внимание чрез сухи листа, упражняваш *втренчването* и *сънуването*, за да го развиеш. И това е всичко за *втренчването*.

— Разказваш го така, сякаш е съвсем просто, Горда.

— Всичко, което вършат Толтеките, е много просто. Нагуалът каза, че всичко, което трябва да направим, за да уловим второто си внимание, е непрестанно да се опитваме. Всеки от нас спря света чрез *втренчване* в сухи листа. Ти и Елихио сте различни. Що се отнася до теб, ти си го направил чрез растенията на силата, но не знам какъв път

е следвал Нагуалът с Елихио. Той никога не пожела да ми каже. Той ми разказа за теб, защото ние имаме една и съща задача.

Споменах й, че съм записал в бележника си, че за пръв път съм имал пълното усещане за спиране на света едва преди няколко дни. Тя се разсмя.

— Ти си спрял света преди всеки един от нас — рече тя. — Какво мислиш, че си правил, когато си вземал онези растения на силата? Просто никога не си го правил чрез *втреничване* като нас, това е всичко.

— Купчината сухи листа единственото нещо ли беше, в което Нагуалът ви е карал да се *втреничвате*!

— Щом веднъж *сънувачите* се научат как да спират света, те могат да се *втреничват* и в други неща; а накрая, когато *сънувачите* се освободят изцяло от формата си, могат да се *втреничват* във всичко. Аз го правя. Мога да прозра във всичко. Той ни караше да следваме все пак определен ред при *втреничването*.

— Първо се *втреничвахме* в малки растения. Нагуалът ни предупреди, че малките растения са много опасни. Тяхната сила е концентрирана; те имат много наситена светлина и усещат, когато *сънувачите* се *втреничват* в тях; те веднага преместват светлината си и я насочват право срещу *сънувача*. *Сънувачите* трябва да си изберат един вид растение, в което да се *втреничват*.

— След това се *втреничвахме* в дървета. И при тях *сънувачите* имат определен вид дърво, в което се *втреничват*. В това отношение ние с теб сме еднакви; и двамата се *втреничваме* в евкалиптови дървета.

От изражението на лицето ми тя вероятно отгатна следващия ми въпрос.

— Нагуалът каза, че посредством неговия дим ти много лесно си можел да задействаш своето второ внимание — продължи тя. — Ти много пъти си съсредоточавал вниманието си върху пристрастието на Нагуала — враните. Той каза, че веднъж твоето второ внимание така съвършено се фокусираше върху една врана, че отлетяло, както лети враната, до единственото евкалиптово дърво, което било наблизо.

Аз от години размишлявах върху това преживяване. Не можех да го окача като нищо друго, освен като едно невъобразимо сложно хипнотично състояние, предизвикано от психотропните гъби,

съдържащи се в сместа за пушене на дон Хуан, съчетани с неговото изключително умение да манипулира поведението ми. Той ми бе предложил един възприятиен катарзис, а именно — да се превърна във врана и да възприемам света като врана. Резултатът беше, че аз възприемах света по начин, който не би могъл да бъде част от запасите ми от минали преживявания. Обяснението на Ла Горда някакси опрости всичко.

Тя каза, че след това Нагуалът ги накарал да се *втреничват* в движещи се, живи същества. Той им казал, че дребните насекоми са възможно най-добрия обект. Тяхната подвижност ги правела безвредни за *втреничвача*, за разлика от растенията, които извличали своята светлина директно от земята.

Следващата стъпка била да се *втреничват* в скали. Тя каза, че скалите били много стари и мощни и имали особена светлина, която била по-скоро зеленикава, за разлика от бялата светлина на растенията и жълтеникавата светлина на движещите се, живите същества. Скалите не се разтваряли лесно пред *втреничвачите*, но си заслужавало *втреничвачите* да упорстват и да не се отказват, защото скалите криели особени тайни в своята сърцевина — тайни, които можели да помогнат на магьосниците в тяхното „сънуване“.

— Какви неща ти разказват скалите? — попитах аз.

— Когато се *втреничвам* в самата сърцевина на някоя скала — рече тя, — винаги долавям един полъх със специфичното ухание на тази скала. Когато бродя из моето *сънуване*, знам къде съм, защото се ориентирам по тези ухания.

Тя каза, че времето от деня е важен фактор при *втреничването* в дървета и скали. Рано сутрин дърветата и скалите били корави и светлината им била слаба. Около обяд били в най-доброто си състояние и тогава *втреничването* се правело, за да се вземе от светлината и силата им. В късния следобед и привечер дърветата и скалите били тихи и тъжни, особено дърветата. Ла Горда каза, че тогава дърветата създавали усещането, че и те се *втреничват* във *втреничвача*.

Втората серия в поредицата на *втреничването* било да се *втреничваш* в периодични явления: дъжда и мъглата. Тя каза, че *втреничвачите* могат да фокусират своето второ внимание върху самия дъжд и да се движат с него или пък да го фокусират зад него и да

използват дъжда като един вид лупа, за да видят скрити неща. Места на силата или места, които трябва да се избягват, се откривали чрез *втренчване* в дъжда. Местата на силата били в жълтеникава светлина, а местата, които трябва да се избягват, били в наситено зелено.

Ла Горда каза, че мъглата безспорно е най-загадъчното нещо на света за един *втренчвач* и че тя може да бъде използвана по същите два начина, както и дъжда. Само че не се поддавала лесно на жените и дори след като тя самата се освободила от човешката си форма, мъглата останала недостижима за нея. Тя каза, че Нагуалът веднъж я накарал да „види“ някаква зелена мъглявина над един облак мъгла и й казал, че това е второто внимание на един *втренчвач* в мъгли, който живеел в планините, където били тя и Нагуалът, и че той се движел с мъглата. Тя добави, че мъглата се използвала, за да разкрие духовете на неща, които вече не съществуват, и че истинското майсторство на *втренчвачите* в мъгли било да остават своето второ внимание да проникне в онова, което тяхното *втренчване* им разкрива.

Разказах й как веднъж, докато бях с дон Хуан, бях видял мост, направен от облак мъгла. Бях поразен от яснотата и точните детайли на този мост. За мен той беше повече от реален. Гледката беше така истинска и жива, че не можех да я забравя. Коментарът на дон Хуан беше, че някой ден ще трябва да мина по този мост.

— Знам за това — рече тя. — Нагуалът ми каза, че един ден, когато си в състояние да владееш второто си внимание, ти ще минеш по този мост чрез това внимание, също както си летял като врана чрез това внимание. Той каза, че ако станеш магьосник, от мъглата ще се оформи един мост за теб и ти ще преминеш по него и ще изчезнеш от този свят завинаги. Точно както направи и той самият.

— Той така ли изчезна, по мост?

— Не по мост. Но ти си видял как той и Хенаро пристъпиха през процепа между световите пред очите ти. Нестор каза, че само Хенаро е помахал с ръка за сбогом последния път, когато сте ги видели; Нагуалът не е махнал с ръка, защото е отварял процепа. Нагуалът ми каза, че когато се наложи второто внимание да се събере, всичко, което трябва да се направи, е движението при отварянето на онази врата. Това е тайната на толтеките-сънувачи, щом веднъж са се освободили от формата си.

Исках да я попитам за това как дон Хуан и дон Хенаро са пристъпили през този процеп. Тя ме накара да спра, докосвайки леко устата ми с ръка.

Тя каза, че друга серия било *втренчването* в далечни обекти и в облаците. И при двата случая усилията на *втренчвачите* се състояли в това да оставят своето второ внимание да отиде до мястото, в което се *втренчват*. Така те покривали огромни разстояния или се носели по облаците. Що се отнася до *втренчването* в облаци, Нагуалът никога не им позволявал да се *втренчват* в кълбести буреносни облаци. Той им казал, че трябва да са се освободили от формата си, преди да опитат това умение, и че тогава ще могат да се носят не само по кълбестите буреносни облаци, но и по самите мълнии.

Ла Горда се разсмя и ми предложи да отгатна кой е бил достатъчно дързък и луд действително да опита *втренчването* в кълбести буреносни облаци. Не можах да се сетя за друг, освен за Жозефина. Ла Горда каза, че Жозефина упражнявала *втренчването* в кълбести буреносни облаци всеки път, когато Нагуалът го нямало, докато един ден една мълния едва не я убила.

— Хенаро беше магьосник на мълниците — продължи тя. — Неговите първи двама чирака — Бениньо и Нестор — му били посочени от неговата приятелка мълнията. Той каза, че търсел разни треви в някакъв много отдалечен край, където индианците са много затворени и не обичат никакви посетители. На Хенаро били дали разрешение да посещава техните земи, защото говорел езика им.

— Хенаро берял никакви растения, когато заваляло. Имало няколко къщи наоколо, но хората били недружелюбни и той не искал да ги притеснява; тъкмо щял да припълзи в една хралупа, когато видял по пътя да се задава някакъв младеж, който карал отрупано със стоки колело. Това бил Бениньо, градско момче, което търгувало с тези индианци. Колелото му затънало в калта и точно там го поразила мълния. Хенаро помислил, че го е убила. Хората от къщите били видели случилото се и наизлезли. Бениньо бил повече уплашен, отколкото наранен, но колелото му и всичките му стоки били съсипани. Хенаро останал при него седмица и го излекувал.

— Почти същото се случило и с Нестор. Той купувал лечебни растения от Хенаро и един ден го проследил до планините да види къде ги бере, за да не плаща повече за тях. Хенаро нарочно навлязъл

дълбоко в планините; намерението му било Нестор да се загуби. Не валяло, но имало мълнии и изведнъж една мълния паднала и пробягала над сухата земя като змия. Минала точно между краката на Нестор и ударила една скала на около десетина метра разстояние.

— Хенаро каза, че мълнията обгорила краката на Нестор от вътрешната страна. Тестисите му се подули и състоянието му сериозно се влошило. Хенаро трябвало да го лекува цяла седмица там в планините. — До оздравяването си Бениньо и Нестор вече били хванати на въдицата. При мъжете се налага да бъдат хващани на въдицата. При жените — не. Жените се впускат свободно във всичко. Това е тяхната сила и в същото време техният недостатък. Мъжете трябва да се водят, а жените да се удържат.

Тя се закикоти и каза, че без съмнение тя имала доста мъжки съставки у себе си, защото трябвало да бъде водена, и че аз сигурно имам доста женски съставки у себе си, защото трябвало да бъде удържан.

Последната серия била *втреничването* в огън, дим и сенки. Тя каза, че за *втреничвача* огънят не е ярък, а черен, също както и димът. Сенките пък са блестящи, имат цвят и движение у себе си.

Имало още две неща, които били отделно — *втреничването* в звезди и във вода. *Втреничването* в звезди се упражнявало от магьосници, които са се освободили от човешката си форма. Тя каза, че доста добре се справяла с *втреничването* в звезди, но не можела да борава с *втреничването* във вода, особено течаща вода, което се използвало от безформените магьосници да съберат своето второ внимание и да го изпратят до всяко място, където имат нужда да отидат.

— Всички ние се ужасяваме от водата — продължи тя. — Реката събира второто внимание и го отнася и няма начин да я спреш. Нагуалът ми разказа за твоите успехи с *втреничването* във вода. Но той ми каза също, че веднъж едва не си се разпаднал във водите на една плитка река и че сега не можеш дори да се изкъпеш в река.

Дон Хуан ме бе карал да се вирам във водата на един напоителен канал зад къщата му много пъти, докато ме упояваше със своята смес за пушене. Бях имал удивителни усещания. Веднъж се видях целия зелен, като чели бях покрит с морски водорасли. След този случай той ми препоръча да избягвам водата.

— Да не би второто ми внимание да е било наранено от водата?
— попитах аз.

— Да, било е — отвърна тя. — Ти много си угаждаш. Нагуалът те е предупредил да бъдеш предпазлив, но ти си отишъл отвъд своите граници с течащата вода. Нагуалът каза, че ти би могъл да използваш водата като никой друг, но не ти било писано да бъдеш умерен.

Тя придърпа пейката си по-близо до моята.

— Това е всичко за *втречването* — рече тя. — Но има някои други неща, които трябва да ти кажа преди да тръгнеш.

— Какви неща, Горда?

— Първо, преди да кажа каквото и да е, ти трябва да събереш второто си внимание заради сестричките и мен.

— Не мисля, че мога да го направя.

Ла Горда стана и влезе в къщата. След малко се върна с една дебела кръгла възглавница, изработена от същите естествени влакна, които се използват за направата на мрежи. Без да каже нито дума, тя отново ме заведе на верандата отпред. Каза, че сама е изработила тази възглавничка, за да ѝ е по-удобно, когато се учела да се *втречва*, защото положението на тялото било от голямо значение при *втречването*. Човек трябвало да седи на земята върху мек килим от листа или върху възглавничка, направена от естествени влакна. Гърбът трябвало да е опрян о дърво, дънер или гладка скала. Тялото трябвало да е напълно отпуснато. Очите никога не бивало да се фиксират върху обекта, за да не се изморяват. Втречването представлявало много бавно сканиране на обекта, в който си се втречил, обратно на часовниковата стрелка, но без да движиш главата си. Тя добави, че Нагуалът ги накарал да забият онези колове, за да подпират на тях гърбовете си.

Тя ме накара да седна върху възглавничката ѝ и да опра гърба си на един от коловете. Каза ми, че ще ме напътства при *втречването* в едно място на силата, което Нагуалът имал в заоблените хълмове отвъд долината. Тя се надявала, че като се *втречвам* в него, аз ще получа необходимата енергия, за да събера второто си внимание.

Тя седна много близо до мен, от лявата ми страна, и започна да ми дава указания.

Почти шепнейки, тя ми каза да държа клепачите си притворени и да се вирам в място, където се събират два огромни обли хълма. Там

имало тесен, стръмен каньон с река. Тя каза, че точно това *втрещване* се състояло от четири отделни действия. Първото беше да използвам периферията на шапката си като козирка, за да се предпазя от прекомерния блясък на слънцето и да позволя само минимално количество светлина да влиза в очите ми; след това да притворя клепачите си; третата стъпка беше да задържа стабилно полуотворените си клепачи, за да поддържам постоянен поток светлина; и четвъртата стъпка беше да различа в заден план водния каньон през мрежата от светлинни нишки по ресниците ми.

Отначало не можех да следвам указанията ѝ. Слънцето беше точно над хоризонта и аз трябваше да килна глава назад. Накланях шапката си насам-натам, докато успея да закрия по-голямата част от слънчевия блясък с периферията ѝ. Това като че ли бе всичко необходимо. Веднага щом притворих очите си, една частица светлина, която се появи сякаш от върха на шапката ми, буквално експлодира по ресниците ми, които бяха като филтър, който създаваше паяжина от светлина. Задържах клепачите си притворени и си поиграх малко със светлинната паяжина, докато успея да различа в заден план тъмните вертикални очертания на водния каньон.

Тогава Ла Горда ми каза да се *втреща* в средата на каньона, докато открия едно много тъмно кафяво петно. Тя каза, че това било една дупка в каньона, която не била там за окото, което гледа, а само за окото, което „вижда“. Тя ме предупреди да упражня своя контрол веднага щом забележа това петно, така че то да не ме притегли към себе си. Или по-точно, трябваше да се стрелна към него и да се *втреща* в него. Тя предложи в момента, в който открия петното, да я натисна с рамене, за да ѝ съобщя. Тя се плъзна, отстрани, докато се облегна на мен.

Помъчих се за момент да задържа четирите действия координирани и стабилни и изведнъж едно тъмно петно се оформи в средата на каньона. Веднага забелязах, че не го виждам по начина, по който обикновено виждам. Тъмното петно беше по-скоро впечатление, нещо като зрителна измама. В момента, в който контролът ми отслабваше, то изчезваше. То беше в моето поле на възприятие само ако държах четирите действия под контрол. Тогава си спомних, че дон Хуан ме бе въвличал безброй пъти в подобна дейност. Той закачаше парченце плат на нисък клон на някой храст, който стратегически

биваше разположен така, че да е на една линия с определено геоложко образувание от планините в далечината, като например воден каньон или склон. Като ме караше да седя на около 15 метра от парцалчето и да се вирам през ниските клони на храста, на който то висеше, дон Хуан създаваше особен перцептуален ефект у мен. Парцалчето, което винаги биваше един нюанс по-тъмно от геоложкото образувание, в което се вирах, отначало изглеждаше като част от това образувание. Идеята беше да оставя възприятието си да играе на воля без да го анализирам. Аз се провалях всеки път, защото бях абсолютно неспособен да се въздържа от преценка и разумът ми винаги се впускаше в разни логични размишления за техниката на моето илюзорно възприятие.

Този път не чувствах никаква необходимост да размишлявам. Ла Горда не беше властна фигура, с която аз несъзнателно да имах нужда да се боря, каквато дон Хуан очевидно е бил за мен.

Тъмното петно в моето поле на възприятие стана почти черно. Облегнах се на раменете на Ла Горда, за да ѝ съобщя. Тя ми прошепна в ухото, че трябва да се помъча да задържа клепачите си в положението, в което са, и да дишам тихо с корема си. Не бивало да оставя петното да ме притегли, а трябвало постепенно да проникна в него. Това, което трябвало да направя, било да не позволя на петното да се разрасне и изведнъж да ме погълне. В случай, че това стане, трябвало веднага да отворя очите си.

Започнах да дишам, както ме бе посъветвала, и така можех да държа клепачите си заковани безкрайно дълго на подходящия отвор.

Останах в това положение доста време. После забелязах, че бях започнал да дишам нормално и това не беше нарушило възприятието ми на тъмното петно. Но изведнъж тъмното петно започна да мърда, да пулсира и преди да успея отново да задишам тихо, чернотата тръгна напред и ме обгърна. Обезумях и отворих очи.

Ла Горда каза, че съм извършвал *втреничване* в далечината, а за това било необходимо да дишам така, както ми била препоръчала. Тя ме насърчи да започна всичко от начало. Каза, че Нагуалът ги карал да седят по цели дни, събирайки второто си внимание, като се *втреничват* в онова място. Той многократно ги предупреждавал за опасността да бъдат погълнати поради разтърсването, което тялото претърпява.

Трябваше ми да се *втречвам* около час, за да направя това, което тя бе обрисувала. Да се стрелна в кафявото петно и да се *втреча* в него означаваше, че кафявото петно в моето поле на възприятие съвсем внезапно изсветля. Докато го виждах, все по-ясно осъзнах, че нещо в мен извършваше едно невъзможно действие. Почувствах, че действително напредвам към това място; оттук и усещането, което имах, че то изсветлява. След това бях толкова близо до него, че можех да различа отделни неща в него, като например скали и растения. Отидох дори още по-близо и можах да видя някакво особено образуване на една от скалите. Приличаше на грубо издялан стол. Много ми хареса; в сравнение с него останалите скали изглеждаха избледнели и неинтересни.

Не знам колко дълго съм се *втречвал* в него. Можех да се съсредоточа върху всеки от детайлите му. Чувствах, че мога да се изгубя завинаги сред детайлите му, защото те нямаха край. Но нещо разсея гледката ми; друг странен образ бе наложен върху този на скалата, а след това още един и после още един. Раздразних се от тази интерференция. В момента, в който се раздразних, осъзнах също, че Ла Горда мърдаше главата ми наляво-надясно изотзад. Само за няколко секунди концентрацията на моето *втречване* беше изцяло разрушена.

Ла Горда се разсмя и каза, че разбираше защо съм карала Нагуала така да се притеснява за мен. Тя самата била видяла, че се впускам извън границите си. Тя седна до мен и каза, че тя и сестричките щели да се *втречат* в мястото на силата на Нагуала. След това издаде един пронизителен птичи звук. Миг по-късно сестричките излязоха от къщата и седнаха да се *втречат* с нея.

Тяхното майсторство да се *втречат* беше очевидно. Телата им придобиха странна неподвижност. Те като че ли въобще не дишаха. Тяхното притихване беше така заразително, че се улових как притварям очи и се заглеждам в хълмовете.

Втречването беше истинско откровение за мен. Извършвайки го, аз бях потвърдил някои важни въпроси от учението на дон Хуан. Ла Горда бе обрисувала задачата по определено неясен начин. „Да се стрелна към него“ беше по-скоро заповед, отколкото описание на някакъв процес. И все пак беше описание, при условие, че е изпълнено едно основно изискване; дон Хуан бе нарекъл това изискване „спиране на вътрешния диалог“. От изявленията на Ла Горда относно

втреничването за мен бе очевидно, че ефектът, който дон Хуан е искал да постигне, карайки ги да се *втреничват*, е бил да ги научи да спират вътрешния диалог. Ла Горда го бе изразила като „стихване на мислите“. Дон Хуан ме бе учил да правя точно същото нещо, макар че ме бе карал да следвам противоположния път; вместо да ме учи да фокусирам погледа си, както правят *втреничвачите*, той ме учеше да го отварям, да раздвоявам своето осъзнаване, като не фокусирам погледа си върху нищо. Трябваше, така да се каже, да „опипвам“ с очи всичко в 180-градусовия обхват пред мен, докато държах очите си нефокусирани точно над линията на хоризонта.

За мен беше много трудно да се *втреничвам*, защото това изискваше да преобърна онова тренирано умение. Като се опитвах да се *втреничвам*, все бях склонен да се отварям. Усилието да възпирам тази склонност обаче ме караше, да спра мислите си. Щом веднъж бях изключил мислите си, вече не беше трудно да се *втреничвам*, както бе описала Ла Горда.

Дон Хуан бе изтъквал не веднъж, че основният елемент в неговото магьосничество е спирането на вътрешния диалог. От гледна точка на обяснението, което Ла Горда ми бе дала, относно двете области на внимание, спирането на вътрешния диалог беше оперативен начин да се опише акта на освобождаване вниманието на *тонала*.

Дон Хуан бе казал освен това, че щом веднъж спре нашият вътрешен диалог, ние „спираме“ също и света. Това беше оперативно описание на удивителния процес на фокусиране на нашето второ внимание. Той каза, че ние държим една част от нас постоянно под ключ, защото се страхуваме от нея, и че за нашия разум тази част от нас е като луд роднина, когото държим заключен в тъмница. Тази част е, по думите на Ла Горда, нашето второ внимание и когато то най-сетне успее да се фокусира върху нещо, светът спира. Понеже ние, като обикновени хора, познаваме само вниманието на *тонала*, няма да е твърде пресилено да се каже, че щом веднъж това внимание е отстранено, светът наистина трябва да спре. Следователно фокусирането на нашето диво, нетренирано второ внимание по необходимост е ужасяващо. Дон Хуан е бил прав като казваше, че единственият начин да попречим на този луд роднина да избухне върху нас, е като се предпазваме със своя безкраен вътрешен диалог.

Ла Горда и сестричките станаха след може би трийсет минутно *втреничване*. Ла Горда ми даде знак с глава да ги последвам. Те отидоха в кухнята. Ла Горда ми посочи една пейка да седна. Тя каза, че щяла да тръгне нагоре по пътя да посрещне Хенаросите и да ги доведе тук. Излезе през входната врата.

Сестричките насядаха около мен. Лидия ми предложи да отговори на всичко, което бих искал да я попитам. Помолих я да ми разкаже за своето *втреничване* в мястото на силата на дон Хуан, но тя не ме разбра.

— Аз се *втреничвам* в далечини и в сенки — рече тя. — След като станах *втреничвач*, Нагуалът ме накара да започна всичко отначало, като този път се *втреничвам* в сенките на листа, растения, дървета и скали. Сега вече никога не гледам нещата; просто гледам сенките им. Дори когато няма никаква светлина, пак има сенки; дори през нощта има сенки. И понеже съм *втреничвач* в сенки, аз съм също и *втреничвач* в далечини. Мога да се *втреничвам* в сенки дори в далечината.

— Сенките рано сутрин не казват много. Тогава сенките си почиват. Така че е безполезно да се *втреничваш* много рано сутрин. Около шест сутринта сенките се събуждат, но са в най-доброто си състояние около пет следобяд. Тогава са напълно будни.

— Какво ти казват сенките?

— Всичко, което искам да знам. Те ми казват разните неща с това, че са топли или студени, или като се движат, или пък с цветовете си. Още не зная всичко, което цветовете, топлината и студът означават. Нагуалът ме остави сама да го науча.

— Как го научаваш?

— В моето *сънуване*. *Сънувачите* трябва да се *втреничват*, за да извършват *сънуване*, а след това трябва да търсят сънищата си в своето *втреничване*. Например Нагуалът ме караше да се *втреничвам* в сенките на скали, а след това в моето *сънуване* аз открих, че тези сенки имат светлина; така че оттогава започнах да търся тази светлина у сенките, докато не я намерих. *Втреничването* и *сънуването* вървят заедно. Трябваше ми доста време да се *втреничвам* в сенки преди да успея да задействам своето *сънуване* на сенки. А след това трябваше да извърша доста *сънуване* и *втреничване*, за да успея да ги съчетая двете и действително да видя в сенките това, което виждах в моето *сънуване*. Разбираш ли какво искам да кажа? Всяка една от нас прави същото.

Сънуването на Роза е за дърветата, защото тя е *втреничвач* в дървета, а на Жозефина е за облаците, защото тя е *втреничвач* в облаци. Те се *втреничват* в дървета и облаци, докато намерят съответствието на своето сънуване.

Роза и Жозефина поклатиха глави в съгласие с казаното.

— А Ла Горда? — попитах аз.

— Тя се *втреничва* в бълхи — каза Роза и те всички се разсмяха.

— Ла Горда не обича да я хапят бълхи — обясни Лидия. — Тя е безформена и може да се *втреничва* във всичко, но отначало беше *втреничвач* в дъжд.

— А Паблитото?

— Той се *втреничва* под полите на жените — отвърна Роза с безизразно лице.

Те се разсмяха. Роза ме шляпна по гърба.

— Чувам, че понеже бил твой партньор, той приличал на теб — рече тя.

Те заудряха по масата и заклатиха пейките с крака, докато се смееха.

— Паблитото е *втреничвач* в скали — каза Лидия. — Нестор е *втреничвач* в дъжд и растения, а Бениньо е *втреничвач* в далечини. Но не ме питай повече за *втреничването*, защото ще изгубя силата си, ако ти кажа още.

— А как Ла Горда може да ми казва всичко?

— Ла Горда се е освободила от формата си — отвърна Лидия. — Когато се освободя от моята, и аз ще ти казвам всичко. Но тогава ти няма да искаш да го чуеш. Сега искаш само защото си глупав като нас. В деня, в който се освободим от формата си, ние всички ще престанем да бъдем глупави.

— Защо задаваш толкова много въпроси, след като знаеш всичко това? — попита Роза.

— Защото е като нас — рече Лидия. — Той не е истински нагуал. Той все още е човек.

Тя се извърна с лице към мен. За момент лицето ѝ беше сурово, а очите — пронизващи и студени, но изражението ѝ поомекна, когато ми заговори:

— Ти и Паблитото сте партньори — рече тя. — Ти действително го харесваш, нали?

Замислих се за момент, преди да отговоря. Отвърнах ѝ, че някакси му вярвах безрезервно. Без никаква явна причина аз изпитвах чувство на родство с него.

— Ти толкова го харесваш, че чак си го объркал — рече тя с обвинителен тон. — На онзи връх, откъдето скочихте, той сам е достигнал до своето второ внимание, а ти си го насилил да скочи с теб.

— Аз само го хванах за ръката — възпротивих се аз.

— Магьосниците не се хващат един друг за ръцете — рече тя. — Всеки от нас е много способен. Ти нямаш нужда от никоя от нас трите да ти помага. Само магьосник, който *вижда* и е безформен, може да помага. На онзи планински връх, откъдето скочихте, ти трябваше да тръгнеш първи. А сега Паблито е вързан за теб. Предполагам, че възнамеряваш и на нас да помогнеш по същия начин. Господи, колкото повече си мисля за теб, толкова повече те намразвам.

Роза и Жозефина промърмориха нещо в съгласие. Роза стана и ме погледна с ярост в очите. Тя настоя да узнае какво възнамерявам да правя с тях. Казах, че възнамерявам да си тръгна съвсем скоро. Моето изявление, изглежда, ги шокира. И трите заговориха едновременно. Гласът на Лидия се извиси над останалите. Тя каза, че моментът да си тръгна бил снощи и че проклела мига, в който бях решил да остана. Жозефина започна да ми крещи разни мръсотии.

Усетих внезапно потръпване, станах и им закресях да млъкнат с глас, който не беше моят. Те ме погледнаха ужасени. Опитах се да си придам нехаен вид, но бях изплашил себе си толкова, колкото и тях. В този момент Ла Горда влезе в кухнята, като че ли досега се беше крила в предната стая в очакване да се сбием. Тя каза, че ни била предупредила всички да внимаваме да не попадаме в мрежите си един на друг. Трябваше да се разсмея на начина, по който ни се караше, сякаш бяхме деца. Тя каза, че си дължим уважение един на друг и че уважението сред войните било най-деликатен въпрос. Сестричките знаели как да се държат като воини една с друга, а също и Хенаросите помежду си, но когато аз съм влизал в някоя от двете групи, или когато двете групи се съберат заедно, те всички пренебрегвали воинското си знание и се държели като простаци.

Седнахме. Ла Горда се настани до мен. След моментна пауза Лидия обясни, че се опасявала, че възнамерявам да сторя с тях същото,

което съм направил с Паблито. Ла Горда се разсмя и каза, че никога нямало да ми позволи на помощна на коя да е от тях по този начин.

Казах й, че не мога да разбера какво толкова съм направил на Паблито, което е толкова грешно. Тогава не съм осъзнавал какво върша, и ако Нестор не беше ми казал, аз така и никога нямаше да узная, че всъщност съм вдигнал Паблито. Дори се чудех дали Нестор не преувеличава малко, или пък дали не е сбъркал.

Ла Горда каза, че Свидетелят не може така глупаво да сбърка, още по-малко да преувеличава, и че Свидетелят бил най-съвършеният воин сред тях.

— Магьосниците не си помагат един на друг, както ти си помогнал на Паблито — продължи тя. — Ти си постъпил, както би постъпил един човек на улицата. Нагуалът ни е учил всички да бъдем воини. Той казваше, че воинът не изпитва състрадание към никого. За него, да изпитваш състрадание означаваше, че искаш другият човек да е като теб, да е в твоето положение, и му помагаш точно с тази цел. Ти постъпи така с Паблито. Най-трудното нещо на света е воинът да остави другите да бъдат самите себе си. Когато бях дебела, аз се тревожех, че Лидия и Жозефина не ядат достатъчно. Опасявах се, че ще се разболеят и ще умрат от недояждане. Правех всичко възможно да ги охраня и го правех от най-добри чувства. Безупречността на воина се състои в това да остави другите да бъдат себе си и да ги подкрепя в това, което са. Това означава, разбира се, че им вярва, че те самите могат да бъдат безупречни воини.

— А какво става, ако не са безупречни воини? — попитах аз.

— Тогава твой дълг е ти самият да си безупречен и да не казваш нито дума — отвърна тя. — Нагуалът каза, че само магьосник, който вижда и е безформен, може да си позволи да помогне на когото и да било. Затова той ни помогна и ни направи това, което сме. Ти не смяташ, че можеш да обикаляш насам-натам и да вдигаш хората от улицата, за да им помагаш, нали?

Дон Хуан вече ме беше изправял пред дилемата, че не мога да помогна на себеподобните си по никакъв начин. Всъщност, според неговите разбирания, всяко усилие от наша страна да помогнем е тиранично действие, продиктувано единствено от собствения ни егоизъм.

Един ден, когато бях с него в града, аз вдигнах един охлюв, който беше насред тротоара, и внимателно го пъхнах под някакво пълзящо растение. Бях сигурен, че ако го бях оставил насред тротоара, минаващите хора рано или късно щяха да го стъпчат. Смятах, че като съм го преместил на сигурно място, го бях спасил.

Дон Хуан изтъкна, че предположението ми е лекомислено, защото не съм взел под внимание две важни възможности. Едната беше, че охлювът може би е избягвал сигурна смърт чрез отравяне под листата на пълзящото растение, а другата възможност беше — охлювът да има достатъчно лична сила да прекоси тротоара. Чрез моята намеса аз не бях спасил охлюва, а само го бях накарал да загуби това, което с толкова усилия бе спечелил.

Поисках, разбира се, да върна охлюва обратно на мястото, където го бях намерил, но Дон Хуан не ми позволи. Той каза, че съдбата на охлюва била един идиот да пресече пътя му и да го накара да загуби инерцията си. Ако го оставя там, където съм го сложил, той може би ще е в състояние отново да събере достатъчно сила, за да отиде там, накъдето е бил тръгнал.

Смятах, че съм разбрал идеята му. Явно съм се съгласил с него само повърхностно. Най-трудното за мен бе да оставя другите да бъдат себе си.

Разказах им историята. Ла Горда ме потупа по гърба.

— Ние всички сме доста зле — рече тя. — И петимата сме едни ужасни хора, които не искат да разберат. Аз се отървах от по-голямата част от грозната си страна, но все още не от цялата. Ние сме твърде бавни и в сравнение с Хенаросите сме мрачни и високомерни. Хенаросите, от друга страна, са всичките като Хенаро; у тях има съвсем малко лошотия.

Сестричките поклатиха глави в съгласие.

— Ти си най-отвратителният сред нас — рече ми Лидия. — Не смятам, че сме чак толкова зле в сравнение с тебе.

Ла Горда се закикоти и ме потупа по крака, като че ли да ми каже да се съглася с Лидия. Направих го и те всички се разсмяха като деца.

Дълго време мълчахме.

— Сега идвам към края на това, което трябваше да ти кажа — рече Ла Горда съвсем неочаквано.

Тя ни накара да станем. Каза, че щели да ми покажат стойката на силата на воините-Толтеки. Лидия застана от дясната ми страна с лице към мен. Тя хвана ръката ми с дясната си ръка, като опря дланта си в моята без да сплитаме пръстите си. След това уви като кука лявата си ръка точно над лакътя ми и силно ме притисна към гърдите си. Жозефина стори абсолютно същото от лявата ми страна. Роза застана с лице пред мен, пхна ръце под мишниците ми и, извивайки ги като куки, здраво хвана раменете ми. Ла Горда застана зад мен и ме прегърна през кръста, сплитайки пръсти на пъпа ми.

Всички бяхме долу-горе с еднакъв ръст и те можеха да притиснат главите си о моята. Ла Горда заговори съвсем тихо зад лявото ми ухо, но достатъчно високо, за да я чуваме всички. Тя каза, че ще се опитаме да поставим нашето второ внимание на мястото на силата на Нагуала без някой или нещо да ни подпомага. Този път нямаме учител, който да ни се притече на помощ, нито пък съюзници, които да ни пришпорват. Щяхме да стигнем там само със силата на нашето желание.

Не можах да устоя да не я попитам какво трябва да направя. Тя каза, че трябвало да оставя второто си внимание да се фокусира върху това, в което се бях втрещвал.

Тя обясни, че особената стойка, в която бяхме застанали, била толтекска композиция на силата. В този момент аз съм бил центърът и спояващата сила на четирите краища на света. Лидия беше изток — оръжието, което воините-толтеки носеха в дясната си ръка; Роза беше север — щитът, окачен на гърдите на воина; Жозефина беше запад — спасителят на духа, който воинът носи в лявата си ръка; а Ла Горда беше юг — кошницата, която воинът носи на гръб и в която държи своите предмети на силата. Тя каза, че естествената позиция на всеки воин е да бъде обърнат с лице на север, тъй като трябвало да държи оръжието (изток) в дясната си ръка. Но посоката, в която ние трябваше да се обърнем, била юг, съвсем леко на изток; следователно, действието на силата, което Нагуалът ни завещал да извършим, било да сменим посоката.

Тя ми припомни, че едно от първите неща, които Нагуалът е направил с нас, бе да извърти очите ни да гледат на югоизток. Това бил начинът, по който той бил примамил второто ни внимание да извърши подвига, който щяхме да се опитаме да извършим и ние. Имало две възможности за този подвиг. Едната била ние всички да се завъртим на

180°, за да се обърнем на юг, като използваме мен за ос на въртене, и по този начин да сменим основната стойност и функцията на всяка от тях. Лидия ще стане запад, Жозефина — изток, Роза — юг, а тя самата — север. Другата възможност била да променим посоката си и да се обърнем на юг, но без да се завъртаме. Това било възможността на силата и тя изисквала да си сложим второто лице.

Казах на Ла Горда, че не разбирам какво означава второ лице. Тя каза, че била натоварена от Нагуала да се опита да събере второто внимание на всички ни в едно и че всеки воин-Толтек имал две лица и гледал в две противоположни посоки. Второто лице било второто внимание.

Ла Горда внезапно отслаби прегръдката си. Останалите направиха същото. Тя отново седна и ми направи знак да седна до нея. Сестричките останаха прави. Ла Горда ме попита дали всичко ми е ясно. Беше ми ясно и в същото време не беше. Преди да успея да формулирам някакъв въпрос, тя избърбори, че едно от последните неща, които Нагуалът ѝ поверил да ми каже, било, че аз трябвало да променя своята посока, като събера моето второ внимание с техните и си сложи лицето на силата, за да видя какво има зад мен.

Ла Горда стана и ми направи знак да я последвам. Тя ме заведе до вратата на тяхната стая. Леко ме бутна вътре. Щом прекрачих прага, Лидия, Роза, Жозефина и тя се присъединиха към мен в същия ред, след което Ла Горда затвори вратата.

В стаята беше много тъмно. Изглежда, нямаше никакви прозорци. Ла Горда ме сграбчи за ръката и ме постави на мястото, което според мен бе центърът на стаята. Те ме наобиколиха. Въобще не ги виждах; само усещах, че ме заобикалят от четирите ми страни.

След известно време очите ми свикнаха с тъмнината. Можех да видя, че стаята имаше два прозореца, които бяха закрити с дъски. През тях се процеждаше малко светлина и аз можех да различа всяка. След това те ме хванаха, както преди няколко минути, и в съвършена хармония склониха глави до моята. Усещах топлите им дихания от всички страни. Затворих очи, за да възстановя образа от *втрещаването* си. Не можех да го направя. Чувствах се много изморен и ми се спеше. Очите страшно ме сърбяха; исках да ги разтрия, но Лидия и Жозефина здраво държаха ръцете ми.

Останахме в това положение много дълго време. Умората ми беше непоносима и накрая пропаднах. Помислих, че коленете ми са се огънали. Имах чувството, че ще се строполя на пода и моментално ще заспя там. Но нямаше под. Всъщност нямаше нищо под мен. Уплахата ми при осъзнаването на това беше толкова силна, че само за миг бях напълно буден, обаче някаква сила, по-мощна от уплахата ми, ме върна обратно в онова сънено състояние. Предадох се. Носех се с тях като балон. Беше сякаш съм заспал и сънувам, и в този сън видях поредица от несвързани образи. Вече не бяхме в тъмнината на тяхната стая. Имаше толкова светлина, че ме заслепяваше. Понякога виждах лицето на Роза пред мен; с крайчеца на очите си виждах също и лицата на Лидия и Жозефина. Усещах челата им плътно притиснати до ушите ми. А после образът се сменяше и вместо това виждах лицето на Ла Горда пред себе си. Всеки път, когато се случеше това, тя долепяше устата си до моята и дишаше. Това изобщо не ми харесваше. Някаква сила в мен се опитваше да се освободи. Чувствах се ужасен. Опитах се да ги отблъсна всичките. Колкото по-силно се опитвах, толкова по-здраво ме държаха те. Това ме убеди, че Ла Горда ме е изхитрила и най-после ме е въвлякла в смъртна клопка. Но за разлика от другите Ла Горда беше безупречен играч. Мисълта, че тя бе изиграла ролята си безупречно, ме накара да се чувствам по-добре. В един момент вече не исках да се боря повече. Стана ми любопитно за мига на моята смърт, който вярвах, че е близо, и се отпуснах. Тогава почувствах несравнима радост, някакво въодушевление, за което бях сигурен, че е предвестник на смъртта ми, ако не и самата ми смърт. Придърпах Лидия и Жозефина още по-близо до мен. В този момент Ла Горда беше пред лицето ми. Нямах нищо против, че диша в устата ми; дори бях изненадан, че в същия момент спря. В мига, в който го направи, останалите също престанаха да притискат главите си в моята. Те започнаха да се оглеждат и по този начин освободиха и главата ми. Можех да я движа. Лидия, Ла Горда и Жозефина бяха толкова близо до мен, че аз можех да виждам само през пролуките между главите им. Не можех да разбера къде сме. В едно бях сигурен обаче — не стояхме на земята. Бяхме във въздуха. Още едно нещо, което със сигурност знаех, беше, че бяхме сменили подредбата си. Лидия беше от лявата ми страна, а Жозефина — от дясната. Лицето на Ла Горда бе плувнало в пот, а също и лицата на Лидия и Жозефина. Роза само я усещах зад

себе си. Виждах ръцете ѝ, които излизаха изпод мишниците ми и обхващаха раменете ми.

Ла Горда казваше нещо, което не можех да чуя. Тя изговаряше думите бавно, като че ли за да ми даде време да чета по устните ѝ, но аз се захласнах по детайлите на устата ѝ. В един момент усетих, че четирите ме движат; те съзнателно ме разтърсваха. Това ме накара да обърна внимание на безгласните думи на Ла Горда. Този път ясно разчетох по устните ѝ. Казваше ми да се обърна. Опитах се, но главата ми сякаш беше застопорена. Усетих, че някой хапе устните ми. Наблюдавах Ла Горда. Тя не ме хапеше, а ме гледаше, докато изричаше с устни своята заповед да си обърна главата. Докато говореше, аз усещах, че тя всъщност ближеше цялото ми лице или хапеше устните и страните ми.

Лицето на Ла Горда беше някак изкривено. Изглеждаше голямо и жълтеникаво. Сметнах, че понеже цялата сцена беше жълтеникава, лицето ѝ отразява това озарение. Почти я чувах да ми нарежда да обърна главата си. Накрая раздразнението, което ухапванията пораждаха у мен, ме накара да тръсна глава. И изведнъж звукът от гласа на Ла Горда стана ясно доловим. Тя беше зад мен и ми крещеше да обърна вниманието си. Роза беше тази, която ближеше лицето ми. Отблъснах я от лицето си с чело. Роза плачеше. Лицето ѝ беше обляно в пот. Чувах гласа на Ла Горда зад себе си. Тя каза, че съм ги изтощил, борейки се с тях, и че не знае какво да направи, за да улови нашето първоначално внимание. Сестричките скимтяха.

Мислите ми бяха кристално ясни. Логическите ми процеси обаче не бяха дедуктивни. Узнавах нещата бързо и направо и в съзнанието ми нямаше ни капка каквото и да е съмнение. Например, веднага узнах, че трябва отново да заспя и че това ще ни приземи. Но знаех също, че трябва да ги оставя да ни отнесат до тяхната къща. Аз не ставах за това. Ако въобще можех да фокусирам второто си внимание, то трябваше да е върху едно място, което дон Хуан ми бе определил в Северно Мексико. Винаги бях успявал да си го представя в съзнанието си като нищо друго на света. Не смеех да извикам това видение. Знаех, че щяхме да свършим там.

Сметнах, че трябва да кажа на Ла Горда какво знаех, но не можех да говоря. И въпреки това една част от мен знаеше, че тя е разбрала. Доверих ѝ се безрезервно и само за няколко секунди заспах. В съня си

гледах кухнята в тяхната къща. Паблито, Нестор и Бениньо бяха там. Изглеждаха извънредно огромни и излъчваха мека светлина. Не можех да фокусирам погледа си върху тях, защото ни разделяше стена от нещо като прозрачна пластмаса. Тогава осъзнах, че това беше все едно, че ги гледам през прозорец, докато някой облива стъклото с вода. Накрая стъклото се разби и водата ме плисна в лицето.

Паблито ме обливаше с вода от една кофа. Нестор и Бениньо също стояха там. Ла Горда, сестричките и аз лежахме проснати на земята в двора зад къщата. Хенаросите ни обливаха с кофи вода.

Скочих. Или студената вода, или необикновеното изживяване, което току-що бях имал, ме бе оживило. Ла Горда и сестричките си облякоха сухи дрехи, които сигурно Хенаросите бяха изнесли на слънце. Моите дрехи също бяха внимателно подредени по земята. Преоблякох се без да кажа дума. Изживях онова особено чувство, което, изглежда, следва фокусирането на второто внимание; не можех да говоря или по-скоро можех да говоря, но не исках. Стомахът ми беше разстроен. Ла Горда, изглежда, усети това и нежно ме придърпа към мястото зад оградата. Прилоша ми. Ла Горда и сестричките се чувстваха по същия начин.

Върнах се при кухнята и си измих лицето. Студената вода като че ли възвърна остротата на сетивата ми. Паблито, Нестор и Бениньо бяха насядали около масата. Паблито бе донесъл своя стол. Той стана и се здрависа с мен. След това Нестор и Бениньо сториха същото. Ла Горда и сестричките се присъединиха към нас.

Изглежда ми имаше нещо. Ушите ми бучаха. Виеше ми се свят. Жозефина стана и се хвана за Роза, за да не падне. Извърнах се към Ла Горда да я попитам какво да правя. Лидия се свличаше назад от пейката. Подхванах я, но тежестта ѝ ме повлече и аз паднах заедно с нея.

Сигурно съм припаднал. Събудих се внезапно. Лежах върху един сламеник в предната стая. Лидия, Роза и Жозефина лежаха до мен и спяха дълбоко. Трябваше да изпълзя по тях, за да стана. Побутнах ги, но те не се събудиха. Отидох в кухнята. Ла Горда седеше с Хенаросите на масата.

— Добре дошъл обратно — рече Паблито. Той добави, че Ла Горда се била събудила преди малко. Почувствах, че отново съм си същия. Бях гладен. Ла Горда ми даде една паница с храна. Тя каза, че

те вече били яли. След като се нахраних, се почувствах идеално във всяко отношение, с изключение на това, че не можех да мисля по обичайния си начин. Мислите ми бяха ужасно стихнали. Не ми харесваше това състояние. Тогава забелязах, че бе късен следобед. Внезапно ми се прииска да тъпча на едно място с лице към слънцето, както дон Хуан често ме караше да правя. Станах и Ла Горда тръгна с мен. Очевидно и на нея ѝ бе хрумнала същата идея. От разтъпкването се изпотих. Задъхах се много бързо и се върнах на масата. Ла Горда ме последва. Отново седнахме. Хенаросите ни гледаха. Ла Горда ми подаде бележника.

— Този Нагуал тук се обърка и се загубихме — рече Ла Горда.

В момента, в който тя проговори, усетих в себе си някакво извънредно странно избухване. Мислите ми се върнаха при мен като лавина. Сигурно е настъпила промяна в изражението на лицето ми, защото Паблито ме прегърна, а след това същото сториха и Нестор и Бениньо.

— Нагуалът ще живее! — рече Паблито високо. Ла Горда също изглеждаше доволна. Тя избърса челото си с жест на облекчение. Тя каза, че едва не съм ги убил, и себе си в това число, с моята ужасна склонност да се глезя.

— Фокусирането на второто внимание не е шега работа — каза Нестор.

— Какво се случи с нас, Горда? — попитах аз.

— Изгубихме се — рече тя. — Ти започна да се отдаваш на своя страх и ние се изгубихме в тази необятност. Вече не можехме да фокусираме нашето внимание на *тонала*. Но успяхме да свържем нашето второ внимание с твоето и сега ти имаш две лица.

В този момент Лидия, Роза и Жозефина влязоха в кухнята. Те се усмихваха и изглеждаха свежи и жизнени, както винаги. Сипаха си по малко храна. Седнаха и никой не продума, докато те ядяха. В момента, в който последната свърши с яденето, Ла Горда подхвана темата от там, където я бе прекъснала.

— Сега ти си воин с две лица — продължи тя. — Нагуалът каза, че всички ние трябва да имаме по две лица, за да се справяме добре и с двете внимания. Той и Хенаро ни помогнаха да съберем второто си внимание и ни обърнаха така, че да сме с лице към две посоки, но на теб не са ти помогнали, защото за да бъдеш истински нагуал ти трябва

да заслужиш своята сила съвсем сам. Ти все още си далеко от това, но може да се каже, че сега вървиш изправен, вместо да пълзиш, а когато възвърнеш цялостността си и се освободиш от формата си, ще се плъзгаш.

Бениньо направи жест с ръка, наподобявайки самолет в полет, и имитира рева на двигателя с гърмящия си глас. Заукът беше наистина оглушителен.

Всички се разсмяха. Сестричките изглеждаха възхитени.

Дотогава не бях осъзнал напълно, че е късен следобед. Споделих с Ла Горда, че сигурно сме спали с часове, защото влязохме в стаята им преди обяд. Тя каза, че съвсем не сме спали дълго, а през по-голямата част от времето сме били изгубени в другия свят, и че Хенаросите истински се били уплашили и отчаяли, защото нищо не могли да направят, за да ни върнат обратно.

Извърнах се към Нестор и го попитах какво всъщност бяха направили или видели, докато нас ни нямаше. Той се вгледа в мен за момент преди да отговори.

— Донесохме доста вода на двора — рече той, посочвайки няколко празни варела. — След това вие всички се дотътрихте в двора и ние ви заляхме с вода, това е.

— От стаята ли дойдохме? — попитах го аз. Бениньо шумно се разсмя. Нестор погледна Ла Горда, като че ли искаше разрешение или съвет.

— От стаята ли дойдохме? — попита Горда.

— Не — отвърна Нестор.

Ла Горда, изглежда, беше също толкова нетърпелива да узнае, колкото и аз, и това ме обезпокои. Тя дори подкани Нестор да говори.

— Дойдохте отникъде — рече Нестор. — И трябва да ви кажа, беше страшно. Всичките бяхте като мъгла. Паблито пръв ви видя. Може и от доста време да сте били в двора, но не знаехме къде да гледаме за вас. След това Паблито извика и ние всички ви видяхме. Никога не бяхме виждали подобно нещо.

— Как изглеждахме? — попитах аз. Хенаросите се спогледаха. Настъпи непоносима продължителна тишина. Сестричките се бяха вторачили в Нестор с отворени усти.

— Бяхте като частици мъгла, уловени в паяжина — рече Нестор. — Когато ви заляхме с вода, отново станяхте цели.

Исках той да продължи да говори, но Ла Горда каза, че ни оставало съвсем малко време, защото аз трябвало да тръгна в края на деня, а тя все още имала да ми казва някои неща. Хенаросите станаха и се ръкуваха със сестричките и Ла Горда. Те ме прегърнаха и ми казаха, че им трябвали само няколко дни, за да се приготвят да заминат. Паблитото нарами стола си, обърнат наопаки. Жозефина изтича до печката, взе един вързоп, който бяха донесли от къщата на доня Соледад, и го сложи между краката на Паблитовия стол, от който ставаше идеално средство за пренасяне на вещи.

— Понеже си отиваш вкъщи, вземи и това — рече тя. — Това все пак си е твое.

Паблитото сви рамена и понамести стола, за да балансира товара си. Нестор направи знак на Бениньо да вземе вързоп, но Паблитото не му позволи.

— Всичко е наред — рече той. — С него или без него ще си остана същия глупак, докато нося този проклет стол.

— А защо го носиш, Паблитото? — попитах аз.

— Трябва да съхранявам силите си — отвърна той. — Не мога да ходя насам-натам и да сядам върху всичко. Откъде да знам кое влечуго е седяло там преди мен.

Той се закиска и вързопът заподскача от тресенето на раменете му.

След като Хенаросите заминаха, Ла Горда ми обясни, че Паблитото започнал налудничавата си връзка със стола, за да дразни Лидия. Не искал да сядат там, където тя е сядала, но се увлякъл и тъй като обичал да се отдава на прищевките си, вече не сядал никъде другаде, освен върху своя стол.

— В състояние е да го носи цял живот — каза ми Ла Горда много уверено. — Той е почти толкова твърдоглав, колкото и ти. Той е твоят партньор; ти ще носиш цял живот своя бележник, а той — своя стол. Каква е разликата? И двамата си угаждате повече от всички нас.

Сестричките ме наобиколиха и се разсмяха, потупвайки ме по гърба.

— Много е трудно да се проникне в нашето второ внимание — продължи Ла Горда, — а да го управляваш, когато си угаждаш, както ти правиш, е дори още по-трудно. Нагуалът каза, че ти би трябвало да знаеш по-добре от всяка от нас колко трудно е това управление. С

неговите растения на силата ти си се научил да достигаш много далеч в онзи друг свят. Затова днес ни притегли така силно, че едва не умряхме. Ние искахме да съберем второто си внимание върху мястото на Нагуала, а ти ни потопа в нещо, което не познаваме. Ние сме готови за това, а ти не си. Но вината не е твоя; растенията на силата са те направили такъв. Нагуалът беше прав: ние всички трябва да ти помагаме да удържаш второто си внимание, а ти трябва да помагаш на всички ни да тласкаме нашето. Твоето второ внимание може да отива много далеч, но нямаш никакъв контрол над него; нашето може да отива на съвсем малки разстояния, но ние имаме пълен контрол над него.

Ла Горда и сестричките ми разказаха, една след друга, колко страшно било изживяването да си изгубен в другия свят.

— Нагуалът ми каза — продължи Ла Горда, — че когато той събирал второто ти внимание със своя дим, ти си го фокусирал върху един комар и след това комарчето станало за теб пазителят на другия свят.

Казах й, че това е вярно. По нейна молба им разказах преживяването, на което дон Хуан ме бе подложил. С помощта на неговата смес за пушене аз бях възприел един комар като 30-метрово, ужасяващо чудовище, което се движеше с невероятна скорост и пъргавина. Грозотата на тази твар беше отвратителна и въпреки това имаше някакво страховито величие в нея.

Това изживяване също по никакъв начин не се вместише в моята схема за нещата. Единствената опорна точка за разума ми бе моята дълбоко вкоренена убеденост, че едно от въздействията на психотропната смес за пушене е да ме доведе до състояние да халюцинирам размерите на комарчето.

Представих им, особено на Ла Горда, моето логично причинно-следствено обяснение на случилото се. Те се разсмяха.

— Няма халюцинации — рече Ла Горда твърдо. — Ако човек изведнъж вижда нещо различно, нещо, което го е нямало преди, това е защото второто внимание на този човек се е събрало и той го фокусира върху нещо. А това второ внимание може да бъде събрано от различни неща — от алкохол или може би лудост, или пък от сместа за пушене на Нагуала.

— Ти си *видял* един комар и за теб той е станал пазителят на другия свят. А знаеш ли какво всъщност е този друг свят? Този друг свят е светът на нашето второ внимание: Нагуалът е сметнал, че може би твоето второ внимание е достатъчно силно да преодолее пазителя и да влезе в този свят. Но то не е било. Ако е било, ти си можел да отидеш в този друг свят и никога да не се върнеш. Нагуалът ми каза, че той бил готов да те последва, но пазителят не те пуснал да минеш и едва не те убил. Нагуалът трябвало да спре да те кара да фокусираш второто си внимание чрез неговите растения на силата, защото ти си можел да го фокусираш само върху страховитата страна на нещата. Вместо това те накарал да *сънуваш*, така че да го събираш по друг начин. Но той бил сигурен, че и *сънуването* ти ще е страховито. Нищо не можел да направи. Ти си вървял по собствените му стъпки, а той имаше страховита, ужасна страна.

Никоя не проговори. Като че ли те всички бяха погълнати от спомените си.

Ла Горда каза, че Нагуалът ми бил посочил веднъж една особена червена буболечка в планините на своята родина. Попита ме дали си спомням този случай.

Помнех го. Преди години дон Хуан ме бе завел в една непозната за мен област в планините на Северно Мексико. Изключително грижливо той ми бе показал някакви тумбести буболечки с размерите на божя кравичка. Гърбовете им бяха брилянтночервени. Поисках да залегна на земята и да ги разгледам отблизо, но той не ми позволи. Каза ми да ги наблюдавам, без да се взирам в тях, докато запомня формата им, защото трябвало да ги запомня завинаги. След това той обясни някои сложни подробности от поведението им, които прозвучаха като метафора. Той ми разказваше за произволното значение на най-ценните ни нрави и обичаи. Той изтъкна някои нрави, присъщи уж на тези буболечки, и ги противопостави на нашите. От сравнението значението на нашите убеждения изглеждаше смешно.

— Тъкмо преди той и Хенаро да заминат — продължи Ла Горда — Нагуалът ме заведе на това място в планините, където живеят тези малки буболечки. Аз вече бях ходила там веднъж, както и всички останали. Нагуалът се бе погрижил всеки от нас да опознае тези дребни твари, макар че никога не ни позволи да се *втречваме* в тях.

— Докато бях там с него, той ми каза какво да правя с теб и какво трябва да ти кажа. Вече ти казах повече от това, което ми бе заръчал да ти кажа, с изключение на едно последно нещо. То е свързано с това, за което разпитваш всички: къде са Нагуалът и Хенаро? Сега ще ти кажа точно къде са. Нагуалът каза, че ти ще разбереш това по-добре от всеки от нас. Никой от нас не е *виждал* пазителя. Никой от нас не е бил в онзи жълтозелен свят, където живее той. Ти си единственият от нас, който е бил там. Нагуалът каза, че те е последвал в този свят, когато си фокусирал второто си внимание върху пазителя. Той възнамерявал да отиде там с теб, може би завинаги, ако си бил достатъчно силен, за да минеш. Това било когато за пръв път разбрал за света на онези малки червени буболечки. Той каза, че техният свят бил най-прекрасното и съвършено нещо, което човек може да си представи. Затова, когато настъпи часът той и Хенаро да напуснат този свят, те събраха цялото си второ внимание и го фокусираха върху онзи свят. След това Нагуалът отвори процепа, както сам си видял, и те се провряха през него в онзи свят, където ни очакват един ден да се присъединим към тях. Нагуалът и Хенаро обичаха красотата. Те отидоха там за свое собствено удоволствие.

Тя ме погледна. Нямах какво да кажа. Беше права като казваше, че силата трябва да определи точния момент на нейните разкрития, за да имат те ефект. Изпитвах мъка, която не можех да изразя. Сякаш исках да заплача, а не бях тъжен или в меланхолия. Копнеех за нещо неизразимо, но този копнеж не беше мой. Подобно на толкова много чувства и усещания, които бях имал, откакто пристигнах, той ми беше чужд.

Минаха ми през ума твърденията на Нестор за Елихио. Споделих с Ла Горда какво бе казал той и тя ме помоли да разкажа виденията си по време на моето пътуване между *тонала* и *нагуала*, което бях извършил при скачането в бездната. Когато свърших, те всички изглеждаха уплашени. Ла Горда веднага отдели моето видение на купола.

— Нагуалът ни каза, че един ден второто ни внимание ще се фокусира върху този купол — рече тя. — В този ден ние целите ще бъдем второ внимание, точно както са Нагуалът и Хенаро, и в този ден ще се присъединим към тях.

— Да не искаш да кажеш, Горда, че ще заминем така, както сме?
— попитах аз.

— Да, ще заминем така, както сме. Тялото е първото внимание на *тонала*. Когато то стане второ внимание, то просто отива в другия свят. Скачането в бездната е събрало цялото ти второ внимание, обаче само за известно време. А Елихио е бил по-силен и второто му внимание е било фиксирано от този скок. Това е, което се е случило с него, а иначе беше като всички нас. Но няма начин да разберем къде е. Дори и Нагуалът не знае. И ако въобще е някъде, то е в този купол. Или пък прескача от едно видение в друго, може би завинаги.

Ла Горда каза, че в моето пътуване между *тонала* и *нагуала* аз съм потвърдил в голяма степен възможността цялото ни същество да става само второ внимание и в много по-малка степен — когато съм станал причина всички да се изгубим в света на това внимание по-рано този ден, а също и когато тя ни пренесе на около километър, за да избягаме от съюзниците. Тя добави, че проблемът, който Нагуалът ни оставил като предизвикателство, бил дали ще бъдем способни, или не, да развием нашата воля, или силата на нашето второ внимание да се съсредоточаваме върху всичко, което искаме.

Известно време мълчахме. Изглежда беше време да тръгвам, но не можех да помръдна. Мисълта за съдбата на Елихио ме беше парализирала. Независимо дали бе успял да стигне до купола на нашата среща, или бе останал да виси някъде из необятността, представата за неговото пътуване бе влудяваща. Не ми костваше никакви усилия да си го представя, защото имах опита от собственото си пътуване.

Другият свят, за който дон Хуан бе говорил практически от самото начало, винаги бе бил една метафора, някакъв неясен начин да се назове определено изкривяване на възприятието или в най-добрия случай начин да се обрисова някакво неопределимо състояние на съществуване. И макар дон Хуан да ми бе представял неописуеми неща от света, не можех да смятам моето преживяване за нещо повече от игра на възприятието, от нещо като насочен мираж, който той успяваше да създаде у мен или посредством психотропни растения, или чрез средства, за които нямаше логично обяснение. Всеки път, когато се случеше това, аз се бях защитавал с мисълта, че единството на моето „аз“, което знаех и познавах, бе само временно нарушено.

Неминуемо, веднага щом това единство се възстановеше, светът отново ставаше светилището за моето неприкосновено логично „аз“. Обхватът, който Ла Горда отвори с разкритията си, беше ужасяващ.

Тя стана и ме издърпа от пейката. Каза, че трябва да тръгна преди да се е здрачило. Всички ме изпратиха до колата и се сбогуваха с мен.

Ла Горда ми даде една последна заповед. Тя ми каза, че като се върна, трябва да отида направо в къщата на Хенаросите.

— Не искаме да те видим преди да знаеш какво да правиш — рече тя с лъчезарна усмивка. — Но не се бави много.

Сестричките кимнаха.

— Тези планини няма да ни позволят да останем тук още дълго — рече тя и с леко движение на брадичката посочи зловещите ерозирали хълмове отвъд долината.

Задахдох й един последен въпрос. Поисках да узная дали има някаква представа къде ще отидат Нагуалът и Хенаро, след като осъществим нашата среща. Тя погледна към небето, вдигна ръце и направи неописуем жест с тях, за да покаже, че няма граници тази необятност.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.